

ENEXIS

ENERGIE IN GOEDE BANEN

Jaarverslag 2014

Betrouwbare en betaalbare energie

Samenwerken aan de energietransitie

Deze pagina is bewust blanco gehouden.

Inhoudsopgave

Over Enexis	4
Profiel Enexis	4
Strategie	7
Doelstellingen en prestaties	10
Kerngegevens	11
Verslag over 2014	12
Voorwoord Raad van Bestuur	12
2014 in vogelvlucht	16
Kerncijfers 2014	17
Enexis Manier van werken	20
Betrouwbaar	25
Betaalbaar	34
Duurzaam	37
Klantgericht	43
Financiële gang van zaken	48
Governance	51
Risicomanagement	51
Corporate governance	53
'In Control'-verklaring	58
Verslag Raad van Commissarissen	59
Verslag Aandeelhouderscommissie	63
Verslag Ondernemingsraad	64
Personalia	68
Jaarrekening	70
Geconsolideerde jaarrekening 2014	72
Vennootschappelijke jaarrekening 2014	121
Overige gegevens	130
Winstbestemming	130
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	131
Assurance-rapport van de onafhankelijke accountant	136
Gebeurtenissen na balansdatum	138
Overig	139
Feiten en cijfers	139
GRI-index	150
Toelichting CO ₂ -voetafdruk	158
Over dit verslag	165
Begrippenlijst	170

Profiel Enexis

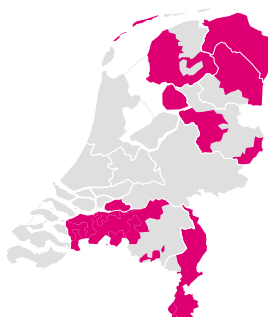
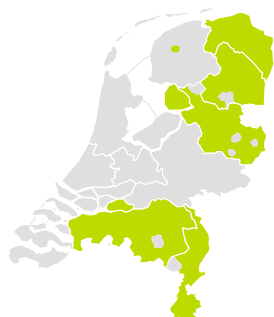
Enexis leidt energie in goede banen. We transporteren gas en elektriciteit in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor 2,7 miljoen huishoudens en bedrijven. In totaal beheren we 44.700 kilometer gasleiding, 137.200 kilometer elektriciteitskabel en 77.500 stations.

De netbeheerder is verantwoordelijk voor het gas- en elektriciteitsnetwerk. Hij beheert, onderhoudt en vernieuwt het energienetwerk waarover de leverancier stroom of gas bij de consument thuis of bij het bedrijf brengt.

Verzorgingsgebied

Elektriciteitsnet ⚡

Gasnet 🔥

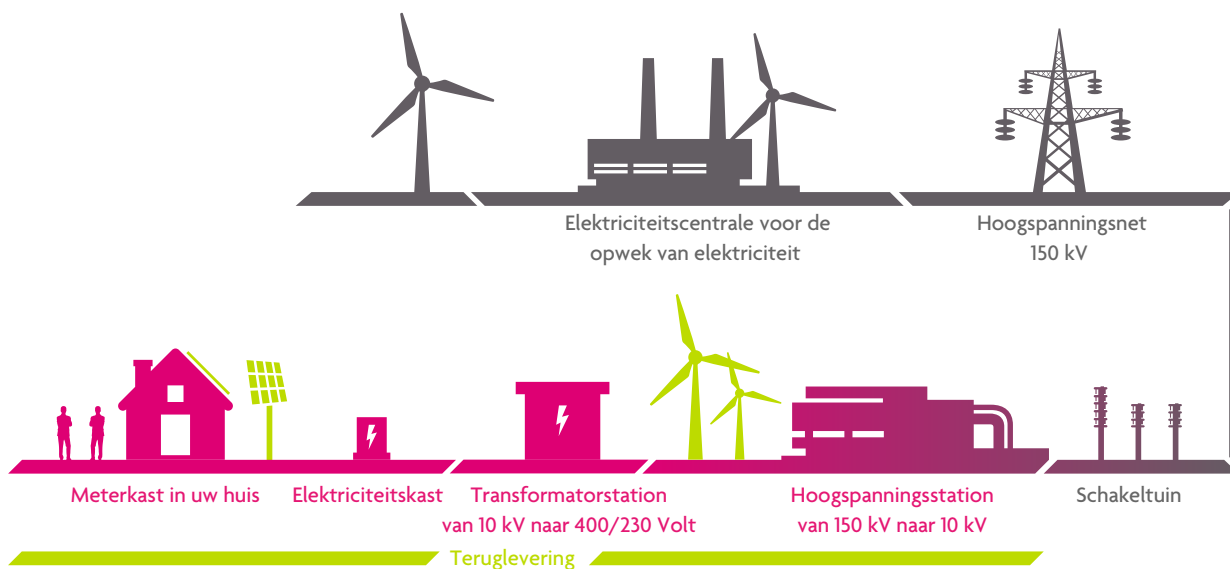

De energieketen

De energieketen wordt steeds dynamischer. Naast energiecentrales leveren steeds meer consumenten en bedrijven door hen zelf geproduceerde energie aan onze energienetten. Wij zorgen ervoor dat onze netten de vraag en het aanbod aankunnen en dat energie zo efficiënt mogelijk wordt gedistribueerd. Bijvoorbeeld van windmolens naar huishoudens of naar laadpunten voor elektrisch vervoer. De verschuivingen in de

energievoorziening maken alle spelers in de energieketen – producenten, leveranciers, gebruikers en netbeheerders, zoals Enexis – meer afhankelijk van elkaar. Wij zien dit als een kans voor innovatie en een andere manier van samenwerken.

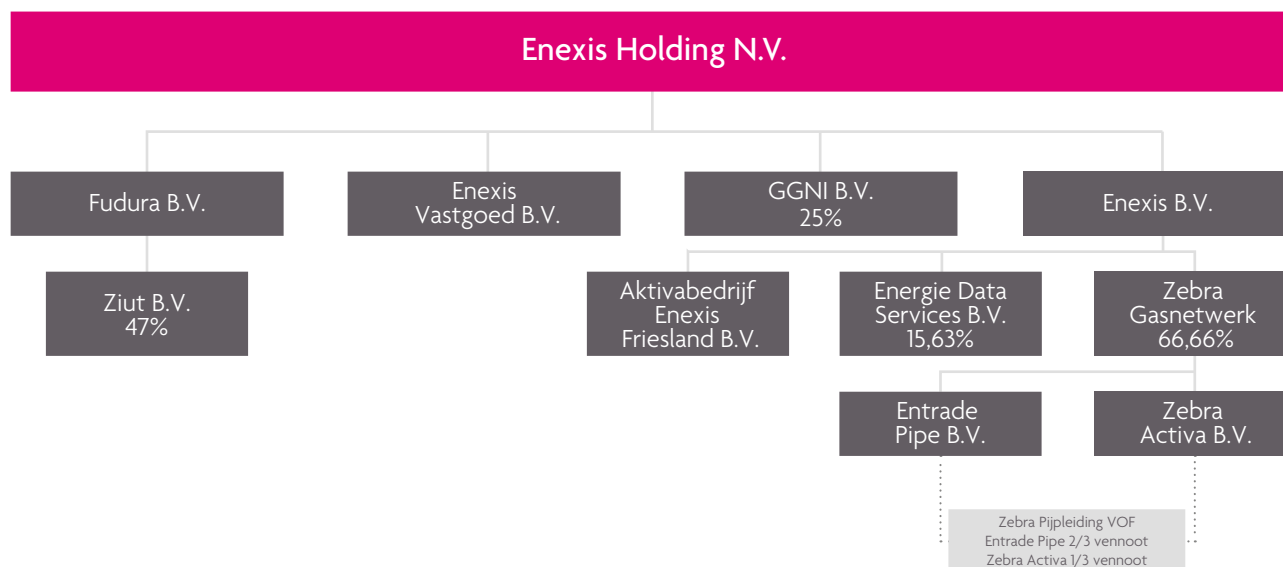
Enexis in de keten

Historie Enexis

De Wet Onafhankelijk Netbeheer regelt een strikte scheiding tussen netbeheerders en energieleveranciers en -producenten. Als gevolg van deze wet is Enexis sinds 2009 een zelfstandig bedrijf. Enexis B.V. is een dochteronderneming van Enexis Holding N.V.

Organogram Enexis Holding N.V.

Positie Enexis

Als gevolg van de Elektriciteits- en Gaswet hebben netbeheerders een monopolie. Netbeheerders mogen als enige gas en elektriciteit transporteren binnen hun gebied. Maar wel binnen strikte kaders. De Autoriteit Consument & Markt (ACM) ziet toe op zowel de kosten als de dienstverlening van netbeheerders.

Fudura: Enexis in de zakelijke markt

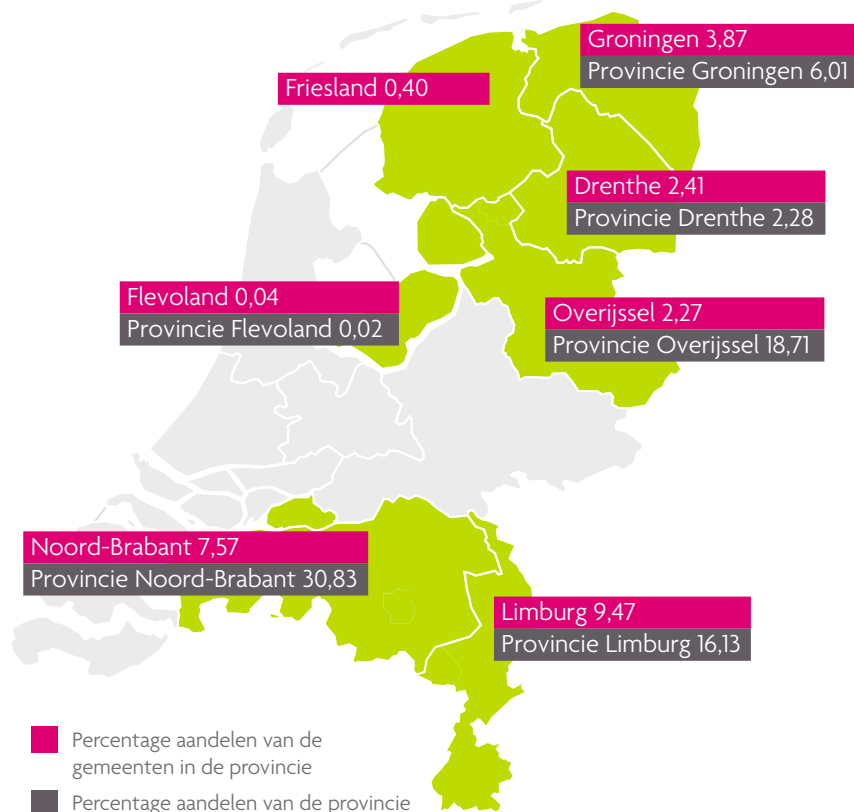
In de niet-gereguleerde zakelijke markt opereert Enexis ook onder de naam 'Fudura'. Fudura biedt organisaties aanvullende diensten, zoals het meten van energiestromen, ontwerp en realisatie van infrastructuur, verhuur en onderhoud van behuizing, transformatoren en schakelinstallaties en advies. Fudura zorgt ervoor dat bedrijven hun energievoorziening goed kunnen regelen. Daarnaast is Fudura verantwoordelijk voor niet-gereguleerde activiteiten die organisaties helpen hun energiehuishouding te verduurzamen.

Aandeelhouders Enexis

De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn provincies en gemeenten in de gebieden waar we actief zijn.

Aandelen Enexis

(Percentage aandelen van de provincies en de gemeenten in de provincies)

Strategie

Nederland is op weg naar een duurzame energievoorziening. Dit leidt tot een andere energievraag en een andere rolverdeling binnen de keten. Natuurlijk beweegt Enexis mee. Wij spelen proactief in op de veranderende behoeften en wensen van onze klanten en andere stakeholders. In 2014 scherpten we daarom onze strategie aan.

Onze aangescherpte strategie is gebaseerd op een grondig onderzoek van de trends en ontwikkelingen en een externe blik op ons bedrijf. Een team van tien medewerkers interviewde 65 stakeholders uit verschillende geledingen van de maatschappij. Van consumentenorganisaties en kennisinstellingen tot aandeelhouders en toezichthouders. Ook het Energieakkoord voor duurzame groei, afgesloten tussen werkgevers, brancheverenigingen, natuur- en milieuorganisaties en de rijksoverheid, was voor ons natuurlijk een belangrijk uitgangspunt.

Strategie Enexis tot 1 januari 2015

Visie en missie

Iedereen wil altijd en overal energie kunnen gebruiken. Efficiënt gebruik van energie uit steeds meer duurzame opwekking is hiervoor noodzakelijk. We willen dan ook veilig, betrouwbaar, betaalbaar en klantgericht energie distribueren. En samenwerken met andere organisaties aan duurzame en verantwoorde energie voor vandaag en morgen.

Ambitie

Als gevolg van de Elektriciteits- en Gaswet is Enexis een monopolist. We willen echter niet als monopolist ervaren worden. Het is daarom onze ambitie onze dienstverlening zo vorm te geven dat Nederlanders denken: 'Als ik kon kiezen, koos ik voor Enexis'.

Aangescherpte strategie Enexis: vier pijlers, negen kerndoelstellingen

Een gezonde ambitie vertaalt zich in uitdagende doelen. In totaal hebben we negen kerndoelstellingen, die we onderbrengen in de vier strategische pijlers: betrouwbaar, betaalbaar, klantgericht en duurzaam. Deze pijlers en kerndoelstellingen reflecteren het belang van onze verschillende stakeholders en geven invulling aan onze maatschappelijke taak.

Beleidspijlers en doelstellingen

Betrouwbaar

1. Onze betrouwbaarheid en veiligheid blijven op het huidige hoge niveau.
2. Wij hebben inzicht in de veranderende energievoorziening en passen onze netten daar tijdig op aan.

Betaalbaar

3. Wij zijn de netbeheerder met zo laag mogelijke tarieven.
4. Onze aandeelhouders krijgen het redelijk rendement uit de gereguleerde activiteiten.

Klantgericht

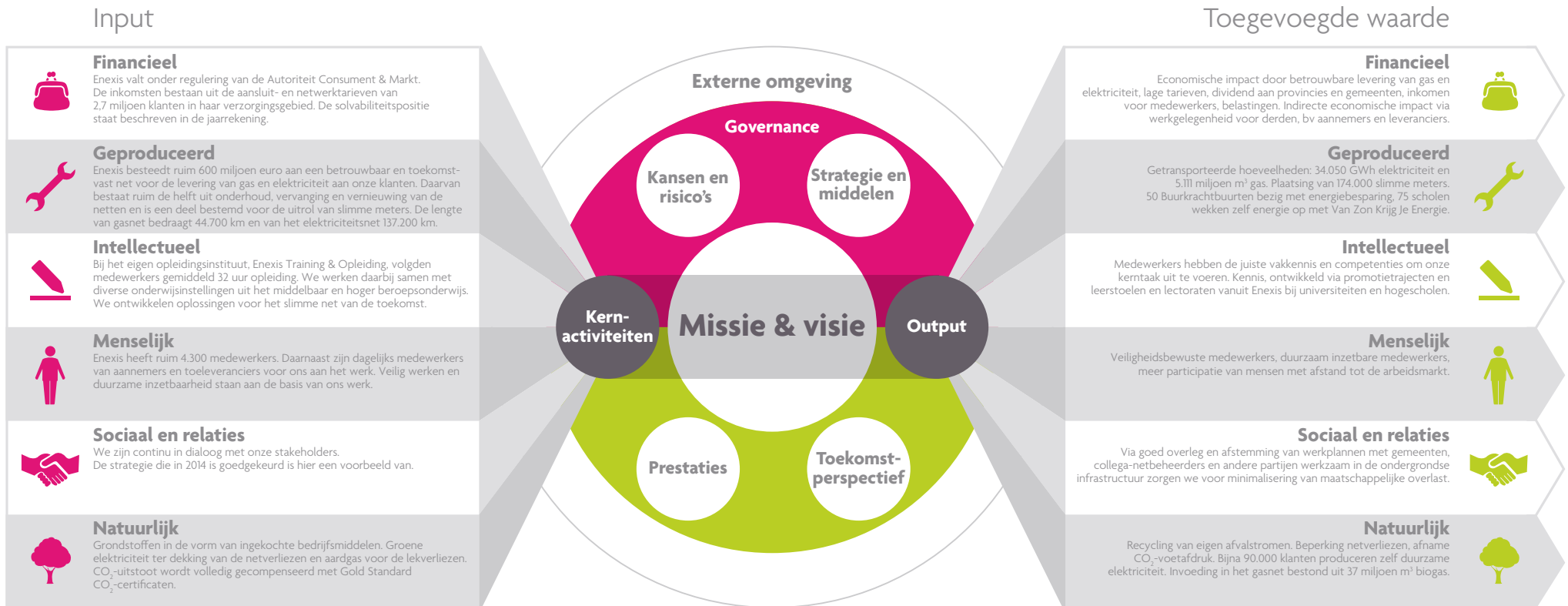
5. Klanten die contact met ons hebben gehad, waarderen ons met een 7,5.
6. Wij zijn transparant en stellen onze gegevens maximaal beschikbaar.

Duurzaam

7. Wij brengen partners, overheden en onze kennis samen bij het realiseren van het Energieakkoord.
8. Wij stimuleren klanten actief meer energie te besparen dan de slimme meter kost.
9. Wij werken emissieneutraal. Wij zorgen dat 14% van de net- en lekverliezen additioneel duurzaam is opgewekt in Nederland.

Waardecreatiemodel

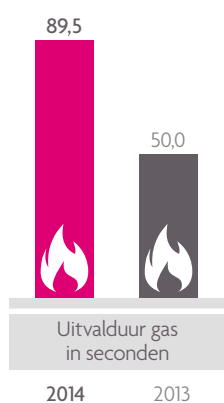
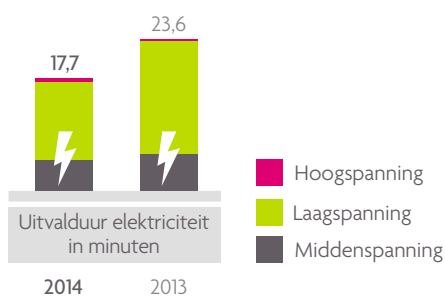
Doelstellingen en prestaties

	Doelstelling jaareinde 2014	Realisatie
Betrouwbaarheid		
Jaarlijkse uitvalduur elektriciteit (JUD)	≤ 22,4 minuten	17,7
Aantal Buurkracht buurten	≥ 50 buurten	53
Aantal 'Van Zon Krijg Je Energie'-scholen	≥ 75 scholen	118
Reductie ¹⁾ CO ₂ -uitstoot wagenpark	≥ 5%	1,4%
Reductie ¹⁾ CO ₂ -uitstoot dienstreizen en woon-werkverkeer	≥ 5%	5,4%
Klanttevredenheid		
Score op A-selecte steekproef bij kleinverbruik en grootverbruik	> 7,6	7,8
Score op een zevental procesmetingen ²⁾	6 van de 7 procesmetingen Q4 2014 ≥ target	4 van de 7
Medewerkers-HSE		
Aantal fatale ongelukken	0	0
DART-rate intern	≤ 0,43	0,60
DART-rate derden	≤ 0,91	0,90
Aantal meldingen ongewenste gebeurtenissen	> 2.000 meldingen	2.100
Follow-up bij ongewenste gebeurtenissen	≥ 80% afgehandeld binnen 3 maanden	80%
Financieel		
Nettowinst	≥ EUR 259,5 mln	EUR 265,5 mln
Beïnvloedbare kosten en opbrengsten	≤ EUR 386,3 mln	EUR 370,1 mln

1. T.o.v. 2013.

2. 1: klantenservice consument, 2: klantenservice zakelijk, 3: standaard aansluitingen, 4: maatwerk aansluitingen, 5: openbare verlichting, 6: klachten en claims, en 7: aanbieder slimme meters.

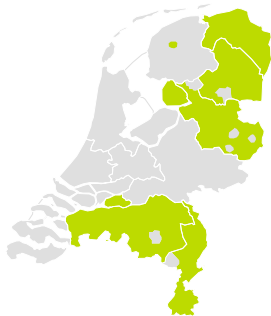
Kerngegevens

De netto voetafdruk is nul.
De restemissie is gecompenseerd met Gold Standard-certificaten.

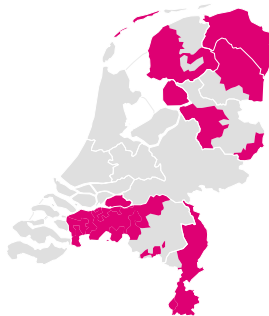
Elektriciteitsnet

137.200 km
2.683.000 aansluitingen
34.050 GWh

Gasnet

44.700 km
2.083.000 aansluitingen
5.111 Mm³

Netto-omzet

In miljoenen euro's

1.402,1

2013: 1.385,7

Bruto-investeringen

In miljoenen euro's

461,4

2013: 470,7

Resultaat na belastingen

In miljoenen euro's

265,5

2013: 239,1

Balanstotaal

In miljoenen euro's

6.417,0

2013: 6.264,9

Dart-rate Enexis

Veiligheidsindex

0,60

2013: 0,54

Peter Vermaat en Maarten Blacquièrre (links)

‘Enexis is partner in de energietransitie’

Tot 1 augustus 2014 was Chief Financial Officer Maarten Blacquièrre waarnemend voorzitter van de Raad van Bestuur van Enexis. Op deze datum nam Peter Vermaat het stokje van hem over. Samen blikken Blacquièrre en Vermaat terug op 2014 en kijken ze vooruit. Waar zijn ze trots op en wat kan beter?

Om maar met de deur in huis te vallen: hoe kijken jullie terug op het afgelopen jaar?

‘Met elkaar hebben we weer veel werk verzet en goede resultaten bereikt’, zegt Blacquièrre. ‘Zo hebben we ook in 2014 ruimschoots onze doelen gehaald als het gaat om betrouwbare en veilige levering van energie. En door verdere kostenbesparingen hebben we onze tarieven slechts met gemiddeld 1% hoeven te verhogen. De efficiëntieslag die we in onze uitvoerende organisatie hebben gemaakt met een verbeterprogramma van Infra Services, zorgde in 2014 voor productiviteitsverbetering en verlaging van kosten. Ook op het gebied van duurzaamheid hebben we mooie stappen gemaakt. Zo is ons initiatief Buurkracht een succes. Hiermee ondersteunen we woningeigenaren gezamenlijk energiebesparende of verduurzamende maatregelen te nemen. Op de meeste punten van onze strategie zijn we succesvol geweest. We hebben dan ook een heel positief gevoel over 2014.’ Vermaat beaamt: ‘Ik ben natuurlijk pas echt bij Enexis werkzaam sinds 1 augustus 2014. Maar op basis van wat ik heb gezien aan activiteiten en resultaten, kan ik het positieve gevoel bevestigen.’

Enexis heeft haar strategie aangescherpt. Op 10 april 2014 keurden de aandeelhouders deze aangescherpte strategie goed. Wat zijn de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de voorgaande jaren?

‘Het belangrijkste verschil is dat we veel nadrukkelijker inzetten op duurzaamheid’, aldus Vermaat. ‘Enexis deed altijd al veel op dit gebied, maar als netbeheerder kunnen en willen we nog meer bijdragen aan het realiseren van het Energieakkoord. Daarom is het belangrijk duurzaamheid specifiek in de strategie te benoemen en hiervoor doelen te stellen.’

Blacquièr vult aan: ‘Bijzonder is ook de manier waarop we de strategie hebben aangescherpt. Enexis-medewerkers hebben gesproken met 65 van onze stakeholders over wat zij zien als belangrijke ontwikkelingen en wat zij verwachten van Enexis. Uit deze gesprekken bleek onder andere dat onze aandeelhouders en andere stakeholders nadrukkelijk een rol voor Enexis zien in het behalen van het Energieakkoord. Op basis van de ontwikkelingen die we zien en alle input van de stakeholders, hebben we onze strategie aangescherpt. Dit maakt het een breed gedragen strategie en daar zijn we trots op. Onze doelstellingen hebben we dan ook geformuleerd als beloften aan onze klanten en andere stakeholders.’

Welke trends en ontwikkelingen zien jullie die van invloed zijn op Enexis?

Vermaat: ‘De belangrijkste is natuurlijk de energietransitie. Die heeft een enorme impact op onze infrastructuur. In toenemende mate wordt energie decentraal opgewekt, en vraag en aanbod van energie zullen steeds vaker en in grotere mate op regionaal niveau uit elkaar lopen. Hier moeten we proactief voorbereidingen voor treffen. Bijvoorbeeld door het benutten van nieuwe technische mogelijkheden op het gebied van smart grids. Daarnaast willen we onze klanten en andere organisaties stimuleren en ondersteunen energie te besparen en zo bij te dragen aan het behalen van het Energieakkoord. Dit doen we door kennis, vakmanschap en data te delen en door de dialoog aan te gaan en partijen met elkaar in contact te brengen. Als netbeheerder zijn we een spin in het web en bovendien zijn we een organisatie met een grote maatschappelijke betrokkenheid. Een goede positie om als partner in de energietransitie op te treden.’

‘Daarnaast hebben klanten steeds hogere verwachtingen als het gaat om service, veiligheid en betrouwbaarheid en is er druk om onze tarieven te verlagen’, aldus Blacquièr. ‘Binnen onze aangescherpte strategie hebben we daarom betrouwbaar, betaalbaar, klantgericht en duurzaam als vier pijlers benoemd. En om onze doelstellingen op deze gebieden te realiseren, moeten we intern onze zaken goed op orde hebben. Veilig werken, efficiëntie en de ontwikkeling en het welzijn van onze medewerkers hebben dan ook onze continue aandacht.’

Veilig werken heeft jullie continue aandacht, maar helaas waren er dit jaar meer gebeurtenissen dan de doelstelling. Hoe kijken jullie hier tegenaan?

Vermaat: ‘Daar kan ik kort over zijn: dit is teleurstellend en baart ons zorgen. In het afgelopen jaar hebben we veel gedaan om veilig werken nog meer top of mind te krijgen. Zo hebben we voor al onze circa 4.300 medewerkers workshops georganiseerd om het veiligheidsbewustzijn te bevorderen. In de workshops was er veel aandacht voor houding en gedrag op het gebied van veilig werken. Het aantal gebeurtenissen ten opzichte van 2013 is echter helaas gestegen en hoger dan onze doelstelling voor 2014. Onze monteurs zijn gedreven en willen problemen snel oplossen. Daar zijn we natuurlijk heel blij mee. Maar klantvriendelijkheid of efficiëntie mag nooit een reden zijn om onveilig te werken. Ons motto is daarom: je werkt veilig of je werkt niet. We hebben liever dat een monteur het werkt stillegt omdat een situatie onveilig zou kunnen zijn, dan dat hij doorwerkt omwille van tijd, kosten of de wensen van omstanders of klanten. Gelukkig hebben incidenten in 2014 niet geleid tot dodelijke ongevallen of ernstig letsel, maar twee van onze werknemers zijn wel langdurig

uit de roulatie geweest. Dit zijn er twee te veel. We zien gelukkig wel dat het veiligheidsbewustzijn is verhoogd. Zo hebben we veel meer meldingen van risicovolle situaties gekregen dan in 2013. Dat vinden we heel positief. Het gaat er nu om het veiligheidsbewustzijn structureel te verhogen en ons echt anders en bewuster te gedragen als het gaat om veilig werken. We moeten elkaar hierop aanspreken en helpen. Dat is niet van de ene op de andere dag gerealiseerd. In 2015 gaan we hier dan ook op volle kracht mee door.'

De betrouwbaarheid van de energienetten in 2014 waarden jullie als goed. Toch hebben jullie klanten last gehad van een aantal storingen.

'Storingen zijn heel vervelend voor onze klanten. Door te investeren in ons net voorkomen we storingen zo veel mogelijk. Maar een storing kunnen we helaas nooit helemaal uitsluiten. Soms ondervinden we ook last van zaken die niet in onze macht liggen. De gasstoring in Enschede rond Pinksteren bijvoorbeeld werd veroorzaakt door een lek in een waterleiding. Als er een storing optreedt, doen we er alles aan deze zo snel mogelijk te verhelpen, zodat onze klanten zo kort mogelijk zonder gas of stroom zitten. Investerings in technieken als distributieautomatisering dragen hier aan bij', aldus Vermaat.

Investerings hebben gunstige gevolgen voor de betrouwbaarheid van de netten, maar wellicht minder gunstige voor de portemonnee van jullie klanten?

Blacquièr: 'Sowieso worden klanten beschermd door de maximumtarieven, vastgesteld door de Autoriteit Consument & Markt (ACM). Dit vinden we goed. Ook willen we zelf, ondanks onze monopoliepositie, onze klanten zo laag mogelijke tarieven bieden. We zijn daarom zeer kritisch op wat we uitgeven en besparen kosten waar mogelijk. Het liefst rekenen we niet het door de ACM toegestane maximumtarief. In 2012, 2013 en 2014 hebben we in totaal 241 miljoen van wat we volgens de ACM in rekening mochten brengen, niet in rekening gebracht aan onze klanten. We doen ons best in de toekomst ook onder de maximumtarieven te blijven.'

Enerzijds kostenbesparings, anderzijds nieuwe bedrijfspanden betrekken en verbouwen in 2014. Dit lijkt tegenstrijdig...

'Dit lijkt misschien tegenstrijdig, maar is het niet', aldus Blacquièr. 'De verhuizingen en aanpassingen aan de bedrijfspanden combineren duurzaamheid met kostenbesparings. De bedrijfspanden maken het Nieuwe Werken mogelijk, waardoor we veel minder vierkante meters nodig hebben. Daarnaast hebben we allerlei maatregelen genomen om de panden energiezuinig te maken. Hierdoor besparen we ook kosten en verminderen we onze CO₂-uitstoot.'

Snel storingen oplossen en tegelijkertijd veilig werken. Investeren in de toekomst en tegelijkertijd klanten scherpe tarieven bieden. Hier zitten spanningsvelden.

Wat zijn andere dilemma's of uitdagingen geweest?

Vermaat: 'We staan natuurlijk iedere dag voor uitdagingen en dilemma's. Zo stromen vakkundige monteurs uit, omdat ze met pensioen gaan, en het is lastig goede nieuwe technische mensen te vinden. Tegelijkertijd komt door digitalisering en de uitrol van de slimme meter de functie van meteropnemer te vervallen. Ook moeten we nog efficiënter werken en structuren binnen onze organisatie hierop aanpassen. We moeten met minder mensen hetzelfde of misschien wel meer werk doen. Maar we willen zo veel mogelijk voorkomen dat er medewerkers boventallig worden. Investeren in duurzame inzetbaarheid is dan ook een onderwerp waar we in 2014 veel aandacht aan hebben besteed en ook in de komende jaren aan blijven besteden. Een mooi initiatief op dit gebied in 2014 is het online platform Ontwikkelplein. Hiermee faciliteren we onze medewerkers aan hun eigen ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid te werken.'

Veiligheid en duurzame inzetbaarheid hebben dus jullie specifieke aandacht in 2015.

Wat zijn andere belangrijke speerpunten voor het komende jaar?

Vermaat: 'Naast specifieke aandacht voor veiligheid en duurzame inzetbaarheid gaan we door op de ingeslagen weg en blijven we werken aan onze vier pijlers betrouwbaar, betaalbaar, klantgericht en duurzaam. We blijven investeren in onze netten om het huidige niveau van betrouwbaarheid en veiligheid te behouden en ze klaar te maken voor de toekomst. En we blijven kosten besparen. Uitrust van verzorgingsgebieden met andere netbeheerders is hierbij een belangrijke kans. Dit levert synergie op, dus kostenbesparingen, en geeft bovendien duidelijkheid voor de klant. Om klanten nog beter te kunnen ondersteunen bij het verminderen van energieverbruik en besparen van kosten, is de grote uitrol van de slimme meter vanaf 1 januari 2015 natuurlijk een belangrijk agendapunt. En met het programma 'Klant aan de Knoppen' willen we het klantgemak verhogen en onze klanten nog meer regie geven. Op het gebied van duurzaamheid vullen we steeds nadrukkelijker de rol van partner in de energietransitie in. Zo willen we nog meer woningeigenaren stimuleren en ondersteunen via Buurkracht. Ook in eigen huis blijven we verder werken aan vermindering van CO₂-uitstoot. Zo nemen we ons mobiliteitsbeleid opnieuw onder de loep. En om onze doelen te behalen is tot slot de doorontwikkeling van de leiderschapsrol van het management een belangrijk aandachtspunt in 2015.'

En wat zijn de uitdagingen voor de langere termijn?

'Dan blijf ik terugkomen op de vier pijlers binnen onze strategie', aldus Vermaat. 'Ook op de langere termijn blijven we hieraan werken. Hierbij blijft de energietransitie onze belangrijkste uitdaging. Als we in Nederland met elkaar het Energieakkoord willen behalen, moeten we nog veel werk verzetten. Zo zullen we in de toekomst meer moeten focussen op het energiezuiniger maken van de bestaande woningen, naast nieuwbouw. Enexis vervult hierin een aanjaagrol.' Blacquièr: 'En het is natuurlijk de vraag hoe zaken zich ontwikkelen. Is ons gasnetwerk over dertig jaar nog zo uitgebreid als nu? Hoe voorzien we in de toenemende behoefte aan elektriciteit door verdergaande automatisering en meer elektrisch vervoer?' Vermaat beaamt: 'De grote uitdaging voor Enexis is en blijft: hoe houden we de netten in balans voor betrouwbare en veilige levering? Nog niet op alle vragen die op ons afkomen hebben we antwoorden. Maar ik heb er alle vertrouwen in dat we met onze enthousiaste, betrokken en vakkundige medewerkers onze ambities kunnen waarmaken en een grote rol kunnen spelen in de energietransitie. Hiermee helpen we Nederland klaar te maken voor de toekomst.'

2014 in vogelvlucht

29 januari 2014
Koning Willem-Alexander opent nieuwe Enexis hoofdkantoor 'de Croon' (pagina 41)

14 februari 2014
 Aankondiging van het voornemen tot benoeming van **Piet Moerland** tot de Raad van Commissarissen (pagina 69)

10 april 2014
 Aandeelhouders keuren **aangescherpte strategie Enexis** goed (pagina 7)

7 juni 2014
Storing in gasnet in Enschede (pagina 31)

1 augustus 2014
Peter Vermaat start als nieuwe voorzitter van de Raad van Bestuur van Enexis (pagina 68)

10 september 2014
Attero neemt groene gashub in Wijster in gebruik (pagina 40)

3 oktober 2014
 Enexis Breda wint prijs **Beste leerbedrijf** Zuid-Nederland (pagina 24)

13 november 2014
 Initiatief van Enexis en de provincie Limburg voor **Econexis huis Limburg** in Maastricht (pagina 39)

4 december 2014
 Winnaars **Enexis Veiligheid Awards** bekend (pagina 21)

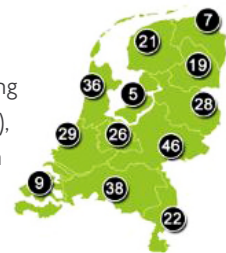

6 februari 2014
Enexisinnovatie.nl live: alle innovaties van Enexis zijn nu gebundeld op één website te zien (pagina 32)

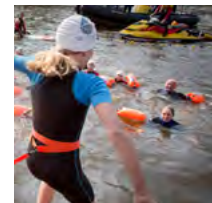
14 maart 2014
Enexis Training & Opleiding opent een nieuwe locatie in Hoogeveen (pagina 22)

28 mei 2014
 Enexis start samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Alliander en Stedin **kennisplatform 'HIER opgewekt'** (pagina 39)

5 juli 2014
Stroomstoring Hardenberg (pagina 31)

4 september 2014
Nationale WaterSpaarders Dag met onder andere prinses Laurentien en Pieter van den Hoogenband (pagina 40)

30 september 2014
 Planning **uitrol slimme meters** bekend (pagina 46)

8 november 2014
Stroomstoring Midden-Brabant (pagina 31)

27 november 2014
 Eerste bijeenkomst **vrouwennetwerk Enexis** (pagina 23)

1 december 2014
 Enexis bezoekt met twintig stakeholders smart grid wijken in het kader van **'Jouw Energie Moment'** (pagina 33)

Kerncijfers 2014

Financiële gegevens

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013	2012	2011	2010	
Resultaat						
Netto-omzet	1.402,1	1.385,7	1.367,0	1.314,6	1.204,2	
Kosten van omzet	243,0	229,8	235,7	239,1	218,7	
Bruto marge	1.159,1	1.155,9	1.131,3	1.075,5	985,5	
Overige bedrijfsopbrengsten	20,2	17,8	14,0	11,8	11,4	
Bedrijfslasten exclusief afschrijvingen en overige waardeverminderingen	435,9	452,4	465,4	412,9	398,7	
Afschrijvingen en overige waardeverminderingen	310,1	298,9	285,9	271,9	248,5	
Bedrijfsresultaat	433,3	422,4	394,0	402,5	349,7	
Resultaat deelnemingen	1,3	1,2	-10,4	-5,7	4,9	
EBIT	434,6	423,5	383,6	396,8	354,6	
Financiële baten en lasten	-79,0	-109,0	-91,2	-88,5	-93,8	
Resultaat voor belastingen	355,5	314,6	292,4	308,3	260,8	
Resultaat na belastingen	265,5	239,1	223,7	229,4	193,7	
Balans (voor winstbestemming)						
Netto werkkapitaal ¹⁾	-73,2	-49,4	-109,3	-137,3	-86,3	
Vaste activa	6.015,0	5.865,1	5.683,9	5.477,9	5.059,2	
Geïnvesteerd vermogen ²⁾	5.339,9	5.265,7	5.085,0	4.928,5	4.683,8	
Eigen vermogen	3.516,7	3.370,1	3.244,9	3.130,9	2.963,9	
Balanstotaal	6.417,0	6.264,9	7.023,5	6.358,7	5.911,5	
Ratio's						
Solvabiliteit ³⁾	%	54,8	53,8	46,2	49,2	50,1
ROIC ⁴⁾	%	8,1	8,0	7,5	8,0	7,6
Return on equity ⁵⁾	%	7,6	7,1	6,9	7,3	6,5
Kasstroom						
Kasstroom uit operationele activiteiten	578,1	487,0	540,7	604,9	550,2	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-419,6	133,9	-786,3	-514,9	-333,2	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-123,8	-614,7	218,3	-61,1	-79,0	
Kasstroom	34,7	6,1	-27,3	28,9	138,0	

1. Netto werkkapitaal: Totaal vlottende activa (exclusief liquide middelen exclusief kortlopende financiële vaste activa en exclusief depositos) minus kortlopende schulden (exclusief rentedragende verplichtingen, exclusief in volgend jaar te amortiseren vooruitontvangen bijdragen en exclusief derivaten).

2. Geïnvesteerd vermogen = vaste activa minus vooruitontvangen bijdragen (langlopend + kortlopend) plus netto werkkapitaal.

3. Solvabiliteit = Eigen vermogen x 100% gedeeld door het balanstotaal.

4. ROIC = EBIT gedeeld door het geïnvesteerd vermogen per jaareinde.

5. Return on equity = resultaat na belastingen gedeeld door het eigen vermogen per jaareinde.

De netten

	2014	2013	2012	2011	2010
Trajectlengtes (x 1.000 km)					
Elektriciteitsnet	137,2	135,2	134,2	133,3	132,3
Laagspanning	92,8	90,8	90,0	89,4	88,8
Middenspanning	44,4	44,3	44,1	43,8	43,5
Tussenspanning	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Gasnet	44,7	44,8	44,8	44,6	41,3
Lage druk	35,7	35,8	35,8	35,6	32,8
Hoge druk	9,0	9,0	9,0	9,0	8,4
Stations (x 1.000)					
E-stations	53,0	52,9	52,7	52,5	52,1
G-stations	24,5	24,6	24,6	24,7	24,1 ¹⁾
Aantal aansluitingen (x 1.000)					
Elektriciteit	2.683	2.672	2.662	2.648	2.631
Gas	2.083	2.079	2.074	2.068	1.908
Getransporteerde hoeveelheden					
Elektriciteit (GWh)	34.050	34.900	35.043	35.079	34.858
Gas (Mm ³) ²⁾	5.111	6.510	6.350	5.788	6.959
Waarvan biogas	37,0	34,0	21,1	10,9	8,0
Productkwaliteit					
Uitvalduur elektriciteit (in minuten)	17,7	23,6	21,6	18,9	25,1
Hoogspanning	0,6	0,1	0,1	1,1	3,8
Middenspanning	12,2	17,8	15,2	11,9	15,2
Laagspanning	4,8	5,7	6,3	5,9	6,2
Uitvalduur gas (in seconden)	89,5	50	36	69	43

1. Met ingang van 2010 zijn gasstations die buiten bedrijf zijn niet in de telling meegenomen.

2. De getransporteerde hoeveelheid elektriciteit betreft een schatting op basis van de cijfers van november en de getransporteerde hoeveelheid biogas betreft een schatting op basis van de cijfers van oktober.

Personeel en duurzaam

	2014	2013	2012	2011	2010
Personeel					
Personeelsleden ultimo jaar	4.316	4.294	4.229	4.101	4.061
Fte's ultimo jaar (eigen personeel)	4.161	4.141	4.072 ¹⁾	3.797 ¹⁾	3.718
Vrouwen in personeelsbestand (%)	17,5	17,2	17,7	17,7	19,1
Ziekteverzuim (%)	4,2	3,8	4,0	4,8	3,9
Aantal cursisten Training & Opleiding incl. examen	20.525	22.589	17.784	14.223	12.378
Aantal cursisten Training & Opleiding excl. examen	17.519	17.200	11.101	14.019	-
Score medewerkersbetrokkenheid (%)	77	81	80	80	-
DART-rate Enexis ²⁾	0,60	0,54	0,49	0,53	0,55
DART-rate derden	0,90	1,32	0,85	1,09	1,05
Duurzaam wagenpark					
100% elektrische personenauto's	28	48	48	29	17
Personenauto's op biogas/aardgas	24	31	30	11	3
Personenauto's elektrisch met range-extender	15	5	-	-	-
Hoeveelheid afval (in ton)					
Hergebruikt afval	13.291	11.673	9.673	8.265	6.163
Verbrand afval	1.203	1.189	1.426	1.336	1.362
Gestort afval	927	513	315	430	308
Totaal	15.421	13.375	11.414	10.031	7.833
Waarvan gevaarlijk afval (%)	1,0	1,3	3,6	5,8	7,5

1. Fte's op basis van de contractuele werkweek en de hierop gebaseerde deeltijdfactoren. Tot 31 december 2011 werd het aantal fte's bepaald op basis van een gestandaardiseerde werkweek. Op basis van herdefiniëring is het aantal fte's ultimo 2011 3.926.
2. DART-rate: de DART-rate staat voor het aantal ongevallen met als gevolg verzuim of aangepast werk per 200.000 gewerkte uren.

Klanttevredenheid

	2014	2013	2012	2011	2010
Klanttevredenheid					
Kleinverbruik	8,0	8,1	7,9	7,9	7,9
Grootverbruik	7,5	7,4	7,3	7,2	7,2
Totaal	7,8	7,8	7,6	7,6	7,6

Enexis Manier van Werken

Enexis kan haar ambities alleen waarmaken dankzij de inzet en betrokkenheid van alle circa 4.300 medewerkers. We hebben daarnaast veel aandacht voor duurzame inzetbaarheid van onze mensen. Veiligheid, vakmanschap en leiderschap zijn hierbij essentieel.

Veiligheid

Het onderwerp veiligheid heeft prioriteit bij Enexis. We willen dat elke medewerker elke dag weer gezond thuiskomt. Ook is duurzame inzetbaarheid van belang. In 2014 hebben we veel op dit gebied gedaan. Het resultaat van onze inspanningen blijft helaas nog achter. Het is ons doel in vier jaar tijd het aantal ongevallen met verzuim en aangepast werk te halveren. Dit jaar is er echter een stijging ten opzichte van 2013. De DART-rate (het aantal ongevallen met als gevolg verzuim of aangepast werk per 200.000 gewerkte uren) voor 2014 is 0,60 (t.o.v. 0,54 in 2013). Dit betreft veel relatief kleine incidenten, maar ook zijn twee mensen langdurig uit de roulatie (geweest). Daarnaast kenden we helaas veertig ernstige incidenten, die met zeer ernstig letsel of fataal hadden kunnen aflopen.

VGWM-resultaten, DART-rate en ongevallen

	2014	2013	2012	2011	2010
Dodelijk ongeluk	0	0	0	0	1
DART-rate Enexis	0,60	0,54	0,49	0,53	0,55
DART-rate derden	0,90	1,32	0,85	1,09	1,05
Werkplekbezoeken (intern) ¹⁾	122%	120%	110%	114%	129%
OGB-meldingen (intern) ²⁾	2.092	817	747	819	864
Ontruimingsoefeningen ¹⁾	87%	82%	95%	95%	96%

1. Percentage ten opzichte van de planning.

2. Ongewenste gebeurtenissen.

De oorzaak van veel incidenten is het onvoldoende opvolgen van instructies. Dit vraagt een verandering in mentaliteit en gedrag bij onze eigen medewerkers en bij onze aannemers. Dit bereiken we niet van de ene op de andere dag. In 2014 hebben we in onze activiteiten rond veiligheid daarom gefocust op het gedrag van mensen. Ons motto is: je werkt veilig of je werkt niet. Snelheid of tevreden klanten mogen nooit voor veiligheid gaan. Als een medewerker twijfelt of iets verantwoord is of niet, dan moet hij of zij stoppen.

In 2014 volgde 95% van alle medewerkers een workshop over veiligheid. Vooral het eigen gedrag van de deelnemers stond hierin centraal. Onze operationele mensen van Infra Services hebben deelgenomen aan een tweede workshop. Hierin lag de focus op gedrag binnen het eigen team, elkaar aanspreken op veiligheid en het ontvangen van tips of kritiek. Ook hebben onze mensen helaas in toenemende mate te maken met agressie. Om onze mensen te leren hoe ze hiermee om kunnen gaan, hebben we aparte trainingen opgezet.

Ook hebben we medewerkers gestimuleerd meldingen te maken van zogeheten ongewenste gebeurtenissen (bijna-ongevallen of ongewenste blootstelling aan gevaar voor letsel). Dit heeft in 2014 geleid tot een ruime verdubbeling van het aantal incidentmeldingen, namelijk 2.092 ten opzichte van 817 in 2013. Hiermee hebben we het gestelde doel van tweeduizend behaald. Dit is positief. Het geeft aan dat het veiligheidsbewustzijn is vergroot. We rekenen erop dat hierdoor uiteindelijk ook het aantal incidenten zal verminderen. Ruim 80% van de meldingen handelen we binnen drie maanden af. Zo zorgen we ervoor dat melden loont.

Daarnaast hebben we in 2014 structureel en frequent over veiligheid gecommuniceerd. Zo hebben we 'nieuwe helden' – mensen die werk hebben stilgelegd, omdat het mogelijk niet veilig zou zijn – in het zonnetje gezet. Ook stelden we een top 10 veiligheidsregels op en faciliteerden we managers elke maand een regel te bespreken met hun team. Eind 2014 hebben we voor de achtste keer de jaarlijkse Veiligheidsaward uitgereikt. Hierbij lag de focus dit jaar op de juiste houding ten opzichte van veiligheid. Wilma Winkelhorst sleepte de interne veiligheidsprijs, de Herman Levelink HSE Award, in de wacht. De Enexis Contractor Safety Award ging naar Hurkmans & Zonen.

Al met al hebben we dus veel op het gebied van veiligheid gedaan in 2014. Onze activiteiten hebben gezorgd dat veiligheid nu top of mind is geworden bij management en directie. Bij iedere vergadering van de Raad van Bestuur, de Raad van Commissarissen, de directie en veel managementteams staat veiligheid als eerste punt op de agenda. Ook bespreekt de manager Health Safety & Environment (HSE) het onderwerp iedere maand met de Raad van Bestuur en de directie. In 2015 blijft veiligheid hoog op de agenda staan. Zo willen we ons middenmanagement nog meer faciliteren goed hun werk te kunnen doen en voorbeeldgedrag te vertonen. Het toegenomen veiligheidsbewustzijn dat we constateren, door de stijging van het aantal meldingen van ongewenste gebeurtenissen, stemt positief.

Duurzame inzetbaarheid

In 2014 heeft Enexis veel aandacht besteed aan bewustwording rond duurzame inzetbaarheid en medewerkers gestimuleerd hierin stappen te nemen. Ons doel is vitale en gezonde medewerkers met een goed ontwikkelvermogen, zodat ze flexibel en mobiel zijn en zowel nu als in de toekomst een bijdrage kunnen leveren aan het bedrijf en de maatschappij.

Zo heeft Enexis dertig mensen in alle lagen van de organisatie bij elkaar gebracht om samen te werken aan duurzame inzetbaarheid. Zij namen het initiatief voor een ondersteunende bewustwordingscampagne, zodat medewerkers gezond aan het werk blijven. Ze ontwikkelden onder andere intervisie voor leidinggevenden en een inzetbaarheidsscan, filmpjes over duurzame inzetbaarheid en vakmanschap en praktische zaken als een schop op maat. Op basis van de inzetbaarheidsscan krijgen medewerkers een rapport met daarin hun inzetbaarheid op een aantal terreinen. Aan de hand hiervan kunnen medewerkers in gesprek gaan met hun leidinggevende. In 2014 hebben 556 mensen de scan ingevuld. De schop op maat is een voorbeeld van een initiatief van medewerkers van Infra Services. Een lange monteur kan nu kiezen voor een schop met een lange steel, zodat hij geen last krijgt van zijn rug. In totaal zetten zo'n driehonderd mensen in onze organisatie zich nu in als ambassadeur voor duurzame inzetbaarheid.

Alle initiatieven komen samen op het in september 2014 gelanceerde online platform Ontwikkelplein. Hier kunnen onze medewerkers inspiratie, tools en middelen halen om te werken aan hun eigen ontwikkeling. In 2015 streven we ernaar dat minimaal 25% van onze medewerkers actief aan de slag gaat met zijn of haar eigen duurzame inzetbaarheid. Elke medewerker heeft per drie jaar de beschikking over een ontwikkelbudget van maximaal 1.500 euro.

Een andere stap op dit gebied is dat we ons sociaal plan in samenwerking met de Ondernemingsraad en de vakbonden hebben omgezet in sociaal beleid. We bieden nu een springplank in plaats van een vangnet. Op het moment dat er mogelijk boventaligheid dreigt, gaan we twee jaar van tevoren met elkaar werken aan een nieuwe baan bij Enexis of elders. De medewerker neemt hierin zijn of haar eigen verantwoordelijkheid en Enexis ondersteunt.

Vakmanschap

De technische mensen van Enexis zijn minimaal mbo-gediplomeerd. De komende jaren hebben we te maken met een uitstroom van monteurs die met pensioen gaan en beperkte beschikbaarheid van nieuw technisch personeel. We steken er veel energie in om goede nieuwe mensen binnen te halen en aan ons te binden. Dit doen we onder andere via onze eigen vakschool. Hiervoor werken we nauw samen met het Koning Willem 1 College in Den Bosch, Deltion College in Zwolle en Zadkine in Rotterdam. Met onze vakschool bieden we jonge vmbo'ers in de leeftijd tussen 18 en 25 jaar de mogelijkheid het vak te leren en een erkend mbo-diploma op niveau 2 of 3 te halen. In maart 2014 openden we een nieuwe Training & Opleiding-vestiging in Hoogeveen. Ook bieden we onze monteurs goede arbeidsvoorwaarden en ontwikkelmogelijkheden om duurzaam inzetbaar te zijn. De komende jaren zullen we nog meer initiatieven nemen om onze mensen te ondersteunen een vakman of -vrouw te zijn en te blijven.

Enexis training & opleiding

	2014	2013
Dagen klassikale trainingen (incl. examens)	3.807	4.139
Dagen klassikale trainingen (excl. examens)	2.471	2.397
Gemiddeld aantal opleidingsuren	32	36
Gemiddeld aantal opleidingsuren (man)	37	nb
Gemiddeld aantal opleidingsuren (vrouw)	10	nb
Aantal cursisten klassikale trainingen (incl. examens)	20.525	22.589
Aantal cursisten klassikale trainingen (excl. examens)	17.519	17.200
Aantal cursisten e-learning	16.375	8.213
Deelnemers leiderschapscollege (in dagen)	505	451
Deelnemers vakschool	20	26
Aantal cursisten examens	3.370	5.472

Leiderschap

Het juiste leiderschap is essentieel om onze doelen te kunnen behalen en onze rol in de maatschappij te kunnen blijven vervullen. Om hieraan te werken zijn we in 2014 een intervisieprogramma voor leidinggevendenden gestart en organiseerden we leiderschapsontwikkelingstrajecten en leiderschapsdagen voor verschillende groepen leiders. Op basis van de uitkomsten van ons medewerkerstevredenheidsonderzoek meten we de effectiviteit en hebben we verbeteracties in gang gezet. Het belangrijkste is om medewerkers te boeien, te binden, te helpen en ze vertrouwen te geven. Naast een richtinggevende rol heeft de leidinggevende ook een coachende rol voor onze medewerkers. In 2015 scherpen we onze visie op leiderschap verder aan en zullen we in lijn hiermee gerichte leiderschapsprogramma's ontwikkelen. Hierbij zetten we vooral in op het faciliteren van ons middenmanagement. Belangrijke thema's hierbij zijn veiligheid, integriteit, diversiteit en de Enexis Manier van Werken, de manier waarop we binnen Enexis met elkaar werken.

Verbetertraject Infra Services

In 2013 zijn we een verbetertraject gestart binnen onze afdeling Infra Services, de uitvoerende organisatie van Enexis. De reorganisatie had als doel de efficiëntie binnen de afdeling te verbeteren. In 2014 is het stof van deze organisatieaanpassing neergedaald. Met dit verbetertraject (zie ook hoofdstuk Betaalbaarheid) zit iedereen nu op de juiste plek om doelen te kunnen behalen.

Managementtraineeships

In 2014 stroomde één lichting van acht managementtrainees onze organisatie in (vier mannen en vier vrouwen). De trainees maken gedurende twee jaar kennis met onze organisatie door mee te werken aan verschillende projecten. Hierna stromen ze door naar diverse leidinggevende en specialistische functies.

Diversiteit

In november 2014 vond de eerste bijeenkomst plaats van het nieuwe vrouwen netwerk van Enexis, 'ZIJ'. Veertig vrouwelijke collega's uit diverse onderdelen van onze organisatie gingen met elkaar in gesprek over diversiteit en maakten de vertaling naar Enexis. Voor Enexis liggen er kansen in alle facetten van diversiteit en de directie van Enexis onderstreept het belang ervan. Daarom zal het onderwerp meer aandacht krijgen in 2015. We willen ervoor zorgen dat ons medewerkersbestand een goede afspiegeling is van de maatschappij. Een belangrijk onderdeel hiervan is te voldoen aan de Participatiewet die in 2015 in werking treedt. In 2014 hebben we hiervoor beleid ontwikkeld. Dit voeren we in 2015 uit.

Uitdaging

Als semipublieke onderneming is Enexis een sociaal bedrijf. Hierdoor hebben we 29 mensen in dienst met een afstand tot de arbeidsmarkt. De Participatiewet betekent voor Enexis dat er uiterlijk in 2026 ongeveer 215 extra arbeidsplaatsen (van 25 uur per week) voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt moeten zijn. Deze uitdaging gaan we graag aan. Vanuit ons maatschappelijke karakter vinden wij het belangrijk dat zo veel mogelijk mensen mee kunnen blijven doen en niet aan de zijlijn komen te staan. Dit vraagt van ons wel dat we creatief omgaan met beschikbare arbeidsplekken en begeleidingsmogelijkheden binnen Enexis.

Ondernemingsraad

Samen met de Ondernemingsraad heeft Enexis gekozen voor een vernieuwde inrichting van medezeggenschap. Die nieuwe structuur sluit aan op hoe we binnen Enexis met elkaar willen werken. Dat houdt in dat besluitvorming plaatsvindt daar waar deze impact heeft op teamniveau, tussen de onderdeelcommissies en de directie voor strategische en beleidsmatige zaken en de Raad van Bestuur. Op die manier benutten we ieders expertise en kennis. Samenwerken, dialoog, vertrouwen en persoonlijke ontwikkeling zijn bijbehorende speerpunten. De OR heeft een aantal vaste commissies, waaronder: Veiligheid, Gezondheid, Welzijn & Milieu, Sociaal Beleid & Organisatie en Financiën. De Ondernemingsraad vertegenwoordigt 100% van de medewerkers van Enexis.

Prijzen 2014

- ◆ 4e plaats SatisAction/NRC Beste Werkgever
- ◆ CRF Top Employers
- ◆ Enexis Breda, Beste leerbedrijf van Zuid-Nederland
- ◆ Tweede plaats voor Duurzame Inzetbaarheidsprijs 'Kroon op het Werk'
- ◆ Genomineerd voor Digitaal-Werven Award

Meer informatie over mens en organisatie van Enexis staat in [feiten en cijfers](#).

Betrouwbaar

Energiestromen in Nederland veranderen. Klanten verbruiken minder gas, wekken steeds meer zelf decentraal duurzame energie op en leveren energie, in plaats van dat ze alleen afnemen. Ook is er behoefte aan flexibiliteit en opslagcapaciteit voor de momenten dat er energie nodig is, maar de wind niet waait of de zon niet schijnt. Het is onze taak ervoor te zorgen dat mensen altijd veilig over energie kunnen beschikken. Zowel nu als in de toekomst.

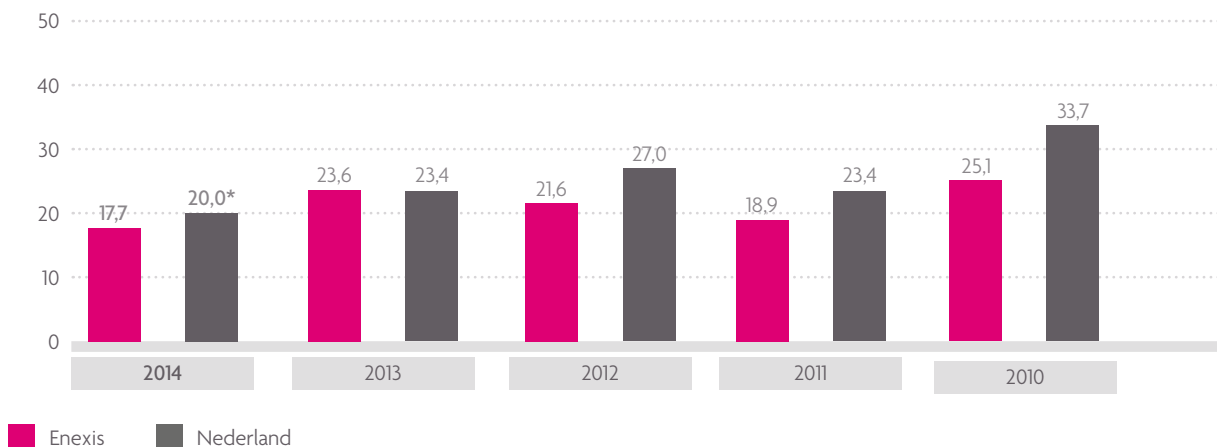
Onze doelstellingen binnen onze strategische pijler Betrouwbaar zijn:

- ◆ Onze betrouwbaarheid en veiligheid blijven op het huidige hoge niveau.
- ◆ Wij hebben inzicht in de veranderende energievoorziening en passen onze netten daar tijdig op aan.

Betrouwbaarheid en veiligheid op het huidige hoge niveau

Wat betreft de betrouwbaarheid van onze elektriciteitsnetten kijken we terug op een succesvol jaar. De betrouwbaarheid was hoger dan in het voorgaande jaar. Het aantal storingsminuten voor elektriciteit bedroeg in 2014 17,7 (t.o.v. 23,6 minuten in 2013). In verband met een grote gasstoring in Enschede scoorden we voor de levering van gas in 2014 lager dan in 2013. Het aantal storingsseconden steeg hiermee naar 89 (t.o.v. 50 seconden in 2013).

Jaarlijkse uitvalduur per e-aansluiting ten gevolge van HS-, MS- en LS-storingen 2010-2014 (in minuten per aansluiting)

* Score Nederland 2014 is een schatting.

Uitvalduur elektriciteit en gas per regio in het verzorgingsgebied van Enexis in 2014

	Elektriciteit (in minuten) ¹⁾	Gas (in seconden)
Friesland	12,6	56,0
Groningen/Drenthe	28,1	25,9
Limburg	13,0	21,7
Overijssel/Flevoland	16,4	363,3
Noord-Brabant Oost	11,0	18,7
Noord-Brabant West	18,7	40,5
Totaal	17,1	89,5

1. Cijfer is exclusief Hoogspanning.

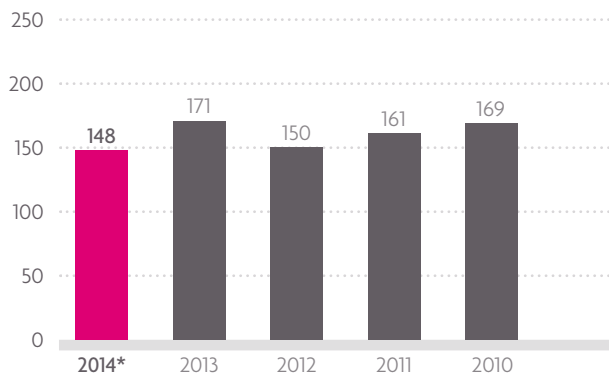
Bovenstaande tabel laat zien dat er wat betreft uitvalduur nog verschillen zijn tussen regio's. Die zijn de afgelopen jaren kleiner geworden door de extra investeringen van Enexis in de gebieden waar dit qua betrouwbaarheid de meeste winst oplevert. Uitzondering hierop vormt van het incident in Enschede.

Veiligheid in het gasnet

Naast de betrouwbaarheid beoordeelt Enexis ook de veiligheid van haar gasnetten met de Veiligheidsindicator Gasnetten (VIG). De VIG meet de relatie tussen het aantal gaslekken en de kans dat die tot incidenten en/of ongevallen leiden. De VIG-score tot nu toe is 148 (een verbetering t.o.v. 171 in 2013). De definitieve VIG-score over 2014 stellen we vast aan het einde van het eerste kwartaal van 2015.

VIG-score

* De definitieve score van de VIG wordt eind eerste kwartaal 2015 berekend.

Asset Management

De netten veilig en betrouwbaar houden en uitval en ongevallen voorkomen vergt goed onderhoud en verstandige investeringen. Omdat netten lang meegaan, moeten we hiervoor niet alleen naar vandaag, maar ook naar de lange termijn kijken. Iedere twee jaar analyseert Enexis de langetermijnontwikkelingen in een strategisch assetmanagementplan. Op basis van dit plan en de specifieke ontwikkelingen in de regio's stellen we jaarlijks een werkpakket samen voor onderhoud, vervanging en vernieuwing van ons net. Hiermee spelen we in op de behoefte van onze klanten en zorgen we ervoor dat netten betrouwbaar zijn en klaar zijn voor de energietransitie. Naast werk op eigen initiatief voeren we werk uit op aanvraag van klanten (klantgedreven investeringen). Denk aan nieuwe aansluitingen of capaciteitsuitbreiding.

Investerings in de netten

Bedragen in miljoenen euro's	Bruto-investering				
	2014	2013	2012	2011	2010
Elektriciteit					
Standaardaansluitingen ¹⁾	21,5	22,1	25,6	29,9	31,0
Maatwerkaansluitingen ¹⁾	19,2	22,2	22,9	22,0	20,9
Netuitbreidingen	89,0	94,7	122,8	132,1	140,8
Reconstructies	25,8	27,2	29,6	30,4	23,4
Vervangingen	37,1	40,4	33,9	26,0	22,9
Overig	14,0	11,1	17,7	7,0	7,9
Totaal Elektriciteit	206,6	217,7	252,5	247,4	246,9
Gas					
Standaardaansluitingen ¹⁾	6,9	7,6	9,0	10,6	9,9
Maatwerkaansluitingen ¹⁾	1,8	2,0	2,1	2,6	2,4
Netuitbreidingen	15,2	16,4	15,2	9,8	12,2
Reconstructies	20,0	17,0	18,7	16,0	14,5
Vervangingen ²⁾	104,6	94,5	83,3	75,0	58,1
Overig	2,1	1,3	1,6	1,1	1,5
Totaal Gas	150,4	138,8	129,9	115,1	98,6
Totaal Elektriciteit en Gas	357,0	356,5	382,4	362,5	345,5

1. Evenals voorgaande jaren is de economische situatie (verminderde vraag van klanten) ook in 2014 oorzaak van de daling van investeringen in standaard- en maatwerkaansluitingen en netuitbreidingen.
2. De vervangingsinvesteringen, vooral in gas, zijn in 2014 verder toegenomen.

Bij de uitvoering van asset management staan het klantbelang en de betaalbaarheid voorop. We willen dat onze werkzaamheden zo min mogelijk overlast veroorzaken. Hiervoor stemmen we onze activiteiten af met gemeenten, collega-netbeheerders en andere partijen die werkzaam zijn in de ondergrondse infrastructuur. Ook zien we erop toe dat de investeringen echt van toegevoegde waarde zijn. Investerings moeten een aanzienlijke kwaliteitswinst voor veiligheid of betrouwbaarheid opleveren.

In 2014 verliepen de certificeringen van de afdeling Asset Management NTA 8120, PAS 55 en NEN-EN-ISO 9001. In 2014 verscheen een vernieuwde versie van de NTA 8120 en werd de PAS 55 (Britse standaard) vervangen door de internationale NEN-ISO 55001. Enexis Asset Management was direct betrokken bij de totstandkoming van deze internationale norm. In 2014 heeft Asset Management gezorgd voor de hercertificering NEN-EN-ISO 9001 voor drie jaar en de certificering NTA 8120 en NEN-ISO 55001. Deze certificeringen gelden voor heel Enexis, inclusief de uitvoerende organisatie Infra Services. De certificaten worden in 2015 ondertekend.

Werkzaamheden 2014

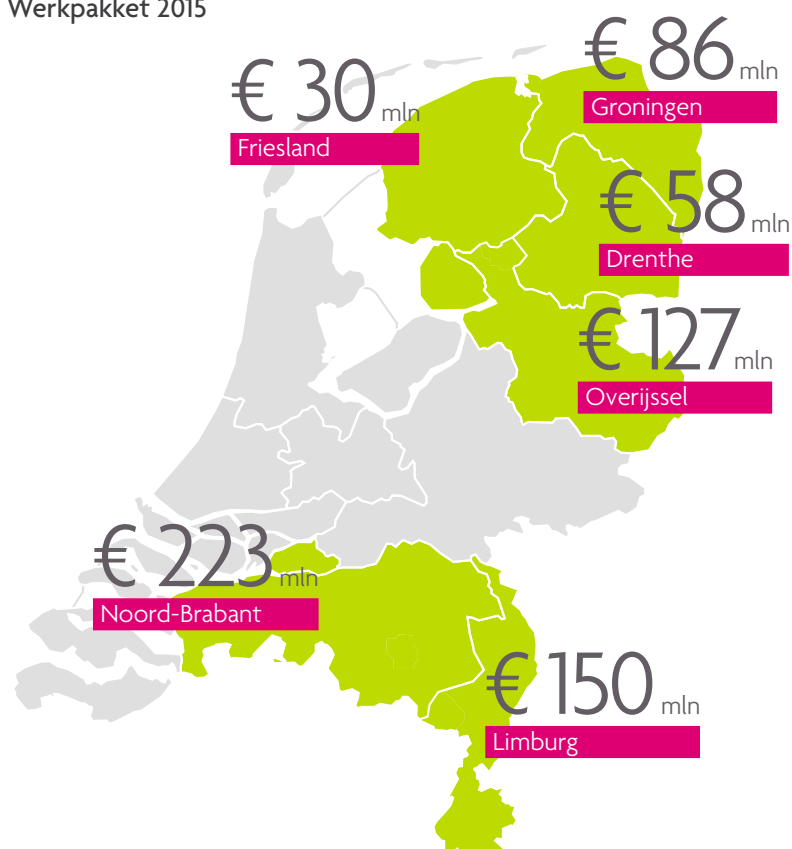
De circa 2.600 medewerkers van Infra Services hebben in 2014 in totaal 3,3 miljoen manuren besteed aan aanleg, onderhoud van onze energienetwerken en het oplossen van storingen. Het voor 2014 in opdracht gegeven werkpakket, met een waarde van ruim 600 miljoen euro, is gerealiseerd. Het klantgedreven werk is iets achtergebleven bij de prognose. Dit is een gevolg van de economische situatie in Nederland. Er werden in 2014 bijvoorbeeld minder woonwijken en industrieterreinen gebouwd, waardoor er minder vraag was naar aansluitingen.

Om de kwaliteit van een uitgestrekt netwerk op peil te kunnen houden zijn veel kleine projecten nodig. Daarnaast zijn er in 2014 ook een aantal grote projecten te noemen:

- ◆ Verleggingen van netten in de buurt van Werkendam voor de ontpoldering van de Noordwaard.
De ontpoldering leidt tot meer ruimte voor de rivier de Nieuwe Merwede. Hierdoor zullen er minder overstromingen plaatsvinden en neemt de veiligheid toe. Onze werkzaamheden varieerden van huisaansluitingen en netten leggen in dijken tot werkzaamheden, zoals het leggen van voedingskabels, over een lengte van 1.430 kilometer. De totale investering die met de werkzaamheden gemoeid was, bedroeg 14,5 miljoen euro.
- ◆ Realisatie van een nieuw 150/10kV-transformatorstation in Boxtel.
In samenwerking met TenneT realiseerden we een nieuw hoogspanningsstation. De investering voor het Enexis-deel bedroeg 8,7 miljoen euro. Met deze investering garanderen we een betrouwbare elektriciteitsvoorziening in de regio Boxtel en voorzien we in de stroombehoefte van het nieuwe datacenter van Rabobank. De periode van voorbereiding en bouw bedroeg uiteindelijk acht jaar. Dit was het gevolg van grote weerstand van omwonenden. Zij waren onder andere bezorgd over effecten van elektromagnetische velden. Door structureel in dialoog te blijven met de omwonenden via informatieavonden, een nieuwsbrief en spreekuren op de bouwlocatie hebben we de zorgen van omwonenden geprobeerd weg te nemen. Het station is in januari 2015 in bedrijf genomen.
- ◆ Uitbreiding station Weiwerd bij Delfzijl.
Om opgewekte windenergie van twee nieuwe windparken (in totaal 63 MW) bij Delfzijl te kunnen transporteren, hebben we station Weiwerd uitgebreid met een extra gebouw en een 20 kV-installatie. De werkzaamheden vroegen een totale investering van 4 miljoen euro. De uitbreiding hebben we zeer snel gerealiseerd, namelijk in negen maanden.
- ◆ Vervanging van grijs gietijzeren leidingen door kunststof leidingen.
Grijs gietijzer is een materiaal dat vroeger werd voorgeschreven. Met de inzichten van nu weten we dat dit relatief broos materiaal is dat bij spanningen of trillingen kan breken of scheuren, bijvoorbeeld als zwaar verkeer over een verkeersdrempel rijdt. Ook in 2014 hebben we grijs gietijzeren leidingen planmatig vervangen. In 2014 is er 175 kilometer gietijzeren leidingen vervangen en 66 kilometer asbestcementleidingen. Hiermee resteert er per jaareinde 2014 1.046 kilometer grijs gietijzeren leidingen en 182 kilometer asbestcement leidingen. De komende jaren gaat Enexis door met het vervangen van deze leidingen. We kiezen ervoor eerst de meest risicovolle leidingen te vervangen. Deze werkzaamheden zullen we in 2015 afronden. Ook sluiten we zo veel mogelijk aan bij geplande waterleiding- of rioleringswerkzaamheden. Hierdoor hoeft de grond maar één keer open. Dit scheelt overlast voor verkeer, omwonenden en winkeliers. Ons vervangingsplan hebben we afgestemd met de toezichthouder Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

Ook in 2015 voert Enexis weer een fors werkpakket uit om ervoor te zorgen dat de netten veilig en betrouwbaar blijven.

Werkpakket 2015

Bedragen in miljoenen euro's	Werkpakket 2015 totaal	Werkpakket elektriciteitsnetwerk	Werkpakket gasnetwerk	Werkpakket slimme meters
Provincie				
Drenthe	58	33	18	7
Friesland	30	9	15	6
Groningen	86	54	25	7
Limburg	150	67	68	16
Noord-Brabant	223	139	61	23
Overijssel	127	76	37	14
Totaal	675	379	223	73

Enkele grote uitvoeringsprojecten van Enexis in 2015 zijn:

- ◆ De Gasunie wil een aantal gasontvangststations laten vervallen. Enexis onderzoekt de optimale oplossing, en dat is meestal uitbreiding van het hogedruknet. In 2015 gebeurt dat in Haren.
- ◆ In Groningen vervangt Enexis 23 kilometer van de eerste generatie hogedrukgasnet. Dat doen we onder meer in Delfzijl, De Marne, Loppersum, Stadskanaal, Winsum en Zuidhorn.
- ◆ In Drenthe, Meppel, breiden we een 10kV-installatie uit.
- ◆ In Friesland vervangt Enexis 10 kilometer van de eerste generatie hogedrukgasnet. Ondermeer in Leeuwarden, Opsterland en Weststellingwerf.
- ◆ In Overijssel breiden we middenspanningsinstallaties uit en verzwaren we transformatorcabels in Almelo.
- ◆ In Noord-Brabant breiden we in Moerdijk voor de decentrale opwekking blok M en trafoveld 9 uit, en vervangen we 22 kilometer grijs gietijzeren leiding en 29 kilometer asbestcementleiding in Tilburg.
- ◆ In Limburg vervangen we het station aan het Wittevrouwenveld in Maastricht.

Storingen

Ondanks de goede overall prestaties waren er in 2014 helaas drie grote storingen. Het betreft twee stroomstoringen in Hardenberg en Midden-Brabant (tussen Tilburg en de Belgische grens) en een gasstoring in Enschede.

In Hardenberg kwamen in juli 12.000 klanten ongeveer een uur en drie kwartier zonder stroom te zitten. De stroomstoring werd veroorzaakt door een brand in een onderstation. In november zaten 27.000 huishoudens in grote delen van Midden-Brabant een kleine drieënhalf uur zonder stroom. Deze stroomstoring werd veroorzaakt door een defecte kabel in Goirle. In Enschede veroorzaakte een waterleidingbreuk in juni een zandverschuiving, waardoor een gasleiding brak en er water in de gasleiding liep. Om het water eruit te kunnen pompen, moesten we de gasleiding op veel plaatsen opgraven. Hierdoor hadden 306 huishoudens tot vijf dagen geen beschikking over gas. Gelukkig hadden deze incidenten geen invloed op de veiligheid voor de mensen.

Leren van storingen

Enexis vindt het belangrijk te leren van storingen om ze in de toekomst te voorkomen of sneller op te lossen. Daarom hebben we hier in 2014 op een structurele manier aandacht aan besteed op alle plekken in onze organisatie. Bij storingen analyseerden we op een uniforme manier wat er misging, hebben we gekeken wat we in onze organisatie of aanpak konden veranderen en deelden we kennis op dit gebied met alle vestigingen. Zo leerden we dat we de storingsduur in sommige gevallen konden verkorten door kortsluitverkliekers handmatig te resetten, in plaats van automatisch. Op basis van deze bevinding hebben we dit proces aangepast. In 2015 zetten we onze aanpak voort.

Ook hebben we in 2014 veel aandacht besteed aan maintenance engineering. Dit houdt in dat we gestructureerd kijken naar problemen die we bij onderhoudswerkzaamheden tegenkomen. Bij structurele problemen hebben we ons onderhoudsplan hierop aangepast. Zo verbeteren we onderhoud en vervanging en zorgen we ervoor dat er minder storingen optreden.

In ongeveer een derde van de gevallen wordt schade aan het energienetwerk veroorzaakt door graafwerkzaamheden. Vooral aanleg van glasvezelnetwerken is een grote oorzaak van schade. In 2014 hebben we een convenant gesloten met Reggefiber, de organisatie die Nederlandse huishoudens voorziet van glasvezel. Hierin hebben we onder andere afspraken gemaakt over structureel overleg, invulling van het begrip 'zorgvuldig graven', steekproefsgewijze controle op de opvolging van instructies en regelmatig bezoek aan projectlocaties. Dit heeft ervoor gezorgd dat graafschade bij de aanleg van glasvezel met 30% is gedaald.

De ervaring leert ons dat communicatie rond een storing inmiddels even essentieel is als het technisch verhelpen van een storing. Consumenten willen snel en goed geïnformeerd worden. De ontwikkeling van social media speelt hierbij een belangrijke rol. Onze communicatie bij storingen verloopt daarom nu grotendeels online via onze website, een storingsapp, Twitter en Facebook. Tijdens de gasstoring in Enschede dit jaar, die een paar dagen duurde, hebben we ook een communicatiecentrum ingericht. Hier konden mensen continu voor informatie terecht. Dit is positief gewaardeerd door buurtbewoners, de gemeente en de pers.

Veiligheid

Enexis vindt niet alleen de veiligheid van haar eigen medewerkers en medewerkers van aannemers belangrijk maar ook de veiligheid van klanten, bewoners en omstanders. Eventuele ongevallen moeten worden gerapporteerd. In 2014 zijn er geen ongevallen gerapporteerd die de veiligheid van klanten, bewoners of omstanders in gevaar hebben gebracht.

Veiligheid houdt niet op bij de netwerken. Zo is veiligheid van huisinstallaties ook van groot belang. In 2014 heeft Enexis daarom een oproep gedaan aan gemeenten hun verantwoordelijkheid op dit gebied te nemen en de maatschappelijke veiligheid te borgen. Ook op onze website energieveilig.nl vragen we aandacht voor veilig gebruik van energie in de woning.

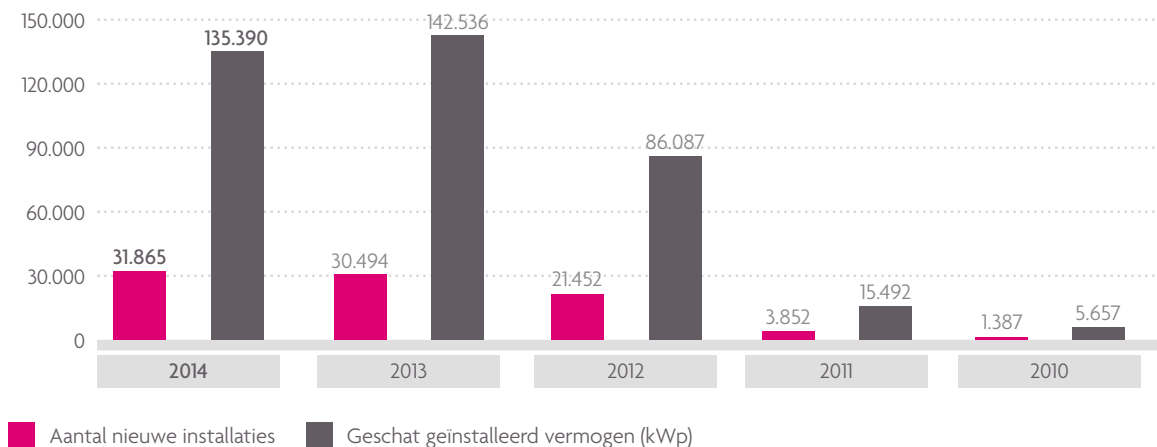
Inzicht in de veranderende energievoorziening en aanpassen netten

Bij Enexis besteden we veel aandacht aan vernieuwing. We richten ons hierbij op productiviteitsverbetering, vernieuwen en verbeteren van onze assets, en verduurzaming. Innoveren doen we niet alleen, maar samen met toeleveranciers, universiteiten, hogescholen en kennisinstituten. Sinds 6 februari 2014 hebben we al onze innovaties gebundeld op de website enexisinnovatie.nl.

Zelf energie produceren

Steeds meer mensen gaan over tot het zelf produceren van energie. In de afgelopen jaren steeg het aantal producerende installaties in het gebied van Enexis sterk. Het jaar 2014 laat een stabiele ontwikkeling zien in vergelijking tot 2013.

Teruglevering aan het net: aantal en vermogen

Distributieautomatisering

Een mooi voorbeeld van innovatie is een pilot met distributieautomatisering in Enschede. Bij distributieautomatisering verdelen we middenspanningsnetten in kleinere eenheden. Deze kunnen we op afstand aan- en afschakelen. Bij een storing schakelen in eerste instantie alle eenheden af. Via distributieautomatisering kunnen we de eenheden die niet door de storing worden getroffen, op afstand weer inschakelen. Hierdoor worden mensen in het gebied minder lang door de storing getroffen. In Enschede hebben we in 2014 de hele stad voorzien van distributieautomatisering. De pilot bleek zeer succesvol, we hebben de storingstijd kunnen halveren. Ook in Zwolle, Groningen en Deventer hebben we in 2014 delen van ons netwerk van distributieautomatisering voorzien.

Elektrisch vervoer

In Nederland rijden nu ongeveer 45.000 elektrische en hybride auto's. In 2025 zijn dit er naar verwachting één miljoen. Om aan de toekomstige energievraag van al deze auto's te kunnen voldoen, staan we voor grote uitdagingen. Hoe voorkomen we bijvoorbeeld piekbelasting van het elektriciteitsnetwerk als veel mensen na het werk tegelijkertijd hun auto willen opladen? Samen met GreenFlux werkten we in 2014 onder andere aan een open protocol voor 'Smart Charging'. Met een ICT-toepassing verdelen we beperkt beschikbare laadcapaciteit, zonder dat auto-eigenaren daar last van hebben. Ook organiseerde Enexis in 2014 een bijeenkomst met 23 elektrisch-vervoerspecialisten. Het doel was bij te dragen aan een nieuwe internationale standaard die ervoor moet zorgen dat auto's en oplaadpunten beter met elkaar kunnen communiceren. Met deze standaard, ontwikkeld door Enexis, kunnen bestuurders bijvoorbeeld een laadpaal kiezen op basis van de goedkoopste stroomprijs of 'onderhandelen' met een laadpaal over het moment van opladen om lokale belasting van het elektriciteitsnet te reguleren.

Opsporing storingen met honden

Als eerste netbeheerder in Nederland heeft Enexis in 2014 speurhonden gebruikt om de oorzaak van elektriciteitsstoringen op te sporen. De honden zijn getraind om de geur die kortsluiting in een leiding aangeeft te herkennen. Een hond speurt het traject af en gaat zitten waar de storing is opgetreden. Inzet van honden zorgt ervoor dat storingen sneller zijn opgelost en er minder overlast is voor klanten. Klanten hoeven nu niet meer af te schakelen voor onderzoek naar de storing. In 2015 zetten we de speurhonden breed in.

Sleufloze vervangingstechnologie

Een ander mooi voorbeeld van innovatie is sleufloze vervangingstechnologie. Die hebben we in 2014 toegepast in Maastricht. Van binnenuit brengen we een nieuwe leiding aan in bestaande leidingen. We hoeven hiervoor niet meer een heel gebied open te leggen. We maken gaten in de grond op honderd meter afstand van elkaar. Dit scheelt overlast voor bewoners, winkelend publiek en winkeliers, en kosten. De pilot in Maastricht was zeer succesvol. In 2015 gebruiken we de sleufloze vervangingstechnologie bij meer onderhoudsprojecten. Bijvoorbeeld als er sprake is van een drukbezocht (winkel)gebied, drukke ondergrondse infrastructuur of een verhoogde kans op graafschade.

Jouw Energie Moment

In april 2014 heeft Enexis de smart grid-pilot 'Jouw Energie Moment' uitgebreid. Met Jouw Energie Moment onderzoeken we sinds 2012 of bewoners in nieuwbouwwijken in Breda en Zwolle, als ze de volledige regie hebben, hun energieverbruik verschuiven naar een gunstiger moment. In Zwolle zijn er 104 deelnemers bij gekomen. De onderzoeksgroep groeide hiermee naar in totaal 382 deelnemers. Alle deelnemers beschikken over een energiecomputer. Hierop kunnen ze precies zien wanneer energie het meest duurzaam of voordelig is. Daarnaast zijn de woningen uitgerust met een slimme wasmachine en zonnepanelen. Tot nu toe blijkt dat de deelnemers het concept omarmen. De helft van de deelnemers verschuift zijn energievraag naar een gunstig moment. De pilot in Breda wordt maart 2015 afgerond. De pilot in Zwolle duurt tot en met 2016. In december 2014 organiseerde Enexis een werkbezoek voor zo'n twintig stakeholders aan onder andere de smart grid pilotwijk in Breda. De resultaten van het onderzoek dat op de pilot plaatsvindt, zullen gebruikt worden voor toekomstige ontwikkelingen.

Meer informatie over het hoofdstuk Betrouwbaar staat onder [feiten en cijfers](#).

Betaalbaar

Voor veel particulieren en bedrijven vormt de energierekening een aanzienlijke kostenpost. Alhoewel tarieven voor transport van energie slechts een beperkt deel (gemiddeld 15%) van de totale energierekening uitmaken, wil Enexis haar klanten zo laag mogelijke tarieven bieden.

Onze doelstellingen binnen onze strategische pijler Betaalbaar zijn:

- ◆ Wij zijn de netbeheerder met zo laag mogelijke tarieven.
- ◆ Onze aandeelhouders krijgen het redelijk rendement uit de gereguleerde activiteiten.

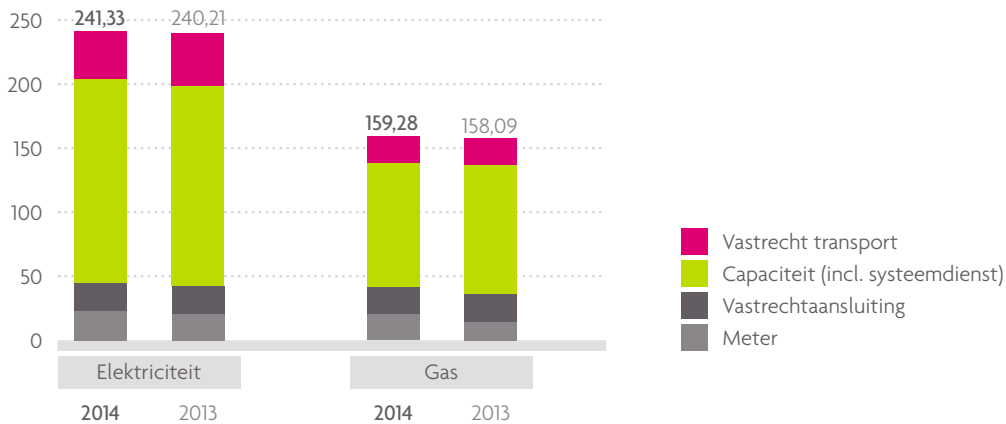
Zo laag mogelijke tarieven

Elke drie jaar stelt de Autoriteit Consument & Markt (ACM) maximumtarieven voor transport van gas en elektriciteit vast. Enexis streeft ernaar eventuele tariefstijgingen zo beperkt mogelijk te houden en, indien mogelijk, onder het door de ACM vastgestelde maximale tarief te blijven.

Voor 2014 hebben we onze tarieven gemiddeld met 1% verhoogd. Voor transport hanteerden we de maximaal toegestane tarieven. Onze tarieven voor meterhuur bleven onder het vastgestelde maximum. In 2015 verlagen we onze tarieven met gemiddeld 3,8%. De verlaging is ingezet door de verlaging van de maximum tarieven door de ACM. Door onze kostenbesparingen in de afgelopen jaren zijn we in staat om de door de ACM opgelegde tariefdalingen door te voeren en onze aandeelhouders toch een redelijk rendement te bieden.

Enexis zet zich in voor een zo stabiel mogelijk tariefbeleid door de ACM en is hierover in gesprek met de toezichthouder. Zo pleiten we voor een rekenmethode voor de tariefstelling, waarin toekomstprognoses een plek krijgen. Dit zorgt voor zo reëel en stabiel mogelijke tarieven zodat klanten weten wat ze kunnen verwachten. In 2015 blijven we in gesprek met de ACM over een zo stabiel mogelijk tariefbeleid en zijn we betrokken bij het ontwikkelen van een nieuwe rekenmethode.

Gemiddelde nota voor huishoudelijk gebruik (kosten op jaarbasis in euro's)

Kostenbesparingen

Om onze klanten een zo laag mogelijk tarief te kunnen bieden, is het natuurlijk van belang onze kosten zo laag mogelijk te houden. Om kosten beter te kunnen inschatten en te verlagen, maken we lange termijn financiële en organisatorische prognoses. In 2014 hebben we een prognose gemaakt op basis van onze visie hoe Enexis er in 2017 uit moet zien en op basis van de prognose acties ondernomen. Zo hebben we een begin gemaakt om ons IT-landschap efficiënter in te richten door systemen te koppelen en betere systemen te ontwikkelen. Ook zijn we gestart met een herinrichting van de storingswachtdiensten, zodanig dat deze minder intensief zijn voor onze medewerkers en minder kosten met zich meebrengen.

Verbetertraject Infra Services

In 2014 is Enexis van start gegaan met een nieuwe organisatie van de afdeling Infra Services, de uitvoerende tak van onze organisatie. Een belangrijk doel was het terugdringen van beheerskosten. Om dit te realiseren zijn we overgegaan op een centrale planning en regie op onze processen. Hierdoor kunnen we onze medewerkers effectief inzetten, waardoor ze zo veel mogelijk uren productief zijn, en hebben we administratieve afwikkeling verbeterd en versneld. Onze klanten kunnen hierdoor rekenen op snellere dienstverlening in een aantal processen en op proactieve en effectieve communicatie. Om de doelen van het programma te kunnen bereiken, zijn veilig werken en leiderschap essentieel. Hier hebben we in 2014 dan ook veel aandacht aan besteed (zie ook het hoofdstuk Enexis Manier van Werken). In 2015 gaan we verder met het verbetertraject. Onze focus hierbij is mensen te ondersteunen bij het omgaan met verandering. Dit doen we onder andere via het programma Duurzame Inzetbaarheid (zie ook het hoofdstuk Enexis Manier van Werken).

Sectorordening/uitruil Alliander

Een andere mogelijkheid om kosten te besparen is een logische gebiedsindeling voor netbeheerders. Enexis is voorstander van een zorgvuldige en stapsgewijze herverkaveling van de gebieden van de regionale netbeheerders langs provinciale grenzen. Vanaf maart 2014 onderzoeken we samen met Alliander de mogelijkheid netgebied uit te ruilen. Op 18 maart 2014 ondertekenden we hiervoor een intentieverklaring. Alliander zou onze netwerkgebieden in Friesland en de Noordoostpolder in beheer kunnen krijgen in ruil voor de Endinet (onderdeel van Alliander)-gebieden in Eindhoven en Zuidoost-Brabant. In 2015 willen we met Alliander tot een overeenkomst komen.

Redelijk rendement

Onze aandeelhouders (provincies en gemeenten) hebben in ons bedrijf geïnvesteerd en verwachten rendement op hun investering. Bij de vaststelling van de maximumtarieven zorgt de Autoriteit Consument & Markt (ACM) ervoor dat een efficiënt bedrijf een redelijk rendement kan behalen. Dit rendement is daarmee maatgevend voor de winstgevendheid van een netbeheerder. Wij beloven onze aandeelhouders dat we dit rendement behalen.

Uitdaging

Enerzijds gaan we voor scherpe tarieven voor onze klanten en anderzijds willen we onze aandeelhouders een redelijk rendement bieden. Lagere tarieven verlagen echter de winstgevendheid van ons bedrijf. In dit spanningsveld zien we een extra uitdaging onze efficiëntie nog verder te verbeteren. Hierbij verliezen we onze andere strategische doelen, betrouwbaarheid, duurzaamheid en klantgericht niet uit het oog.

Waardering aandelen

Op verzoek van onze aandeelhouders hebben we in 2014 onze aandelen laten waarderen door PricewaterhouseCoopers. We hebben onze aandeelhouders op de hoogte gesteld van de uitkomsten. In 2014 is er niet door onze aandeelhouders onderling in aandelen gehandeld.

Meer informatie over het hoofdstuk Betaalbaar van Enexis staat onder [feiten en cijfers](#).

Duurzaam

Belangrijke doelstellingen in het Energieakkoord zijn energiebesparing en meer duurzame energie. Enexis neemt graag haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en draagt bij aan de realisatie van het akkoord. Zowel direct als indirect. Bijvoorbeeld door onze kennis te delen en partijen met elkaar in contact te brengen. Zo leren we van elkaar. Ook stimuleren wij onze klanten energie te besparen. En natuurlijk verkleinen we ook zelf onze eigen CO₂-voetafdruk.

Onze doelstellingen binnen onze strategische pijler Duurzaam zijn:

- ◆ Wij brengen partners, overheden en onze kennis samen bij het realiseren van het Energieakkoord.
- ◆ Wij stimuleren klanten actief meer energie te besparen dan de slimme meter kost.
- ◆ Wij werken emissieneutraal. Wij zorgen dat 14% van de net- en lekverliezen additioneel duurzaam zijn opgewekt in Nederland.

Duurzame agenda

Om onze rol in het behalen van het Energieakkoord echt te kunnen nemen, leggen we in onze aangescherpte strategie specifieke focus op duurzaamheid. Om onze doelen op dit gebied te kunnen behalen, willen we gericht werken en in samenhang activiteiten ontwikkelen. Daarom hebben we in 2014 een Duurzame Agenda opgesteld, waarin we de strategische doelen, gebaseerd op de dialoog met stakeholders, uitwerken naar concrete activiteiten. Zo zijn we in staat scherpe keuzes te maken en nog meer impact te hebben.

Onze interne duurzaamheidsgroep, met mensen uit verschillende onderdelen van onze organisatie, heeft de Duurzame Agenda opgesteld en zal ook de voortgang bewaken. Hiermee borgen we aandacht voor duurzaamheid in onze organisatie. Er zijn dertien projecten waarmee we in 2015 aan de slag gaan.

Duurzaamheidsagenda Enexis

Duurzame agenda	Omschrijving project(en)
1. Enexis vergroot bereikbaarheid en zichtbaarheid voor consumenten en lokale initiatieven.	<ul style="list-style-type: none"> a. Inrichten of versterken van klantcontactkanalen (bijvoorbeeld Uitbreiding ZEP (zelfenergieproduceren.nl)). b. Online communicatiecampagne om contactkanalen te profileren, deels via kanalen van partners als Natuur & Milieu, HIER opgewekt, Milieu Centraal. c. Project om gemeenten te ondersteunen met informatie bij de implementatie van energieloketten voor burgers. Doel: bekendheid met services vergroten. d. Delen en zichtbaar maken best practices Enexis.
2. Enexis brengt partners, stakeholders en gemeenten bij elkaar voor het realiseren van het energieakkoord.	<p>Er komt een programmacoördinator onder de afdeling Communicatie om de volgende activiteiten samen te brengen en te coördineren.</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Rondtafelgesprekken met bestuurders Groningen/Drenthe, Overijssel, Brabant en Limburg over mogelijke gezamenlijke projecten. b. Actieve deelname aan lokale energieconvenanten. c. Versterken samenwerkingsverbanden met NGO's (managen partnerships). d. Deelname in de projecten die daaruit voortkomen (bijvoorbeeld: project Uitrol publieke laadpalen in Noord-Brabant en Limburg; Ruw biogas-project Heineken in Den Bosch).
3. Enexis stimuleert klanten, met behulp van één platform, minder energie te gebruiken en meer gebruik te maken van duurzame energie.	<ul style="list-style-type: none"> a. Eén centraal platform voor activeren lokale initiatieven op gebied van energiebesparing en duurzame opwek dat landelijk wordt uitgerold, wordt jaarlijks met één nieuw(e) product en/of dienst uitgebreid, zoals een vervolg c.q. uitbreiding van Buurkracht. Doelgroepen: lokale duurzame energie initiatieven/coöperaties, klanten, kinderen basisonderwijs. b. Data beschikbaar stellen met als doel energiebesparing te realiseren bij klanten en de markt te faciliteren. (Bijvoorbeeld door middel van de Ectual of uitbreiding Energie in Beeld.) c. Project Lokale energieopslag.
4. Enexis-medewerkers reduceren hun eigen voetafdruk met 10% in vijf jaar.	<ul style="list-style-type: none"> a. Circulair afvalmanagement. b. Reductie voetafdruk medewerkers: project/initiatieven met als doel voetafdruk van medewerkers te reduceren, zoals: <ul style="list-style-type: none"> ◆ Enexis zoekt de zon op. ◆ Mobility budget. ◆ Bevorderen van leiderschap en duurzaam gedrag (gedragsverandering projecten onder de gezamenlijke paraplu EMvW). ◆ Project om medewerkers initiatief te laten nemen om voetafdruk te verkleinen met behulp van digitale tool; via ICT-tooling beschikbaar maken van het inzicht in de persoonlijke voetafdruk (papierverbruik, mobiliteit). ◆ Vergroting elektrisch/hybride wagenpark. c. Duurzame producten die voor klanten beschikbaar zijn ook beschikbaar stellen voor medewerkers. d. Project Leefstijl. Doel medewerkers initiatief laten nemen m.b.t. gezonde leefstijl, zoals gezonde voeding, stoppen met roken, meer bewegen etc.
5. 14% van net- en lekverliezen komt uit additionele duurzame opweklocaties in Nederland.	<ul style="list-style-type: none"> a. Reductie van net- en lekverliezen. b. Project vergroening net- en lekverliezen (bijvoorbeeld lokale initiatieven). c. Duurzaam inkopen: doel is tot de top 10 van duurzame bedrijven te behoren qua inkoop. + Introductie van CO₂-prestatieladder voor leveranciers van diensten.

We brengen partners, overheden en onze kennis samen

Enexis heeft een centrale rol in de energievoorziening in grote delen van Nederland. Door onze kennis te ontsluiten voor andere partijen in de sector kunnen we een impuls aan verduurzaming geven.

Een belangrijk onderwerp in dit kader is regionale samenwerking met gemeenten, provincies en bedrijven. Zo hebben we in 2011 het Bossche Energieconvenant (BEC) afgesloten. Het BEC brengt gemeente, bedrijven en onderwijsinstellingen bij elkaar om gezamenlijk te werken aan een klimaatneutrale stad. In 2014 is Enexis begonnen met het ontwikkelen van een dienst waarmee convenantpartners meer inzicht krijgen in hun

energieverbruik, boven op de reguliere meetdata. Ook hebben we overeenstemming met de provincie Limburg bereikt voor het realiseren van een educatie- en voorlichtingscentrum voor duurzaam wonen in Maastricht. 'Econexis Limburg' zal in het najaar 2015 de deuren openen.

Hiernaast is Enexis in 2014 met het kennisplatform 'HIER opgewekt' een strategische alliantie aangegaan met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en netbeheerders Stedin en Alliander. Via dit platform ondersteunen we als netbeheerders initiatieven voor lokale duurzame energie met onze kennis en kunde. Zo helpen we deze initiatieven op te starten en te groeien.

Ook heeft Enexis in 2014 Opleidings & Ontwikkelingsfonds (O&O-fonds) netbeheerders bereid gevonden mede te investeren in het ontwikkelen van opleidingen voor medewerkers op het gebied van duurzaamheid. Met de opleidingen vergroten we de kennis van duurzame initiatieven bij medewerkers van netbeheerders. Zo kunnen ze klanten en marktpartijen beter adviseren en ondersteunen bij het behalen van hun duurzame doelstellingen.

Opleiding engineers in Gambia

Op initiatief van enkele medewerkers heeft Enexis de afgelopen drie jaar het Gambia Technical Training Institute (GTTI) in Banjul financieel en materieel ondersteund. Het GTTI leidt op tot engineer op hbo-niveau. Het ontbreekt de lokale samenleving aan middelen om voldoende jongeren op te leiden en daarmee de infrastructuur up-to-date te houden. Dit project is in 2014 afgerond met als resultaat 78 gerealiseerde studentenjaren op hbo-niveau. Daarnaast heeft Enexis afgeschreven beamers, technische relais en gereedschappen ter beschikking gesteld. Op basis van deze resultaten onderzoeken wij nu hoe Enexis structureel vergelijkbare kennis en kunde, als onderdeel van het MVO-beleid, in ontwikkelingslanden kan overdragen. Daarbij willen wij tegelijkertijd de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers stimuleren.

We stimuleren klanten energie te besparen

Als bedrijf hebben we impact op het milieu. Maar al onze klanten bij elkaar hebben natuurlijk veel meer impact. Daarom stimuleren we onze klanten de slimme meter goed te benutten en energie te besparen.

Buurkracht

Een succesvol voorbeeld op dit gebied is Buurkracht. Via dit programma ondersteunt Enexis buurtbewoners met elkaar energie te besparen. Bijvoorbeeld door samen zonnepanelen te leggen of door te isoleren. Samen doen is voordeliger en het motiveert. Een team van buurtbegeleiders ondersteunt de buurten met raad en daad. Het aantal initiatieven groeit snel. In 2014 deden er al vijftig wijken mee aan Buurkracht. Hiermee hebben we ons doel voor dit jaar met succes bereikt. In 2015 willen we zeventig nieuwe buurten ondersteunen bij het samen energie besparen. Onze kennis en ervaringen delen we overigens niet alleen met de buurten, maar ook met lokale energiecoöperaties, gemeenten en andere netbeheerders. Enkele andere netbeheerders overwegen ook aan Buurkracht mee te doen.

Energie in Beeld

Een ander voorbeeld is Energie in Beeld. Via dit online platform dat we samen met Alliander en Stedin hebben ontwikkeld, bieden we gemeenten gedetailleerde informatie van de energiestromen in hun gemeenten. Niet alleen over het energieverbruik van bewoners, maar ook over energieopwekking. Hierdoor kunnen gemeenten nu ook op buurtniveau energieverbruik en -opwekking analyseren, monitoren en vergelijken met andere buurten in de eigen of andere gemeenten. Dit helpt hen bij het ontwikkelen van energiebeleid en

besparingsinitiatieven. Vanaf 1 januari 2014 is toegang tot Energie in Beeld kosteloos. Voorheen verliep toegang via een abonnement. Door toegang kosteloos te maken, willen we gemeenten nog meer stimuleren de realisatie van het Energieakkoord te faciliteren.

Van Zon Krijg Je Energie en WaterSpaarders

Kinderen hebben de toekomst. Daarom richt Enexis zich in haar activiteiten ook specifiek op kinderen tussen de tien en twaalf jaar. De projecten zijn: Van Zon krijg Je Energie en WaterSpaarders. Voor Van Zon Krijg Je Energie ontwikkelden we een lespakket voor basisscholen. Ook ondersteunen we deze scholen bij de aanschaf van zonnepanelen. In 2014 deden er conform onze doelstelling 75 scholen mee (t.o.v. vijf in 2013).

WaterSpaarders motiveert kinderen thuis het gesprek aan te gaan over het verbruik van warm water. Het doel is heel Nederland korter te laten douchen (vijf minuten in plaats van gemiddeld negen) en energieverbruik te verminderen. 4 september 2014 was de Nationale WaterSpaarders Dag. Een groep kinderen watertrappelde samen met onder andere prinses Laurentien en Pieter van den Hoogenband vijf minuten in de Amsterdamse Amstel om aandacht te vragen voor het onderwerp. Inmiddels doen in totaal ruim vijftienduizend kinderen aan WaterSpaarders mee. In 2014 hebben veertig medewerkers van Enexis in totaal twaalf WaterSpaarders-gastlessen bij basisscholen verzorgd.

Goeie Peer

In 2014 heeft Enexis ook gewerkt aan een pilot met Goeie Peer, een initiatief van Natuur & Milieu in samenwerking met Enexis en Liander. Goeie Peer is een innovatief concept dat tot doel heeft het gebruik van de slimme meter te vergroten en mensen te stimuleren energie te besparen met behulp van de slimme meter en aanvullende maatregelen. In 2015 introduceren we Goeie Peer bij onze klanten.

Ectual

Om de markt te stimuleren en de uitrol van de slimme meter te optimaliseren deden we in 2014 een proef met de Ectual. Dit apparaat maakt de verbruiksgegevens beschikbaar op een smartphone, tablet of computer om klanten, op een makkelijke manier, meer inzicht te geven in hun energieverbruik. Uit de proef bleek dat Ectual-bezitters vaker denken beter inzicht in hun energieverbruik te krijgen door de slimme meter dan niet-bezitters (53% versus 18%). Hiermee is het nut van een apparaat als de Ectual, als aanvulling op de slimme meter, aangetoond. Vanuit onze rol als netbeheerder zullen we de Ectual als commercieel product niet aanbieden op de markt, maar we laten dit aan marktpartijen over.

Biogasinfrastructuur

In september 2014 heeft afvalverwerker Attero de groendonegas-hub in Wijster in gebruik genomen. Met deze hub, die Fudura samen met Attero ontwikkelde, kan Attero nu ruw biogas verwerken tot groen gas. Door wijzigingen in subsidiebeleid gaan de biogasprojecten BioNOF en Sallandhub die we in 2013 onderzochten (voorlopig) niet door.

We werken emissieneutraal

Ook met haar eigen bedrijfsvoering levert Enexis een aandeel aan een duurzamer Nederland. We hanteren de Trias Energetica. We sturen op reductie van energieverbruik. Als we niet kunnen reduceren, gebruiken we duurzaam opgewekte energie. Als dit ook niet kan (bijvoorbeeld bij autobrandstof of gaslekage), compenseren we de CO₂-uitstoot met Gold Standard Certificaten. Door dit beleid is onze netto CO₂-voetafdruk nul.

Duurzame gebouwen

In ons huisvestingsbeleid neemt duurzaamheid een centrale plaats; zowel voor nieuwbouw als bestaande gebouwen en voor zowel eigen panden als huurpanden. In 2013 heeft Enexis drie energieneutrale gebouwen in gebruik genomen. Het effect hiervan is in 2014 zichtbaar geworden met 38% minder energieverbruik in onze kantoren. Op 29 januari 2014 opende koning Willem-Alexander ons nieuwe hoofdkantoor 'de Croon', nabij het NS-station in Den Bosch. Ook in dit gebouw hebben we energiezuinige voorzieningen aangebracht. Met een energiezuinige klimaatinstallatie besparen we bijvoorbeeld energie én kosten.

Mobiliteit

Doordat we in 2014 elektrische bedrijfsauto's hebben afgestoten, heeft Enexis nu 28 elektrische auto's, 24 auto's die rijden op biogas of aardgas en 15 plug-in hybrides. Twee auto's worden in 2015 geleverd. De CO₂-uitstoot van onze lease- en bedrijfsauto's is in 2014 gedaald met ongeveer 1%. Ook het aantal gedeclareerde kilometers is gedaald met 6,5%. Voor het eerst realiseren we een daling, maar hiermee behalen we niet ons doel. In 2015 willen we opnieuw een boost aan duurzame mobiliteit geven door onder andere de autoregeling aan te passen.

Duurzaam wagenpark

	2014	2013	2012	2011	2010
100% elektrisch	28	48	48	29	17
Biogas/aardgas	24	31	30	11	3
Plug-in hybride (PHEV)	15	5	-	-	-

Afvalmanagement

Afvalmanagement heeft bij Enexis ruim de aandacht. We sturen op goede afvalscheiding door medewerkers en optimale verwerking door de afvalverwerker, waardoor kostbare grondstoffen niet verloren gaan en ook de opbrengst uit ons afval zo hoog mogelijk is. In 2014 produceerden we vijftien miljoen kilo afval. Denk aan ijzeren en koperen kabels die we uit de grond halen, vervuilde grond die we bij graafwerkzaamheden moeten afvoeren of kantoorafval. Door slim afvalmanagement kunnen we meer afval recyclen. In 2014 recycleerden we 86,2% van ons afval (t.o.v. 87% recycling in 2013). Hiermee vermeden we 7.250 ton CO₂-uitstoot bij afvalverwerkers (t.o.v. 5.450 ton CO₂ in 2013). Dit realiseerden we onder andere door verbetering van afvalscheiding op onze vestigingen. De afvalcontainers hebben we nu op volgorde van recyclebaarheid gezet en er zijn meer containers om nog beter te kunnen scheiden.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Bij het inkopen van goederen en diensten is onze maatschappelijke verantwoordelijkheid op verschillende manieren ingebed. Alle leveranciers ondertekenen een code, en per product of dienst gelden specifieke duurzaamheidscriteria. Op basis van de dingen die we leren uit ons afvalmanagement over recycling, verbeteren we ook de inkoop van producten. Zo werken we nu ook aan verbetering van afvalmanagement in de toekomst. Natuurlijk houden we bij al onze inkoop scherp in de gaten of de productie van materialen en grondstoffen duurzaam is. Ook in 2014 hebben we gelet op de CO₂-voetafdruk in de hele keten en namen we deze mee in onze assetberekeningen.

Duurzaam energietransport

Daarnaast koopt Enexis de energie die verloren gaat bij transport in op de duurzame markt. In 2014 hebben we het volledige netverlies duurzaam ingekocht van zogenaamde Garanties van Oorsprong van Scandinavische waterkrachtcentrales. Ons doel is, gelijk aan de doelstelling in het Energieakkoord, in 2020 ten minste 14% van het netverlies in te kopen uit additionele Nederlandse duurzame energieopwekking. Dit percentage bereiken we door vanaf 2015 stapsgewijs over te gaan op duurzame Nederlandse opwek. Hiermee dragen we bij aan de verdere groei van duurzame opwek in Nederland. Ook gaslekkages en de klimaateffecten hiervan kunnen we niet vermijden. Dit compenseren we met Gold Standard-Certificaten. Daarnaast werken we aan het reduceren van net- en lekverliezen, bijvoorbeeld door schades door graafwerkzaamheden te verminderen en transformatoren met veel verlies te vervangen. Ook hebben we elektriciteit bespaard door isolatie en door de verwarming in de stations lager te zetten. In 2014 bespaarden we 15,2 GWh. Dit staat gelijk aan het energieverbruik van circa 4.500 huishoudens.

Meer informatie over het hoofdstuk Duurzaam van Enexis staat onder [feiten en cijfers](#).

Klantgericht

Enexis heeft 2,7 miljoen klanten. Van consumenten tot grote industrieën en van mensen die actief met energie bezig zijn tot mensen die volledig ontzorgd willen worden. Wie onze klant ook is en wat zijn of haar wens ook is: elke klant kan rekenen op een goede dienstverlening. Hierbij vinden we het belangrijk de klant zelf de regie te geven en te ondersteunen met informatie om energie te kunnen besparen. We willen dat de klant denkt: ‘Als ik kon kiezen, koos ik voor Enexis’.

Onze doelstellingen binnen de strategische pijler Klantgericht zijn:

- ◆ Klanten die met ons contact hebben gehad, waarderen ons met een 7,5.
- ◆ Wij zijn transparant en stellen onze gegevens maximaal beschikbaar.

Klanten die met ons contact hebben gehad, waarderen ons met een 7,5

In 2014 hebben we wederom aselechte metingen uitgevoerd onder klanten in ons verzorgingsgebied (onder zowel zakelijke klanten als consumenten) om de algemene klanttevredenheid te onderzoeken. De doelstelling voor 2014 was een 7,6. De metingen over 2014 laten een 7,8 zien.

Klanttevredenheid

	2014	2013	2012	2011	2010
Kleinverbruik	8,0	8,1	7,9	7,9	7,9
Grootverbruik	7,5	7,4	7,3	7,2	7,2
Totaal	7,8	7,8	7,6	7,6	7,6

Naast de algemene tevredenheid monitoren we ook de klanttevredenheid over specifieke processen. In 2019 willen we gemiddeld minimaal een 7,5 scoren op deze procesmetingen. Voor 2015 is ons doel gemiddeld een 7,3 te behalen. Omdat de klanttevredenheid samenhangt met de hoeveelheid moeite die een klant heeft moeten doen om goed geholpen te worden, meten we vanaf 2014 de zogeheten 'customer effort score'. Voor 2015 zijn hier targets op gezet. Op basis van de cijfers per proces kijken we in de komende jaren hoe we processen nog verder kunnen verbeteren.

Beoordeling dienstverlening bij processen van Enexis

	Q4 2014	Q3 2014	Q2 2014	Q1 2014
Klantenservice Kleinverbruik	7,6	7,7	7,6	7,6
Meteropname buitendienst	n.v.t.	8,0	n.v.t.	n.v.t.
Accountmanagement	8,0	8,1	n.v.t.	n.v.t.
Standaardaansluitingen	7,2	7,1	7,1	7,2
Storingen	n.v.t.	8,2	n.v.t.	n.v.t.
Uitrol Slimme Meters (extern)	7,4	7,7	7,7	7,9

Klantenservice Kleinverbruik laat in 2014 met een 7,6 een stabiele en hoge score zien voor de klanttevredenheid.

De **Meteropname buitendienst** (meteropnemers) scoort net als in 2013 ook in 2014 stabiel en hoog. De laatste 3 jaar fluctueerden de scores van dit proces altijd tussen 7,8 en 8,0. Naar verwachting zal dit proces ook volgend jaar hoog en stabiel blijven scoren.

Accountmanagement is een proces dat in de afgelopen jaren fluctueerde rond de 8. Ook in 2014 scoort dit proces weer stabiel en hoog met een 8.

Standaardaansluitingen is een proces dat in de lift zit, gemiddeld genomen scoort dit proces over 2014 een 7,2. In 2013 betrof dat een 6,9 en in 2012 een 6,6. Terugkijkend naar eerdere meetjaren kan gezegd worden dat de positieve trend in klanttevredenheid ook in 2014 is voortgezet.

De algemene tendens voor **Storingen** is positief. Dit proces wordt, net als Accountmanagement en Meteropname, in 2014 stabiel en hoog gewaardeerd door de klanten met een 8,2. Deze score is vergelijkbaar met de scores van voorgaande jaren.

De **Uitrol Slimme Meters** begon het jaar sterk met hoge klanttevredenheidsscores, echter gedurende het jaar liet de klantwaardering een dalende lijn zien. De algemene tevredenheid in Q4 2014 is wel vergelijkbaar met de score in Q4 2013.

Natuurlijk beschouwt Enexis de waarderingen van haar klanten niet als een gegeven. We werken er hard aan de klanttevredenheid op peil te houden en te verhogen. Zo gaan we in 2015 een pilot doen met aannemers om hen te ondersteunen bij klantgerichtheid en nemen we onze brieven naar klanten onder de loep.

Klant aan de knoppen

Een belangrijk voorbeeld van wat we doen om onze klanten zo goed mogelijk van dienst te zijn, is ons programma 'Klant aan de knoppen'. Hiermee maken we het onze klanten zo makkelijk mogelijk zelf via internet alles te kunnen regelen op het moment dat ze willen. Bijvoorbeeld een aansluiting verlagen of een afspraak voor een meterwisseling verzetten. Zo geven we onze klanten regie.

Binnen dit programma hebben we bijvoorbeeld gewerkt aan het opzetten van beleid, zodat we een goed totaalbeeld van onze klanten krijgen. In 2014 hebben we geanalyseerd waar de meeste vragen over komen. De processen leegstand en einde levering zijn eind 2014 geanalyseerd. De implementatie van de verbeteringen staat voor 2015 gepland. Een integraal klantbeeld en goede beschikbaarheid van de gegevens via een IT-systeem zorgen er uiteindelijk voor dat we klanten sneller en beter kunnen bedienen.

Ook lanceerde Enexis in augustus 2014 de zakelijke portal Mijn Enexis Zakelijk Beheer voor alle zakelijke klanten met een grootverbruikaansluiting. Hier kunnen ze op elk moment van de dag terecht voor informatie over bijvoorbeeld verbruik en hun facturen. In 2014 realiseerden we toegang voor al onze klanten met meerdere vestigingen en vijfhonderd van onze grootverbruikklanten. In 2015 zorgen we dat al onze grootverbruikklanten van de portal gebruik kunnen maken en ontwikkelen we de portal door met meer functionaliteiten.

Tot slot hebben we in 2014 onze website aangepast om deze overzichtelijker te maken en informatie voor klanten beter vindbaar te maken. Ook hebben we ervoor gezorgd dat onze site goed toegankelijk en bruikbaar is via smartphone en tablet. Zo kunnen klanten ook mobiel hun zaken snel en makkelijk regelen. Bovendien zijn we overgegaan naar live chat. Een Enexis-medewerker beantwoordt nu vragen van klanten als het geautomatiseerde antwoord de klant geen oplossing biedt.

In 2015 willen we ons programma 'Klant aan de knoppen' verbreden en meer processen automatiseren. Zo kunnen klanten nog meer zaken op hun eigen moment online regelen. Natuurlijk blijven we ook altijd via telefoon of mail bereikbaar.

Landelijke Intake Portal

In 2014 heeft Enexis, samen met 18 andere netbeheerders, water- en kabelbedrijven, gewerkt aan een Landelijke Intake Portal. Deze portal vervangt in de toekomst de portals aansluitingen.nl en huisaansluitingen.nl. De Landelijke Intake Portal zorgt ervoor dat mensen die een nieuwe of een gewijzigde aansluiting nodig hebben, meteen alles in één keer kunnen regelen. Dus zowel aansluiting van elektriciteit en gas als van water en telefonie, tv en internet. We streven ernaar de nieuwe Landelijke Intake Portal in 2015 te lanceren.

Leren van klantcontact

Enexis wil continu leren van contacten met klanten en haar service steeds verbeteren. Daarom maken we maandelijks een rapportage van de vragen waarmee klanten onze klantenservice bellen. Deze analyseren we en op basis hiervan kunnen we zaken of processen anders inrichten en klanten nog beter bedienen. In 2014 hebben we op basis hiervan bijvoorbeeld de tekst op het kaartje voor meteropname aangepast. Hierdoor is het duidelijker dat we langskomen en dat de klant geen actie hoeft te ondernemen.

Enexis wil energieleveranciers zo goed mogelijk faciliteren, bijvoorbeeld met goede data, zodat zij hun klanten zo goed mogelijk kunnen bedienen. In december 2014 behaalde Enexis in een onderzoek, onder marktpartijen, een 7,4. Enexis wordt vooral gewaardeerd om haar proactiviteit en het meedenken. In december 2013 was dat nog een 7,0.

Wij zijn transparant en stellen onze gegevens maximaal beschikbaar binnen wettelijke kaders

Informatie waarover Enexis beschikt is van publiek nut. We stellen onze gegevens dan ook graag geanonimiseerd beschikbaar aan andere partijen. Bijvoorbeeld aan particuliere klanten, energieleveranciers, woningbouwverenigingen en gemeenten. De informatie stelt hen in staat beter of efficiënter te werken of stappen te maken die bijdragen aan de realisatie van het Energieakkoord.

Openbare Verlichting

In 2014 hebben we weer een stap voorwaarts gemaakt met de verbetering van onze dienstverlening rondom openbare verlichting (OVL). Zo hebben we de communicatie en presentaties van onze OVL-processen verbeterd. Ook hebben we in samenwerking met gemeenten 20% van de gegevens van de 1,2 miljoen door Enexis beheerde OVL-aansluitingen afgestemd. Hierdoor kunnen we storingen sneller oplossen. Dit verbetert de veiligheid op straat. In 2015 werken we verder aan het afstemmen van gegevens met gemeenten.

Daarnaast heeft Enexis de portal Openbare Verlichting vernieuwd. Gemeenten en aannemers kunnen hier terecht voor het aanvragen van nieuwe aansluitingen en informatie over storingen. Met de portal hebben we het administratieve proces voor het aanvragen van nieuwe aansluitingen versimpeld. En op basis van de gegevens uit de portal kunnen gemeenten de juiste informatie over storingen verstrekken bij vragen van bewoners. Onze inspanningen zijn ook opgemerkt door onze klanten. De waardering op het gebied van OVL is gestegen naar een 6,9 (t.o.v. een 6,4 in 2013). Het afgelopen jaar is de tevredenheid van gemeenten toegenomen door de verbeterde communicatie. Deze heeft een groot effect gehad op de score van de klanttevredenheid, die uiteindelijk net onder het hoog gestelde target van een 7,0 is gebleven. In 2015 wordt dit verbetertraject voortgezet.

Slimme meters

Door slimme meters uit te lezen kunnen we onze klanten informatie bieden. Op basis hiervan kunnen ze energie besparen. In 2014 hebben we de laatste hand gelegd aan de voorbereidingen om per 1 januari 2015 de slimme meter grootschalig aan te bieden. In 2014 hebben we bij ruim 174.000 adressen slimme meters geplaatst. Hiermee hebben we ons doel voor 2014 van 190.000 niet behaald. De reden hiervoor is dat het aantal aanvragen van klanten voor een slimme meter is achtergebleven bij de verwachting. In 2015 verwachten we op 280.000 adressen een slimme meter aan te bieden.

Eind 2020 moet Enexis alle klanten met een kleinverbruikaansluiting een slimme meter hebben aangeboden. We willen het voor onze klanten zo makkelijk mogelijk maken. Vanaf oktober 2014 kunnen klanten via enexis.nl één jaar vooruitkijken en zien ze wanneer we de meter in hun postcodegebied aanbieden. Ook bieden we ze de mogelijkheid online een afspraak te verplaatsen.

Ondersteunen van energieleveranciers

Sinds de invoering van het nieuwe marktmodel in augustus 2013 zijn energieleveranciers verantwoordelijk voor de meterstanden. Voorheen waren netbeheerders verantwoordelijk. In 2014 nam het aantal extreme verbruiken toe door wisselende kwaliteit van meetdata. De klant loopt hierdoor uiteindelijk het risico bij te moeten betalen aan de energieleverancier. In 2014 zijn we samen met andere netbeheerders aan de hand van rapportages met de energieleveranciers in overleg gegaan. We hebben gekeken hoe het proces beter ingericht kan worden, zodat de klant niet voor onverwachte verrassingen komt te staan. Het resultaat is een lichte verbetering van de kwaliteit van meetdata.

Convenant tegen frauduleus en gevaarlijk energieverbruik

Door hennepsteelt neemt frauduleus energieverbruik toe. Hierdoor kunnen ook gevaarlijke en levensbedreigende situaties ontstaan voor bewoners en omwonenden. Bovendien heeft het invloed op onze kosten, dus de tarieven voor onze klanten. In 2014 heeft Enexis onder andere een convenant gesloten met politie, het Openbaar Ministerie, gemeenten en andere netbeheerders in Oost-Nederland (Gelderland en Overijssel). Het doel is de met hennepsteelt gepaard gaande gevaarlijke situatie en energiediefstal aan te pakken. Wij ondersteunen de verschillende partijen door zorg te dragen voor de elektro- en gastechnische veiligheid ter plekke en door informatie uit te wisselen. In andere gebieden hebben we al convenanten afgesloten. We vinden het belangrijk in 2015 nog meer convenanten te sluiten. Zo dragen we bij aan een goede landelijke aanpak van de gevaarlijke situatie en energiediefstal bij hennepsteelt.

Meer informatie over het hoofdstuk Klantgericht van Enexis staat onder [feiten en cijfers](#).

Financiële gang van zaken

Enexis kijkt terug op een financieel goed jaar. De winstverwachting zoals opgenomen in het bedrijfsplan 2014 is ruim gerealiseerd. De bedrijfskosten zijn lager uitgevallen dan gepland als gevolg van een hogere productiviteit en een aantal meevallers. Dit wordt echter deels opgeheven doordat de omzetgroei lager uitviel dan gepland.

Nettowinst

Enexis heeft in 2014 een nettowinst gerealiseerd van EUR 266 miljoen. Dit is een stijging van EUR 27 miljoen ten opzichte van het resultaat over 2013 (EUR 239 miljoen). Deze resultaten zijn bereikt bij een gemiddelde notastijging van 1%, ruim onder het niveau van de inflatie (2,8%) in 2014. Zo draagt Enexis ook in 2014 bij aan een betaalbare energievoorziening.

Netto-omzet, kosten van inkoop en brutomarge inclusief overige opbrengsten

In 2014 heeft Enexis een netto-omzet behaald van EUR 1.402 miljoen, een stijging van 1,2% ten opzichte van 2013 (EUR 1.386 miljoen). Deze stijging van EUR 17 miljoen wordt voor circa EUR 14 miljoen veroorzaakt door stijging van de tarieven.

De kosten van inkoop zijn in 2014 uitgekomen op EUR 243 miljoen, ca. EUR 13 miljoen hoger dan de kosten van inkoop in 2013. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een stijging van EUR 7 miljoen als gevolg van tariefstijgingen bij TenneT en per saldo een negatief effect van EUR 10 miljoen ten opzichte van 2013 als gevolg van een positieve afrekening van historische netverliezen in 2013 van EUR 5 miljoen en een negatieve verrekening van EUR 5 miljoen in 2014. Deze afrekening heeft betrekking op het verschil tussen de verwachte elektriciteitsafname van klanten en het werkelijke verbruik. Tot slot worden deze effecten deels gecompenseerd door lagere kosten ter compensatie van netverliezen, zowel in energieprijzen als in benodigde volumes.

De brutomarge inclusief overige opbrengsten is met EUR 5 miljoen gestegen en komt over 2014 uit op EUR 1.179 miljoen (2013: EUR 1.174 miljoen). Naast bovengenoemde effecten zijn ook de amortisaties en overige bedrijfsopbrengsten licht gestegen.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten zijn ten opzichte van 2013 met EUR 5 miljoen gedaald tot EUR 746 miljoen. Deze ontwikkeling is het resultaat van EUR 26 miljoen kostenstijgingen, die ruimschoots worden gecompenseerd door EUR 31 miljoen aan structurele besparingen en meevallers met een meer incidenteel karakter.

Het totale kostenverhogende effect kan worden verdeeld in een drietal onderdelen:

- ◆ stijgende afschrijvingslasten en deactiveringen voor een bedrag van EUR 11 miljoen als gevolg van het oplopende investeringsniveau van de afgelopen jaren, in het bijzonder in de categorieën 'kabels & leidingen' en 'meters';
- ◆ per saldo een effect van EUR 10 miljoen als gevolg van de dotatie aan de personeelsgerelateerde voorzieningen zoals de voorziening voor verlof- en de jubileumvoorziening en een extra dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren;
- ◆ hogere personeelskosten als gevolg van cao-stijgingen en hogere sociale lasten voor een totaal van EUR 5 miljoen.

De kostenverlagende effecten vallen uiteen in EUR 15 miljoen geplande en gerealiseerde besparingen en EUR 16 miljoen additionele effecten:

- ◆ EUR 15 miljoen structurele besparingen, die tevens waren opgenomen in het bedrijfsplan; vooral als gevolg van het continu sturen op efficiency, procesverbeteringen van alle afdelingen en het realiseren van baten van afgeronde projecten zoals het nieuwe marktmodel;
- ◆ een additioneel effect van EUR 16 miljoen als gevolg van een hogere dan geplande productiviteit in het primaire proces, incidentele kostenverlagingen op het gebied van huisvesting en ICT en diverse overige meevallers.

Resultaat deelnemingen en financiële baten en lasten

Het resultaat deelnemingen blijft in 2014 met EUR 1 miljoen gelijk aan dat van 2013. Het saldo van de financiële baten en lasten is in 2014 uitgekomen op een last van EUR 79 miljoen, EUR 30 miljoen lager dan in 2013 (EUR 109 miljoen). De daling is met name het gevolg van de eenmalig hogere lasten in 2013 als gevolg van de boeterente en dubbele rentelasten als gevolg van een timingverschil in het aantrekken van de nieuwe obligatielening en het vervroegd aflossen van het tweede deel van de aandeelhoudersleningen (tranche B).

Credit rating

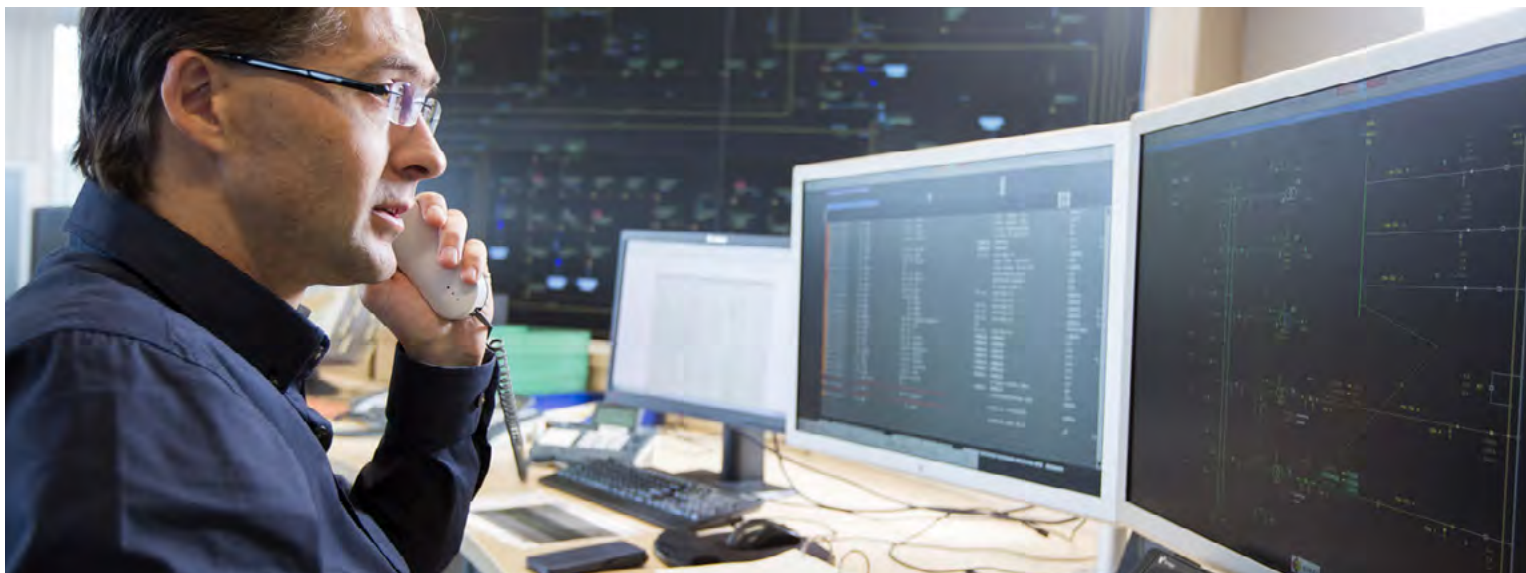
Na een eerdere handhaving van de creditrating op 7 mei 2014, heeft rating agency Standard & Poor's (S&P) de corporate credit rating van Enexis Holding N.V. en Enexis B.V. op 6 oktober 2014 met 1 notch verlaagd van AA- stable outlook naar A+ stable outlook.

S&P heeft daarbij aangegeven dat zij verwachten dat de, door haar gecorrigeerde, credit rating ratio's van Enexis op termijn verslechteren van een 'Modest' financial risk profile naar een 'Intermediate' financial risk profile. Dit als gevolg van het gecombineerde effect van de financiering van de groeiende investeringen van Enexis en de lagere kapitaalvergoeding van de toezichthouder Autoriteit Consument & Markt. Met name de credit rating ratio FFO/netto-rentedragende schulden zou, volgens de berekeningen van S&P, in 2016 dalen onder de 25% en zich daarna stabiliseren boven de 20%.

De credit rating van Moody's bleef ongewijzigd op Aa3 met stable outlook.

De credit ratings eind 2014 van A+/Aa3 met stable outlook voldoen ruimschoots aan de eisen van Enexis voor het behoud van een A rating-profiel.

Ondernemingsbreed risicomanagement

Enexis beoordeelt periodiek de bedrijfsrisico's en de impact ervan.

Hieronder beschrijven we de belangrijkste risico's en beheersingsmaatregelen. De manier waarop we risicobeheersing borgen in onze organisatie beschrijven we in de bijlage Corporate Governance.

Veiligheid

Onze primaire processen brengen een inherent risico op ongevallen met zich mee. Dit ondanks onze strikte veiligheidsmaatregelen en focus op een veilig netwerk en veiligheid voor medewerkers. We werken continu aan het verhogen van het veiligheidsbewustzijn van onze medewerkers en aannemers. Zo stimuleren we het melden en snel oplossen van ongewenste gebeurtenissen en besteden we veel aandacht aan veiligheid via workshops, audits, inspecties en periodieke medische keuringen. Ook treffen we maatregelen om ongewenste toegang tot stations te minimaliseren.

Slimme meters

De grootschalige aanbidding van slimme meters zorgt voor een grotere druk op en complexiteit van onze organisatie. Slimme meters zijn geavanceerder dan traditionele meters. Dit vraagt om meer kennis en kunde voor installatie en het oplossen van storingen. Enexis regisseert de uitrol en monitoring van de werking van de slimme meters nauwkeurig. Hierdoor is de kans dat we voor onaangename verrassingen komen te staan klein. We kunnen de firmware van slimme meters updaten en hebben het kwaliteitsmanagement bij leveranciers goed ingericht. Daarom verwachten we dat de slimme meters de ingecalculerde levensduur halen. Klantacceptatie van de slimme meter monitoren en versterken we op meerdere manieren. Bijvoorbeeld door proactief te communiceren en actie te ondernemen op basis van trendanalyses via social media en klantonderzoeken.

ICT-omgeving

Om het risico op verslechtering van de performance en de betrouwbaarheid van onze ICT-omgeving te beheersen, reduceren we de complexiteit van onze ICT-omgeving. Dit doen we onder andere door architectuurbewaking in de implementatie van ketenprocessen en life-cycle management. Professionele derde partijen testen periodiek de beveiliging van ons netwerk en onze systemen en data. Ons security plan leidt tot een volwassener IT Security. Een regiegroep zorgt voor de uitvoering van een security awareness-programma en Enexis-brede security-testen op relevante ICT-omgevingen.

Verandervermogen medewerkers

Maatschappelijke en technologische ontwikkelingen stellen hoge eisen aan het verandervermogen van onze medewerkers. Door strategische personeelsplanning bereiden we ons voor op veranderingen in onze omgeving, de techniek en de maatschappij. Het ontwikkel- en verandervermogen van onze medewerkers bevorderen we met initiatieven op het gebied van duurzame inzetbaarheid, leiderschapsontwikkeling en permanente educatie.

Energiewet- en regelgeving

De energie wetgeving is in beweging. Met name wijzigingen in stroomwetgeving zouden gevolgen kunnen hebben voor Enexis. Om tijdig te kunnen anticiperen monitoren we ontwikkelingen voortdurend en voeren we intensief overleg met de Autoriteit Consument & Markt (ACM), zowel individueel als in sectorverband.

Meer over [risicobeheersing](#).

Corporate governance

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap volgens Nederlands recht. Op onze onderneming is het zogenaamde structuurregime van toepassing. Om maximale openheid en transparantie over onze organisatiestructuur, ons handelen en onze doelen en resultaten te bieden, passen we voor zover mogelijk en van toepassing de Corporate Governance Code toe. De code benadrukt de verantwoordelijkheid van bedrijven voor maatschappelijke aspecten van ondernemen. Dit sluit goed aan bij de doelstellingen binnen onze vier strategische pijlers: betrouwbaar, betaalbaar, duurzaam en klantgericht.

Afwijkingen van Corporate Governance Code

Enexis wijkt af van een aantal best practice-bepalingen uit de Corporate Governance Code. Zo wijken we op grond van het door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgestelde beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur af van bepaling II.1.1 (maximale benoemingstermijn bestuurders). Aan de bepalingen II.2.12 t/m II.2.14 (publicatie remuneratierapport) geven we invulling door de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur te publiceren in de jaarrekening. Verder hebben we gekozen voor een gecombineerde Remuneratie- en Selectiecommissie waarmee we bewust afwijken van bepaling III.5 (instellen van een aparte Remuneratiecommissie en een Selectie- en Benoemingscommissie).

Een aantal andere afwijkingen (zie opsomming hieronder) is het gevolg van het feit dat de aandelen in handen zijn van Nederlandse (lagere) overheden en niet aan de beurs zijn genoteerd.

Bepalingen die in 2014 niet op Enexis van toepassing zijn:

- ◆ 11.2.4 -11.2.7 (opties)
- ◆ 111.7.1 -111.7.2 (aandelen als bezoldiging commissarissen)
- ◆ 111.8.1 tot en met 111.8.4 (one-tier bestuursstructuur)
- ◆ IV.1.1 (quorumeisen bij besluiten tot het ontnemen van bindend karakter aan voordrachten bij niet-structuurvennootschappen)
- ◆ IV.1.2 (specifieke stemrechten op financieringspreferente aandelen)
- ◆ IV.1.7 (registratiedatum uitoefening stem-/vergaderrecht)
- ◆ IV.2.1 tot en met IV.2.8 (certificering van aandelen)
- ◆ IV.3.11 (overzicht beschermingsmaatregelen in jaarverslag)
- ◆ IV.4.1 tot en met IV.4.3 (institutionele beleggers)

Goed ondernemingsbestuur en toezicht

De twee belangrijkste pijlers voor een goede corporate governance zijn goed ondernemingsbestuur en goed toezicht daarop. Onze Raad van Bestuur (RvB), Raad van Commissarissen (RvC) en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) zijn verantwoordelijk voor bestuur en toezicht. Om deze taken goed uit te kunnen voeren, worden zij ondersteund door een effectief stelsel van maatregelen van risicobeheersing, een interne auditfunctie en accountants. Hoe de RvB, de RvC en de AVA zich tot elkaar verhouden, hebben we vastgelegd in reglementen en statuten. Deze documenten staan op enexis.nl.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur (RvB) is verantwoordelijk voor het bestuur van Enexis. De RvB stelt de operationele en financiële doelstellingen van de vennootschap vast, definieert de strategie die nodig is voor het realiseren van die doelstellingen en benoemt de randvoorwaarden voor het realiseren van de strategie. De RvB opereert onder toezicht c.q. goedkeuring van de Raad van Commissarissen (RvC) en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) en binnen de statutaire bepalingen. De RvB is verantwoordelijk voor naleving van alle relevante wet- en regelgeving, beheersing van de risico's en financiering van de onderneming. Samen met de RvC is de RvB verantwoordelijk voor de corporate governancestructuur van Enexis en de naleving van de Corporate Governance Code.

De RvC benoemt de leden van de RvB en binnen de RvB de CEO/voorzitter en Chief Financial Officer (CFO)/lid RvB. Van 1 januari tot en met 31 juli 2014 bestond de RvB uit één lid (Maarten Blacquièrre). Op 1 augustus 2014 benoemde de RvC Peter Vermaat tot CEO/voorzitter van de RvB. Vanaf dat moment bestond de RvB weer uit twee leden. De leden van de RvB verdelen de werkzaamheden onderling en stellen deze verdeling vast in overleg met de RvC. De personalia van de RvB-leden staan in de bijlage [Personalialia](#).

De RvB werkt volgens een eigen reglement. Dit reglement sluit zo veel mogelijk aan op de Corporate Governance Code en is goedgekeurd door de RvC. Het eigen reglement bevat onder andere procedures voor de samenstelling, taken en bevoegdheden, vergaderingen en besluitvorming van de RvB.

Leden van de RvB worden beloond conform het bezoldigingsbeleid van de vennootschap. Dit bezoldigingsbeleid is vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). De RvC stelt, op voorstel van de Remuneratie- en Selectiecommissie, de hoogte van de bezoldiging per RvB-lid vast. De bezoldiging van de RvB staat in de jaarrekening.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen (RvC) heeft drie taken: toezicht, advies en zij is werkgever van de RvB. De RvC houdt toezicht op het beleid van de RvB, in het bijzonder als het gaat om de realisatie van de doelstellingen van de vennootschap, de strategie en de risico's verbonden aan de ondernemingsactiviteiten, de interne systemen voor risicobeheersing en controle en de financiële verslaggeving.

De RvC werkt volgens een reglement. In dit reglement zijn de samenstelling, commissies, taken en bevoegdheden, vergaderingen en besluitvorming van de RvC vastgelegd. Leden van de RvC hebben zitting in twee permanente commissies: een Auditcommissie en een gecombineerde Remuneratie- en Selectiecommissie. Voor beide commissies zijn de samenstelling, taakopdracht en wijze waarop beide commissies haar taak uitoefenen vastgelegd in een reglement.

Leden van de RvC ontvangen een honorarium, vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). Leden van de RvC hebben naast hun honorarium recht op een vaste onbelaste vergoeding van de kosten die zij in de uitoefening van hun functie maken. Gegevens over de bezoldiging van de RvC staan in de jaarrekening.

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Enexis. In de AVA vindt besluitvorming plaats over onder meer het schriftelijke jaarverslag van de Raad van Bestuur (RvB), het dechargeren van de RvB en de Raad van Commissarissen (RvC), het vaststellen van de jaarrekening en het bepalen van de winstbestemming. Ook keurt de AVA de strategie van de vennootschap goed en benoemt zij de leden van de RvC.

Bepaalde bevoegdheden van de AVA zijn toegekend aan een Aandeelhouderscommissie (AHC). Deze commissie telt zeven leden en heeft als doel de slagvaardigheid en effectiviteit van de besluitvorming binnen de AVA te bevorderen. De leden van de AHC ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. De taken van de AHC zijn beschreven in de statuten van Enexis en de werkwijze is vastgelegd in een door de AVA goedgekeurd convenant tussen de RvB, de RvC en de AHC.

Risicobeheersing

Enterprise Risk Management (ERM) heeft een belangrijke functie in het besturingsmodel van Enexis. De inrichting van ERM binnen Enexis is gebaseerd op het COSO Enterprise Risk Managementmodel en richt zich op alle facetten van de onderneming: van strategische en operationele risico's tot de betrouwbaarheid van (financiële) rapportages en het voldoen aan wet- en regelgeving.

Het geheel van alle activiteiten binnen Enexis gericht op het beheersen van risico's noemen we het Risico & Control Raamwerk. Dit raamwerk bevat, naast het Enexis Governance model, een groot aantal instrumenten, procedures en controlesystemen. Dit zijn onder meer:

- ◆ Het Risk Based Asset Managementsysteem voor het bepalen van het onderhouds- en investeringsprogramma van de assets.
- ◆ Strategische Risico Analyse (SRA) voor het identificeren van de risico's die het bereiken van strategische doelen kunnen bedreigen. In het Strategisch Plan, de middellangetermijnagenda's en in de afdelingsplannen nemen we maatregelen op om deze risico's het hoofd te kunnen bieden.
- ◆ Operationele Risico Analyses (ORA) voor het identificeren van de risico's in operationele processen. De belangrijkste risico's en maatregelen (controls) nemen we op in het Internal Control Framework (ICF).
- ◆ Een Control Self Assessment (CSA), waarmee alle afdelingen tweemaal per jaar de werking van de maatregelen uit het ICF beoordelen. Belangrijke risico's die hierbij naar voren komen worden via een interne Letter of Representation (LOR) gerapporteerd aan de Raad van Bestuur (RvB).

Op alle niveaus in de organisatie is lijnmanagement zelf verantwoordelijk voor het identificeren van risico's en het tijdig uitvoeren van beheersmaatregelen. Het Directie Overleg houdt toezicht op de naleving van het ERM-beleid door de Strategische Risico Analyse en de risico's (LOR-issues) te bespreken. De uitkomsten van de Strategische Risico Analyse en de status van de LOR-issues worden tevens gerapporteerd aan en besproken in de Auditcommissie. Dit proces stelt de RvB mede in staat zijn 'In Control'-verklaring af te geven.

Naast ERM maken we gebruik van in- en externe audits.

Interne auditfunctie

Enexis heeft een interne auditfunctie (onderdeel van de afdeling Internal Audit & Risk). Deze afdeling staat los van het lijnmanagement en verschaft aanvullende zekerheid aan het management en de Raad van Bestuur (RvB) over de beheersing, effectiviteit, efficiency en compliance van de bedrijfsvoering. De afdeling Internal Audit & Risk beoordeelt de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen. Voor het bepalen van de normen waaraan voldaan moet worden, steunen zij in belangrijke mate op de risico's en maatregelen die in het Internal Control Framework (ICF) zijn opgenomen. Het regelmatig toetsen van de juistheid en het up-to-date houden van het ICF vergroot de (aantoonbare) beheersing van processen en daarmee uiteraard de scores op audits.

De afdeling Internal Audit & Risk functioneert onder verantwoordelijkheid van de voorzitter van de RvB. De Auditcommissie houdt toezicht op de dienst en adviseert de RvB over de rol en het functioneren. Jaarlijks wordt een auditplan opgesteld door afdeling Internal Audit & Risk. Hierin staat welke interne audits worden uitgevoerd. Dit auditplan wordt besproken in het Directie Overleg. De Auditcommissie bespreekt de voortgang en de belangrijkste bevindingen van audits, en stelt het auditplan vast. De bevindingen in de audits worden conform de daarover gemaakte afspraken opgepakt. Bij onze operationele processen streven we naar 'first time right'. Ook de externe accountant neemt kennis van de bevindingen van Internal Audit & Risk.

De externe accountant

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) benoemt de externe accountant. De Raad van Commissarissen (RvC) draagt een accountant voor en steunt hierbij op advies van de Auditcommissie en de Raad van Bestuur (RvB). Hierbij wordt in het bijzonder de onafhankelijkheid van de externe accountant in ogenschouw genomen. De RvB rapporteert jaarlijks aan de RvC en de AVA over de ontwikkelingen in de relatie met de externe accountant, in het bijzonder over de onafhankelijkheid.

Ten minste eens in de vier jaar beoordeelt de RvB het functioneren van de externe accountant in de diverse entiteiten en capaciteiten waarin de externe accountant fungeert. De RvB deelt de belangrijkste conclusies van die beoordeling met de RvC en de AVA.

In 2014 hebben we een aanbesteding voor een nieuwe externe accountant uitgevoerd. Als resultaat hiervan draagt de RvC PricewaterhouseCoopers voor als nieuwe accountant aan de AVA met ingang van de werkzaamheden die betrekking hebben op de jaarrekening 2015.

PricewaterhouseCoopers heeft, na goedkeuring door de AVA, met ingang van het boekjaar 2015 als opdracht het uitvoeren van reguliere audits inzake jaarverslag en jaarrekening, halfjaarbericht, verslaglegging Autoriteit Consument & Markt en het uitvoeren van overige audits op het gebied van subsidieverlening et cetera.

De Auditcommissie houdt toezicht op de relatie met de externe accountant. De commissie:

- ◆ Beoordeelt de onafhankelijkheid, bezoldiging en de eventuele niet-controlewerkzaamheden voor de vennootschap van de externe accountant.
- ◆ Stelt de betrokkenheid van de externe accountant vast met betrekking tot de inhoud en publicatie van de financiële verslaggeving door de vennootschap, anders dan de jaarrekening.
- ◆ Neemt kennis van onregelmatigheden met betrekking tot de inhoud van financiële verslaggeving, zoals moeten worden gemeld door de externe accountant.

De externe accountant neemt deel aan de vergaderingen van de Auditcommissie.

'In Control'-verklaring

De Raad van Bestuur (RvB) is verantwoordelijk voor de opzet en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem van Enexis. Dit systeem heeft als doel de realisatie van strategische en operationele doelstellingen, en de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving en naleving van wet- en regelgeving te bewaken.

Ons interne risicobeheersings- en controlesysteem is verankerd in het Risico & Control Raamwerk. Het raamwerk kan echter geen absolute zekerheid geven dat we ondernemingsdoelstellingen realiseren of materiële fouten, verliezen, fraude of overtreding van wet- en regelgeving in de processen en financiële verslaggeving voorkomen.

Het Risico & Control Raamwerk wordt regelmatig geëvalueerd en doorontwikkeld. De RvB heeft de opzet en werking van het raamwerk gedurende 2014 geëvalueerd, mede op basis van de business control-informatie, 'Letters of Representation', rapportages van de Interne Accountantsdienst en de managementletter van de externe accountant.

Net als voorgaande jaren gaan wij onverminderd verhoogde aandacht schenken aan het thema informatiebeveiliging. Daarnaast hebben zoals verwacht nieuwe marktprocessen en de groei van teruglevering van lokaal opgewekte elektriciteit geleid tot verminderde voorspelbaarheid van het administratief netverlies. De focus zal daarom in 2015 ook liggen op de beheersing van deze netverliezen.

Met inachtneming van bovenstaande is de RvB van mening dat het interne risicobeheersings- en controlesysteem van Enexis ten aanzien van beheersingsdoelstellingen voor financiële verslaggeving in 2014 naar behoren heeft gewerkt en dat het een redelijke mate van zekerheid geeft dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Op grond van bovenstaande zijn we van mening dat we hiermee voldoen aan de best practice-bepalingen II.1.3, II.1.4 en II.1.5 van de Code Corporate Governance. Het hiervoor vermelde is tevens besproken met de Auditcommissie van de Raad van Commissarissen, in aanwezigheid van de externe en interne accountant.

's-Hertogenbosch, 5 maart 2015

De Raad van Bestuur

Peter Vermaat
Voorzitter Raad van Bestuur

Maarten Blacquièr
Lid Raad van Bestuur/Chief Financial Officer

Verslag Raad van Commissarissen

Als Raad van Commissarissen houden wij toezicht op en geven wij gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur met betrekking tot het formuleren en realiseren van de doelstellingen, de strategie en het beleid van Enexis Holding N.V., hierna ook Enexis of de vennootschap. Wij treden op als werkgever van de Raad van Bestuur.

Samenstelling en organisatie

Begin 2014 gaf mevrouw Wilma van Ingen te kennen dat zij in verband met drukke werkzaamheden haar mandaat vervroegd wilde teruggeven. Zij is per de datum van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, 10 april 2014, teruggetreden als commissaris. Voor haar belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van Enexis sinds de verzelfstandiging in 2009 zeggen wij haar dank. Per diezelfde datum is de heer Piet Moerland benoemd tot commissaris. Als voormalig commissaris van Essent heeft hij veel kennis over en ervaring met de energiesector.

De Raad van Commissarissen is als volgt samengesteld:

- ◆ Doeko Bosscher, voorzitter, herbenoemd in 2012, aftredend in 2016
- ◆ Marc Calon, benoemd in 2012, aftredend in 2016 en hernoembaar
- ◆ Monique Caubo, benoemd in 2011, aftredend in 2015 en herbenoembaar
- ◆ Rinse de Jong, vicevoorzitter, herbenoemd in 2012, aftredend in 2016
- ◆ Piet Moerland, benoemd in 2014, aftredend in 2018 en hernoembaar

Alle commissarissen zijn onafhankelijk in de zin van de Nederlandse Governance Code.

Volgens artikel 22 lid 4 van de statuten is een commissaris eenmaal herbenoembaar. Met het oog op de opvolging van Doeko Bosscher en Rinse de Jong in 2016, wordt het profiel van onze raad tegen het licht gehouden om vast te stellen welke competenties voor een goede toekomstige invulling van toezicht, advies en werkgeverschap noodzakelijk zijn en welke daarvan reeds worden ingevuld door de zittende commissarissen. Tevens kijken wij naar een aanpassing van de onderlinge verdeling van onze taken en de daarmee samenhangende samenstelling van de commissies van onze raad. Wij zullen in de loop van 2015 beginnen met het zoeken naar nieuwe commissarissen.

Met het oog op de wisseling in onze raad hebben wij ons functioneren in januari 2015 geëvalueerd. De interne evaluatie is uitgevoerd met behulp van een vragenlijst, een interview met de Raad van Bestuur en een discussie. De uitkomst van de evaluatie, die is gedeeld met de Raad van Bestuur, was positief. Ter verdere verbetering is met de Raad van Bestuur een actielijst opgesteld. De acties hebben vooral betrekking op het opnemen in de jaaragenda van afspraken over meer informeel overleg, zowel onderling als met de Raad van Bestuur, continuering van de aandacht voor opvolgingspotentieel en talentontwikkeling en meer aandacht voor ICT-gerelateerde onderwerpen, inclusief informatiebeveiliging. De evaluatie van de samenstelling, organisatie en werking van onze raad gaf geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen of acties, met uitzondering van die gerelateerd aan de opvolging van Doeko Bosscher en Rinse de Jong in 2016.

Onze werkzaamheden

Als Raad van Commissarissen is onze belangrijkste taak het toezien op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken van de vennootschap en haar ondernemingen. Wij oefenen dit toezicht voornamelijk uit via vergaderingen met de Raad van Bestuur, het afleggen van werkbezoeken, het bijwonen van vergaderingen van de Ondernemingsraad en het kennismaken van rapportages, publicaties en andere informatie gemaakt door of over Enexis. In het algemeen kunnen wij stellen dat de informatie die wij vanuit het bedrijf aangereikt krijgen, tijdig, volledig en van goede kwaliteit is. Wij hebben regelmatig contact met de aandeelhouders via periodieke vergaderingen van de Aandeelhouderscommissie.

Wij hebben in 2014 als raad zesmaal vergaderd, driemaal in het hoofdkantoor in Den Bosch, één maal in het regiokantoor in Zwolle, eenmaal in het regiokantoor Weert en eenmaal telefonisch, steeds in het bijzijn van de Raad van Bestuur. Wilma van Ingen moest hier drie maal verstek laten gaan, maar heeft vooraf schriftelijk en/of telefonisch haar standpunten kenbaar gemaakt. Naast onze vergaderingen hebben we in Zwolle nader kennisgemaakt met een aantal toepassingen op het gebied van energieopwekking en -verbruik, zoals deze zijn uitgewerkt in het door Enexis ontwikkelde EcoNexis huis. In Weert zijn ons de taken en verantwoordelijkheden van het regionale netbeheer uitgelegd en hebben we het bedrijfsvoeringscentrum en enkele andere bedrijfsruimtes bezocht. Regelmatig krijgen wij in onze vergaderingen presentaties door senior medewerkers uit het bedrijf en kunnen we met hen en de Raad van Bestuur discussiëren over de door hen gepresenteerde onderwerpen. Op deze manier leren wij het senior management kennen, hetgeen belangrijk is om een oordeel te kunnen geven over het opvolgingspotentieel binnen Enexis. Monique Caubo heeft enkele malen per jaar contact met de Ondernemingsraad en deelt haar ervaringen in onze vergaderingen. Rinse de Jong heeft in 2014 één van de overlegvergaderingen met de Ondernemingsraad bijgewoond. Doeko Bosscher heeft met de voltallige raad het profiel voor de rekrutering van de nieuwe voorzitter van de Raad van Bestuur besproken en de beoogde kandidaat aan het dagelijks bestuur voorgesteld. De Ondernemingsraad heeft over zowel de benoeming van Piet Moerland als commissaris als de benoeming van Peter Vermaat als voorzitter van de Raad van Bestuur positief geadviseerd.

Onze vergaderagenda bevat een serie vaste onderwerpen. Als eerste inhoudelijke onderwerp wordt steeds Veiligheid besproken. Net als de Raad van Bestuur geven wij topprioriteit aan veiligheid. Wij volgen de periodieke rapportages van zowel individuele incidenten en ongevallen als cumulatieve ontwikkelingen in relatie tot de afgesproken signaalwaarden. Dit wordt separaat gevolgd voor de eigen medewerkers en voor de medewerkers van de door Enexis gecontracteerde aannemers. Waar nuttig en nodig bespreken we individuele incidenten en, nog belangrijker, de genomen of te nemen maatregelen.

De veiligheidsprestaties zijn niet op het niveau dat we graag zouden zien en er wordt dan ook veel werk gemaakt van de verhoging van het veiligheidsbewustzijn van de eigen medewerkers en die van de door Enexis gecontracteerde aannemers. Opvallend hierbij is dat er relatief weinig incidenten zijn op het gebied van de primaire processen, maar relatief veel kleine ongevallen (struikelen, vallen, en dergelijke). De veiligheidsprestaties maken deel uit van de score card waarmee de gang van zaken bij Enexis wordt gemonitord.

Deze score card maakt onderdeel uit van een uitgebreide maandelijks managementrapportage. Deze rapportages zijn gestandaardiseerd en dus in de tijd goed vergelijkbaar en voorzien van voldoende toelichting. De prestaties als netbeheerder (betrouwbaarheid van levering) worden hier continu gerapporteerd, evenals belangrijke projecten, (klant)processen en financiële gegevens op maandbasis en cumulatief, en wat betreft de financiële resultaten en kasstroom ook in de vorm van prognoses. Het niveau van de productiviteit wordt gevolgd aan de hand van investeringsoverzichten en de personeelsontwikkeling.

Ten aanzien van de personeelsontwikkeling zijn wij geïnformeerd over de plannen dienaangaande van de directeur HR en hebben wij samen met de Raad van Bestuur gekeken naar de doorgroeimogelijkheden van het senior management van Enexis.

Wij maken ons ten aanzien van het beloningsbeleid zorgen over de opbouw van en ruimte in het salarisgebouw van Enexis. Het gaat hier over de mate waarin wij verantwoordelijkheden nog zodanig kunnen belonen dat daar voldoende prikkels van uitgaan om ook in de toekomst intern en extern goed gekwalificeerde mensen te vinden die in een positie willen stappen van statutaire verantwoordelijkheid. De Remuneratie- en selectiecommissie heeft hier veel voorbereidend en ondersteunend werk gedaan en voorziet ons van adviezen.

Andere vaste onderwerpen zijn de jaarlijkse begroting inclusief de geplande investeringen, de jaarrekening, het halfjaarbericht, de bevindingen van de externe accountants, het risicobeleid, de geïdentificeerde risico's en de mitigatie daarvan en de financiering, allemaal voorbesproken en van advies voorzien door de Auditcommissie.

In 2014 is de strategie van Enexis herijkt en is, na onze instemming, aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een nieuw Strategisch Plan 2014 – 2018 voorgelegd dat door de aandeelhouders is goedgekeurd. Het plan is opgesteld in nauw overleg met de Aandeelhouderscommissie en dient als richtsnoer voor de ontwikkeling van Enexis in de komende jaren. Er is een belangrijke afspraak gemaakt ten aanzien van het dividendbeleid en dat geeft op zijn beurt steun aan de lange termijn vermogensontwikkeling, investeringsruimte, financieringsbehoefte en de bijbehorende credit rating. Voorspelbaarheid is voor zowel Enexis als haar aandeelhouders erg belangrijk.

Een ander belangrijk onderwerp voor de relatie met de aandeelhouders is een initiatief dat is uitgemond in een afspraak met de aandeelhouders omtrent een waardering van de aandelen Enexis Holding N.V. De waarde is vastgesteld aan de hand van een uitgebreid onafhankelijk waarderingstraject, waar wij ook intensief bij betrokken zijn geweest.

Gedurende 2014 is een overleg gestart met collega-netbeheerder Alliander over een mogelijke ruil van regionale netwerken en hebben Enexis en Alliander een Letter of Intent getekend. De ruil houdt in dat de energienetwerken van Enexis in Friesland en in de Noordoostpolder naar Alliander overgaan en die van Endinet (onderdeel van Alliander) in de regio Eindhoven en Zuidoost-Brabant naar Enexis. Wij volgen de voortgang van de gesprekken en hebben de Raad van Bestuur een onderhandelingsmandaat gegeven.

Auditcommissie

De Auditcommissie bestaat uit Rinse de Jong (voorzitter), Marc Calon en Piet Moerland. De commissie heeft in 2014 vijfmaal vergaderd. De commissie houdt toezicht op de administratieve organisatie en het systeem van interne controle bij Enexis en is betrokken bij de keuze en de toepassing van de gekozen waarderinggrondslagen. De periodieke managementrapportage is onderwerp van gesprek voor zover dit technische details betreft op het gebied van verslaggeving of waardering. Gedurende 2014 heeft de commissie uitgebreid stilgestaan bij de risico's van de uitbesteding van aansluitgegevens van klanten aan het Centraal Aansluitregister, dat wordt beheerd door Energie Data Services Nederland B.V. (EDSN), een minderheidsdeelneming van Enexis. Omdat de uitbesteding van dergelijke gegevens de kern raakt van de activiteiten van een netbeheerder, vindt de commissie het van belang dat de Raad van Commissarissen zich uitspreekt over dit beleid en de verdere concentratie van klantgegevens bij EDSN. Deze nadere evaluatie staat gepland voor 2015. Separaat is ook aandacht geschonken aan de ontwikkeling van netverliezen (elektriciteit) en van de meetverschillen (gas), waar

in 2014 een wijziging zou plaatsvinden voor wat betreft de verdeling van het financiële risico over de diverse partijen in de energieketen, maar waar dit vooralsnog niet voor rekening van de netbeheerders komt. Enexis had hier al stappen ondernomen om zich op de inkoop van gas voor te bereiden. De commissie bespreekt de controleaanpak van zowel de interne als de externe accountants, heeft het controleplan van de interne accountant vastgesteld en kennis genomen van het controleplan van de externe accountant. De voorzitter heeft een rol gespeeld bij de keuze van een nieuwe externe accountant in het kader van de verplichte roulatie van accountants bij Organisaties van Openbaar Belang, waar Enexis er één van is. De commissie heeft de aanbeveling gedaan om PricewaterhouseCoopers Accountants aan te stellen als externe accountant met ingang van het boekjaar 2015. De Raad van Commissarissen heeft deze aanbeveling overgenomen en zal deze keuze voorleggen in de eerstvolgende Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De commissie heeft de relatie met de externe accountant geëvalueerd, evenals, buiten diens aanwezigheid, het functioneren van de CFO en zijn staf.

Remuneratie- en selectiecommissie

De commissie bestaat uit Monique Caubo en Doeko Bosscher. Er is in 2014 driemaal vergaderd. Door het vertrek per 31 december 2013 van de vorige voorzitter van de Raad van Bestuur naar een andere positie in de energiesector, is door de commissie veel tijd besteed aan het zoeken en selecteren van een opvolger. Deze kon, in de persoon van Peter Vermaat, op 26 maart worden gepresenteerd. De commissie heeft tevens interviews gehouden in het kader van de opvolging van Wilma van Ingen en heeft Piet Moerland bereid gevonden om per 10 april 2014 toe te treden tot de Raad van Commissarissen.

De correcte interpretatie van de nieuwe wetgeving op het gebied van beloningen (Wet Normering Topinkomens) gaf, vooral ook in het kader van de jaarrekening 2013, veel extra werk. Enexis heeft behoudens de als topfunctionarissen geïdentificeerde leden van de Raad van Bestuur, geen andere rapportageverplichtingen onder deze regelgeving. De commissie heeft, samen met twee leden van de Auditcommissie, het functioneren van de CFO geëvalueerd en met hem besproken. Gezien zijn in dienst-treding in augustus 2014 was evaluatie van de CEO nu nog niet aan de orde.

Jaarrekening 2014

Wij hebben kennisgenomen van de concept jaarrekening over 2014 zoals deze is opgesteld door de Raad van Bestuur en van de controlebevindingen en goedkeurende verklaring van de externe accountant EY. Wij bevelen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders aan om de jaarrekening 2014 ongewijzigd vast te stellen.

Woord van waardering

Maarten Blacquière heeft gedurende een periode van ruim zeven maanden als enig lid van de Raad van Bestuur de statutaire directie gevoerd. Hij heeft dit, gesteund door het directieteam, op een zeer goede manier gedaan en wij zijn hem en het directieteam daar ook erg erkentelijk voor. Begin augustus is Peter Vermaat aangetreden als nieuwe voorzitter van de Raad van Bestuur en sindsdien bestaat de Raad van Bestuur weer uit twee personen.

's-Hertogenbosch, 5 maart 2015

Raad van commissarissen

Doeko Bosscher, voorzitter

Marc Calon

Monique Caubo

Rinse de Jong

Piet Moerland

Verslag Aandeelhouderscommissie

Ook wat betreft de Aandeelhouderscommissie was 2014 een prima jaar voor Enexis en haar prestaties. Enexis laat in continue lijn zien te behoren tot de top van de regionale netwerkbedrijven in Nederland: weinig storingen, lage tarieven en hoge klanttevredenheid. De relatie met de aandeelhouders wordt gekenmerkt door vertrouwen en zakelijkheid.

In 2014 is het aangescherpte Strategisch Plan vastgesteld, heeft een waardering van de aandelen plaatsgevonden en is een nieuwe voorzitter van de RvB/CEO aangetreden.

In de AvA is het aangescherpte Strategisch Plan 2014 heeft vastgesteld met als vier strategische pijlers: betrouwbaar, betaalbaar, klantgericht en duurzaam. De inzet van Enexis op duurzaamheid is voor de aandeelhouders van groot belang voor de energietransitie, zoals ook verwoord in het Energieakkoord in 2013. Het Strategisch Plan is in goede samenwerking met de Aandeelhouderscommissie opgesteld en biedt wat ons betreft een uitstekend kader voor de komende jaren.

In 2014 heeft voor het eerst een waardering van de aandelen plaatsgevonden. Een proces dat door het bedrijf is opgepakt, ook hier in nauwe samenwerking met de Aandeelhouderscommissie, en uitgevoerd door een onafhankelijk en deskundig bureau. De waardering is bedoeld om eventuele transacties tussen de huidige aandeelhouders van Enexis van een objectieve grondslag te kunnen voorzien en om dit proces te faciliteren.

Nadat met de vorige jaarwisseling Han Fennema afscheid heeft genomen, doet het de Aandeelhouderscommissie deugd om Peter Vermaat te hebben kunnen verwelkomen. Wij denken dat met hem een deskundige voorzitter van de RvB is aangetrokken die met Maarten Blacquièr een uitstekend team vormt. Dit geeft vertrouwen voor de toekomst.

Bert Pauli,
voorzitter Aandeelhouderscommissie

De Aandeelhouderscommissie was eind 2014 als volgt samengesteld:

- ◆ Provincie Noord-Brabant: de heer Pauli (lid Gedeputeerde Staten Noord-Brabant)
- ◆ Provincie Overijssel: de heer Rietkerk (lid Gedeputeerde Staten Overijssel)
- ◆ Provincie Limburg: de heer Koppe (lid Gedeputeerde Staten Limburg)
- ◆ Provincie Groningen: de heer Moorlag (lid Gedeputeerde Staten Groningen)
- ◆ VEGAL: de heer Hessels (burgemeester Echt-Susteren, voorzitter VEGAL)
- ◆ VEGANN: de heer Offinga (lid college burgemeester en wethouders gemeente Sudwestfryslan)
- ◆ Brabantse gemeenten: de heer Hoskam (lid college burgemeester en wethouders gemeente 's-Hertogenbosch)

N.B. De heer Rietkerk zal worden opgevolgd door de heer Van Hijum.

Verslag Ondernemingsraad

In 2014 is de OR twaalf keer bij elkaar gekomen. Daarnaast hebben we acht keer overlegd met de Raad van Bestuur (RvB). Met de Raad van Commissarissen (RvC) hebben we elk kwartaal informele afstemming gehad. Daarnaast hebben we vier keer tripartiete overleg gehad met de afdeling Human Resources en de vakbonden. In totaal hebben we in 2014 dertien adviesaanvragen en zeven instemmingsverzoeken vanuit de organisatie behandeld. Daarnaast hebben we met de RvB zaken besproken als de aanscherping van de strategie van Enexis, de voorgenomen uitruil van werkgebied met Alliander en een nieuw sociaal beleid. Bij alle onderwerpen is onze voornaamste focus vanzelfsprekend het belang van de medewerkers.

Terugblik op 2014

In onze optiek is 2014 voor Enexis een goed jaar geweest. Er is veel gebeurd en veel bereikt op allerlei vlakken. Een belangrijke ontwikkeling was bijvoorbeeld de aanscherping van de strategie. Net als de andere stakeholders is de OR gevraagd welke ontwikkelingen we voor Enexis relevant vinden en waar Enexis zich op zou moeten focussen. De OR is van mening dat de belangrijkste taak van Enexis is om de maatschappij continuïteit te bieden als het gaat om betrouwbare en veilige levering van energie. Hiervoor moet Enexis inspelen op de ontwikkelingen in de maatschappij. Vanzelfsprekend brengt de energietransitie voor Enexis hierbij de belangrijkste uitdagingen met zich mee. Om haar ambities te kunnen realiseren moet Enexis haar medewerkers faciliteren en ondersteunen. Veiligheid heeft hierbij de absolute prioriteit. Dit onderwerp heeft in het afgelopen jaar de nodige aandacht gekregen, maar blijft ook in 2015 hoog op de agenda staan. Dit vinden we ook als OR erg belangrijk. In het algemeen constateren we dat Enexis groeit in haar toekomstgerichtheid en haar positie als partner in de energietransitie steeds meer invult. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan een mooi project als Buurkracht en activiteiten rond de slimme meter. Met de aangescherpte strategie, de ontwikkelingen die Enexis doormaakt en de resultaten die we behalen, zien we de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Bestuurswissels

Tot 1 augustus 2014 was Maarten Blacquièrre, naast CFO, plaatsvervangend voorzitter van de RvB en bestond deze uit één persoon. In deze periode was Paul-Peter Feld, directeur Human Resources, voor de OR de gemandateerde vertegenwoordiger van de RvB. Per 1 augustus 2014 trad Peter Vermaat als voorzitter tot de RvB toe. Voor de OR is Peter Vermaat nu het eerste aanspreekpunt. Dit contact verloopt prettig. Van wat we tot nu toe van hem hebben gezien, zijn we van mening dat het een persoon is die past bij ons bedrijf en dat hij een goede visie en de benodigde daadkracht voor de toekomst heeft.

Structuur medezeggenschap en verkiezingen

In 2014 heeft de OR veel aandacht besteed aan verandering van de structuur van de medezeggenschap. Het doel hierbij was om medezeggenschap op een dieper niveau in de organisatie te beleggen.

Tot medio november 2014 hadden we naast de OR vier bedrijfsonderdelencommissies (BOC's), die adviserend waren richting de bedrijfsonderdelen en de OR. In de nieuwe structuur hebben de vier bedrijfsonderdelen binnen Enexis (Infra Services, Klant & Markt, Fudura en Staven & Asset Management) een volwaardige Onderdelencommissie (OC's) met mandaat om rechtstreeks afspraken te maken met de bestuurder van het betreffende bedrijfsonderdeel. De OR houdt zich nu alleen nog bezig met onderwerpen die heel Enexis aangaan, bijvoorbeeld de bedrijfsstrategie en de sectorordering, en ondersteunt OC's indien nodig.

De nieuwe OC's betrekken medewerkers en management van het eigen bedrijfsonderdeel in een vroegtijdig stadium bij adviesaanvragen en instemmingsverzoeken. Zo zorgen we ervoor dat besluiten mede gedragen worden door de medewerkers en dat medewerkers actief meedenken over de toekomst van het bedrijfsonderdeel. Ieders kennis en expertise worden zo optimaal benut. De nieuwe structuur is 12 november 2014 van kracht geworden.

Om invulling te geven aan de nieuwe structuur zijn er in oktober 2014 verkiezingen geweest. 4 november 2014 was de uitslag bekend. Het aantal leden van de OR ging van achttien naar dertien. Vier van deze leden zijn afgevaardigden van de OC's. Deze afgevaardigden zijn een belangrijke schakel tussen de OC's en de OR en de OC's onderling om consistentie in bedrijfsregelingen te borgen binnen heel Enexis. Het aantal leden van de OC's varieert van zeven voor het kleinste bedrijfsonderdeel Fudura tot zeventien voor het grootste bedrijfsonderdeel Infra Services. In 2014 zijn relatief veel nieuwe leden toegetreden tot de OR en de OC's. De medewerkers hadden ook echt wat te kiezen. In totaal hebben zeventig medewerkers zich als kandidaat beschikbaar gesteld.

Onze focus in de komende jaren is om de gewenste medewerkersparticipatie in de praktijk volledig vorm te geven.

Nieuw sociaal beleid

Een ander belangrijk onderwerp op de agenda was een nieuw sociaal beleid. In een driepartijenoverleg met Human Resources en de vakbonden hebben we besloten te focussen op duurzame inzetbaarheid. Samenwerken, dialoog en persoonlijke ontwikkeling zijn hierbij de speerpunten. Als Enexis een reorganisatie voorziet, informeert zij de betrokken medewerkers nu in vroegtijdig stadium en ondersteunt zij medewerkers bij het nemen van stappen richting een andere functie binnen of buiten Enexis. Het nieuwe sociaal beleid biedt hiermee een springplank, in plaats van een vangnet.

Aangezien het voor het eerst was dat we met de drie partijen om de tafel zaten, verliepen de gesprekken in het begin stroef. Uiteindelijk zijn we gezamenlijk tot besluiten gekomen, waar we veel vertrouwen in hebben. We beseffen echter dat duurzame inzetbaarheid een verantwoordelijkheid is van de medewerkers en een andere rol van het management verlangt. Dit heeft tijd nodig. Met elkaar moeten we hierin groeien. Vanzelfsprekend houden we in de komende jaren een vinger aan de pols en toetsen we of dat wat we in theorie hebben bedacht ook echt werkt in de praktijk. Indien nodig sturen we in overleg bij. Om invulling te geven aan duurzame inzetbaarheid zullen we ons in het komende jaar ook buigen over het onderwerp structurele personeelsplanning. De gesprekken rond het nieuwe sociaal beleid liepen van december 2013 tot en met april 2014.

Uitruil Alliander

Ook de uitruil van verzorgingsgebieden met Alliander was een belangrijk onderwerp van gesprek met de RvB. De OR onderschrijft dat uitruil past binnen de strategie van Enexis. Wel zijn we van mening dat uitruil op een goede manier moet gebeuren, dus dat zowel onze klanten als onze medewerkers er voordeel van ondervinden. We hebben de RvB geadviseerd over de voorwaarden waaronder Enexis tot uitruil van gebieden en medewerkers zou moeten overgaan. Ook hebben we vroegtijdig aangegeven op welke punten we de afspraken tussen Enexis en Alliander zullen toetsen. Zo vinden we het belangrijk dat medewerkers die overgaan naar Alliander, in een passende, structurele functie terecht komen en dat ze goed worden opgevangen en begeleid. Ons uitgangspincipe voor vertrekkende Enexis-medewerkers is: bij het verlaten van Enexis is alles geregeld. Voor instromende medewerkers moet bij de ingang alles zijn geregeld.

Ook hebben we alle betrokken medewerkers geïnformeerd over de rol van de OR in een uitruiltraject. Op het moment dat Enexis tot definitieve afspraken komt, informeren we de medewerkers over wat de afspraken exact voor wie betekenen. Ook hebben we contact met de medezeggenschapsorganen van Alliander en het Alliander-onderdeel Endinet om informatie te delen. Na een daadwerkelijke overgang van medewerkers zullen wij monitoren of Alliander en Enexis zich aan de gemaakte afspraken houden.

Initiatiefvoorstellen

In 2014 heeft de OR geen initiatiefvoorstellen gedaan, vanwege de drukke agenda met adviesaanvragen en instemmingsverzoeken en te bespreken onderwerpen. In het verleden heeft de OR met succes initiatiefaanvragen gedaan, bijvoorbeeld voor het Nieuwe Werken. Dit heeft mede geresulteerd in X-werken binnen Enexis. In 2015 willen we wel weer initiatiefvoorstellen indienen. Deze proactieve manier van adviseren zien we als een belangrijke taak van de OR.

Reorganisaties

Ook zijn we in 2014 betrokken geweest bij een aantal reorganisaties. Zo hebben we acht adviezen uitgebracht voor de reorganisatie van diverse stafafdelingen, waaronder ICT, Finance, Facility Management, Communicatie en Health Safety & Environment (HSE), en voor het bedrijfsonderdeel Klantrelaties, nu Klant & Markt. Vanaf juni tot oktober 2014 heeft de BOC Klantrelaties gesproken over de beweging die gemaakt ging worden en de voorstellen voor een nieuwe structuur en functiewijzigingen. Vanaf eind september 2014 werd de OR betrokken. Wij hebben geadviseerd over de structuur, het organisatieschema en de bijbehorende formatie. Ook hebben we de nieuwe functies op waardering getoetst. Om de reorganisatie voor het einde van het jaar te effectueren, moesten er in korte tijd beslissingen worden genomen. Het plaatsingsproces was nog onvoldoende uitgewerkt en dit kwam de gedragenheid vanuit medewerkers niet ten goede. Dit heeft ons geleerd dat een OC plannen tot in detail moet uitwerken, voordat een reorganisatie in gang wordt gezet, en dat tijdsdruk hierbij geen issue mag zijn.

Doorkijk 2015

Naast de hiervoor genoemde aandachtspunten voor 2015, zullen we ons in het komende jaar weer met veel enthousiasme en gedrevenheid buigen over de adviesvragen en instemmingsverzoeken die we als OR en OC's voorgelegd krijgen. Een wens die we hierbij hebben is dat het aantal adviesaanvragen voor reorganisaties afneemt. Minder ad hoc reorganisaties zorgt ervoor dat onze organisatie zich meer kan richten op de langere termijn ontwikkeling van de organisatie en we ons nog meer kunnen focussen op onze kerntaak: betrouwbare en veilige levering van gas en elektriciteit. Ook is ons doel de communicatie vanuit de OR en OC's te verbeteren. We willen medewerkers proactief informeren over waar we als OR en OC's mee bezig zijn, wat ons standpunt in vraagstukken is en waarom. Zo hopen we medewerkers meer te betrekken en uit te nodigen zelf actief hun stem te laten horen en te participeren in de medezeggenschap.

's-Hertogenbosch, 5 maart 2015

Namens de Ondernemingsraad,

Eef Verhoeven, voorzitter vanaf 4 november 2014

Wouter Camfferman, voorzitter tot 4 november 2014

Samenstelling Ondernemingsraad

De samenstelling van de Ondernemingsraad tot 4 november 2014:

- ◆ Wouter Camfferman (voorzitter)
- ◆ Aldo van den Bos (secretaris)
- ◆ Eef Verhoeven (plv. voorzitter)
- ◆ Peter Doreleijers (plv. secretaris)
- ◆ Dik Brokken
- ◆ Gerrit van Diggelen (tot 26 juni 2014)
- ◆ Jacques Haans (tot 28 mei 2014)
- ◆ Berry Hamers (vanaf 28 mei 2014)
- ◆ Andy Hamstra
- ◆ Henk Hulzebosch
- ◆ Guus ter Laare
- ◆ IJbe van Nielen
- ◆ Rieks Reinders
- ◆ Frank Schonewille
- ◆ Hans Sluyter
- ◆ Algèr Snijder
- ◆ Alfons Vollenbroek
- ◆ Peter Weldam
- ◆ Astrid Woldinga
- ◆ Jo Custers (ambtelijk secretaris)

De samenstelling van de Ondernemingsraad vanaf 4 november 2014

- ◆ Eef Verhoeven (voorzitter)
- ◆ Aldo van den Bos (secretaris)
- ◆ Peter Weldam (plv. voorzitter)
- ◆ Peter Doreleijers (plv. secretaris)
- ◆ Dik Brokken
- ◆ Harrie Darding
- ◆ Andy Hamstra
- ◆ Guus ter Laare
- ◆ Roy van Lent
- ◆ Schra Rijkx
- ◆ Frank Schonewille
- ◆ Algèr Snijder
- ◆ Marysia Zolik
- ◆ Jo Custers (ambtelijk secretaris)

Personalia

Raad van Bestuur

Peter Vermaat

Voorzitter Raad van Bestuur

Peter Vermaat (1965) studeerde Civiele Techniek aan de Technische Universiteit Delft. Aansluitend behaalde hij zijn MBA aan de Rotterdam School of Management. In 1991 begon hij zijn loopbaan bij bouwconcern VolkerWessels, waar hij diverse directiefuncties vervulde. Vanaf 2008 tot medio 2014 was hij CEO van Waterbedrijf Evides. Vanaf 1 augustus 2014 vervult hij de functie van CEO bij Enexis. In de loop der jaren heeft hij, zowel nationaal als internationaal, veel ervaring opgedaan met het bedrijfsmatig managen van de publieke infrastructuur voor de transport, energie en waterketen, met speciale aandacht voor duurzaamheid en publiek-private samenwerking (PPS).

Maarten Blacquièrè

Lid Raad van Bestuur/CFO

Maarten Blacquièrè (1967) studeerde Technische Bedrijfskunde aan de Universiteit Twente. In 1989 trad hij in dienst bij Esso Nederland waar hij diverse functies in binnen- en buitenland bekleedde. Van 2005 tot en met 2012 was hij CFO van gashandelonderneming GasTerra. Sinds 1 januari 2013 is hij lid van de Raad van Bestuur / CFO van Enexis. In januari 2014 is hij toegetreden tot de Raad van Commissarissen van ZiuT en in oktober 2014 tot de Raad van Commissarissen van Energie Data Services Nederland (EDSN). Sinds 2011 is hij tevens lid van de Raad van Toezicht van Zorggroep Treant.

Raad van Commissarissen

De heer D.D.P. Bosscher

De heer Bosscher (1945) is vanaf 2008 voorzitter van de Raad van Commissarissen en aftredend in 2016. De heer Bosscher is tevens voorzitter van de Remuneratie- en Selectiecommissie. Daarnaast is hij bestuurslid van de Stichting Imtech. De voormalig Director Technology & Development bij Sappi Fine Paper plc. heeft de Nederlandse nationaliteit.

Mevrouw M.E.J.M. Caubo

Mevrouw Caubo (1961) is benoemd als commissaris in 2011 en aftredend in 2015. Zij is tevens lid van de Remuneratie- en Selectiecommissie. Mevrouw Caubo is directeur Responsible Care bij DSM. Daarnaast is zij voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Conrisq Groep en commissaris bij de Ambulance Amsterdam Groep. Zij heeft de Nederlandse nationaliteit.

De heer M.A.E. Calon

De heer Calon (1959) is benoemd als commissaris in 2012 en aftredend in 2016. Hij is lid van de Auditcommissie. De heer Calon was Gedeputeerde in de provincie Groningen. Hij is voorzitter van AEDES Vereniging van Woningbouwcorporaties en voorzitter Housing Europe. Hij heeft de Nederlandse nationaliteit.

De heer R. de Jong

De heer De Jong (1948) is benoemd als commissaris in 2008, herbenoemd in 2012 en aftredend in 2016. Hij is vicevoorzitter van de Raad van Commissarissen en voorzitter van de Auditcommissie. De heer De Jong, voormalig CFO Essent N.V., is voorzitter van de Raad van Commissarissen Bakeplus Holding B.V., commissaris USG People N.V., voorzitter van de Raad van Commissarissen N.V. Nederlandse Gasunie, lid van de Raad van Commissarissen van Rabobank Arnhem en omstreken, bestuurslid van de Stichting Aandelenbeheer BAM Groep en bestuurslid van de Stichting tot het houden van Preferente Aandelen Wereldhave. Hij heeft de Nederlandse nationaliteit.

De heer P.W. Moerland

De heer Moerland (1949) is benoemd als commissaris in 2014. Hij is lid van de Auditcommissie. De voormalig bestuursvoorzitter van Rabobank Nederland is lid van het Algemeen Bestuur van de Nederlandse Bachvereniging. Hij heeft de Nederlandse nationaliteit.

Inhoudsopgave

Jaarrekening	72
Geconsolideerde jaarrekening 2014	72
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	72
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat	73
Geconsolideerde balans	74
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	75
Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen	76
Toelichtingen op de geconsolideerde jaarrekening	77
1. Algemene informatie	77
2. Grondslagen voor de financiële verslaggeving	77
3. Segmentatie	88
Noten bij de geconsolideerde jaarrekening	90
1. Netto-omzet uit hoofde van leveringen van goederen en diensten	90
2. Kosten van omzet	91
3. Overige bedrijfsopbrengsten	91
4. Personeelskosten	92
5. Afschrijvingen en overige waardeverminderingen	92
6. Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten	93
7. Overige bedrijfskosten	94
8. Resultaat deelnemingen	94
9. Financiële baten en lasten	95
10. Bijzondere posten	95
11. Winstbelasting	96
12. Materiële vaste activa	97
13. Immateriële vaste activa	98
14. Deelnemingen	99
15. Overige financiële vaste activa	100
16. Voorraden	101
17. Vorderingen	101
18. Overige financiële activa (kortlopend)	102
19. Liquide middelen	103
20. Eigen vermogen	103
21. Rentedragende verplichtingen (langlopend)	104
22. Voorzieningen	105
23. Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	107
24. Latente belastingen	107
25. Handelsschulden en overige te betalen posten	107

26. Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	107
27. Toelichting op kasstroomoverzicht	108
28. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten	109
29. Informatie verbonden partijen	114
30. Niet uit de balans blijvende verplichtingen en activa	115
31. Beloning en Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	116
32. Gebeurtenissen na balansdatum	120
Vennootschappelijke jaarrekening 2014	121
Vennootschappelijke winst-en-verliesrekening	121
Vennootschappelijk overzicht van het totaalresultaat	122
Vennootschappelijke balans	123
Toelichtingen op de vennootschappelijke jaarrekening	124
Grondslagen voor de financiële verslaggeving	124
Noten bij de vennootschappelijke jaarrekening	125
33. Resultaat deelnemingen groepsmaatschappijen	125
34. Financiële baten en lasten	125
35. Winstbelasting	125
36. Deelnemingen in groepsmaatschappijen	126
37. Overige financiële vaste activa	126
38. Vorderingen	127
39. Overige financiële activa (kortlopend)	127
40. Liquide middelen	127
41. Eigen vermogen	127
42. Rentedragende verplichtingen (langlopend)	127
43. Latente belastingen	128
44. Handelsschulden en overige te betalen posten	128
45. Winstbelasting	128
46. Informatie verbonden partijen	128
47. Beloning Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen	129
48. Deelnemingen	129
Overige gegevens	130
Winstbestemming	130
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	131
Assurance-rapport van de onafhankelijke accountant	136
Gebeurtenissen na balansdatum	138

Geconsolideerde jaarrekening 2014

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

bedragen in miljoenen euro's	Noot	2014	2013
Netto-omzet uit hoofde van leveringen van goederen en diensten	1	1.402,1	1.385,7
Kosten van omzet	2	243,0	229,8
Brutomarge		1.159,1	1.155,9
Overige bedrijfsopbrengsten	3	20,2	17,8
Brutomarge inclusief overige bedrijfsopbrengsten		1.179,3	1.173,7
Personeelskosten	4	276,8	277,5
Afschrijvingen en overige waardeverminderingen	5	310,1	298,9
Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten	6	135,2	151,5
Overige bedrijfskosten	7	23,9	23,4
Totaal bedrijfskosten		746,0	751,3
Bedrijfsresultaat		433,3	422,4
Resultaat deelnemingen	8	1,3	1,2
Financiële baten	9	4,3	6,8
Financiële lasten	9	83,3	115,8
Financiële baten en lasten		-79,0	-109,0
Resultaat vóór belastingen	10	355,6	314,6
Belastingen	11	90,1	75,5
Resultaat na belastingen		265,5	239,1
Toekomend aan:			
Minderheidsaandeelhouders		0	0
Aandeelhouders		265,5	239,1
Gemiddeld aantal aandelen in boekjaar		149.682.196	149.682.196
Winst per aandeel ¹⁾		1,77	1,60

1. In euro's, verwatering van winsten is niet van toepassing.

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Resultaat na belastingen	265,5	239,1
Vrijval niet-gerealiseerde resultaten via hedgereserve	0,8	0,8
Belastingen vrijval niet-gerealiseerde resultaten via eigen vermogen	-0,2	-0,2
Totaalresultaat incl. niet-gerealiseerde resultaten via hedgereserve en eigen vermogen ¹⁾	266,1	239,7

1. De niet-gerealiseerde bedragen in het totaalresultaat betreffen louter bedragen die in latere periodes in de winst-en-verliesrekening worden verantwoord.

Geconsolideerde balans (voor voorstel winstbestemming)

bedragen in miljoenen euro's	Noot	31 december 2014	31 december 2013
Activa			
Materiële vaste activa	12	5.884,6	5.729,4
Immateriële vaste activa	13	107,5	111,2
Deelnemingen	14	12,5	12,4
Overige financiële vaste activa	15	10,4	12,1
Vaste activa		6.015,0	5.865,1
Vorraden	16	20,8	22,5
Vorderingen	17	172,6	175,2
Overige financiële activa (kortlopend)	18	112,3	87,1
Liquide middelen	19	96,3	115,0
 vlottende activa		402,0	399,8
Totaal activa		6.417,0	6.264,9

bedragen in miljoenen euro's	Noot	31 december 2014	31 december 2013
Passiva			
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal		149,7	149,7
Agioreserve		2.436,3	2.436,3
Algemene reserve		669,5	549,9
Hedgereserve		-4,3	-4,9
Resultaat van het boekjaar		265,5	239,1
Eigen vermogen	20	3.516,7	3.370,1
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	21	1.747,4	1.750,6
Voorzieningen (langlopend)	22	67,1	68,4
Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	23	587,7	537,2
Latente belastingen	24	191,1	197,9
Langlopende verplichtingen		2.593,3	2.554,1
Handelsschulden en overige te betalen posten	25	212,9	210,2
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	26	26,3	80,9
Winstbelasting	11	40,7	24,2
Voorzieningen (kortlopend)	22	12,9	12,7
In volgend jaar te amortiseren vooruitontvangen bijdragen	23	14,2	12,7
Kortlopende verplichtingen		307,0	340,7
Totaal passiva		6.417,0	6.264,9

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Resultaat na belastingen	265,5	239,1
Mutatie in hedgereserve	0,6	0,6
Resultaat na belastingen en mutatie hedgereserve	266,1	239,7
Afschrijvingen en overige waardeverminderingen	310,1	298,9
Geamortiseerde bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	-13,6	-12,1
Mutatie operationeel werkkapitaal	22,6	-59,7
Mutatie latente belastingen	-6,8	25,3
Mutatie voorzieningen (langlopend)	-0,4	-5,8
Overige	-	0,6
Kasstroom uit operationele activiteiten	578,1	487,0
Investerings materiële en immateriële vaste activa	-461,7	-470,7
Ontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen	65,6	72,4
Verstreckte leningen	-0,9	-10,8
Toename/afname deposito's ¹⁾	-25,0	440,0
Aflossing verstreckte leningen	2,4	103,0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-419,6	133,9
Kasstroom voor financieringsactiviteiten	158,5	620,8
Opname van rentedragende verplichtingen exclusief schulden aan kredietinstellingen	-	4,0
Aflossing van rentedragende verplichtingen exclusief schulden aan kredietinstellingen ¹⁾	-4,3	-504,2
Uitbetaald dividend	-119,5	-114,5
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-123,8	-614,7
Totaal kasstromen	34,7	6,1
Netto liquide middelen minus schulden aan kredietinstellingen begin boekjaar	47,9	41,8
Netto liquide middelen minus schulden aan kredietinstellingen ultimo boekjaar	82,6	47,9

1. In 2013 zijn deposito's aangewend voor de aflossing van tranche B van de aandeelhouderslening (EUR 500 miljoen).

Geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen (voor voorstel winstbestemming)

bedragen in miljoenen euro's	Aantal gewone aandelen	Aandelen-kapitaal	Agio-reserve	Algemene reserve	Hedge-reserve ¹⁾	Resultaat boekjaar	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2013	149.682.196	149,7	2.436,3	440,7	-5,5	223,7	3.244,9
Bestemming resultaat 2012	-	-	-	109,2	-	-109,2	0
Dividenduitkering over 2012 ²⁾	-	-	-	-	-	-114,5	-114,5
Amortisatie hedgereserve in 2013	-	-	-	-	0,6	-	0,6
Resultaat na belastingen 2013	-	-	-	-	-	239,1	239,1
Subtotaal 2013	-	-	-	109,2	0,6	15,4	125,2
Stand per 31 december 2013 ³⁾	149.682.196	149,7	2.436,3	549,9	-4,9	239,1	3.370,1
Stand per 1 januari 2014	149.682.196	149,7	2.436,3	549,9	-4,9	239,1	3.370,1
Bestemming resultaat 2013	-	-	-	119,6	-	-119,6	0
Dividenduitkering over 2013 ²⁾	-	-	-	-	-	-119,5	-119,5
Amortisatie hedgereserve in 2014	-	-	-	-	0,6	-	0,6
Resultaat na belastingen 2014	-	-	-	-	-	265,5	265,5
Subtotaal 2014	-	-	-	119,6	0,6	26,4	146,6
Stand per 31 december 2014 ³⁾	149.682.196	149,7	2.436,3	669,5	-4,3	265,5	3.516,7

1. De hedgereserve is geen uitkeerbare reserve.

2. De in 2014 aan aandeelhouders toekomende en betaalde dividenduitkering over 2013 bedraagt EUR 0,80 per aandeel (2013: EUR 0,76), waarbij is gerekend met het aantal aandelen gedurende het boekjaar.

3. Ultimo 2014 bedroeg het totaal eigen vermogen (voor winstbestemming) per aandeel EUR 23,49 (2013: EUR 22,52), waarbij is gerekend met het aantal aandelen gedurende het boekjaar.

Toelichtingen op de geconsolideerde jaarrekening

1. Algemene informatie

Enexis Holding N.V., gevestigd te Rosmalen, is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhouden, het beheer en de ontwikkeling van de distributienetten voor elektriciteit (stroomkabels en midden- en laagspanningsstations) en gas (gasleidingen en gasstations) en daaraan verwante activiteiten. De verwante diensten betreffen met name kernversterkende, niet-gereguleerde activiteiten op het gebied van meetdiensten, openbare verlichting, de verhuur van middenspanningsinstallaties en de aanleg en het beheer van particuliere energiedistributienetten.

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap. Van de aandelen van Enexis wordt circa 74% gehouden door zes Nederlandse provincies en circa 26% door 112 gemeenten.

De door Enexis Holding N.V. opgestelde en door Ernst & Young Accountants LLP gecontroleerde jaarrekening is op 5 maart 2015 ter ondertekening aangeboden aan de Raad van Commissarissen. De door de Raad van Commissarissen getekende jaarrekening wordt op 20 april 2015 ter vaststelling aangeboden aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

2. Grondslagen voor de financiële verslaggeving

2.1 Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V. bevat de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, de geconsolideerde balans, het geconsolideerd kasstroomoverzicht en het geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen. De toelichtingen bij de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen financiële overzichten maken integraal deel uit van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

De functionele valuta van Enexis Holding N.V. is de euro. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's.

Enexis Holding N.V. hanteert als grondslagen voor waardering en resultaatbepaling de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard binnen de Europese Unie. Voorts is de jaarrekening opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

2.2 Wijzigingen in IFRS

Wijzigingen in 2014 zonder effect

Per 1 januari 2014 zijn de volgende nieuwe of gewijzigde IFRS-standaarden en IFRIC-interpretaties van kracht. Deze hebben geen directe gevolgen voor de jaarrekening van Enexis.

IFRS 10 – De geconsolideerde jaarrekening: in deze nieuwe standaard wordt een model van consolidatie voorgeschreven, ongeacht de (rechts)vorm van de rapporterende entiteiten, die louter is gebaseerd op control. In deze nieuwe standaard zijn ook de bepalingen van SIC12 Consolidation – Special Purpose Entities geïntegreerd.

IFRS 11 – Gezamenlijke overeenkomsten: deze nieuwe standaard vervangt de huidige standaard IAS 31 – Interest in Joint Ventures. Het belangrijkste element van IFRS 11 is dat de methode van proportionele consolidatie is komen te vervallen.

IFRS 12 – Informatieverschaffing over belangen in andere entiteiten: deze nieuwe standaard vereist meer en uitgebreidere informatie (toelichting) over entiteiten die zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening, en over deelnemingen die niet zijn meegeconsolideerd.

Wijzigingen in IAS 19 – Personeelsbeloningen, geeft nadere toelichting hoe bijdragen van werknemers of derden in het kader van de pensioenverplichting verwerkt dienen te worden.

Wijzigingen in IAS 32 – Financiële instrumenten: Presentatie: Salderen van financiële activa en financiële verplichtingen. De wijzigingen geven nadere toelichtingen omtrent de saldering van financiële activa en financiële passiva.

Wijzigingen in IAS 39 – Financiële instrumenten: Opname en waardering – Vernieuwing van derivaten en voortzetting van hedge accounting: deze wijziging voorziet in voortzetting van hedge accounting wanneer er sprake is van een novatie bij een tegenpartij.

IFRIC 21 – Heffingen van overheidswege: deze interpretatie verduidelijkt de verwerking van overheidsheffingen.

Wijzigingen na 2014

Naast de nieuwe en gewijzigde standaarden en interpretaties zijn er een nieuwe standaard en een aantal wijzigingen in bestaande standaarden die verwacht worden. Deze zullen pas effectief worden wanneer deze door de Europese Commissie aangenomen worden.

IFRS 9 – Financiële instrumenten: de gepubliceerde versie van IFRS 9 omvat de eerste fase van het project van de IASB ter vervanging van IAS 39. Deze fase betreft de classificatie en waardering van de in IAS 39 gedefinieerde financiële activa en financiële verplichtingen. Aanvankelijk zou de standaard van toepassing zijn op boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2013, maar met het uitbrengen in december 2011 van Wijzigingen op IFRS 9 is de verplichte ingangsdatum naar 2018 verschoven. In de vervolgfases buigt de IASB zich over hedge accounting en bijzondere waardevermindering van financiële activa. Deze wijziging zal naar verwachting geen effect hebben op de reeds door de Groep gehanteerde grondslagen en/of toelichting.

IFRS 14 – Regulatory deferral accounts geeft een verwerkingswijze voor 'rate regulated activities'. Er is sprake van deze activiteiten wanneer de overheid de tarieven bepaalt die door een entiteit gefactureerd mogen worden. Het doel van deze standaard is om de impact van prijsregulering op de balans, de winst-en-verliesrekening en het overzicht van het totaalresultaat weer te geven. De standaard is van kracht voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. De impact van deze standaard op de reeds door de Groep gehanteerde grondslagen en/of toelichting is nog niet direct bekend en wordt nader onderzocht.

IFRS 15 – Revenue from Contracts with Customers geeft een vijfstappenplan met betrekking tot omzetverantwoording. De expliciete regels omtrent deze stappen bepalen hoeveel omzet op welk tijdstip verantwoord dient te worden. Deze standaard is effectief voor boekjaren die op of na 1 januari 2017 starten, met vergelijkende cijfers over 2016. De impact van deze standaard op de reeds door de Groep gehanteerde grondslagen en/of toelichting is nog niet direct bekend en wordt nader onderzocht.

2.3 Grondslagen voor de consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening bevat de jaarrekening van Enexis Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen.

Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap terzake van het bestuur en het financiële beleid kan worden uitgeoefend. Groepsmaatschappijen worden betrokken in de consolidatie vanaf de datum waarop sprake is van beslissende zeggenschap. Vanaf de datum dat van beslissende zeggenschap geen sprake meer is, wordt de groepsmaatschappij niet langer betrokken in de consolidatie. Bij de bepaling of er sprake is van beslissende zeggenschap, worden ook potentiële stemrechten die onmiddellijk kunnen worden uitgeoefend, in de afweging meegenomen.

Bij de consolidatie wordt de integrale methode toegepast. In het geval dat het belang van Enexis Holding N.V. in de groepsmaatschappij minder dan 100% bedraagt, wordt het aandeel van derden in het eigen vermogen en in het resultaat opgenomen. Financiële relaties en resultaten tussen geconsolideerde maatschappijen onderling worden geëlimineerd.

In het geval dat een additioneel belang wordt verworven in een groepsmaatschappij, wordt de 'entity concept'-methode toegepast. Hierbij worden wijzigingen in het eigendomsbelang in een groepsmaatschappij die niet tot verlies van zeggenschap leiden, administratief verwerkt als eigenvermogenstransacties. Boekwaarden van de meerderheids- en minderheidsbelangen worden dan aangepast om de wijzigingen in hun relatieve belangen in een groepsmaatschappij weer te geven. Elk eventueel verschil tussen het bedrag waarmee de minderheidsbelangen worden aangepast en de reële waarde van de betaalde of ontvangen vergoeding, wordt rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt en aan de eigenaren van de moedermaatschappij toegerekend.

2.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Schattingen en veronderstellingen

Bij het opstellen van de jaarrekening worden bepaalde schattingen en veronderstellingen gedaan die medebepalend zijn voor de opgenomen bedragen. Verschillen tussen de werkelijke uitkomsten, de gedane schattingen en veronderstellingen zijn van invloed op de bedragen die in toekomstige periodes worden gerapporteerd.

Door het management gehanteerde veronderstellingen, aannames en schattingen zijn met name van invloed op de waardering van materiële en immateriële vaste activa (noot 12 en 13; zie tevens 'Materiële vaste activa' en 'Immateriële vaste activa' in de grondslagen), de noodzaak tot bijzondere waardeverminderingen van materiële en immateriële vaste activa (noot 12 en 13; zie tevens 'Bijzondere waardeverminderingen' in de grondslagen), de noodzaak tot eventuele waardeverminderingen van debiteuren (noot 17; zie tevens 'Vorderingen' in de grondslagen), de waarderingen van voorzieningen (noot 22; zie tevens 'Voorzieningen' in de grondslagen) en de verantwoording van netto-omzet als gevolg van over het jaar gespreide meteropnames en regulering (noot 1; zie tevens 'Netto-omzet' in de grondslagen).

Valuta

Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. De hieruit ontstane koersverschillen komen ten gunste dan wel ten laste van het resultaat. Monetaire posten worden omgerekend tegen de jaareindekoers.

Saldering

Saldering van actief- en passiefposten vindt per tegenpartij plaats indien er sprake is van een contractueel recht om de opgenomen bedragen te salderen en er sprake is van de intentie om te salderen. Ontbreekt de intentie in en de daadwerkelijke uitvoering van de saldering dan wordt per contract bepaald of er sprake is van een actief- of een passiefpost.

Daar waar op basis van contract het recht bestaat tot het salderen van actief- en passiefposten, wordt dit in de betreffende noot toegelicht. Hierbij worden tevens de saldi van de actief- en passiefpost nader toegelicht.

Presentatie

In de winst-en-verliesrekening worden de bedrijfslasten gepresenteerd volgens een categoriale indeling.

Waardering tegen reële waarde

De Groep waardeert een aantal financiële instrumenten (zoals derivaten) per balansdatum tegen reële waarde. Bovendien worden de reële waarden van de rentedragende verplichtingen toegelicht in noot 28. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten. De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. Bij een waardering tegen reële waarde wordt ervan uitgegaan dat de transactie om het actief te verkopen of de verplichting over te dragen plaatsvindt:

- ◆ op de belangrijkste markt voor het actief of de verplichting; of, als die er niet is,
- ◆ op de voordeligste markt voor het actief of de verplichting.

De Groep dient toegang te hebben tot de belangrijkste of voordeligste markt.

De reële waarde van een actief of een verplichting wordt bepaald met behulp van de veronderstellingen waarvan marktdeelnemers zouden uitgaan bij het waarderen van het actief of de verplichting, in de veronderstelling dat marktdeelnemers in hun economisch belang handelen. Bij de waardering van een niet-financieel actief tegen reële waarde wordt rekening gehouden met het vermogen van een marktdeelnemer om economische voordelen te genereren door het actief maximaal en optimaal te gebruiken of door het te verkopen aan een andere marktdeelnemer die het actief maximaal en optimaal zou gebruiken.

De Groep gebruikt waarderingstechnieken die in de gegeven omstandigheden geëigend zijn en waarvoor voldoende gegevens beschikbaar zijn om de reële waarde te bepalen, waarbij zo veel mogelijk relevante waarneembare inputs en zo weinig mogelijk niet-waarneembare inputs worden gebruikt.

Alle activa en verplichtingen ten aanzien waarvan de reële waarde wordt bepaald of in de jaarrekening wordt vermeld, worden in de in het navolgende beschreven reëlewaardehiërarchie ingedeeld, op basis van de input van het laagste niveau dat significant is voor de gehele waardering:

- ◆ Niveau 1 – Genoteerde (niet-aangepaste) prijzen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen.
- ◆ Niveau 2 – Waarderingstechnieken waarvoor de input van het laagste niveau dat voor de waardering tegen reële waarde significant is, direct of indirect waarneembaar is.
- ◆ Niveau 3 – Waarderingstechnieken waarvoor de input van het laagste niveau dat voor de waardering tegen reële waarde significant is, niet waarneembaar is.

Voor activa en verplichtingen die op terugkerende basis in de jaarrekening worden opgenomen, stelt de Groep aan het einde van iedere verslagperiode vast of door herbeoordeling sprake is van wijzigingen in de niveau-indeling van de hiërarchie (op basis van de input van het laagste niveau dat significant is voor de gehele waardering).

Ten behoeve van de vermelding van reële waarden heeft de Groep categorieën activa en verplichtingen vastgesteld op basis van aard, eigenschappen en risico's van de activa en verplichtingen en het niveau in de reëlewaardehiërarchie zoals in het bovenstaande is toegelicht.

Netto-omzet

Onder de netto-omzet worden de opbrengsten, na aftrek van omzet- en energiebelasting, verantwoord van geleverde goederen en verrichte diensten uit het distribueren van elektriciteit en gas en van overige activiteiten. De afrekening met kleinverbruikers van energie geschiedt op basis van vaste bedragen, afhankelijk van de grootte (capaciteit) van de aansluiting.

De afrekening van grootverbruikers geschiedt periodiek op basis van contractueel overeengekomen capaciteit en daarnaast bij elektriciteit op basis van gemeten verbruik en opgetreden netbelasting.

De omvang van de omzet van de gedistribueerde energie wordt gereguleerd door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en wordt bepaald door de gefactureerde netwerkvergoeding te vermeerderen met de raming van de nog te factureren netwerkvergoeding en te verminderen met de raming van de nog te factureren netwerkvergoeding ultimo vorige verslagperiode.

Kosten van omzet

Hieronder worden de inkoopkosten gerekend die direct toerekenbaar zijn aan de netto-omzet, namelijk de kosten van transportdiensten, systeemdiensten en netverliezen.

Subsidies

Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de aanschafwaarde van het betreffende actief en op basis van de gebruiksduur ten gunste van het resultaat gebracht. Exploitatiesubsidies worden in het resultaat verantwoord in de periode waarop de subsidie betrekking heeft. Subsidies worden slechts opgenomen indien de ontvangst hiervan met redelijke zekerheid kan worden vastgesteld.

Overige bedrijfsopbrengsten

Onder de overige bedrijfsopbrengsten worden opbrengsten verantwoord die niet direct gerelateerd zijn aan de kernactiviteiten.

Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen worden, parallel aan de afschrijving van betreffende activa, geamortiseerd en in de overige bedrijfsopbrengsten opgenomen.

Bedrijfslasten

Kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben. Direct aan eigen investeringsprojecten toegerekende en als zodanig geactiveerde kosten (voornamelijk kosten van eigen personeel en materialen) worden in mindering gebracht op de betreffende kostensoorten.

Financiële baten en lasten

De rentebaten en -lasten worden op basis van tijdsevenredigheid toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben, onder toepassing van de effectieve rentemethode. Aan investeringsprojecten waarvan de geschatte looptijd langer dan 12 maanden is, wordt bouwrente toegerekend. De bouwrente wordt verantwoord onder de financiële baten. Indien hedge accounting wordt toegepast, wordt het ineffectieve gedeelte van derivaten direct verantwoord in de winst-en-verliesrekening onder de financiële baten en lasten.

Materiële vaste activa

De waardering van materiële vaste activa vindt plaats tegen verkrijgings- of (interne) vervaardigingsprijs, onder aftrek van ontvangen bijdragen (tot 2008 werden bijdragen niet apart gepassiveerd), verminderd met de over deze waarde berekende afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. Bij de bepaling van de afschrijving wordt rekening gehouden met de verwachte gebruiksduur van het actief. Beoordeling van de gebruiksduur en restwaarde vindt jaarlijks plaats. Eventuele aanpassingen worden prospectief verwerkt. Op bedrijfsterreinen wordt niet afgeschreven. Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen wanneer het wordt afgestoten of wanneer er geen economische voordelen meer worden verwacht uit de verdere aanwending of verkoop van het actief. Een eventuele bate dan wel eventueel verlies voortvloeiende uit het niet langer in de balans opnemen van het actief wordt in het resultaat verwerkt.

De verwachte gebruiksduren van de belangrijkste materiële vaste activacategorieën zijn als volgt:

	Termijnen
Verwachte gebruiksduren	
Gebouwen	25-50 jaar
Leidingen en installaties	25-55 jaar
Andere vaste bedrijfsmiddelen en bedrijfswagens	7 jaar
Gereedschappen en apparatuur	5 jaar
Meters (excl. software)	15 jaar

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan voornamelijk uit kosten van applicatiesoftware.

De immateriële vaste activa, voor zover niet betrekking hebbende op goodwill, worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met over deze waarde berekende afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. Bij de bepaling van de afschrijving wordt rekening gehouden met de verwachte gebruiksduur. Beoordeling van de gebruiksduur vindt jaarlijks plaats. Eventuele aanpassingen worden prospectief verwerkt.

Goodwill is het verschil tussen de verkrijgingsprijs van de onderneming minus het saldo van de reële waarde van identificeerbare activa en de reële waarde van de overgenomen verplichtingen van de onderneming. Goodwill wordt gewaardeerd tegen kostprijs minus eventuele bijzondere waardevermindering. Goodwill wordt jaarlijks getoetst op bijzondere waardevermindering en wordt additioneel getoetst indien gebeurtenissen of veranderingen in omstandigheden erop wijzen dat de boekwaarde mogelijk een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een eenmaal genomen bijzondere waardevermindering van goodwill wordt nooit teruggedraaid.

De verwachte gebruiksduren van de belangrijkste immateriële vaste activacategorieën zijn als volgt:

	Termijnen
Verwachte gebruiksduren	
Software	5 jaar
Goodwill	n.v.t.

Bijzondere waardeverminderingen

Gedurende het verslagjaar wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van activa. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief. Voor de activa is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten of de bedrijfswaarde. De bedrijfswaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde van activa, of de kasstroomgenererende eenheid waartoe de activa behoren, hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden ten laste van het resultaat gebracht.

Een bijzondere waardevermindering wordt eventueel teruggenomen indien vastgesteld wordt dat de uitgangspunten zijn veranderd op basis waarvan destijds de realiseerbare waarde is bepaald. Een bijzondere waardevermindering wordt uitsluitend teruggenomen voor zover de resterende boekwaarde van de activa niet hoger is dan de boekwaarde die zou zijn bepaald, na aftrek van afschrijvingen, als in voorgaande jaren geen bijzondere waardevermindering voor het actief was opgenomen. Effecten van terugname van bijzondere waardeverminderingen worden ten gunste van het resultaat gebracht.

Als uitgangspunt voor de test op bijzondere waardeverminderingen wordt initieel uitgegaan van de data zoals opgenomen in het Strategisch Plan en het Bedrijfsplan. Hierbij is het strategisch plan gebaseerd op een inschatting van enkele variabelen die afkomstig zijn van de Autoriteit Consument & Markt (ACM). De realiseerbare waarden van enerzijds het gereguleerde segment en anderzijds het overige segment zijn mede bepaald op basis van:

- ◆ de cijfers zoals opgenomen in het strategisch plan en in het bedrijfsplan tot en met 2025, waarna uitgegaan wordt van een restwaarde;
- ◆ een drietal kasstroomgenererende eenheden: het elektriciteitsnet, het gasnet en de commerciële activiteiten;
- ◆ een disconteringsvoet van 3,86% na belastingen gebaseerd op de risicovrije rentevoet, een ondernemings specifieke opslag, leverage ratio, asset beta, equity beta en een marktrisicopremie in lijn met de gereguleerde activiteiten; en
- ◆ de inflatie.

Deelnemingen

De waardering van economische belangen die niet meegeconsolideerd worden, vindt plaats op basis van de vermogensmutatiemethode gebaseerd op de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van Enexis Holding N.V. Volgens deze methode wordt het economisch belang aanvankelijk op kostprijs gewaardeerd, waarbij de boekwaarde na eerste opname wordt verhoogd of verlaagd met het aandeel van Enexis Holding N.V. in het resultaat. Ontvangen dividenden worden op de boekwaarde in mindering gebracht.

Bij een negatieve vermogenswaarde worden verliezen op deelnemingen verwerkt tot het bedrag van de netto-investering in de deelneming. In deze netto-investering zijn ook leningen begrepen die aan deelnemingen zijn verstrekt, voor zover deze feitelijk deel uitmaken van de netto-investering. Voor het aandeel in verdere verliezen wordt uitsluitend een voorziening opgenomen indien en voor zover wordt ingestaan voor de schulden van de deelneming of indien het stellige voornemen bestaat de deelneming (voor het aandeel) tot betaling van de schulden in staat te stellen.

Bij mogelijke impairment van deelnemingen wordt verwezen naar de verwerkingswijze zoals opgenomen in de paragraaf 'Bijzondere waardeverminderingen' in de 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling'.

Derivaten

De vennootschap kan gebruikmaken van derivaten om het risico van wijzigingen in toekomstige kasstromen van periodiek te betalen rentes of van vreemde valuta's af te dekken. Deze wijzigingen in kasstromen kunnen het gevolg zijn van ontwikkelingen in marktrente of marktkoersen van vreemde valuta's. Gezien de specifieke aanwending van derivaten ten behoeve van mitigering van het rente- en koersrisico op kasstromen past Enexis waar mogelijk hedge accounting toe.

Waardering van derivaten vindt plaats op grond van reële waarde hedge accounting. De reële waarde van rentederivaten wordt bepaald door middel van de discontering van de toekomstige kasstromen. De reële waarde van valutaderivaten wordt bepaald door middel van discontering van toekomstige kasstromen omgerekend tegen de marktkoersen. De discontering wordt bepaald op basis van de marktrente ultimo boekjaar. De kasstromen worden bepaald op basis van de contractueel overeengekomen rentevoeten, vervaldatum en nominale bedragen. Mutaties in de reële waarde worden verantwoord in de hedgereserve (onderdeel van het eigen vermogen), mits de afdekking in hoge mate effectief is. Het ineffectieve gedeelte van de hedge wordt direct verantwoord in de winst-en-verliesrekening onder de financiële baten en lasten.

Derivaten worden onder de kortlopende, respectievelijk langlopende overige financiële activa geclassificeerd indien de reële waarde positief is, en onder de kortlopende, respectievelijk langlopende financiële verplichtingen indien de reële waarde negatief is.

Overige financiële vaste activa

In de overige financiële vaste activa zijn leningen en vorderingen opgenomen met een looptijd van meer dan één jaar. De verstrekte leningen aan deelnemingen of aan externe partijen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Waar nodig wordt een voorziening in verband met mogelijke oninbaarheid gevormd die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere verwachte opbrengstwaarde (in het kader van de normale bedrijfsvoering de geschatte verkoopprijs minus verkoopkosten). De kostprijs is berekend op basis van het systeem van gewogen gemiddelde kostprijs.

De kostprijs omvat de uitgaven en direct toerekenbare kosten bij verwerving van de voorraden en het naar de bestaande locatie en in bestaande toestand brengen daarvan.

Vorderingen

Gezien de korte looptijd van de (handels)vorderingen komt de reële waarde van de vorderingen overeen met de nominale waarde onder aftrek van een waardecorrectie in verband met mogelijke oninbaarheid. Bij deze waardecorrectie worden verschillende klantriscoprofielen onderscheiden. Voor de handelsdebiteuren wordt de waardecorrectie op een afzonderlijke 'voorziening' verantwoord. Op het moment van vaststelling van definitieve oninbaarheid vindt daadwerkelijke afboeking van de vordering en bijbehorende 'voorziening' plaats.

Saldering en presentatie van handelsvorderingen op en ontvangen voorschotten van kleinverbruikers vindt plaats op basis van afrekgroepen: een groeperingsmethode van klanten op basis van in de tijd gespreide meteropnames ter bepaling van het te factureren energieverbruik.

Overige vorderingen en overlopende activa zijn opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van een waardecorrectie in verband met mogelijke oninbaarheid, die rechtstreeks in mindering op de boekwaarde wordt gebracht.

Overige financiële activa (kortlopend)

De kortlopende overige financiële activa zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, normaliter gelijk aan de nominale waarde, en hebben een looptijd van maximaal één jaar.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, normaliter gelijk aan de nominale waarde. Onder de liquide middelen worden louter de direct opeisbare liquide middelen opgenomen. Niet direct opeisbare liquide middelen worden opgenomen onder de overige financiële activa (kortlopend).

Vanaf 2013 kunnen op grond van wijzigingen in IAS 32 de cashpools niet meer gesaldeerd worden en kunnen positieve en negatieve banksaldi van vennootschappen van de Groep niet meer met elkaar verrekend worden. Negatieve liquiditeiten worden als kortlopende verplichtingen gepresenteerd.

Rentedragende verplichtingen (langlopend)

De langlopende rentedragende verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. Hierbij worden eventuele transactiekosten in mindering gebracht op het nominale bedrag en worden deze kosten vervolgens geamortiseerd over de looptijd van de verplichting. De binnen een jaar vervallende aflossingsverplichtingen op langlopende verplichtingen worden gepresenteerd onder de kortlopende rentedragende verplichtingen. Resultaten op terugkoop van rentedragende verplichtingen worden onder de financiële lasten verantwoord.

Bij het vaststellen van de fair value van de rentedragende verplichtingen worden de kasstromen uit hoofde van de rentedragende verplichtingen gedisconteerd. Hierbij worden verplichtingen met een resterende looptijd

van één jaar en korter nominaal gewaardeerd, en de verplichtingen met een resterende looptijd van meer dan één jaar gediscoteerd op basis van een voor Enexis geschikte disconteringscurve. Indien de lening een hoger risicoprofiel heeft, wordt deze disconteringsvoet aangepast op basis van een additionele risico-opslag.

Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen

De van derden vooruitontvangen bijdragen voor investeringen in aanleg van netten en aansluitingen worden bij ontvangst als langlopende verplichting gepassiveerd. De amortisatie vindt plaats volgens de lineaire methode, waarbij rekening wordt gehouden met de verwachte gebruiksduur van het actief.

Latente belastingen

De aanwezige latenties hebben betrekking op verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van materiële vaste activa en personeelsgerelateerde voorzieningen. Daarnaast hebben de latente belastingen betrekking op niet-gerealiseerde resultaten van derivatentransacties die via het eigen vermogen als hedgereserve zijn gevormd. De waardering van de belastinglatenties vindt plaats tegen het ultimo het verslagjaar geldende tarief voor de vennootschapsbelasting.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen van een onzekere omvang of met een onzeker tijdstip als gevolg van gebeurtenissen in het verleden. Indien het effect daarvan materieel is, worden de voorzieningen bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken met behulp van een actuele disconteringsvoet, waarbij rekening is gehouden met de specifieke risico's die inherent zijn aan de verplichting. De berekening van de contante waarde vindt, voor zover van toepassing, plaats volgens de 'project unit credit'-methode. Actuariële resultaten worden hierbij direct in het resultaat verwerkt.

De verwachte uitgaven binnen een jaar na balansdatum worden als afzonderlijke post opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

Pensioenverplichtingen

De pensioentoezeggingen en de toezeggingen betreffende vervroegde uittreding aan de werknemers worden op grond van IAS 19 behandeld als toegezegde bijdragenregeling, aangezien er onvoldoende informatie beschikbaar is en de pensioenfondsen hebben aangegeven dat er geen consistente en betrouwbare basis is om de verplichting, fondsbeleggingen en kosten toe te rekenen aan de separate deelnemende partijen. De in het boekjaar betaalde bijdragen worden verantwoord in het resultaat.

Naar aanleiding van de opgetreden verslechtering van de financiële positie eind 2008 heeft het bestuur van het ABP begin 2009 een herstelplan opgesteld ter verbetering van de dekkingsgraad. Het bestuur van het ABP heeft besloten om de herstelmaatregelen (waaronder een herstelopslag van 3%) per 2015 te beëindigen en herstelmaatregelen te nemen in de nieuwe herstelplansystematiek begin 2015 als gevolg van de inwerkingtreding op 1 januari 2015 van het nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK). In dit kader dient het bestuur jaarlijks, aan het begin van het jaar, een evaluatie uit te voeren van de voortgang van het herstel, op basis van de gerealiseerde dekkingsgraad ultimo voorafgaande jaar. Eind 2014 was de dekkingsgraad 101,1% (2013: 105,9%), berekend volgens de oude manier. Volgens de nieuwe wetgeving (nFTK) moeten pensioenfondsen de dekkingsgraad anders gaan berekenen. Voor ABP bedraagt het verschil 101,1% (oud) versus 104,7% (nieuw). Voor 2015 bedraagt de premie 19,6%, ten opzichte van 21,6% in 2014. De premie van 19,6% is de som van de kostendekkende premie ouderdoms- en nabestaandenpensioen van 18,7% (inclusief de verhoging door actualisering van de levensverwachting) en een eenmalige premie van 0,9% als gevolg van het verlengen

van de looptijd van compensatieregelingen tot de AOW-leeftijd voor lopende uitkeringen. De verdeling werkgever-werknemer verschuift in 2015 van 65,79 : 34,21 naar 68 : 32 (en in 2016 naar 70 : 30). Bij het bepalen van de premie voor 2015 is rekening gehouden met de wijzigingen in de pensioenregeling ingaande 1 januari 2015 in verband met de wijzigingen in het fiscale kader (aanpassen opbouwpercentage en aftopping pensioengevend inkomen op EUR 100.000,-).

Handelsschulden en overige te betalen posten

De handelsschulden en overige te betalen posten worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Winstbelasting

Winstbelasting over het resultaat wordt berekend door toepassing van nominaal geldende tarieven op het in de jaarrekening getoonde resultaat voor belastingen, rekening houdende met permanente verschillen tussen dit resultaat en het resultaat volgens fiscale grondslagen en mogelijke tijdelijke verschillen die niet worden verwerkt.

Belastingen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening behalve voor zover zij betrekking hebben op posten die rechtstreeks zijn opgenomen in het eigen vermogen.

Lease

Leaseovereenkomsten waarbij sprake is van overdracht aan Enexis Holding N.V. van nagenoeg alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen, worden geclassificeerd als financiële lease en opgenomen als investeringen onder materiële vaste activa, waartegenover een verplichting op lange termijn wordt gevormd.

Bij aanvang van de leaseperiode worden de activa en verplichtingen opgenomen tegen de reële waarde van het geleasede actief of, indien lager, tegen de contante waarde van de leasebetalingen. De leasebetalingen worden zodanig uitgesplitst in financieringslasten en een aflossing van de leaseverplichting dat een constante disconteringsvoet over het resterende saldo van de verplichting wordt bereikt. Het actief wordt afgeschreven over de gebruiksduur of over de leaseperiode indien deze laatste korter is. Indien in de leaseovereenkomsten geen sprake is van overdracht van nagenoeg alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen (operationele lease), worden betalingen uit hoofde van deze leaseovereenkomsten op tijdsevenredige basis als last in het resultaat verwerkt.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode, waarbij voor de herleiding van de mutatie in de netto liquide middelen wordt uitgegaan van het resultaat na belastingen. Het in het kasstroomoverzicht gehanteerde begrip netto liquide middelen betreft de liquide middelen zoals in de balans gehanteerd minus de kortlopende bankverplichtingen.

Segmentinformatie

Segmenten worden gerapporteerd in overeenstemming met de wijze waarop intern gerapporteerd wordt aan de 'Chief Operating Decision-Maker' (CODM). De Raad van Bestuur is geïdentificeerd als de hoogst geplaatste functionaris (CODM), die verantwoordelijk is voor de toewijzing van middelen en voor de beoordeling van prestaties van de segmenten. De interne rapportages zijn gebaseerd op de grondslagen die ook voor de geconsolideerde jaarrekening worden toegepast. Hierbij vindt een correctie plaats voor bijzondere posten en fair value-mutaties.

Wet normering topinkomens

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector heeft Enexis zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT.

3. Segmentatie

Enexis Holding N.V. onderkent een tweetal rapportagesegmenten, te weten:

- ◆ gereguleerde activiteiten; en
- ◆ overig.

De bovengenoemde indeling is gebaseerd op de interne rapportagestructuur, met name de geconsolideerde maandrapportage en het bedrijfs(jaar)plan. Vanwege de grote mate van administratieve verzelfstandiging zijn nagenoeg alle omzetten, kosten, activa en passiva volledig te alloceren aan de segmenten.

De gereguleerde activiteiten vormen verreweg het grootste onderdeel binnen Enexis (qua zowel netto-omzet, resultaat na belastingen als totaal activa is het aandeel van deze activiteiten meer dan 90%).

De als overig opgenomen segmenten betreffen de activiteiten Fudura B.V. en Enexis Vastgoed B.V.

bedragen in miljoenen euro's	Enexis gereguleerd		Enexis overig		Normalisatie en eliminaties		Enexis totaal	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Winst-en-verliesrekening								
Netto-omzet	1.338,3	1.331,9	74,9	71,4	-11,1	-17,6	1.402,1	1.385,7
Kosten van omzet	243,0	229,7	-	0,1	-	-	243,0	229,8
Overige bedrijfsopbrengsten	21,6	20,6	2,9	-	-4,4	-2,8	20,2	17,8
Brutomarge	1.117,0	1.122,8	77,8	71,3	-15,6	-20,4	1.179,3	1.173,7
Bedrijfskosten	709,6	721,5	46,6	45,4	-10,2	-14,7	746,0	752,1
Bedrijfsresultaat	407,4	401,3	31,3	25,9	-5,3	-5,6	433,3	421,5
Resultaat deelnemingen	1,3	1,2	-	-	-	-	1,3	1,2
Netto financiële baten/lasten	-75,0	-92,8	-4,0	-3,8	-	-12,4	-79,0	-109,0
Resultaat na belastingen	249,1	222,4	20,4	16,7	-4,0	-	265,5	239,1
Activa en verplichtingen								
Totaal activa	6.377,2	6.143,0	181,1	182,4	-141,3	-60,5	6.417,0	6.264,9
Niet-geconsolideerde deelnemingen	12,5	12,4	-	-	-	-	12,5	12,4
Verplichtingen (voorzieningen en schulden)	2.880,8	2.843,6	115,8	113,2	-96,3	-60,5	2.900,3	2.896,3
Overige gegevens								
Investerings in (I)MVA	450,2	439,3	11,5	31,4	-	-	461,7	470,7
Aantal eigen medewerkers ultimo jaar (fte)	3.984,5	3.965,7	176,1	175,0	-	-	4.160,6	4.140,7

Kosten en opbrengsten die onderling tussen de onderscheiden segmenten in rekening zijn gebracht alsmede onderlinge vorderingen, schulden en rekening-courantverhoudingen zijn geëlimineerd. De kosten en de opbrengsten betreffen voornamelijk door de afdeling Infra Services verrichte diensten voor Fudura B.V. en door Enexis Vastgoed B.V. doorbelaste huisvestingskosten.

Bijzondere posten per segment

Enexis rapporteert intern per segment de genormaliseerde resultaten. Deze normalisatie vindt plaats op basis van de posten zoals deze in noot 10. Bijzondere posten opgenomen zijn. De bijzondere posten kunnen voor 2014 als volgt verdeeld worden over de segmenten:

bedragen in miljoenen euro's	Gereguleerde activiteiten	Overig	Totaal 2014
Afwaardering/afboeking van debiteuren	-5,3	-	-5,3
Totaal	-5,3	-	-5,3

In 2013 waren de bijzondere posten als volgt verdeeld over de segmenten:

bedragen in miljoenen euro's	Gereguleerde activiteiten	Overig	Totaal 2013
Boeterente vervroegde aflossing aandeelhouderslening tranche B	-12,4	-	-12,4
Totaal	-12,4	-	-12,4

Noten bij de geconsolideerde jaarrekening

1. Netto-omzet uit hoofde van leveringen van goederen en diensten

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Transportvergoedingen elektriciteit huidig jaar	795,0	783,1
Periodieke Aansluitvergoedingen elektriciteit	103,2	109,9
Transportvergoedingen gas huidig jaar	248,7	259,5
Periodieke Aansluitvergoedingen gas	40,2	40,4
Transportvergoedingen correcties voorgaande jaren	2,1	-6,3
Meetdiensten	119,5	103,0
Overige verkopen en diensten	93,6	96,1
Totaal	1.402,1	1.385,7

De totale omzet is in 2014 met EUR 16,4 miljoen gestegen ten opzichte van 2013. Deze stijging wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door gewijzigde tarieven als gevolg van de nieuwe reguleringsperiode.

Met de ingang van een nieuwe reguleringsperiode per 1 januari 2014 heeft ACM de maximale tarieven voor de gereguleerde activiteiten opnieuw bepaald. ACM heeft vanaf deze periode de mogelijkheid gekregen om de maximaal toegestane inkomsten aan het begin van een nieuwe reguleringsperiode direct naar het efficiënte kostenniveau te brengen in plaats van dit geleidelijk in de tarieven te verwerken. Echter, vanwege het niet in rekening brengen van de maximale tarieven in 2013 door Enexis zijn zowel de opgelegde x-factoren voor elektriciteit (4,91%) en gas (6,94%) als deze zogenaamde one-off correctie van ACM niet direct zichtbaar in de omzetontwikkeling. De totale omzet ligt daarom in 2014 nog iets hoger dan de omzet in 2013. Wel zijn er wat verschuivingen geweest tussen de verschillende categorieën.

De omzetstijging van EUR 11,9 miljoen bij de transportvergoeding elektriciteit en de omzetsdaling van EUR 6,7 miljoen bij de periodieke aansluitvergoedingen elektriciteit worden bijna geheel verklaard door tariefmutaties. Door het gematigde tariefbeleid van Enexis in de afgelopen jaren zijn ook dit jaar grote tariefmutaties uitgebleven. Voor de transportdienst elektriciteit geldt dat de tarieven met 1,8% zijn gestegen ten opzichte van 2013. De tarieven voor de aansluitdienst elektriciteit zijn daarentegen met 6,9% gedaald. De groei van nieuwe aansluitingen en/of transportvraag is in 2014 zeer beperkt geweest.

De omzet van de transportvergoedingen gas en die van periodieke aansluitvergoedingen gas zijn tezamen met EUR 11 miljoen gedaald door voornamelijk tariefffecten. De tarieven voor de transportdienst gas en aansluitdienst gas zijn met respectievelijk 3,4% en 0,5% gedaald ten opzichte van 2013 als gevolg van bovengenoemd reguleringseffect.

Ook de omzetmutatie bij de meetdiensten van EUR 16,5 miljoen wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door tariefstijgingen van de meterhuur. De meterhuur is, samen met bovenstaande posten, onderdeel van de totale nota van consumenten. Per saldo hebben al deze tariefmutaties voor de gemiddelde consument geleid tot een lichte stijging van de transportnota met 0,6%, waarmee Enexis in 2014 is geslaagd in haar streven naar prijsstabilisatie en betaalbaarheid.

De overige verkopen en diensten zijn dit jaar licht gedaald. Hieraan liggen diverse kleine (incidentele) afnames ten grondslag, zoals minder verhaalde schades aan het netwerk en een eenmalige garantie-uitkering die in 2013 ontvangen was.

2. Kosten van omzet

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Transport- en systeemdiensten	154,3	145,6
Distributieverliezen	88,6	84,1
Overige inkoopkosten/verrekening voorgaande jaren	-	0,1
Totaal	243,0	229,8

In 2014 zijn de kosten voor transport- en systeemdiensten gestegen met EUR 8,7 miljoen. Deze stijging wordt deels veroorzaakt door hogere inkoopkosten bij TenneT ten opzichte van 2013 voor een bedrag van EUR 5,1 miljoen. Daarnaast vielen de kosten in 2013 lager uit als gevolg van een eenmalige verrekening van ruim EUR 3 miljoen die Enexis dat jaar ontving.

De stijgende inkoopkosten ad EUR 5,1 miljoen zijn terug te voeren tot een gemiddelde tariefstijging van de TenneT-tarieven van 5% en een lagere afname bij TenneT van circa 1%.

Als gevolg van een prijseffect, een hoeveelheidseffect en een effect uit reconciliatie stijgen de distributieverliezen met EUR 4,5 miljoen ten opzichte van 2013. De inkooprijzen voor de distributieverliezen zijn gemiddeld met 3,6% gedaald, hetgeen een afname van EUR 3,3 miljoen betekent. Tevens zijn de ingekochte hoeveelheden in 2014 circa 3,1% lager dan in 2013, hetgeen een additionele daling van EUR 2,7 miljoen tot gevolg heeft gehad. Het effect uit reconciliatie – dat ontstaat doordat de verschillen tussen de verwachte elektriciteitsafname van klanten en hun werkelijke verbruik worden verrekend – resulteerde in 2014 in een negatieve afrekening van EUR 5 miljoen, terwijl in 2013 nog van een positieve afrekening van EUR 5 miljoen sprake was. Per saldo leidt het reconciliatie-effect daarmee tot een stijging van de distributieverliezen van EUR 10,5 miljoen ten opzichte van 2013.

3. Overige bedrijfsopbrengsten

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Geamortiseerde bijdragen bij investeringen in aanleg van netten en aansluitingen	13,6	12,1
Ontvangen subsidies en restituties	1,5	1,9
Opbrengst verkochte activa	0,4	0,2
Huuropbrengsten	1,6	2,2
Overig	3,1	1,4
Totaal	20,2	17,8

De overige opbrengsten stijgen in 2014 met EUR 2,4 miljoen. Dit is vooral het gevolg van een stijging van de geamortiseerde bijdragen. De ontvangen subsidies en restituties alsmede de huuropbrengsten vertonen lichte dalingen. De onder overig gerubriceerde opbrengsten stijgen als gevolg van hogere kostenvergoedingen die van de leasemaatschappij worden ontvangen.

4. Personeelskosten

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Salarissen	236,1	232,6
Sociale lasten	18,4	17,4
Pensioenlasten	46,2	43,6
Inhuur van derden	47,6	57,9
Dotatie personeelsgerelateerde voorzieningen	2,9	0,2
Overig	30,6	29,2
Af: geactiveerde productie eigen bedrijf	-105,0	-103,4
Totaal	276,8	277,5

Het personeelsbestand van Enexis is in 2014 met 61 FTE gestegen. Het aantal eigen personeel is gestegen met 20 tot 4.161 FTE en het aantal ander personeel (extern) is gestegen met 41 tot 558 FTE. Het aantal medewerkers is met 48 gestegen tot 5.121.

De totale personeelskosten dalen met EUR 0,7 miljoen naar EUR 276,8 miljoen. Deze daling is vooral het gevolg van lagere kosten voor inhuur van derden (EUR -10,3 miljoen). Deze daling wordt voor een belangrijk gecompenseerd door een reguliere cao-stijging van de salariskosten en een stijging van de sociale lasten van het eigen personeel.

De pensioenlasten stijgen per saldo met bijna EUR 3 miljoen. De kosten voor pensioenpremies dalen met ruim EUR 4,5 miljoen. Deze daling wordt meer dan tenietgedaan door een stijging van de kosten voor premies AAOP (ABP Arbeidsongeschiktheidspensioen), WAO (Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering) en FPU (Flexibel Pensioen en Uittreden).

De kosten voor inhuur derden dalen als gevolg van de daling van het gemiddeld aantal ingehuurd FTE's gedurende het jaar. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door een afname van het aantal externe personeelsleden bij Klantrelaties als gevolg van de introductie van het NMM (nieuw marktmodel). Daarnaast daalt de inhuur van extern personeel als gevolg van de opgelegde besparingsacties en de toename van het technisch personeel bij de afdeling Infra Services.

De kosten in verband met dotatie aan personeelsgerelateerde voorzieningen zijn in 2014 voornamelijk gestegen als gevolg van een dalende rentevoet.

5. Afschrijvingen en overige waardeverminderingen

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Afschrijving materiële vaste activa	257,7	250,1
Afschrijving immateriële vaste activa	32,1	30,3
Overige waardeverminderingen	20,4	18,5
Totaal	310,1	298,9

De afschrijving materiële vaste activa stijgt door toenemende (vervangings)investeringen in het energienetwerk over de afgelopen jaren. Deze stijging wordt nog versterkt door een gewijzigd beleid om investeringsprojecten sneller af te ronden waardoor het tijdstip van aanvang van de afschrijvingen op betreffende activa naar voren is gehaald.

De post overige waardeverminderingen bestaat uit waardeverminderingen als gevolg van buitenbedrijfstelling en verkopen.

De overige waardeverminderingen over 2014 bestaan uit:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Kabels en leidingen	11,3	10,8
Elektriciteits- en gasmeters	3,4	4,9
Inrichting kantoren	0,5	0,1
Software	0,6	0,8
Transformatoren	1,6	1,9
Datacommunicatietechniek slimme meters	2,6	-
Bedrijfsgebouwen	0,3	-
Totaal	20,4	18,5

Deze waardeverminderingen kunnen als volgt worden gecategoriseerd:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Waardeverminderingen a.g.v. desinvesteringen	20,4	18,4
Waardeverminderingen a.g.v. verkopen	-	0,1
Totaal	20,4	18,5

Waardeverminderingen als gevolg van impairment deden zich in 2014 en in 2013 niet voor.

6. Kosten uitbesteed werk, materialen en andere externe kosten

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Uitbesteed werk	64,3	69,4
Materialen	15,6	16,3
Overige externe kosten	55,3	65,8
Totaal	135,2	151,5

De kosten voor uitbesteed werk dalen in 2014 met EUR 5,1 miljoen tot EUR 64,3 miljoen. De stijging als gevolg van indexering en hogere kosten die door Infra Services zijn gemaakt voor activiteiten in opdracht van Asset Management, worden ruimschoots gecompenseerd door lagere projectkosten (nieuw marktmodel) en besparingen.

De materiaalkosten dalen met EUR 0,7 miljoen tot EUR 15,6 miljoen. Lagere kosten voor materialen die door Infra Services zijn aangewend voor activiteiten in opdracht van Asset Management worden nagenoeg geheel gecompenseerd doordat er in 2013 nog sprake was van een voordelig (inkoop)prijsverschil en vanwege een stijging in 2014 bij Fudura door de initiatie van enkele externe projecten (Attero en Buurkracht).

De overige externe kosten dalen met EUR 10,5 miljoen tot EUR 55,3 miljoen. Deze daling is voor ca. EUR 6 miljoen het gevolg van lagere kosten bij huisvesting, postverwerking en ICT als gevolg van diverse besparingsprogramma's. Daarnaast is een deel van de lagere kosten het gevolg van het afronden van programma's tot de invoering van het nieuwe marktmodel in 2013. Voor circa EUR 4,5 miljoen is de daling het gevolg van een hogere dekking voor kantoorkosten, als gevolg van een toename van het aantal geactiveerde eigen uren alsmede door een hogere dekking voor logistieke kosten.

6a. Accountantskosten

De in het boekjaar door E&Y in rekening gebrachte honoraria bedroegen in 2014 EUR 0,5 miljoen (2013: EUR 0,5 miljoen):

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening	0,4	0,3
Honoraria voor andere controleopdrachten	0,1	0,1
Honoraria voor andere niet-controlediensten	-	0,1
Totaal	0,5	0,5

7. Overige bedrijfskosten

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Dotatie (vrijval) van voorzieningen	9,8	4,2
Overig	14,2	19,2
Totaal	23,9	23,4

De overige bedrijfskosten stijgen in 2014 met EUR 0,5 miljoen naar EUR 23,9 miljoen. Deze stijging is het gevolg van hogere kosten voor dotaties (en vrijval) van voorzieningen die voor een groot deel worden gecompenseerd door een daling van de overige kosten.

De dotatie voor de voorziening dubieuze debiteuren stijgt met ruim EUR 5 miljoen als gevolg van een gewijzigde systematiek van berekenen. Om mogelijke risico's in de toekomst op te vangen heeft Enexis, rekening houdend met de geactualiseerde incassopercentages, de waarden van betreffende voorzieningen verhoogd.

De overige bedrijfskosten dalen als gevolg van lagere kosten voor compensatie vergoeding voor geleden schades bij stroomonderbrekingen (EUR -2,9 miljoen) en door lagere kosten van het incassorisico (EUR -3 miljoen). Met ingang van het nieuwe marktmodel medio 2013 geldt immers het verplichte leveranciersmodel, waardoor het incassorisico sterk is afgenomen.

8. Resultaat deelnemingen

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
ZEBRA Gasnetwerk B.V.	1,3	1,2
Totaal	1,3	1,2

Voor een verdere toelichting op de resultaten en boekwaarden van de deelnemingen en de ontvangen dividenden wordt verwezen naar noot 14. Deelnemingen.

9. Financiële baten en lasten

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Rentebaten	4,3	6,8
Totaal financiële baten	4,3	6,8
Rentetoevoegingen voorzieningen	1,8	2,7
Overige rentelasten	81,6	113,1
Totaal financiële lasten	83,3	115,8
Totaal, per saldo lasten	-79,0	-109,0

Het negatieve saldo van de financiële baten en lasten bedraagt in 2014 EUR 79,0 miljoen en is daarmee EUR 30,0 miljoen gedaald ten opzichte van 2013. De daling van de financiële lasten bedraagt EUR 32,5 miljoen met name als gevolg van de vervroegde herfinanciering in 2013 van aandeelhouderslening tranche B middels een eerder uitgegeven beursgenoteerde obligatielening, de in verband daarmee in 2013 betaalde boeterente en een lagere heffingsrente Vpb in 2014.

De daling van de financiële baten ten bedrage van EUR 2,5 miljoen is het met name het gevolg van de eenmalige rentebaten in 2013 uit de tijdelijke belegging van de vroegtijdig aangetrokken obligatielening, en de lagere rentebaten over de uitstaande saldi in de cashpools in 2014.

10. Bijzondere posten

Onder de bijzondere posten worden baten en lasten opgenomen die naar de mening van het management niet direct voortvloeien uit de reguliere bedrijfsuitoefening en/of die qua aard en omvang, omwille van een betere analyse van de resultaten apart dienen te worden beschouwd. Als ondergrens wordt hierbij een grensbedrag van EUR 5,0 miljoen gehanteerd.

Onder het resultaat voor belastingen zijn de volgende bijzondere posten opgenomen:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Resultaat voor belastingen (inclusief bijzondere posten)	355,6	314,6
Wijziging systematiek bepalen voorziening oninbare vorderingen	-5,3	-
Boeterente vervroegde aflossing aandeelhouderslening tranche B	-	-12,4
Saldo bijzondere posten	-5,3	-12,4
Resultaat voor belastingen (exclusief bijzondere posten)	360,9	327,0

Om mogelijke risico's in de toekomst op te vangen heeft Enexis, rekening houdend met de geactualiseerde incassopercentages, de voorziening voor oninbare vorderingen verhoogd. Deze wijziging in systematiek is vanwege het incidentele karakter als bijzondere post aangemerkt.

Het effect van bovenstaande posten op het resultaat na belastingen is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Resultaat na belastingen (inclusief bijzondere posten)	265,5	239,1
Saldo bijzondere posten	-5,3	-12,4
Belastingdruk over bijzondere posten	1,3	3,1
Resultaat na belastingen (exclusief bijzondere posten)	269,5	248,4

11. Winstbelasting

Enexis Holding N.V. is voor de winstbelasting (vennootschapsbelasting) hoofd van de fiscale eenheid en in die hoedanigheid hoofdelijk aansprakelijk voor de verplichtingen van de in de fiscale eenheid opgenomen onderdelen. De entiteiten Enexis B.V., Aktivabedrijf Enexis Friesland B.V., Fudura B.V. en Enexis Vastgoed B.V. maken deel uit van de fiscale eenheid.

De bedrijfsactiviteiten van Enexis Holding N.V. zijn onderworpen aan winstbelasting. Bij alle afzonderlijke onderdelen van de fiscale eenheid worden, op basis van de gerealiseerde commerciële resultaten en rekening houdende met de geldende vrijstellingen, de te betalen bedragen aan vennootschapsbelasting vastgesteld en vereffend. De aansluiting tussen het wettelijke winstbelastingtarief uitgedrukt in een percentage van het resultaat voor belasting en de effectieve belastingdruk is als volgt:

in procenten	2014	2013
Nominaal wettelijk winstbelastingtarief in Nederland	25,00	25,00
Uitgesloten voor winstbelasting en verrekeningen voorgaande jaren	0,32	-1,01
Effectieve belastingdruk huidig jaar	25,32	23,99

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Resultaat voor belastingen	355,6	314,6
Niet-belastbare resultaten	-1,2	1,2
Belastbaar resultaat	356,8	313,4
Belastingen over lopende boekjaar	89,3	78,4
Correctie voorgaand jaar	0,8	-2,9
Totaal belastingen	90,1	75,5
Waarvan latent	-7,0	25,3
Acuut gedeelte belastingen	97,1	50,2

De niet-belastbare resultaten kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Resultaat deelnemingen	1,3	1,2
Niet aftrekbaar deel belastbaar loon of aftrekbeperking gemengde kosten	-0,9	-
Acquisitiekosten	-1,6	-
Totaal	-1,2	1,2

De correctie van de vennootschapsbelasting voorgaand jaar (EUR 0,8 miljoen) heeft betrekking op de vennootschapsbelasting over niet-aftrekbare kosten 2009 t/m 2013.

12. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa over 2014 is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	Bedrijfsgebouwen en -terreinen	Leidingen en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Werken in uitvoering	Totaal 2014
Aanschafwaarde 1 januari 2014	638,7	10.344,2	208,7	171,5	11.363,2
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2014	299,8	5.176,4	157,6	-	5.633,8
Boekwaarde 1 januari 2014	338,9	5.167,9	51,1	171,5	5.729,4
Herrubricering	0,3	-0,3	-	-	-
Herrubricering werken in uitvoering	7,5	128,1	2,9	-138,4	-
Investerings ¹⁾	12,0	295,3	12,9	112,7	432,8
Afschrijvingen	-12,2	-232,3	-13,1	-	-257,7
Overige waardeverminderingen	-0,3	-16,2	-3,3	-	-19,8
Boekwaarde 31 december 2014	346,1	5.342,3	50,4	145,8	5.884,6
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2014	312,0	5.303,9	164,3	-	5.780,2
Aanschafwaarde 31 december 2014	658,1	10.646,2	214,7	145,8	11.664,8

1. In 2014 is EUR 1,1 miljoen (2013: EUR 1,8 miljoen) aan bouwrente geactiveerd en als financiële bate ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Hierbij is gerekend met een rentetarief van 4,37% (2013: 4,46%). Het aantal grote, meerjarige investeringsprojecten waarover bouwrente wordt berekend, is ten opzichte van 2013 afgenomen.

Het vergelijkende overzicht over 2013 is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	Bedrijfsgebouwen en -terreinen	Leidingen en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Werken in uitvoering	Totaal 2013
Aanschafwaarde 1 januari 2013	584,8	9.952,0	200,2	217,8	10.954,8
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2013	287,8	4.969,1	148,0	-	5.404,9
Boekwaarde 1 januari 2013	297,0	4.982,9	52,2	217,8	5.549,9
Herrubricering	-1,9	2,3	-0,4	-	-
Herrubricering werken in uitvoering	32,6	116,6	0,7	-149,9	-0,1
Investerings	23,6	307,1	13,1	103,6	447,4
Desinvesteringen	-0,1	-	-	-	-0,1
Afschrijvingen	-12,3	-223,4	-14,4	-	-250,0
Overige waardeverminderingen	-	-17,6	-0,1	-	-17,7
Boekwaarde 31 december 2013	338,9	5.167,9	51,1	171,5	5.729,4
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2013	299,8	5.176,4	157,6	-	5.633,8
Aanschafwaarde 31 december 2013	638,7	10.344,3	208,7	171,5	11.363,2

De afschrijving materiële vaste activa stijgt door toenemende (vervangings)investerings in het energienetwerk over de afgelopen jaren. Deze stijging wordt nog versterkt door een proactief activeringsbeleid met als doel de investeringsprojecten sneller af te ronden, waardoor het tijdstip van definitieve activering en als gevolg daarvan de aanvang van de afschrijvingen op betreffende activa naar voren worden geschoven.

Onder de andere vaste bedrijfsmiddelen zijn de bedrijfswagens in financiële lease opgenomen tegen de contante waarde van de minimale toekomstige leasebetalingen. Per ultimo 2014 bedraagt de boekwaarde EUR 6,8 miljoen. De desinvesteringen betreffen voornamelijk verkocht materieel.

13. Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa over 2014 is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	Goodwill	Software	In uitvoering	Totaal 2014
Aanschafwaarde 1 januari 2014	16,9	274,8	2,7	294,4
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2014	-	183,2	-	183,2
Boekwaarde 1 januari 2014	16,9	91,6	2,7	111,2
Herrubricering	-	2,0	-2,0	-
Investeringsen	-	11,7	17,2	28,9
Afschrijvingen	-	-32,1	-	-32,1
Overige waardeverminderingen	-	-0,6	-	-0,6
Boekwaarde 31 december 2014	16,9	72,6	17,9	107,5
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2014	-	214,7	-	214,7
Aanschafwaarde 31 december 2014	16,9	16,9	16,9	287,4

De goodwill heeft betrekking op de acquisitie van Intergas Energie B.V. in 2011 en betreft het verschil tussen de kostprijs van de overname en de reële waarde van de netto-activa op het moment van overname.

De als software aangemerkte activa betreffen voornamelijk het netregistratiesysteem, diverse besturingssystemen, aansluitregisters, klanteninformatiesystemen, werkordermanagementsystemen en overige ondersteunende systemen.

Het vergelijkende overzicht over 2013 is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	Goodwill	Software	In uitvoering	Totaal 2013
Aanschafwaarde 1 januari 2013	16,9	253,6	2,4	272,9
Cumulatieve afschrijvingen 1 januari 2013	-	153,9	-	153,9
Boekwaarde 1 januari 2013	16,9	99,7	2,4	119,0
Herrubricering	-	1,8	-1,8	-
Investeringsen	-	21,2	2,1	23,3
Afschrijvingen	-	-30,3	-	-30,3
Overige waardeverminderingen	-	-0,8	-	-0,8
Boekwaarde 31 december 2013	16,9	91,6	2,7	111,2
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2013	-	183,2	-	183,2
Aanschafwaarde 31 december 2013	16,9	274,8	2,7	294,4

Gedurende het verslagjaar is beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van de gereguleerde activa of van de niet-gereguleerde activa, waarbij de bedrijfswaarde als uitgangspunt is genomen. De goodwill die voortkomt uit de acquisitie van Intergas is hierbij toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid van de gasgerelateerde activiteiten. Enexis voert daarbij jaarlijks een beoordeling op een eventuele bijzondere waardevermindering van de goodwill uit.

De bedrijfswaarden van de gereguleerde activa en van de niet-gereguleerde activa worden bepaald op basis van het meest recente Strategisch Plan. De belangrijkste uitgangspunten die in dit plan zijn opgenomen zijn een inschatting van onder meer de disconteringsvoet op basis van de door de ACM gehanteerde WACC-percentages, de gereguleerde tarieven en de ontwikkeling van het aantal aansluitingen en diensten alsmede

van de operationele en andere kosten. De gekozen uitgangspunten betreffen inschattingen en zijn in belangrijke mate gebaseerd op ervaringen uit het verleden en op de meest actuele informatie op het gebied van tariefregulering. De vastgestelde bedrijfswaarden van zowel de geregleerde activa als de niet-geregleerde activa waren ruim hoger dan de boekwaarden van de corresponderende activa, al dan niet vermeerderd met de daaraan gealloceerde goodwill. Er is derhalve geen noodzaak tot bijzondere waardeverminderingen van geregleerde activa, de daaraan gelieerde goodwill en de niet-geregleerde activa.

De toetsing op bijzondere waardeverminderingen is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

	Uitgangspunten geregleerde activa	Uitgangspunten niet-geregleerde activa
Variabelen		
Kasstroomgenererende eenheden	Elektriciteit en gas	Eén kasstroomgenererende eenheid
Bron bedrijfsresultaten toekomstige jaren	Strategisch Plan	Strategisch Plan
Kosten vreemd vermogen	3,05%	3,55%
Kosten eigen vermogen	5,44%	7,52%
Disconteringsvoet na belastingen ¹⁾	3,86%	7,52%

1. De disconteringsvoet is een inschatting gebaseerd op de data zoals verkregen van de Autoriteit Consument & Markt.

14. Deelnemingen

De deelnemingen zijn als volgt samengesteld:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
ZEBRA Gasnetwerk B.V.	12,5	12,4
Energie Data Services Nederland B.V.	-	-
Ziut B.V.	-	-
Overige deelnemingen en stichtingen	-	-
Saldo per 31 december	12,5	12,4

In 2012 is het belang van Enexis in Ziut B.V. door impairment afgenomen met EUR 11,6 miljoen naar nihil. Inmiddels zijn de financiële resultaten en de financiële positie van het bedrijf verbeterd. Deze positieve ontwikkeling is voor Enexis voorsnog geen aanleiding geweest de impairment terug te nemen. ZEBRA Gasnetwerk B.V., waarin Enexis voor 67% participeert, is niet in de consolidatie betrokken omdat voor de besluitvorming een meerderheid van 75% wordt vereist.

Het verloop van de deelnemingen is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Stand per 1 januari	12,4	12,8
Door aankoop verkregen	-	-
Resultaten over het jaar	1,3	1,2
Ontvangen dividenden	-1,2	-1,6
Saldo per 31 december	12,5	12,4

De ontvangen dividenden betreffen de van ZEBRA Gasnetwerk B.V. ontvangen dividenduitkering over het voorgaande boekjaar.

Hierna is van het totaal van de deelnemingen de relevante informatie betreffende het belang van Enexis Holding N.V. weergegeven.

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Vaste activa	24,3	36,1
Vlottende activa	30,7	22,4
Langlopende verplichtingen	-22,5	-25,5
Kortlopende verplichtingen	-20,0	-20,6
Boekwaarde 31 december	12,5	12,4
Netto-omzet	32,0	32,3
Kosten (inclusief financiële baten en lasten)	-29,9	-30,7
Resultaat voor belastingen	2,0	1,6
Belastingen	-0,7	-0,4
Resultaat na belastingen	1,3	1,2

Een overzicht van alle deelnemingen (groepsmaatschappijen en overige deelnemingen) is opgenomen in noot 48. Deelnemingen. Geen van de deelnemingen is ter beurse genoteerd.

15. Overige financiële vaste activa

De overige financiële vaste activa zijn als volgt samengesteld:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Leningen en vorderingen	10,4	12,1
Totaal	10,4	12,1

Het verloop van de financiële vaste activa over 2014 is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	Aan personeel verstrekke leningen	Overige leningen	Totaal 2014
Stand per 1 januari 2014	1,8	10,3	12,1
Nieuwe leningen	0,7	-	0,7
Aflossingen	0,8	1,6	2,4
Stand per 31 december 2014	1,7	8,7	10,4

De overige financiële vaste activa betreffen verstrekte leningen aan EDSN B.V., Ziut B.V., Mijn Aansluitingen en de aan personeel verstrekte leningen in het kader van financieringsregelingen. Omdat relatief laag rentende leningen zijn afgelost stijgt de gemiddeld gewogen effectieve rentevoet van de leningen naar ca. 3,4% (2013: 2,8%).

De rentevoet die gehanteerd wordt voor de overige financiële vaste activa is hoger dan de marktrente ultimo 2014. Vanwege de beperkte omvang heeft de afwijking van de rente geen materieel effect op de reële waarde. De overeengekomen rente op de vermelde leningen is ten tijde van afsluiten volgens het arm's length-principe bepaald.

16. Voorraden

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Materialen	22,2	23,7
Voorziening incourantheid	-1,4	-1,2
Totaal	20,8	22,5

Ten opzichte van 2013 is de omvang van de voorraden met EUR 1,7 miljoen afgenomen, voornamelijk door de uitrol van slimme meters.

De reguliere voorraden zijn exclusief de slimme meters en zijn de grondslag voor de voorziening voor incourantheid. Ten opzichte van 2013 stijgt de waarde van de reguliere voorraden met EUR 1,1 miljoen.

17. Vorderingen

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Handelsdebiteuren	73,0	69,6
Nog te ontvangen bedragen	120,1	122,0
Voorziening voor dubieuze vorderingen	-20,5	-16,4
Totaal	172,6	175,2

De nog te ontvangen bedragen betreffen voor EUR 39,1 miljoen (2013: EUR 41,5 miljoen) de maandelijkse bijraming van transportvergoedingen aan grootverbruikers en voor EUR 77,2 miljoen (2013: EUR 74,7 miljoen) die aan kleinverbruikers.

De ouderdom van de handelsdebiteuren zonder aftrek van de voorziening dubieuze debiteuren is per 31 december 2014 (vergelijking met cijfers 2013) als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	2014			2013
	Netto	Voorziening	Bruto	Bruto
Nog niet vervallen	26,1	-	26,1	19,3
0-30 dagen vervallen	16,1	-0,2	16,3	19,3
31-60 dagen vervallen	1,4	-0,3	1,7	1,5
61-90 dagen vervallen	0,8	-0,2	1,0	1,5
91-365 dagen vervallen	4,9	-4,6	9,5	8,6
> 365 dagen vervallen	3,2	-15,0	18,2	19,4
Totaal	52,5	-20,5	73,0	69,6

De inbaarheid van de handelsdebiteuren is afhankelijk van het klantprofiel individueel dan wel collectief, beoordeeld op basis van risico-inschatting door het management.

Op basis van analyse is vastgesteld dat de getroffen voorzieningen voor oninbare vorderingen uit facturatie van Fraude en VZC (Verbruik Zonder Contract) niet toereikend waren. Om mogelijke risico's in de toekomst op te vangen heeft Enexis, rekening houdend met de geactualiseerde incassopercentages, de waarden van betreffende voorzieningen verhoogd.

De vorderingen uit hoofde van Fraude en VZC zijn afgewaardeerd. Deze afwaardering is in 2014 verwerkt door het verhogen van de aan de vorderingen gerelateerde voorziening voor oninbare debiteuren & incasso. Voor de vorderingen > 2 jaar bedraagt deze afwaardering EUR 3,1 miljoen, die wordt gezien als een afboeking van vorderingen. Deze oudere vorderingen worden daadwerkelijk afgeboekt. Voor de vorderingen < 2 jaar bedraagt de verhoging van de aan de vorderingen te relateren voorziening EUR 2,2 miljoen, die wordt gezien als een afwaardering van vorderingen.

Het verlies van EUR 5,3 miljoen is als overige bedrijfskosten verwerkt in de winst-en-verliesrekening en is omwille van een betere analyse van de resultaten als bijzondere post in aanmerking genomen.

Het verloop van de voorziening voor dubieuze vorderingen is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Saldo 1 januari	-16,4	-16,2
Dotatie ten laste van het resultaat	-10,7	-5,0
Vrijval	-	-
Benutting	7,4	5,6
Terugname van eerdere afboekingen	-0,8	-0,8
Saldo 31 december	-20,5	-16,4

18. Overige financiële activa (kortlopend)

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Verstrekte leningen met looptijd < 1 jaar	2,3	2,1
Kortlopende deposito's	110,0	85,0
Saldo 31 december	112,3	87,1

Overtollige liquiditeiten zijn in 2014, conform de randvoorwaarden zoals nader omschreven in het Treasury Statuut, op deposito geplaatst, op zakelijke spaarrekeningen aangehouden, dan wel belegd in Money Market Funds. Met betrekking tot het beleggen van overtollige liquiditeiten is in het Treasury Statuut aansluiting gezocht bij de wet Fido (Wet financiering decentrale overheden) en bij Ruddo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden), waarbij additioneel limieten zijn gesteld ten aanzien van het bedrag, de looptijd en de credit rating van de tegenpartij. Alle deposito's zijn op afloopdatum beschikbaar.

De looptijden en vaste rentepercentages van de uitgezette deposito's kunnen als volgt worden samengevat:

	% (gemiddeld gewogen)	Bedrag (EUR mln)
Looptijden uitgezette deposito's (ultimo 2014)		
Vrij opneembaar	0,28	20,0
0-3 maanden	0,13	90,0
	0,16	110,0

19. Liquide middelen

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Bank- en kassaldi	96,3	115,0
Totaal	96,3	115,0

Het saldo van de liquide middelen is gedaald van EUR 115,0 miljoen ultimo 2013 naar EUR 96,3 miljoen ultimo 2014. Voor een uitsplitsing van de kasstromen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht en de toelichting hierop zoals opgenomen in noot 27. Toelichting op kasstroomoverzicht.

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de saldi van de bij ING en RBS ondergebrachte cashpools. Hierbij zijn de tegoeden van Enexis Holding N.V., Fudura B.V. en Enexis Vastgoed B.V. verpand ten behoeve van het krediet van Enexis B.V. en ten behoeve van schulden jegens elkaar.

Vanaf 2013 kunnen op grond van wijzigingen in IAS 32 de cashpools niet meer gesaldeerd worden en kunnen positieve en negatieve banksaldi van vennootschappen van de Groep niet meer met elkaar verrekend worden. Het gevolg hiervan is EUR 13,7 miljoen (2013: EUR 67,1 miljoen) aan negatieve banksaldi als kortlopende verplichtingen gepresenteerd.

20. Eigen vermogen

Het maatschappelijke kapitaal van de vennootschap bedraagt driehonderd miljoen euro (EUR 300.000.000) en is verdeeld in driehonderd miljoen (300.000.000) gewone aandelen van een euro (EUR 1,00). Hiervan zijn 149.682.196 aandelen met een totale waarde van EUR 149.682.196 geplaatst en volgestort.

De agioreserve betreft fiscaal erkend agio.

De kasstroomhedgereserve betreft de tegenwaarde van de in 2012 afgewikkelde renteswaps die Enexis in de fase voorafgaand aan de uitgifte van de eerste notes met een omvang van EUR 300 miljoen in januari 2012 had afgesloten met als doel de risico's uit hoofde van de verwachte toekomstige interestbetalingen af te dekken. Bij de uitgifte van de eerste obligatielening van EUR 300 miljoen onder het EMTN-programma zijn de renteswaps afgerekend en valt het tot dat moment in de kasstroomhedgereserve opgenomen verlies vrij naar het resultaat over de resterende duur van de leningen. De gevormde hedgereserve is niet vrij uitkeerbaar. De mutatie van de hedgereserve bedraagt EUR 0,6 miljoen positief (2013: EUR 0,6 miljoen positief).

Het via de winst-en-verliesrekening gevormde resultaat van het boekjaar 2014 voor belastingen betreft louter gerealiseerde resultaten. Na aftrek van belastingen bedraagt het in 2014 gerealiseerde resultaat EUR 265,5 miljoen (2013: EUR 239,1 miljoen). Met aandeelhouders is overeengekomen dat maximaal 50% van dit nettoresultaat als dividend zal worden uitgekeerd. Met het voorstel voor winstbestemming op pagina 130 is bij het vaststellen van de hoogte van het eigen vermogen geen rekening gehouden. Einde 2014 bedroeg het eigen vermogen EUR 3.516,7 miljoen (2013: EUR 3.370,1 miljoen). Ultimo 2014 bedroeg het totaal eigen vermogen per aandeel EUR 23,49 (2013: EUR 22,52).

Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het geconsolideerd mutatieoverzicht eigen vermogen.

21. Rentedragende verplichtingen (langlopend)

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Aandeelhouderslening met conversierecht tot omzetting in eigen vermogen (tranche D)	350,0	350,0
Aandeelhouderslening (tranche C)	500,0	500,0
Beursgenoteerde obligatieleningen	793,7	792,7
Perpetuele lening	93,9	93,9
Onderhandse lening	4,9	6,0
Leaseverplichtingen	4,8	8,0
Totaal	1.747,4	1.750,6

Onder de langlopende rentedragende verplichtingen worden leningen opgenomen die nog langer dan een jaar aan Enexis ter beschikking staan. De bedragen voor aflossing die binnen een jaar vervallen, worden opgenomen onder de rentedragende verplichtingen (kortlopend).

Voor een nadere toelichting omtrent de rentedragende verplichtingen (langlopend) wordt verwezen naar noot 28. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten.

De perpetuele lening betreft een lening voor onbepaalde tijd met een rente van 9% en is verstrekt door een deel van de aandeelhouders van Enexis.

De onderhandse lening betreft een door Enexis B.V. van Essent Nederland B.V. overgenomen lening van derden.

De looptijd van de leaseverplichtingen (inclusief kortlopend deel) is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	2014			2013		
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Nominale leaseverplichtingen	3,3	4,8	0,0	4,2	8,0	0,1
Contante waarde leaseverplichtingen	3,3	4,7	0,0	4,2	7,9	0,1

De leaseverplichtingen dalen door afname van het aantal voertuigen in financial lease. Nieuw afgesloten contracten betreffen operationele leasecontracten waarvan de toekomstige verplichtingen niet op de balans worden opgenomen.

22. Voorzieningen

De voorzieningen zijn ultimo 2014 als volgt te specificeren:

bedragen in miljoenen euro's	Diensttijd- gebonden uitkeringen	Werktijd- verkortings en doelgebonden verlof	Voorziening overige personeels- gerelateerde kosten	Sanering gasterreinen	Overige voorzieningen	Totaal voorzieningen 2014
Aanspraken begin boekjaar	32,0	35,5	6,2	2,0	5,4	81,1
Rente	0,9	0,9	-	-	-	1,8
Toegekende aanspraken boekjaar	4,8	3,2	0,8	-	-	8,8
Vrijval	-1,3	-1,5	-1,2	-0,8	-0,1	-4,9
Uitkeringen	-2,0	-2,2	-1,9	-0,8	-	-6,8
Totaal	34,4	35,9	4,0	0,4	5,3	80,0
Af: kortlopend deel	2,2	3,7	1,5	-	5,4	12,9
Totaal langlopend deel	32,2	32,1	2,4	0,4	-	67,1

Het vergelijkend overzicht voor 2013:

bedragen in miljoenen euro's	Diensttijd- gebonden uitkeringen	Werktijd- verkortings en doelgebonden verlof	Voorziening overige personeels- gerelateerde kosten	Voorziening netverlies	Sanering gasterreinen	Overige voorzieningen	Totaal voorzieningen 2013
Aanspraken begin boekjaar	31,5	36,2	11,1	3,1	2,4	5,8	90,1
Rente	-0,8	-1,1	-	-	-	-	-1,9
Toegekende aanspraken boekjaar	3,6	4,6	4,5	-	-	1,9	14,6
Vrijval	-0,7	-1,1	-4,7	-5,1	-0,3	-1,4	-13,3
Uitkeringen	-1,6	-3,1	-4,7	2,0	-0,1	-0,9	-8,4
Totaal	32,0	35,5	6,2	-	2,0	5,4	81,1
Af: kortlopend deel	1,8	3,8	1,7	-	-	5,4	12,7
Totaal langlopend deel	30,2	31,7	4,5	-	2,0	-	68,4

Het kortlopende deel van EUR 12,9 miljoen (2013: EUR 12,7 miljoen) is afzonderlijk opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

Schattingen personeelsgerelateerde voorzieningen

De belangrijkste veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de berekeningen van de personeelsgerelateerde voorzieningen zijn als volgt:

	2014	2013
Disconteringscurve	Euro Utility (A) BFV Curve	Euro Utility (A) BFV Curve
Disconteringspercentages	0,2%-1,2%	0,4%-3,9%
Geschatte toekomstige salarisstijgingen cao	1,2%	1,2%
Bedrijfsspecifieke periodieke indexering	1,0%	1,0%
Inschatting toekomstige vertrekans	1,0%	1,0%
Opslag vakantie en sociale lasten	14,4%	13,9%

Diensttijdgebonden uitkeringen

Enexis kent als gevolg van cao-bepalingen diensttijdgebonden uitkeringen toe aan personeelsleden. Vanaf het moment van indiensttreding wordt voor deze diensttijdgebonden uitkeringen een voorziening gevormd op basis van het aantal verstreken dienstjaren, verwachte prijs- en salarisstijgingen, de kans op sterfte, invaliditeit en ontslag.

Werktijdverkorting en doelgebonden verlof

De voorziening heeft betrekking op verplichtingen inzake de overgangsregeling werktijdverkorting voor oudere werknemers en verplichtingen voortvloeiende uit de doelgebonden verlofregeling.

Voorziening overige personeelsgerelateerde kosten

De voorziening heeft betrekking op verschillende personeelsgerelateerde kosten, waaronder kosten voor uitkeringen na uitdiensttreding en ontslag, ziektekosten voor oud-medewerkers, retentie en reorganisatie.

De reorganisatievoorzieningen zijn op individueel niveau berekend op basis van het brutosalaris, de duur van het dienstverband, de verwachting van de duur van het boventallig zijn en een opslag voor werkgeverslasten van 35%. Voor een deel van de voorzieningen is een inschatting gemaakt van het toekomstige verloop van de boventallige medewerkers.

Voorziening netverlies

Enexis verdeelt de getransporteerde energie onder haar klanten middels haar allocatie- en reconciliatieproces. Hierbij is de allocatie het voorschot en de reconciliatie de eindafrekening. Het verschil tussen de in het distributienet ingenomen energie en de energie toegekend aan eindgebruikers na allocatie & reconciliatie vormt het netverlies. Het reconciliatieproces is een proces dat 20 maanden duurt alvorens het reconciliatieproces van het betreffende kalenderjaar definitief is. Op basis van prognoses probeert Enexis het eindresultaat van de definitieve reconciliatie zo nauwkeurig mogelijk in te schatten. Deze prognose is afhankelijk van een groot aantal factoren. Doordat een aantal factoren ten opzichte van voorgaande jaren trendwijzigingen laat zien, wordt door Enexis de basis voor het prognosticeren van het netverlies over de afgelopen periodes onvoldoende betrouwbaar geacht. Deze wijzigingen zijn onder andere het gevolg van de overgang naar het nieuw marktmodel waarbij meterstanden geschat zijn, een lagere dan verwachte economische groei en de grote toename van het aantal in gebruik zijnde zonnepanelen waarvan de teruglevering aan het net onvoldoende inzichtelijk kan worden gemaakt. Vanwege het ontbreken van een betrouwbare basis voor het inschatten van het netverlies uit hoofde van reconciliatie is geen vordering dan wel schuld opgenomen op de balans ultimo 2014.

Wanneer het netverlies 1% zou toe- dan wel afnemen, zou dit een impact van circa EUR 0,8 miljoen op het resultaat voor belastingen hebben.

Voorziening sanering gasterreinen

De voorziening heeft betrekking op het financieel risico in verband met verplichtingen voor sanering van gasterreinen.

Overige voorzieningen

De post overige voorzieningen is opgebouwd uit meerdere voorzieningen van uiteenlopende aard, onder andere met betrekking tot fiscale en juridische kwesties.

23. Vooruitontvangen bijdragen in aanleg van netten en aansluitingen

De vooruitontvangen bijdragen bij investeringen in aanleg van netten en aansluitingen zijn als volgt te specificeren:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Stand per 1 januari	549,9	489,6
Ontvangen in het jaar	65,6	72,4
Geamortiseerd	-13,6	-12,1
Totaal	601,9	549,9
Kortlopend deel in volgend boekjaar te amortiseren	14,2	12,7
Totaal langlopend deel	587,7	537,2

24. Latente belastingen

De aanwezige latenties hebben betrekking op verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van materiële vaste activa, personeelsgerelateerde voorzieningen en derivaten.

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Actieve latente belastingen inzake voorzieningen	-9,1	-8,8
Actieve latente belastingen derivaten	-1,1	-1,6
Passieve latente belastingen materiële vaste activa	201,3	208,3
Totaal	191,1	197,9

Met name door de fiscale stimuleringsregeling (willekeurige afschrijvingsregeling 2009, 2010, 2011 en in de tweede helft van 2013) zijn de passieve latenties met betrekking tot de materiële vaste activa ontstaan. Op basis van jurisprudentie zijn de voorzieningen voor doelgebonden verlof en werktijdverkorting fiscaal niet toegestaan, waardoor een actieve latentie ontstaat.

25. Handelsschulden en overige te betalen posten

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Leveranciers	47,5	42,4
Belastingen en premies sociale verzekeringen	64,9	64,4
Vergoedingen aan personeel	44,0	44,8
Overig	56,6	58,6
Totaal	212,9	210,2

Alle posten worden binnen één jaar afgewikkeld tenzij hieronder anders aangegeven.

26. Rentedragende verplichtingen (kortlopend)

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Schulden aan kredietinstellingen	13,7	67,1
Lening ZEBRA Gasnetwerk B.V.	8,0	8,0
Onderhandse lening	0,7	0,9
Ontvangen waarborgsommen	0,6	0,7
Leaseverplichtingen	3,3	4,2
Totaal	26,3	80,9

Vanaf 2013 kunnen op grond van wijzigingen in IAS 32 de cashpools niet meer gesaldeerd worden en kunnen positieve en negatieve banksaldi van vennootschappen van de Groep niet meer met elkaar verrekend worden. Het gevolg hiervan is een herrubricering van liquide middelen naar de kortlopende verplichtingen.

In 2014 is door ZEBRA Gasnetwerk B.V. de bestaande lening van EUR 8,0 miljoen doorgerold tegen een ultimo 2014 geldend variabel rentepercentage van 0,086% met een resterende looptijd tot 3 februari 2015.

27. Toelichting op kasstroomoverzicht

Ten behoeve van het geconsolideerd kasstroomoverzicht wordt onder de post netto liquide middelen het volgende opgenomen:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Bank- en kassaldi	96,3	115,0
Schulden aan kredietinstellingen ¹⁾	-13,7	-67,1
Totaal	82,6	47,9

1. Als gevolg van de retrospectieve toepassing van de IFRS-standaard IAS 32 zijn de negatieve banksaldi als rentedragende verplichtingen gepresenteerd.

De belangrijkste posten in het kasstroomoverzicht worden hieronder nader gespecificeerd.

De mutatie van het nettowerkkapitaal is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Belastingen ten laste van het resultaat	90,0	75,5
Betaalde/ontvangen belastingen	-80,1	-46,0
Rentebaten en -lasten in het resultaat	79,0	109,1
Betaalde rente	-79,9	-107,1
Ontvangen rente	4,3	6,8
Werkkapitaal exclusief belastingen en rente	9,3	-98,0
Totaal	22,6	-59,7

Specificatie nettowerkkapitaal:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013	Mutatie
Vorraden	20,8	22,5	-1,7
Vorderingen	172,6	175,2	-2,6
Subtotaal	193,4	197,7	-4,3
Handelsschulden en overige te betalen posten	-214,5	-212,9	-1,6
Winstbelasting	-40,7	-24,2	-16,6
Vorzieningen (kortlopend)	-12,9	-12,7	-0,2
Subtotaal	-268,1	-249,8	-18,3
Totaal	-74,8	-52,1	-22,6

28. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten

Algemeen

Het financieringsbeleid van Enexis is erop gericht om de zelfstandige financiering van Enexis zeker te stellen door tijdig, blijvend en voldoende toegang te realiseren tot kapitaal- en geldmarkten en tegelijk de financieringsstructuur, financieringskosten en -risico's te optimaliseren. De uitvoering van het financieringsbeleid is vastgelegd in een Treasury Statuut, met daarin opgenomen doelstellingen, taakomschrijving en mandaat Treasury, rapportering, risicobeheer en organisatorische en administratieve kaders ten behoeve van de financiering.

In het kader van haar bedrijfsvoering is Enexis blootgesteld aan een aantal risico's, zoals onder meer: marktrisico, kredietrisico, solvabiliteits-/liquiditeitsrisico en procesrisico. Het beleid is er mede op gericht om de impact van vermelde risico's op de financiële resultaten te minimaliseren. Hiervoor kunnen door Enexis financiële instrumenten/derivaten worden ingezet.

Renterisico

Vorderingen

Enexis beperkt het renterisico op vorderingen op twee manieren:

- ◆ het afstemmen van de looptijden van de vorderingen, waaronder de financiële activa, op de liquiditeitsprognose; én
- ◆ het vooraf contractueel overeenkomen van rentepercentages met betrekking tot de financiële activa tot aan de einddatum van de afgesloten contracten. Slechts een klein deel van de overtollige liquide middelen is omwille van spreiding en flexibiliteit belegd met een korte horizon c.q. tegen variabele rente.

Vreemd vermogen

De rentedragende leningen kennen de navolgende looptijden, rentepercentages en vervaldagen:

bedragen in miljoenen euro's	Nominale waarde	Contractuele einddatum	Initiële looptijd (jaren)	Resterende looptijd (jaren)	Rente
Aandeelhouderslening met conversierecht tot omzetting in eigen vermogen (tranche D)	350,0	30 september 2019	10,0	4,7	7,20%
Aandeelhouderslening (tranche C)	500,0	30 september 2016	7,0	1,7	4,65%
Beursgenoteerde obligatielening – eerste uitgifte	300,0	26 januari 2022	10,0	7,1	3,375%
Beursgenoteerde obligatielening – tweede uitgifte	500,0	13 november 2020	8,0	5,9	1,875%
Perpetuele lening	93,9	onbepaald	onbepaald	onbepaald	9,00%
Onderhandse lening ¹⁾	2,9	15 maart 2017	divers	1,2	6,76%

1. Dit betreffen meerdere leningen. De opgenomen data geven gemiddeld gewogen waardes weer.

De fair value van de rentedragende leningen bedraagt circa EUR 2.053,2 miljoen ultimo 2014. Deze fair value is conform de medio 2014 gewijzigde berekeningsystematiek op basis van de Euro Utility (A) BFV rentecurve per 31 december 2014 (ultimo 2013: EUR 1.927,2 miljoen; EUR 1.925,9 miljoen op basis van de oude berekeningswijze). Hierbij zijn de waarden van de rentebetalingen en de terugbetalingen van de hoofdsommen contant gemaakt tegen verschillende rentes, waarmee rekening wordt gehouden met het tijdseffect. De reële waarde is gestegen door een verdere daling van de marktrente.

Het vreemd vermogen betreft zogenaamde level 2 financiële instrumenten. Dit houdt voor Enexis in dat de fair value gebaseerd wordt op discontering van de nominale cashflows tegen uit de markt afkomstige disconteringscurves.

Ingevolge de Aanwijzing van de minister van Economische Zaken dient in het kader van de splitsing een gedeelte van de aandeelhoudersleningen (tranche D) ten bedrage van EUR 350 miljoen in geval van structureel vermogenstekort converteerbaar te zijn in eigen vermogen. Enexis heeft het recht de geldgever te verzoeken de lening geheel of in delen om te zetten in eigen vermogen van Enexis. Dit indien dit naar het oordeel van Enexis, en onderschreven door haar Raad van Commissarissen, noodzakelijk is. Dit verzoek dient te geschieden met het oog op de continuïteit van de uitoefening van haar taak als netbeheerder en in overeenstemming met de eisen van de energieregelgeving. Aandeelhouders hebben als geldgever de verplichting aan de gevraagde omzetting mee te werken als er sprake is van een structureel vermogenstekort, slechts voor zover die omzetting noodzakelijk is om Enexis in staat te stellen structureel aan de wettelijke en bancaire financiële ratio's te voldoen.

Omdat nagenoeg de gehele leenschuld vastrentend is, is de rentegevoeligheid per basispunt (0,01%) stijging of daling van de basisrente ten opzichte van de basisrentelast ultimo jaar niet materieel.

Enexis heeft in principe de mogelijkheid om gebruik te maken van derivaten voor de afdekking van bepaalde risicoposities, zoals onder meer het renterisico. In 2014 heeft Enexis hier geen gebruik van gemaakt.

Het renterisico bestaat enerzijds uit het risico dat enerzijds de gereguleerde rentevergoeding in de toekomst lager uitvalt dan de uit hoofde van bestaande leningovereenkomsten vastgelegde rente en anderzijds de te betalen rente met betrekking tot toekomstige financieringen hoger uitvalt dan de huidige marktrente.

Valutarisico

Enexis kan geconfronteerd worden met valutarisico in geval van uitgifte van financieringsinstrumenten en het doen van inkoop in een andere valuta dan de euro. Als beleid geldt dat Enexis bij uitgifte van financieringsinstrumenten in vreemde valuta zowel het koersrisico als het renterisico direct indekt. Voor investeringen of grotere inkoopopdrachten geldt dat bij opdrachten in vreemde valuta met een tegenwaarde groter dan EUR 250.000, overwogen wordt het koersrisico direct te fixeren.

Het totaalbedrag aan liquiditeiten, vorderingen en verplichtingen in vreemde valuta is eind 2014 nihil, waardoor valutarisico's en gevoeligheid voor koersveranderingen niet relevant zijn.

Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van een verlies dat ontstaat als een tegenpartij niet kan of zal voldoen aan haar verplichtingen. Het grootste deel van de activiteiten van Enexis Holding N.V. en haar groepsmaatschappijen is gereguleerd. De debiteurenrisico's in gereguleerde markten zijn lager dan die in geliberaliseerde energiemarkten. Voor alle kleinverbruikersdebiteuren inzake de te betalen netwerkvergoedingen worden de vorderingen geïnd door energieleveranciers die debiteurenrisico op de eindklanten dragen. Enexis heeft daarentegen wel een debiteurenrisico op de energieleveranciers.

Het maximale kredietrisico is in beginsel gelijk aan de boekwaarde van de vorderingen en vlottende activa.

Liquiditeitsoverschotten worden tegen marktconforme voorwaarden uitgezet bij in de EU gevestigde financiële ondernemingen, fondsen en derden die voldoen aan vastgelegde minimale ratingvereisten, of bij de Nederlandse overheid of in door haar gegarandeerd waardepapier. Tevens wordt een risicospreiding van beleggingen nagestreefd door het hanteren van tegenpartijlimieten gekoppeld aan maximale looptijden.

Solvabiliteit

Solvabiliteitsrisico

Het solvabiliteitsrisico is het risico dat het eigen vermogen of het garantievermogen op lange termijn onvoldoende is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Enexis streeft, voor zowel Enexis Holding N.V. als Enexis B.V. naar minimaal een A rating (A/A2 met stable outlook). Bewaking van deze doelstelling vindt plaats op basis van vastgestelde minimale financiële kengetallen ten aanzien van interest coverage, debt coverage en solvabiliteit. Deze credit rating verschaft Enexis een goede toegang tot de internationale kapitaalmarkten, waarbij de solvabiliteit geborgd wordt door bewaking van de minimale financiële kengetallen.

Liquiditeitsrisico en contractuele looptijdanalyse

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat Enexis niet aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn kan voldoen. Ter afdekking van dit risico heeft Enexis onder meer haar bestaande gecommiteerde Revolving Credit Facility (RCF) van EUR 450 miljoen vervangen door een nieuwe gecommiteerde RCF van EUR 600 miljoen. Deze is afgesloten met een groep van 11 banken en heeft een looptijd van 5 jaar, die afloopt medio 2019. Enexis heeft met deze nieuwe faciliteit de mogelijkheid de banken te verzoeken de looptijd twee maal met 1 jaar te verlengen.

In 2014 heeft Enexis geen gebruik gemaakt van de RCF, maar ze houdt deze in stand voor een eventuele onvoorziene liquiditeitsbehoefte. Voor het in stand houden van de RCF heeft Enexis contractuele verplichtingen richting de participerende banken. Deze verplichtingen liggen voornamelijk op het vlak van informatievoorziening aan de betrokken banken, en overige, voor deze faciliteiten gebruikelijke algemene convenanten als pari passu en negative pledge.

Daarnaast heeft Enexis haar bankrekeningen in twee cashpools ondergebracht. Aan één van deze cashpools is een gecommiteerde kredietfaciliteit van EUR 20 miljoen verleend, aan de andere een niet-gecommiteerde kredietfaciliteit van EUR 10 miljoen.

Eind 2014 had Enexis een positief kassaldo van EUR 82,8 miljoen (2013: EUR 47,9 miljoen). Daarnaast worden ultimo 2014 voor EUR 110 miljoen kortlopende deposito's aangehouden (2013: EUR 85 miljoen).

Contractuele looptijdanalyse

De navolgende tabel laat de contractuele niet-gedisconteerde kasstromen zien geldend ultimo 2014:

bedragen in miljoenen euro's	< 1 mnd	< 3 mnd	3-12 mnd	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	-	-	-	859,7	887,7	1.747,4
Handelsschulden en overige te betalen posten	112,3	-	81,2	19,3	-	212,8
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	0,3	22,9	3,1	-	-	26,3
Rente over rentedragende verplichtingen	-	0,3	76,4	236,5	65,1	378,4
Totaal	112,6	23,3	160,7	1.115,5	952,8	2.364,9

Ultimo 2013 bedroegen de contractuele niet-gedisconteerde kasstromen:

bedragen in miljoenen euro's	< 1 mnd	< 3 mnd	3-12 mnd	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	-	-	-	513,9	1.236,7	1.750,6
Handelsschulden en overige te betalen posten	106,8	-	82,8	20,6	-	210,2
Rentedragende verplichtingen (kortlopend)	-	9,6	4,2	-	-	13,8
Rente over rentedragende verplichtingen	10,1	0,3	66,3	259,5	105,4	441,6
Totaal	116,9	9,9	153,3	794,0	1.342,1	2.416,2

De rentedragende verplichtingen (langlopend) > 5 jaar zijn inclusief de perpetuele lening van EUR 93,3 miljoen met een onbepaalde looptijd.

Marktprijzen

Dit betreft voor Enexis het risico van de verandering van commodityprijzen, voor met name de energie inkoop voor netverliezen. Dit risico wordt in belangrijke mate afgedekt door de prijs te fixeren door middel van termijn aankopen, waardoor aan het begin van het jaar de geprognosticeerde hoeveelheid fysiek reeds is ingekocht. De inkoopmethodiek levert een voorspelbaar resultaat op en is alleen gevoelig voor hoeveelhedsverschillen en onvoorspelbare prijsverschillen voor reguliere koop- en verkoopacties in een leveringsjaar. Het inkooprijrisico wordt verminderd door gespreid over ongeveer twee jaar voorafgaand aan het moment van daadwerkelijke verrekening in te kopen tegen vastgestelde prijzen. Derivaten worden voor de energie-inkoop voor netverliezen niet ingezet.

Procesrisico

Het procesrisico omvat de risico's samenhangend met de inrichting van de organisatie, de procedures en activiteiten van de Treasury-afdeling van Enexis. Deze risico's worden afgedekt middels een organisatorische functiescheiding tussen frontoffice en backoffice, alsmede door middel van het vastgestelde financieringsbeleid, het Treasury Statuut, het Treasury Control Framework en daaraan gerelateerde interne assessments en interne audits.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat gelopen wordt met betrekking tot waardeveranderingen in kasstromen en financiële instrumenten als gevolg van gewijzigde marktprijzen, markttrente en valutakoersen. Enexis houdt geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden aan.

Marktrisico is het risico dat gelopen wordt met betrekking tot waardeveranderingen in kasstromen en financiële instrumenten als gevolg van gewijzigde marktprijzen, markttrente en valutakoersen. Enexis houdt geen financiële instrumenten voor handelsdoeleinden aan.

Kapitaalbeheer

Het kapitaal dat door de onderneming beheerd wordt, omvat het door aandeelhouders gestorte aandelenkapitaal en de opgebouwde algemene reserves.

Het kapitaalbeheer van de Enexis-groep is gericht op een financieel gezonde kapitaalstructuur en het behoud van een minimale A credit rating (A/A2 met stable outlook). Dit ter ondersteuning van de continuïteit van haar bedrijfsprocessen en het kunnen realiseren van geplande investeringen.

Daarbij wordt ernaar gestreefd om voor aandeelhouders de, door de Autoriteit Consument & Markt (ACM) vastgestelde, eigenvermogensvergoeding te realiseren, met inachtneming van de belangen van vreemdvermogensverschaffers en andere belanghebbenden ('Stakeholders') van Enexis.

Om de doelstelling van handhaving van minimaal een A credit rating en een financieel gezonde kapitaalstructuur te realiseren, worden de navolgende financiële kengetallen nagestreefd:

	Norm	Werkelijk 2014	Werkelijk 2013
FFO-rentedekking	≥ 3,5	8,0	6,2
FFO/netto rentedragende schulden	≥ 16%	34%	33%
Netto rentedragende schulden/(eigen vermogen + netto rentedragende schulden)	≤ 60%	32%	33%

De kengetallen en de normen ervan zijn gewijzigd in 2014. De wijzigingen zijn het gevolg van deels gewijzigde definities van credit rating agencies en het meer in lijn brengen van de interne definities met die van de credit rating agencies.

FFO-rentedekking

(bedrijfsresultaat + afschrijvingen – amortisaties + ontvangen dividend van deelnemingen + financiële baten – acute belastingen) / betaalde rentelasten

FFO/netto rentedragende schulden

(bedrijfsresultaat + afschrijvingen – amortisaties + ontvangen dividend van deelnemingen - financiële lasten + financiële baten – acute belastingen) / totaal rentedragende verplichtingen – 75%* (liquide middelen + deposito's + overige vrij ter beschikking staande kasmiddelen)

Netto rentedragende schulden / (EV + netto rentedragende schulden)

(totaal rentedragende verplichtingen – 75%* (liquide middelen + deposito's + overige vrij ter beschikking staande kasmiddelen) / (eigen vermogen + (totaal rentedragende verplichtingen – 75%* (liquide middelen + deposito's + overige vrij ter beschikking staande kasmiddelen)

Door naleving van deze kengetallen en de handhaving van de credit rating-doelstelling wordt ruimschoots voldaan aan wettelijke verplichtingen (Besluit financieel beheer netbeheerders) inzake vermogensverhoudingen en kredietwaardigheid, alsmede aan de financiële convenanten uit bestaande financieringsovereenkomsten.

De Groep beheert haar kapitaalstructuur en past deze aan, met inachtneming van de nagestreefde minimale kengetallen, aan veranderende economische omstandigheden en wettelijke of regulatorische verplichtingen. Ten behoeve van het handhaven of aanpassen van de kapitaalstructuur kan de Groep onder bepaalde voorwaarden haar dividendbeleid aanpassen, kapitaal uitkeren aan aandeelhouders, gebruikmaken van haar conversierecht of nieuwe aandelen uitgeven.

29. Informatie verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen vinden plaats tegen marktconforme prijzen en voorwaarden. Vorderingen en schulden ultimo boekjaar zijn niet belegd en worden normaal gesproken afgewikkeld tegen contante betalingen. Er zijn geen garanties ontvangen dan wel afgegeven betreffende de vorderingen en schulden van verbonden partijen. De waardecorrectie in verband met oninbaarheid is nihil.

In 2014 onderscheidde Enexis Holding N.V. als verbonden partijen de aandeelhouders, de daaraan gelieerde entiteiten, deelnemingen en functionarissen op sleutelposities. De aandelen van Enexis Holding N.V. worden gehouden door provincies en gemeenten.

Met de aandeelhouders hebben gedurende het jaar 2014, anders dan uit hoofde van reguliere activiteiten, voor EUR 0,6 miljoen aan verkooptransacties en voor EUR 0,1 miljoen aan inkooptransacties plaatsgevonden. Ultimo 2014 bedroeg het totaalbedrag aan vorderingen EUR 0,4 miljoen. De door de aandeelhouders verstrekte aandeelhoudersleningen bedroegen per ultimo 2014 EUR 943,9 miljoen (2013: EUR 943,9 miljoen). De over deze leningen betaalde rentevergoedingen bedroegen in 2014 EUR 55,8 miljoen (2013: EUR 88,8 miljoen). De aan aandeelhouders betaalde dividenduitkering bedroeg EUR 119,5 miljoen (2013: EUR 114,5 miljoen).

Met aan aandeelhouders gelieerde entiteiten hebben geen transacties plaatsgevonden anders dan uit hoofde van reguliere bedrijfsactiviteiten.

Met eigen deelnemingen hebben voor EUR 4,8 miljoen (2013: EUR 4,9 miljoen) aan verkooptransacties en voor EUR 7,0 miljoen (2013: EUR 4,6 miljoen) aan inkooptransacties plaatsgevonden.

Ultimo 2014 bedroeg het totaalbedrag aan vorderingen op eigen deelnemingen EUR 0,6 miljoen (2013: EUR 0,9 miljoen) en aan handelsschulden EUR 1,0 miljoen (2013: EUR 0,4 miljoen).

De aan deelnemingen verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2014 EUR 11,0 miljoen (2013: EUR 12,2 miljoen). De van deelnemingen ontvangen leningen bedroegen per ultimo 2014 EUR 8,0 miljoen (2013: EUR 8,0 miljoen).

De in 2014 betaalde rentelasten in verband met deze leningen bedroegen EUR 0,3 miljoen (2013: EUR 0,1 miljoen). De van deelnemingen ontvangen dividenden bedroegen EUR 1,2 miljoen (2013: EUR 1,6 miljoen).

De transacties met de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen hebben louter betrekking op beloningen. Voor de toelichting wordt verwezen naar noot 31. Beloning en Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

De niet in de consolidatie van Enexis Holding N.V. betrokken deelnemingen van Enexis Holding N.V. of de aan haar gelieerde entiteiten op de volgende pagina weergegeven. Voor nadere informatie wordt verwezen naar noot 48. Deelnemingen.

Van ZEBRA Gasnetwerk B.V. heeft Enexis Holding N.V. de meerderheid van het aandelenkapitaal in bezit. Er is geen sprake van beslissende zeggenschap (besluitvorming met meerderheid van 75%).

30. Niet uit de balans blijvende verplichtingen en activa

Ontwikkeling Cross Border Lease in 2014

Na beëindiging van de laatste Cross Border Lease (CBL) in 2012 bestaat er gedurende een bepaalde tijd nog de mogelijkheid van nakomende facturen voor de beëindiging en afwikkeling van de CBL's, alsmede een zeer gering risico op claims voortvloeiende uit overlopende verplichtingen, de zogenaamde 'surviving obligations'. De mogelijke nakomende kosten en het risico op claims voor deze CBL-beëindiging schatten wij in als zeer gering.

Alle overige, oorspronkelijk door Essent/Enexis aangegane CBL's waren ultimo 2011 op vrijwillige basis beëindigd. Ten aanzien van de eventuele overlopende verplichtingen en kosten na beëindiging is de bestaande kruisgarantiestructuur tussen Essent en Enexis vooralsnog intact gebleven. Hierbij staan beide partijen garant tegenover de Amerikaanse investeerders van de beëindigde commerciële en netwerk-CBL's. Voor de afdekking van mogelijke kosten en claims is door de voormalige Essent-aandeelhouders en RWE een CBL-fonds gevormd. Wij schatten in dat het saldo van de beschikbare middelen van het fonds ruim voldoende is om eventuele nakomende kosten van Enexis te dekken en schatten het risico op nakomende claims als zeer beperkt in. Enexis heeft geen recht op eventueel resterende middelen uit het CBL-fonds.

Netverlies

In toekomstige periodes zal Enexis het te veel of te weinig afgerekende netverlies over voorgaande jaren, zoals volgt uit het reconciliatieproces, moeten afrekenen. Vanwege het ontbreken van een betrouwbare basis voor het inschatten van deze toekomstige afrekening is geen vordering dan wel schuld opgenomen op de balans ultimo 2014.

Huur, lease en inkoopverplichtingen

Ultimo 2014 is Enexis Holding N.V. door haar groepsmaatschappijen Enexis B.V., Fudura B.V. en Enexis Vastgoed B.V. inkoopverplichtingen aangegaan voor EUR 308,4 miljoen (2013: EUR 371,6 miljoen).

bedragen in miljoenen euro's	2014			2013		
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
Personenauto's	18,7	33,3	2,4	18,9	37,8	2,9
Kantoorlocaties	12,0	14,2	5,9	14,1	28,6	11,5
Netverlies	74,8	53,6	-	84,5	63,1	-
ICT	42,0	25,4	-	34,5	18,0	-
Overig	0,3	1,0	2,0	0,3	1,0	1,9
Totaal	147,8	127,5	10,3	152,3	148,5	16,3

Gerechtelijke procedures en juridische geschillen

Ultimo 2014 was Enexis Holding N.V. inclusief haar groepsmaatschappijen Enexis B.V., Fudura B.V. en Enexis Vastgoed B.V. betrokken bij verschillende rechtszaken en juridische geschillen. Op basis van financieel risico zijn met betrekking tot de ontvangen claims voorzieningen getroffen of zijn verplichtingen verwerkt in de jaarrekening.

Begin 2014 heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) uitspraak gedaan dat een bij een klant aanwezige koppeling geen aansluiting was in de zin van de Elektriciteitswet 1998, waardoor er geen gereguleerde tarieven in rekening hadden mogen worden gebracht. Per 1 januari 2014 is de Elektriciteitswet 1998 gewijzigd waardoor vanaf dat moment de betreffende koppeling alsnog valt onder de wettelijke definitie van een aansluiting. De uitspraak van het CBB kan eventueel gevolgen hebben voor de gehele sector, waaronder Enexis. Op dit moment is nog onzeker of hierdoor verplichtingen gaan ontstaan.

Afgegeven garanties

Enexis Holding N.V. heeft middels haar groepsmaatschappijen Enexis B.V., Fudura B.V. en Enexis Vastgoed B.V. in totaal voor EUR 0,2 miljoen garanties afgegeven ten behoeve van derden (2013: EUR 0,2 mln.).

31. Beloning en Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. Op 1 januari 2015 is de Wet verlaging bezoldigingsmaximum WNT2 in werking getreden. Ingaande 1 januari 2015 bedraagt het wettelijk bezoldigingsmaximum op grond van de WNT voor topfunctionarissen 100% van de bezoldiging van een minister. In 2014 was dat nog 130% van de bezoldiging van een minister.

De WNT is van toepassing op Enexis en kent drie regimes: een algemeen en een sectoraal bezoldigingsmaximum en een openbaarmakingsregime. Het algemeen regime is nu van toepassing op Enexis. Dit betekent dat met een topfunctionaris bij Enexis geen bezoldiging mag worden overeengekomen die boven het gestelde maximum uitgaat. Dit maximum bedraagt in 2014 130 procent van het brutosalarij van een minister, verhoogd met de sociale-verzekeringspremies, een (belaste) onkostenvergoeding en de beloningen betaalbaar op termijn (voornamelijk het werkgeversdeel van de pensioenreservering). Voor het jaar 2014 geldt het totaal van EUR 230.474. Het verlaagde maximum (100% van de bezoldiging van een minister) is voor het jaar 2015 bepaald op EUR 178.000; voor de topfunctionarissen geldt dan overgangsrecht. Dit maximum wordt jaarlijks per ministeriële regeling aangepast.

De WNT bepaalt daarnaast expliciet dat het verstrekken van bonussen of andere vormen van variabele beloning aan topfunctionarissen niet is toegestaan. Ten slotte verbiedt de WNT uitkeringen aan topfunctionarissen wegens beëindiging van het dienstverband die meer bedragen dan EUR 75.000.

Volgens het openbaarmakingsregime moet in het financieel jaarverslag de bezoldiging van de (gewezen) topfunctionaris op persoonsnaam worden vermeld, ongeacht een eventuele overschrijding van het bezoldigingsmaximum. Voor reguliere functionarissen geldt de publicatieverplichting alleen als de bezoldiging meer bedraagt dan het maximum.

Voor toezichthouders (voorzitter en leden van de Raad van Commissarissen) geldt ook een beloningsmaximum. Het maximum voor de leden is in 2014 5% en voor de voorzitter 7,5% van het bezoldigingsmaximum van de WNT. In 2015 wordt dit verhoogd tot 10% voor leden en 15% voor de voorzitter van het dan geldende bezoldigingsmaximum.

WNT en Enexis

Enexis heeft de Beleidsregels toepassing WNT als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Bij Enexis worden de leden van de Raad van Bestuur en de leden van de Raad van Commissarissen beschouwd als topfunctionaris in de zin van de WNT.

De directieleden van Enexis geven leiding aan het eigen bedrijfsonderdeel en zijn in die hoedanigheid geen topfunctionaris in de zin van de WNT. Het beleid en de beloning van de directieleden van Enexis voldoen wel aan de WNT-kaders die 1 januari 2013 in werking zijn getreden. De beloning van de topfunctionarissen maar ook van de gewone functionarissen volgt de WNT-normering van 2013. Er is geen sprake van een overschrijding van de maximumnorm van de WNT die voor 2014 gold; geen enkele functionaris in dienst van Enexis heeft in 2014 een bezoldiging genoten of een uitkering wegens beëindiging van het dienstverband ontvangen die hoger is dan de gemaximeerde norm van de WNT (EUR 230.474).

Beloning topfunctionarissen (Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen)

De beloning aan Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen bedroeg in 2014 EUR 0,45 miljoen (2013: EUR: 0,6 miljoen).

Beloningsbeleid Raad van Bestuur

Het beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur van Enexis is op 5 december 2012 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgesteld en in werking getreden op 1 januari 2013. Bij het vaststellen van het beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur van Enexis is gekozen voor het toepassen van de maxima die zijn toegestaan binnen de WNT.

Aangezien het bezoldigingsniveau van functies met vergelijkbare complexiteit en maatschappelijke impact ruim boven de absoluut gemaximeerde norm van de WNT is gelegen, is besloten de beloning voor de Raad van Bestuur van Enexis vast te stellen op het niveau dat maximaal is toegestaan door de WNT.

In het beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur is geen variabele beloning opgenomen.

Pensioenregeling

De leden van de Raad van Bestuur nemen deel in de pensioenregeling zoals die is ondergebracht bij de Stichting Pensioenfonds ABP, in overeenstemming met het voor de werknemers en van de leden van de Raad van Bestuur van Enexis geldende pensioenreglement. De leden van de Raad van Bestuur zijn een eigen bijdrage verschuldigd voor deelname aan de pensioenregeling.

Overige arbeidsvoorwaarden

Als uitgangspunt geldt dat de collectieve arbeidsovereenkomst Netwerkbedrijven van de Energie- en Nutsbedrijven (ENb) en de collectieve arbeidsovereenkomst van Enexis BV, die beide van toepassing zijn voor het personeel van Enexis, ook voor de Raad van Bestuur gelden, echter telkens met inachtneming van de bepalingen in de WNT. Materiële arbeidsvoorwaarden voortvloeiend uit de collectieve arbeidsvoorwaarden geldend voor het personeel van Enexis worden derhalve, indien en voor zover passend, meegenomen in de beloning van de Raad van Bestuur.

Jaarlijks kunnen aanpassingen van de beloning plaatsvinden. Het functioneren en de (jaarlijkse) algemene aanpassingen van de salarissen voor het personeel bij Enexis worden telkens in acht genomen, waarbij de betreffende bepalingen in de WNT ter zake als absolute maatstaf blijven dienen.

Het beleid is er voor het overige op gericht een marktconform pakket aan te bieden, bestaande uit een vaste netto-onkostenvergoeding die zal zijn gemaximeerd volgens fiscaal toegestane regels, een bedrijfsauto die aan duurzaamheidseisen voldoet, ongevallenzekeringsverzekering, arbeidsongeschiktheidsregeling en een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering.

Er zijn geen leningen of voorschotten verstrekt aan de leden van de Raad van Bestuur. Leden van de Raad van Bestuur hebben recht op vakantieverlofdagen volgens de bepalingen in de collectieve arbeidsovereenkomst Netwerkbedrijven ENb.

Arbeidsovereenkomsten

De arbeidsovereenkomsten met de leden van de Raad van Bestuur zijn aangegaan voor onbepaalde tijd. De RvC ziet geen aanleiding een beleid te volgen waarin contracten voor bepaalde tijd worden afgesloten. Een beleid met arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd voldoet; er zijn voldoende mogelijkheden om maatregelen te treffen in geval van niet-functionerende leden van de Raad van Bestuur. De vergoeding bij ontslag in geval van niet-functioneren wordt bepaald op basis van een rechterlijke uitspraak.

Beloning Raad van Bestuur 2014

Op 1 augustus 2014 is de heer Vermaat in dienst getreden als voorzitter van de Raad van Bestuur van Enexis. Met de heer Vermaat is, met inachtnaam van het nieuw vastgestelde beloningsbeleid eind 2012, een contract voor onbepaalde tijd aangegaan.

De heer Blacquièrre, vanaf 1 december 2012 in dienst van Enexis, is per 1 januari 2013 benoemd tot lid van de Raad van Bestuur van Enexis. Ook met de heer Blacquièrre is, geheel volgens het vastgestelde beloningsbeleid eind 2012, een contract voor onbepaalde tijd aangegaan. De heer Blacquièrre, Chief Financial Officer van Enexis en lid van de Raad van Bestuur, heeft van 1 januari 2014 tot 1 augustus 2014 de rol van voorzitter van de Raad van Bestuur van Enexis waargenomen.

Teneinde inzicht te geven in de ontwikkeling van de beloning van de leden van de Raad van Bestuur wordt een tabel getoond. De tabel geeft de beloning weer zoals die op grond van de prestaties over het jaar is vastgesteld. De tabel volgt de beloningscomponenten zoals vermeld in de WNT.

bedragen in euro's	2014	2013
J.J. Fennema ¹⁾		
Basissalaris (salaris inclusief vakantietoeslag)	-	187.340
Algemene kostenvergoeding ²⁾	-	6.419
Pensioenkosten ³⁾	-	34.840
Subtotaal ⁴⁾	-	228.599
Sociale-verzekeringspremies ⁵⁾	-	6.958
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	-	16.765
Totaal	-	252.322
M. Blacquière		
Basissalaris (salaris inclusief vakantietoeslag)	187.340	187.340
Algemene kostenvergoeding ⁶⁾⁻²⁾	10.240	6.419
Pensioenkosten ³⁾	32.894	34.840
Subtotaal ⁷⁾	230.474	228.599
Sociale-verzekeringspremies ⁵⁾	7.131	6.958
Totaal	237.605	235.557
P. Vermaat ⁸⁾		
Basissalaris (salaris inclusief vakantietoeslag)	78.058	-
Algemene kostenvergoeding ⁹⁾	4.267	-
Pensioenkosten ³⁾	13.706	-
Subtotaal ¹⁰⁾	96.031	-
Sociale-verzekeringspremies ⁵⁾	2.971	-
Totaal	99.002	-
Totaal	336.607	487.879

- De heer Fennema is per 1 januari 2014 uit dienst getreden.
- De toekenning van een belastbaar vergoedingsbedrag voor algemene kosten kan volgens de WNT in het jaar 2013 EUR 8.069 bedragen; in dit bedrag is begrepen het fiscale loon in verband met de bijtelling van de auto van de zaak (EUR 2.006). Dit bedrag is beperkt tot EUR 6.419 in verband met de te hoge pensioenkosten (de WNT heeft in 2012 de pensioenkosten voor het jaar 2013 bepaald op EUR 33.190; feitelijk zijn de kosten hoger geweest vanwege hogere premies die het ABP naderhand heeft vastgesteld).
- Betreft werkgeverslasten pensioenregeling zoals in rekening gebracht door het pensioenfonds; de bijdrage van de bestuurder is niet meegenomen.
- Het bedrag dat is gepresenteerd bij subtotaal moet de toets van de WNT kunnen doorstaan; dit is het geval omdat voor het jaar 2013 de totale bezoldiging volgens de WNT EUR 228.599 mag bedragen.
- De sociale-verzekeringspremies zijn de sociale lasten die de werkgever wettelijk verplicht is af te dragen.
- De toekenning van een belastbaar vergoedingsbedrag voor algemene kosten kan volgens de WNT in het jaar 2014 EUR 8.263 bedragen. Dit bedrag is, in tegenstelling tot het jaar 2013 (zie voetnoot 2), verhoogd met EUR 1.977 in verband met de ruimte die is ontstaan door de lagere pensioenkosten (de WNT heeft in 2013 de pensioenkosten voor het jaar 2014 bepaald op EUR 34.871; feitelijk zijn de kosten lager geweest vanwege lagere premies die het ABP naderhand heeft vastgesteld).
- Het bedrag dat is gepresenteerd bij subtotaal moet de toets van de WNT kunnen doorstaan; dit is het geval omdat voor het jaar 2013 de totale bezoldiging volgens de WNT EUR 228.599 mag bedragen en in 2014 EUR 230.474.
- De heer Vermaat is op 1 augustus 2014 in dienst getreden als voorzitter van de Raad van Bestuur.
- De toekenning van een belastbaar vergoedingsbedrag voor algemene kosten bij de heer Vermaat is naar evenredigheid van het dienstverband in 2014 toegekend (zie ook voetnoot 6).
- Het bedrag dat is gepresenteerd bij subtotaal moet de toets van de WNT kunnen doorstaan; dit is het geval omdat voor het jaar 2014 de totale bezoldiging volgens de WNT EUR 230.474 mag bedragen. Bij de heer Vermaat is het bedrag naar evenredigheid van het dienstverband vastgesteld.

Naast bovenstaande beloning ontvangen de leden van de Raad van Bestuur een vaste onbelaste kostenvergoeding op jaarbasis van EUR 3.600 voor de heer Vermaat en EUR 3.300 voor de heer Blacquière.

Beloning Raad van Commissarissen

Het honorarium voor de leden van de Raad van Commissarissen is gebaseerd op de gangbare beloningssystematiek, waarbij het uitgangspunt van marktconformiteit wordt gehanteerd. Het honorarium wordt jaarlijks per 1 juli aangepast op basis van de algemene collectieve stijgingen op mediaanniveau uit het HAY compensation report.

De vergoedingen bedragen ingaande juli 2014 op jaarbasis: voorzitter EUR 25.958, lid EUR 17.588. Daarnaast bedraagt de commissiebeloning ingaande juli 2014 op jaarbasis: voorzitter EUR 5.282, lid EUR 4.756.

In de WNT (zie ook hiervoor) zijn tevens bepalingen opgenomen over de normering van de beloning voor leden en voorzitters van de hoogste toezichthoudende organen. De bestaande vergoeding van de Raad van Commissarissen gaat het maximum van de WNT te boven. Voor bestaande afspraken, waaronder bestaande indexeringsafspraken, geldt een overgangperiode van 4 jaar. De Raad van Commissarissen maakt gebruik van dit overgangsrecht. Voor nieuwe benoemingen geldt de WNT (zie in 2014 de vergoeding voor de heer Moerland).

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van het honorarium van de individuele leden van de Raad van Commissarissen, gesplitst in het honorarium voor lidmaatschap en commissies. Er zijn een Auditcommissie en een Remuneratie- en Selectiecommissie.

bedragen in euro's	Lidmaatschap op jaarbasis	Commissies op jaarbasis	Totaal beloning op jaarbasis	Betaalde beloning 2014	Betaalde beloning 2013
D.D.P. Bosscher	25.867	5.263	31.130	31.128	30.898
M. Calon	17.530	4.739	22.269	22.269	22.102
Mevr. M.E.J. Caubo	17.530	4.739	22.269	22.269	22.102
Mevr. W.M. van Ingen ¹⁾	-	-	-	6.103	22.102
R. de Jong	17.530	5.263	22.793	22.790	22.623
P. Moerland ²⁾	11.523	-	11.523	8.354	-
Totaal	89.980	20.004	109.984	112.913	119.827

1. In afwijking van het rooster van aftreden van de Raad van Commissarissen van Enexis Holding N.V. is mevrouw Van Ingen per 10 april 2014 teruggetreden als commissaris van Enexis Holding N.V. De vermelde beloning in de kolom 2014 is tijdsevenredig.

2. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 10 april 2014 is de heer Moerland benoemd tot commissaris van Enexis Holding N.V. Ingaande 10 april 2014 is de heer Moerland ook lid van de Auditcommissie. De beloning van de heer Moerland is gemaximeerd op 5% van EUR 230.474 conform de WNT; de vermelde beloning in de kolom 2014 is tijdsevenredig.

Naast bovenstaande beloning ontvangen de leden van de Raad van Commissarissen een vaste onbelaste kostenvergoeding op jaarbasis van EUR 2.000 voor de voorzitter en EUR 1.500 voor de leden van de Raad van Commissarissen.

32. Gebeurtenissen na balansdatum

Hiervoor wordt verwezen naar de overige gegevens, Gebeurtenissen na balansdatum op pagina 138.

Vennootschappelijke jaarrekening 2014

Vennootschappelijke winst-en-verliesrekening

bedragen in miljoenen euro's	Noot	2014	2013
Resultaat deelnemingen	33	265,4	237,6
Financiële baten	34	74,2	102,8
Financiële lasten	34	72,7	104,5
Financiële baten en lasten		1,6	-1,7
Resultaat vóór belastingen		266,9	235,9
Belastingen	35	1,4	-3,3
Resultaat na belastingen		265,5	239,2
Toekomend aan:			
Minderheidsaandeelhouders		0	0
Aandeelhouders		265,5	239,2
Gemiddeld aantal aandelen in boekjaar		149.682.196	149.682.196
Winst per aandeel ¹⁾		1,77	1,60

1. In euro's, verwatering van winsten is niet van toepassing.

Vennootschappelijk overzicht van het totaalresultaat

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Resultaat na belastingen	265,5	239,2
Vrijval niet-gerealiseerde resultaten via hedge reserve	0,8	0,8
Belastingen niet-gerealiseerde resultaten via eigen vermogen	-0,2	-0,2
Totaal resultaat incl. niet-gerealiseerde resultaten via hedgereserve en via eigen vermogen	266,1	239,8

Vennootschappelijke balans (voor voorstel winstbestemming)

bedragen in miljoenen euro's	Noot	31 december 2014	31 december 2013
Activa			
Deelnemingen	36	3.491,1	3.361,7
Overige financiële vaste activa	37	1.748,1	1.717,3
Vaste activa		5.239,2	5.079,0
Vorderingen	38	112,1	102,3
Overige financiële activa (kortlopend)	39	9,1	8,2
Liquide middelen	40	60,3	78,2
Vlottende activa		181,5	188,7
Totaal activa		5.420,7	5.267,7

bedragen in miljoenen euro's	Noot	31 december 2014	31 december 2013
Passiva			
Geplaatst en gestort aandelenkapitaal		149,7	149,7
Agioreserve		2.436,3	2.436,3
Algemene reserve		669,5	549,9
Hedgereserve		-4,3	-4,9
Resultaat van het boekjaar		265,5	239,1
Eigen vermogen	41	3.516,7	3.370,1
Rentedragende verplichtingen (langlopend)	42	1.643,7	1.642,7
Latente belastingen	43	191,0	197,8
Langlopende verplichtingen		1.834,7	1.840,5
Handelsschulden en overige te betalen posten	44	28,4	33,0
Winstbelasting	45	40,9	24,1
Kortlopende verplichtingen		69,3	57,1
Totaal passiva		5.420,7	5.267,7

Toelichtingen op de vennootschappelijke jaarrekening

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

De vennootschappelijke jaarrekening van Enexis Holding N.V. is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De gebruikte waarderinggrondslagen zijn grotendeels dezelfde als die welke gebruikt worden voor de geconsolideerde jaarrekening volgens de bepalingen van artikel 362 lid 8 Titel 9 Boek 2 BW, waarbij investeringen in groepsmaatschappijen worden verantwoord tegen de nettowaarde van de activa volgens de vermogensmutatiemethode.

De vennootschappelijke jaarrekening van Enexis Holding N.V. bevat de vennootschappelijke winst-en-verliesrekening, het vennootschappelijk overzicht van het totaalresultaat en de vennootschappelijke balans. De toelichtingen bij de in de vennootschappelijke jaarrekening opgenomen financiële overzichten maken integraal deel uit van de vennootschappelijke jaarrekening van Enexis Holding N.V.

Enexis Holding N.V. is een naamloze vennootschap. Van de aandelen van Enexis wordt ca. 74% gehouden door 6 Nederlandse provincies en ca. 26% door 112 gemeenten.

De waardering van de in de consolidatie betrokken partijen vindt plaats op basis van de nettovermogensmutatiemethode. Hierbij wordt het economisch belang aanvankelijk op kostprijs gewaardeerd, waarbij de boekwaarde na eerste opname wordt verhoogd of verlaagd met het aandeel in het resultaat. Ontvangen dividenden worden op de boekwaarde in mindering gebracht.

De functionele valuta van Enexis Holding N.V. is de euro. Alle bedragen zijn, tenzij anders vermeld, opgenomen in miljoenen euro's. Voor de grondslagen verwijzen wij naar de grondslagen voor de financiële verslaggeving van de geconsolideerde jaarrekening.

Noten bij de vennootschappelijke jaarrekening

33. Resultaat deelnemingen groepsmaatschappijen

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Enexis B.V.	244,9	221,0
Fudura B.V.	21,4	18,9
Enexis Vastgoed B.V.	-1,0	-2,3
Totaal	265,4	237,6

Het resultaat van Enexis B.V. is inclusief het gerealiseerd resultaat van Aktivabedrijf Enexis Friesland B.V.

34. Financiële baten en lasten

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Rentebaten	74,2	102,8
Totaal financiële baten	74,2	102,8
Overige rentelasten	72,7	104,5
Totaal financiële lasten	72,7	104,5
Totaal per saldo lasten	1,6	-1,7

De overige rentelasten betreffen de rentekosten over de door de aandeelhouders verstrekte en nog niet afgeloste leningen, alsmede de rentekosten over de uitgegeven obligatieleningen.

De aandeelhoudersleningen en obligatieleningen worden volledig en tegen dezelfde condities doorgeleend aan Enexis B.V.

35. Winstbelasting

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Winstbelasting	1,4	-3,3
Totaal winstbelasting	1,4	-3,3

Enexis Holding N.V. is hoofd van de fiscale eenheid en in die hoedanigheid hoofdelijk aansprakelijk voor de verplichtingen van de in de fiscale eenheid opgenomen entiteiten.

De bedrijfsactiviteiten van Enexis Holding N.V. zijn onderworpen aan winstbelasting. De te betalen vennootschapsbelasting wordt berekend en vereffend met de onderliggende entiteiten op basis van commerciële resultaten, rekening houdende met de geldende vrijstellingen. De aansluiting tussen het wettelijke winstbelastingtarief uitgedrukt in een percentage van het resultaat voor belasting en de effectieve belastingdruk is als volgt:

in procenten	2014	2013
Nominaal wettelijk winstbelastingtarief in Nederland	25,00	25,00
Vrijgestelde winsten van deelnemingen	25,00	25,00
Effectieve belastingdruk huidig jaar	0	0

36. Deelnemingen in groepsmaatschappijen

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Enexis B.V.	3.425,8	3.291,3
Fudura B.V.	49,3	53,4
Enexis Vastgoed B.V.	16,0	17,0
Saldo per 31 december	3.491,1	3.361,7

Het verloop van de deelnemingen in groepsmaatschappijen is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Stand per 1 januari	3.361,7	3.238,6
Resultaten over het jaar	265,4	237,6
Uitgekeerde dividenden	-136,0	-114,5
Saldo per 31 december	3.491,1	3.361,7

De waarde van de deelneming Enexis B.V. is inclusief de waarde van de door deze groepsmaatschappij gehouden deelneming Aktivabedrijf Enexis Friesland B.V.

De ontwikkeling van de waarde van de deelneming Fudura B.V. is het resultaat van enerzijds uitgekeerde dividenden aan Enexis Holding N.V. en anderzijds het resultaat van Fudura B.V. over 2014.

37. Overige financiële vaste activa

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Leningen aan groepsmaatschappijen	1.748,1	1.717,3
Totaal	1.748,1	1.717,3

De voorwaarden zoals gesteld in de huidige financiering vereisen dat er geen contractuele noch een structurele achterstelling van bestaande leningen ten opzichte van nieuwe externe financiering ontstaat. Om 'structural subordination' te voorkomen wordt externe financiering aangegaan door Enexis Holding N.V. Vanuit deze vennootschap worden de voor de bedrijfsvoering of investeringen in de energienetten van Enexis benodigde middelen doorgeleend aan Enexis B.V. in een back to back-lening onder gelijke condities. Enkele externe leningen met een beperkte omvang, oorspronkelijk overgenomen van Essent, hebben van oudsher Enexis B.V. als contractpartij en zijn in de financieringsdocumentatie als uitzondering geaccepteerd.

38. Vorderingen

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Vorderingen op groepsmaatschappijen	88,6	79,0
Te vorderen rente op groepsmaatschappijen	23,5	23,3
Totaal	112,1	102,3

De vorderingen op groepsmaatschappijen betreffen o.a. vorderingen in verband met de afwikkeling van de af te dragen vennootschapsbelasting. Vereffening van belastingposities vindt via Enexis Holding N.V. plaats uit hoofde van haar positie als hoofd van de fiscale eenheid.

De post nog te ontvangen bedragen heeft betrekking op de van Enexis B.V. te ontvangen rentevergoeding.

39. Overige financiële activa (kortlopend)

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Verstekte leningen met looptijd < 1 jaar	2,3	2,2
Verstekte leningen aan groepsmaatschappijen	6,8	6,0
Totaal	9,1	8,2

De verstekte leningen hebben betrekking op leningen aan Fudura B.V. en EDSN B.V.

40. Liquide middelen

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Bank- en kassaldi	60,3	78,2
Totaal	60,3	78,2

41. Eigen vermogen

Omdat het cumulatief resultaat uit minderheidsdeelnemingen, voor zover niet uitgekeerd, als nihil kan worden beschouwd is hier geen wettelijke reserve voor opgenomen. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar noot 20. Eigen vermogen.

42. Rentedragende verplichtingen (langlopend)

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Aandeelhouderslening met conversierecht tot omzetting in eigen vermogen (tranche D)	350,0	350,0
Aandeelhouderslening (tranche C)	500,0	500,0
Beursgenoteerde obligatieleningen	793,7	792,7
Totaal	1.643,7	1.642,7

Ingevolge de Aanwijzing van de minister van Economische Zaken dient in het kader van de splitsing een gedeelte van de aandeelhoudersleningen ten bedrage van EUR 350 miljoen in geval van een structureel vermogenstekort converteerbaar te zijn in eigen vermogen. Voor deze lening geldt een rentepercentage van 7,2% en is de resterende looptijd 4,7 jaar. Voor de conversievoorwaarden van deze lening alsmede voor de voor de overige leningen van belang zijnde informatie wordt verwezen naar noot 28. Financieringsbeleid en risico's financiële instrumenten.

43. Latente belastingen

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Latente belastingen	191,0	197,8
Totaal	191,0	197,8

De aanwezige latenties hebben betrekking op verschillen tussen de commerciële en fiscale waardering van materiële vaste activa, personeelgerelateerde voorzieningen en derivaten bij de deelnemingen in groepsmaatschappijen. Omdat de deelnemingen op basis van het commerciële resultaat worden afgewikkeld wordt deze latentie op holdingniveau vastgesteld en als latente belastingen gepresenteerd.

44. Handelsschulden en overige te betalen posten

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Te betalen rentekosten	24,4	27,1
Schulden aan groepsmaatschappijen	0,1	0,2
Overige kortlopende verplichtingen	3,8	5,7
Totaal	28,4	33,0

De te betalen rentekosten betreffen de per ultimo jaar te betalen rentevergoedingen op enerzijds de door aandeelhouders verstrekte leningen en anderzijds de Euro Medium Term Notes.

45. Winstbelasting

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Nog te betalen bedragen	40,9	24,1
Totaal	40,9	24,1

De mutatie gedurende het jaar wordt met name veroorzaakt door de boekingen inzake de belastinglatenties en de vennootschapsdruk op het fiscale resultaat.

46. Informatie verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen vinden plaats tegen marktconforme prijzen en voorwaarden. Vorderingen en schulden ultimo boekjaar zijn niet belegd en worden normaal gesproken afgewikkeld tegen contante betalingen. Er zijn geen garanties ontvangen dan wel afgegeven betreffende de vorderingen en schulden van verbonden partijen. De waardecorrectie in verband met oninbaarheid is nihil.

Door aandeelhouders verstrekte aandeelhoudersleningen bedroegen per ultimo 2014 EUR 850,0 miljoen (2013: EUR 850,0 miljoen). De over deze leningen betaalde rentevergoedingen bedroegen in 2014 EUR 48,4 miljoen (2013: EUR 81,4 miljoen). De aan aandeelhouders betaalde dividenduitkering bedroeg EUR 119,5 miljoen (2013: EUR 114,5 miljoen).

De aan groepsmaatschappijen verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2014 EUR 1.746,9 miljoen (2013: EUR 1.713,3 miljoen). De aan participanten verstrekte leningen bedroegen per ultimo 2014 EUR 10,4 miljoen (2013: EUR 12,2 miljoen).

47. Beloning Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen

Beloning Raad van Bestuur

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar noot 31. Beloning en Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

Beloning Raad van Commissarissen

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar noot 31. Beloning en Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

48. Deelnemingen

	Statutaire zetel	Aandeel Enexis Holding N.V.	Aandeel Enexis Holding N.V.	403-verklaring
		31-12-2014	31-12-2013	
Groepsmaatschappijen				
Enexis B.V.	Rosmalen	100%	100%	Enexis Holding N.V. ja
Fudura B.V.	Rosmalen	100%	100%	Enexis Holding N.V. ja
Enexis Vastgoed B.V.	Rosmalen	100%	100%	Enexis Holding N.V. ja
Aktivabedrijf Enexis Friesland B.V.	Rosmalen	100%	100%	Enexis B.V. ja
Overige deelnemingen (geen overwegende zeggenschap)				
GGNI B.V.	Groningen	25%	25%	Enexis Holding N.V.
ZEBRA Gasnetwerk B.V. ¹⁾	Bergen op Zoom	67%	67%	Enexis B.V.
Energie Data Services Nederland B.V.	Arnhem	16%	16%	Enexis B.V.
Ziut B.V.	Arnhem	47%	47%	Fudura B.V.
Entrade Pipe B.V. ¹⁾	Tilburg	67%	67%	Zebra Gasnetwerk B.V.
ZEBRA Activa B.V. ¹⁾	Middelburg	67%	67%	Zebra Gasnetwerk B.V.
ZEBRA Pijpleiding V.O.F. ¹⁾	Middelburg	67%	67%	Entrade Pipe B.V.
Stichtingen				
Stichting Sociaal Fonds Enexis	Rosmalen			
Stichting GGNI	Groningen			
Stichting ELaadNL ²⁾	Arnhem			
Stichting EVnetNL ³⁾	Arnhem			
Stichting Kunstcollectie Essent-Enexis	's-Hertogenbosch			
Stichting Mijnaansluiting.nl	Arnhem			
Stichting NEXUS	's-Hertogenbosch			
Stichting sYnfra	's-Hertogenbosch			
Stichting beheer Maastricht CBL Fondsen	Amsterdam			
Stichting Senioren Enexis	Rosmalen			

1. Deelnemingen worden niet in de consolidatie betrokken omdat er geen sprake is van beslissende zeggenschap (besluitvorming met meerderheid van 75%).

2. Per 5 augustus 2014 opgericht.

3. Naamswijziging per 5 augustus 2014 van Stichting E-laad in EVnetNL tezamen met statutenwijziging.

Overige gegevens

Winstbestemming

Statutaire bestemming van het resultaat

Overeenkomstig de statuten staat de winst, voor zover die niet wordt gereserveerd, ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (artikel 36.2).

Aanvullend op deze statutaire bepalingen is met de aandeelhouders overeengekomen dat het uit te keren dividend over de planperiode van het Strategisch Plan (SP) maximaal 50% van de nettowinst zal bedragen, waarbij een minimumniveau van jaarlijks EUR 100 miljoen wordt nagestreefd. Dit percentage zal verlaagd worden als deze uitkering ertoe leidt dat het bedrijf binnen vijf jaar haar A rating-profiel kan verliezen.

Dit dividendbeleid zorgt ervoor dat de aandeelhouders een voorspelbaar en stabiel dividend kunnen verwachten. Tegelijkertijd borgt het beleid voldoende eigen-vermogensgroei en toont het actieve steun van de aandeelhouders aan een gezonde financiële positie.

Voorstel bestemming resultaat boekjaar 2014

De winst-en-verliesrekening sluit met een resultaat van EUR 265,5 miljoen.

De winstbestemming is als volgt:

bedragen in miljoenen euro's	2014	2013
Resultaat	265,5	239,1
Reservering ten gunste van de algemene reserve	132,7	119,6
Voorgestelde dividenuitkering	132,8	119,5

De voor 2014 voorgestelde dividenuitkering bedraagt EUR 0,89 per aandeel (2013: EUR 0,80). Het voorstel voor winstbestemming is niet in de balans per 31 december 2014 verwerkt.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: De Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de Raad van Commissarissen van Enexis Holding N.V.

Verklaring betreffende de jaarrekening 2014

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2014 van Enexis Holding N.V. (hierna: Enexis) te Rosmalen gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.

Naar ons oordeel:

- ◆ Geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Enexis op 31 december 2014 en van het resultaat en de kasstromen over 2014 in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS), met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW) en met de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT);
- ◆ Geeft de enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Enexis Holding N.V. op 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

- ◆ De geconsolideerde balans per 31 december 2014;
- ◆ De volgende overzichten over 2014: de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerde kasstroomoverzicht en het geconsolideerde mutatieoverzicht eigen vermogen; en
- ◆ De toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

- ◆ De vennootschappelijke balans per 31 december 2014;
- ◆ De vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2014; en
- ◆ De toelichting met een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle en beoordeling uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het controleprotocol WNT vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Enexis zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 16 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 5% van de winst voor belasting. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de audit commissie van de raad van commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 800.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Ten aanzien van de bezoldiging van functionarissen rapporteren wij alle individuele afwijkingen ten opzichte van de WNT.

Reikwijdte van de groepscontrole

Enexis Holding N.V. staat aan het hoofd van een groep van entiteiten. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Enexis Holding N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Onze groepscontrole heeft zich voornamelijk gericht op het significante groepsonderdeel Enexis B.V. Voor dit groepsonderdeel hebben wij zelfstandig controlewerkzaamheden uitgevoerd. Bij andere onderdelen hebben wij beoordelingswerkzaamheden of specifieke controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij groepsonderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de geconsolideerde jaarrekening.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de raad van commissarissen van Enexis gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Waardering van de materiële vaste activa

De materiële vaste activa vormen een belangrijke post in de geconsolideerde jaarrekening van Enexis. Jaarlijks stellen wij vast of Enexis een impairment test had moeten uitvoeren volgens International Financial Reporting Standards ter toetsing van de waardering van deze activa. Mede doordat de impairment test in belangrijke mate is gebaseerd op schattingen van de raad van bestuur ten aanzien van toekomstige kasstromen en de keuze van de kasstroomgenererende eenheden, is deze impairment test significant voor onze controle.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden onder meer gericht op de betrouwbaarheid van de berekeningen, de gehanteerde disconteringsvoet en de vaststelling van de kasstroomgenererende eenheden. Wij hebben hierbij gebruik gemaakt van een waarderingsdeskundige. De onderbouwing van veronderstellingen rondom de ontwikkeling van toekomstige kasstromen vormde onderdeel van onze werkzaamheden. Op basis van onze werkzaamheden concluderen wij dat de materiële vaste activa juist zijn gewaardeerd.

De toelichtingen op de materiële vaste activa zijn opgenomen op pagina 82 van de geconsolideerde jaarrekening van Enexis.

Omzetverantwoording

De hoogte van de omzet van Enexis Holding N.V. wordt naast het aantal aansluitingen beïnvloed door de door de Autoriteit Consument & Markt vastgestelde tariefruimte. De door Enexis Holding N.V. in rekening gebrachte tarieven vormen een kernpunt van onze controle vanwege het belang dat regionale netbeheerders geen hogere tarieven in rekening brengen dan door de toezichthouder is toegestaan.

Onze controlewerkzaamheden waren onder meer gericht op het vaststellen dat de door Enexis Holding N.V. bij kleinverbruikers in rekening gebrachte tarieven passen binnen de relevante methodebesluiten. Op basis van onze werkzaamheden concluderen wij dat Enexis geen hogere tarieven in rekening heeft gebracht dan door de toezichthouder is toegestaan.

Enexis heeft een toelichting opgenomen op de omzet en de in rekening gebrachte tarieven aan kleinverbruikers op pagina's 34 en 81 van het jaarverslag.

Claims en juridische zaken

Enexis heeft claims ontvangen van derden, zoals toegelicht op pagina 115 en 138 van de geconsolideerde jaarrekening. Claims zijn voorzien dan wel als voorwaardelijke verplichting toegelicht in de jaarrekening. De claims betreffen een kernpunt van onze controle daar zij in een aantal gevallen materieel kunnen zijn en de raad van bestuur inschattingen dient te maken over de juridische positie. Zij maakt daarbij gebruik van interne en externe juridische adviseurs.

Wij hebben de inschattingen van de raad van bestuur onder meer getoetst aan de hand van correspondentie met de juridische tegenpartijen, notulen van vergaderingen en externe advocatenbrieven. Op basis van onze werkzaamheden concluderen wij dat de claims toereikend in de jaarrekening zijn verwerkt dan wel daarin zijn toegelicht.

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van commissarissen van Enexis voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de bepalingen van en krachtens de WNT. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Enexis.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraude ontdekken.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ◆ Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden, en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ◆ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- ◆ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- ◆ Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ◆ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ◆ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van commissarissen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Verklaring betreffende het jaarverslag en de overige gegevens

Wij vermelden op basis van de wettelijke verplichtingen onder Titel 9 Boek 2 BW (betreffende onze verantwoordelijkheid om te rapporteren over het jaarverslag en de overige gegevens):

- ◆ dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de door Titel 9 Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd;
- ◆ dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening

Benoeming

Wij zijn door de raad van commissarissen benoemd als accountant van Enexis Holding N.V. vanaf de controle van het boekjaar 2009 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

Den Haag, 6 maart 2015

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. J. Niewold RA

Assurance-rapport van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en de Raad van Commissarissen van Enexis Holding N.V.

Wij hebben de, in dit rapport opgenomen, niet- financiële informatie zoals opgenomen in de hoofdstukken 'Over Enexis', 'Verslag over 2014' en 'CO₂-footprint' (hierna: niet-financiële informatie) van Enexis Holding N.V. te Rosmalen over 2014 beoordeeld. Deze informatie omvat een weergave van het beleid van Enexis Holding N.V. ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en de bedrijfsvoering, de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied gedurende 2014.

Beperkingen bij het onderzoek

In de hierboven genoemde hoofdstukken in het Jaarverslag is toekomstgerichte informatie opgenomen in de vorm van ambities, strategie, plannen, verwachtingen en ramingen. Inherent aan deze informatie is dat de werkelijke uitkomsten in de toekomst kunnen afwijken en daarom onzeker zijn. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie in het Verslag.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opstellen van de niet-financiële informatie in overeenstemming met de Sustainability Reporting Guidelines versie G4 (Core optie) van Global Reporting Initiative (GRI), inclusief het identificeren van stakeholders en het bepalen van materiële onderwerpen. De door het bestuur gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de niet-financiële informatie en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in het hoofdstuk 'Over dit verslag'.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opstellen van de niet-financiële informatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een conclusie over de niet-financiële informatie op basis van de door ons verrichte beoordeling. Wij hebben onze beoordeling met betrekking tot de niet-financiële informatie verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder Standaard 3810N 'Assurance-opdrachten inzake maatschappelijke verslagen'. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en onze beoordeling zodanig plannen en uitvoeren dat een beperkte mate van zekerheid wordt verkregen dat niet-financiële informatie geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een beoordeling is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid. De werkzaamheden die worden verricht bij het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid zijn gericht op het vaststellen van de plausibiliteit van informatie en zijn geringer in diepgang dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De in dit kader uitgevoerde werkzaamheden bestonden in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij functionarissen van de vennootschap en het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de niet-financiële informatie opgenomen in de hoofdstukken 'Over Enexis',

'Verslag over 2014' en 'CO₂-footprint'. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij beoordelingswerkzaamheden is daarom ook lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij controlewerkzaamheden.

Werkzaamheden

Onze belangrijkste werkzaamheden bestonden onder andere uit:

- ◆ Het uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema's en kwesties, relevante wetten en regelgeving en de kenmerken van de organisatie;
- ◆ Het evalueren van de aanvaardbaarheid van het verslaggevingsbeleid en de consistente toepassing hiervan, waaronder het evalueren van de uitkomsten van de dialoog met belanghebbenden en de redelijkheid van schattingen gemaakt door het management.
- ◆ Het evalueren van het toepassingsniveau volgens de Sustainability Reporting Guidelines versie G4 van GRI;
- ◆ Het evalueren van de interne en externe documentatie, in aanvulling op interviews, op basis van deelwaarnemingen, om vast te stellen of de niet-financiële informatie in de hoofdstukken 'Over Enexis', 'Verslag over 2014' en 'CO₂-footprint' voldoende is onderbouwd;
- ◆ Het analytisch evalueren van de CO₂-footprint zoals weergegeven in het hoofdstuk 'CO₂-footprint';
- ◆ Het afnemen van interviews met relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor de geselecteerde hoofdstukken van het Jaarverslag, het uitvoeren van interne controles op gegevens en de consolidatie van gegevens in de geselecteerde hoofdstukken van het Jaarverslag.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor onze conclusie te bieden.

Conclusie

Op grond van onze werkzaamheden, met inachtneming van de beperkingen die in de paragraaf 'Beperkingen bij het onderzoek' zijn weergegeven, is ons niets gebleken op basis waarvan wij zouden moeten concluderen dat de niet-financiële informatie zoals opgenomen in de hoofdstukken 'Over Enexis', 'Verslag over 2014' en 'CO₂-footprint' geen, in alle van materieel belang zijnde aspecten, betrouwbare en toereikende weergave geeft van het beleid van Enexis Holding N.V. ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen en de bedrijfsvoering, de gebeurtenissen en de prestaties op dat gebied in 2014 in overeenstemming met de Sustainability Reporting Guidelines versie G4 (Core optie) van GRI of de intern gehanteerde verslaggevingscriteria zoals toegelicht in het hoofdstuk 'Over dit verslag' van het Jaarverslag.

Den Haag, 6 maart 2015

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. J. Niewold RA

Gebeurtenissen na balansdatum

Enexis heeft een claim van een klant ontvangen die betrekking heeft op restituties van omzet uit transport- en aansluitdiensten in het verleden. Enexis bestrijdt deze claim en zal deze als zodanig juridisch aanvechten. Enexis is hierbij van mening dat deze claim juridisch geen stand zal houden. Om het lopende claimproces en mogelijke toekomstige juridische procedures niet verder te beïnvloeden, zien wij af van een verdere toelichting.

Mens en organisatie

Personeelsontwikkeling

Onderstaande tabellen laten de personeelopbouw van Enexis zien in 2014.

	Man	Vrouw	Ultimo 2014	Cao
Fte's (eigen personeel)	3.529	632	4.161	
Aantal	3.559	757	4.316	99,7%

Er waren in 2014 geen significante schommelingen in aantal werknemers

	2014	2013	2012	2011	2010
Personeelsleden ultimo jaar	4.316	4.294	4.229	4.101	4.061
Fte's ultimo jaar	4.161	4.141	4.072 ¹⁾	3.797 ¹⁾	3.718
Vrouwen in personeelsbestand (%)	17,5	17,2	17,7	17,7	19,1
Ziekteverzuim (%)	4,2	3,8	4,0	4,8	3,9
Aantal cursisten Training & Opleiding	20.525	22.589	17.784	14.223	12.378
Score medewerkersbetrokkenheid (%)	77	81	80	80	-

1. Fte's op basis van de contractuele werkweek en de hierop gebaseerde deeltijdfactoren. Tot 31 december 2011 werd het aantal fte's bepaald op basis van een gestandaardiseerde werkweek. Op basis van herdefiniëring is het aantal fte's ultimo 2011 3.926.

Functieprofiel	Man	Vrouw	Totaal
Administratief personeel	1.128	629	1.757
Leidinggevend personeel	303	69	372
Technisch personeel	2.124	59	2.183
Niet ingedeeld personeel	4		4
Totaal	3.559	757	4.316

Leeftijdscategorie	Man	Vrouw	Eindtotaal
0 t/m 19 jaar	5		5
20 t/m 24 jaar	84	4	88
25 t/m 29 jaar	226	34	260
30 t/m 34 jaar	277	76	353
35 t/m 39 jaar	279	84	363
40 t/m 44 jaar	352	83	435
45 t/m 49 jaar	443	170	613
50 t/m 54 jaar	559	158	717
55 t/m 59 jaar	685	88	773
60 jaar en ouder	649	60	709
Eindtotaal	3.559	757	4.316
Percentage	82,5%	17,5%	100%

Medewerkers met pensioen

Bij de bepaling is uitgegaan van een gemiddelde pensioenleeftijd van 65 jaar. De hierna volgende tabel geeft aan welke aantallen en percentages van de medewerkers die leeftijd bereiken over 5 en over 10 jaar.

Percentage medewerkers met pensioen 2014	Aantal	Na vijf jaar > 65	Na tien jaar > 65	Na vijf jaar > 65	Na tien jaar > 65
Totaal Nederland	4.256	526	1.305	12.36%	30.66%
Eindtotaal	4.316	532	1.324	12.33%	30.68%

MVO-beleid

Enexis erkent en onderschrijft in het MVO-beleid de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties. Tevens hangt Enexis de richtlijnen voor arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden aan die gelden als fundamentele principes en rechten op het werk, zoals deze zijn geformuleerd door de International Labour Organization (ILO). Deze zijn in de sector-cao en de bedrijfsregelingen concreet gemaakt. Enexis heeft zich bij het vormgeven van haar MVO-beleid en -activiteiten laten inspireren door de internationale ISO 26000-richtlijn voor MVO. Het MVO-beleid is verankerd in een verklaring en in principes.

Gedragcodes

Enexis heeft een gedragscode voor medewerkers. Daarnaast moeten medewerkers met toegang tot koersgevoelige informatie een verklaring ondertekenen in het kader van vertrouwelijkheid.

Personeelsverloop

Totaal aantal en snelheid van personeelsverloop per leeftijdsgroep en geslacht.

Leeftijdscategorie	Man in	Man uit	Eindtotaal	Vrouw in	Vrouw uit	Eindtotaal
0 t/m 19 jaar	3	2	1			0
20 t/m 24 jaar	20	6	14	4	1	3
25 t/m 29 jaar	23	10	13	7	1	6
30 t/m 34 jaar	14	6	8	11	1	10
35 t/m 39 jaar	16	9	7	5	2	3
40 t/m 44 jaar	16	6	10	6	4	2
45 t/m 49 jaar	11	5	6	3	2	1
50 t/m 54 jaar	6	7	-1	1		0
55 t/m 59 jaar	1	6	-5		1	-1
60 jaar en ouder		51	-51		4	-4
Totaal	110	108	2	37	17	20

Ouderschapsverlof

Op het gebied van ouderschapsverlof hanteert Enexis de wettelijke regelingen die zijn uitgewerkt in de cao Netwerkbedrijven. In de regeling is opgenomen dat ouders na verlof kunnen terugkeren in hun functie. Onderstaande figuur geeft de aantallen medewerkers met ouderschapsverlof en 2014.

	2014
Man	160
Vrouw	57
Totaal	217

Prestatie- en loopbaanontwikkeling

Er is een reguliere doelstellings- en beoordelingscyclus, de zogenaamde `SOR-cyclus`, die van toepassing is op 100% van de medewerkers. Deze cyclus bestaat elk jaar uit een doelstellingsgesprek, een voortgangsgesprek halverwege het jaar en een resultaatgesprek na afloop van het jaar. Er is een vast formulier waarin de afspraken en resultaten worden vastgelegd. Competentie- en loopbaanontwikkeling zijn vaste onderdelen van de gesprekken.

Medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt

Leeftijdscategorie	Man				Vrouw				Totaal
	Wajong	WAO	WIA	Totaal man	Wajong	WAO	WIA	Totaal vrouw	
0 t/m 19 jaar				1					1
20 t/m 24 jaar	1			1					1
25 t/m 29 jaar	1			1					1
30 t/m 34 jaar	1			1			1	1	2
35 t/m 39 jaar									
40 t/m 44 jaar							1	1	1
45 t/m 49 jaar		3	3	6					6
50 t/m 54 jaar		4		4		1	2	3	7
55 t/m 59 jaar		11	7	18		1	3	4	22
60 jaar en ouder		4	4	8					8
Totaal	3	22	14	39	2	7	9	9	48

Afspraken over arbo-onderwerpen met de vakbonden

De minimale opzegtermijnen in verband met operationele veranderingen zijn vastgelegd in de collectieve arbeidsovereenkomst. Er is een notificatieperiode van twee jaar.

In de sector- en bedrijfs-cao zijn verschillende afspraken vastgelegd op het gebied van arbo-onderwerpen. De cao-partijen hebben gezamenlijk uitgesproken groot belang te hechten aan duurzame inzetbaarheid en zetten daarin stappen bij de uitwerking van een vernieuwde cao.

In de sector-cao zijn verschillende afspraken gemaakt op het gebied van gezondheid, arbeidsongeschiktheid en/of veiligheid. De werkgever biedt een collectieve ziektekostenverzekering en arbeidsongeschiktheidsverzekering aan met een werkgeversbijdrage/tegemoetkoming. Er zijn afspraken over werk en zorg, waarin o.a. de afspraak is opgenomen dat de werkgever zijn werknemers periodiek een medisch onderzoek aanbiedt en over ziekte en arbeidsongeschiktheid, bijvoorbeeld op de loonverplichtingen bij ziekte. Verder zijn afspraken gemaakt over het duurzame inzetbaarheidsbudget. Er is een werkgroep die onderzoekt wat de mogelijkheden zijn tot een structureel en substantieel duurzaam inzetbaarheidsbudget, dat ook ingezet kan worden op gebied van gezondheid.

In de bedrijfs-cao is een bepaling opgenomen (artikel 4.5) m.b.t. een gericht medisch onderzoek (PAGO) en de wacht- en storingsdienst.

Lidmaatschappen

Enexis is op organisatieniveau lid van de volgende organisaties/verenigingen:

- ◆ Netbeheer Nederland (Branchevereniging energienetbeheerders)
- ◆ Energie Data Services Nederland (EDSN)
- ◆ Nederlandse vereniging voor Sleufloze Technieken en Toepassingen
- ◆ CEDEC (Brussel)
- ◆ EurElectric
- ◆ DutchPower

Enexis is tevens ondertekenaar van het Bossche Energieconvenant.

Daarnaast wordt Enexis regionaal vertegenwoordigd vanuit de vestigingen. Deelname aan regionale en lokale verenigingen en initiatieven is niet centraal geregistreerd en wordt niet gerapporteerd.

Managementbenadering maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)

Binnen Enexis is MVO onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering.

Het beleid steunde in 2014 op drie pijlers:

- ◆ Duurzame netten (onder andere Smart grid, biogas).
- ◆ Inzicht in energieverbruik (onder andere slimme meters, Energie in Beeld).
- ◆ Enexis duurzaam (onder andere CO₂-voetafdruk, afvalmanagement).

Voor elk van deze pijlers zijn in 2014 targets geformuleerd en opgenomen op de scorecards van de directeuren voor wie deze relevant zijn. In de aangescherpte strategie is MVO geborgd in de strategische doelstellingen. Daarin worden People, Planet en Profit gebalanceerd.

De verantwoordelijken worden ondersteund door een MVO-coördinator, die deel uitmaakt van de afdeling Strategie.

Tijdens een tweemaandelijks 'Duurzaamheidsboard' bespraken de Raad van Bestuur en de verschillende verantwoordelijken de voortgang, ambities en richting van de verschillende duurzaamheidsinitiatieven. Daarnaast is via interne communicatie gewerkt aan het bevorderen van MVO-bewustzijn bij de medewerkers, onder andere via het intranet, artikelen in het bedrijfsblad en presentaties.

Na goedkeuring van de aangescherpte strategie is een duurzame agenda opgesteld, waarin de duurzame doelstellingen zijn uitgewerkt in projecten en initiatieven. Verantwoordelijk voor de duurzame agenda is de directeur van Fudura. Een interne duurzaamheidsgroep verving de duurzaamheidsboard. De duurzaamheidsgroep is verantwoordelijk voor de duurzame portfolio, wat betreft voortgang en budget.

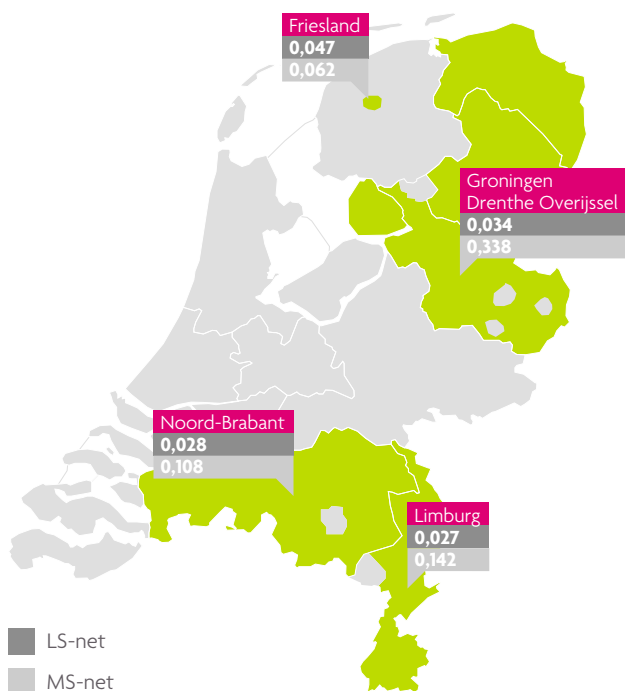
Betrouwbaar

Aansluitingen

Voor de distributie van elektriciteit heeft Enexis een aansluitplicht; iedereen wordt op het elektriciteitsnet aangesloten. Ook voor gas is er een aansluitplicht. Er bestaat voor kleinverbruikers een uitzondering voor zogenaamde onrendabele gebieden en gebieden met een warmtenet.

Gemiddeld aantal storingen in verzorgingsgebied

Gemiddeld aantal LS- en MS-storingen per klant

Gemiddeld aantal gasstoringen per district per klant

Significante boetes

Gerapporteerd wordt over de volgende categorieën:

- ◆ Boetes gegeven door het Staatstoezicht op de mijnen;
- ◆ Boetes met betrekking tot het overtreden van wetgeving op het gebied van privacy/ security;
- ◆ Boetes vanwege overtreding van milieuwetgeving;
- ◆ Boetes vanwege overtreding van veiligheidswetgeving, gegeven door de arbeidsinspectie.

Voor zover bekend bij de afdeling Juridische en Algemene Zaken (JAZ) en de betrokken afdelingen zijn twee boetes bekend inzake veiligheidswetgeving: 18.000 euro in verband met een arbeidsongeval in Vught en 18.000 euro in verband met een arbeidsongeval in Emmen.

Betaalbaar

Enexis is niet afhankelijk van overheidsbijdragen voor haar kernactiviteiten. In 2014 heeft Enexis wel een aantal subsidies ontvangen, met name voor innovatieve projecten rondom de energietransitie en voor het opleiden van medewerkers. Hieronder een overzicht, met daarbij de in 2014 ontvangen bedragen.

Bedragen in euro's	2014
O&O fonds (ESF subsidie)	413.891
Subsidieregeling "Praktijkleren"	671.038
WBSO (afdrachtvermindering loonheffing)	46.082
GBKN-bijdragen	4.613
Electro Mobility project DAME	57.000
TKI – Smart Grid (Topconsortium voor Kennis en Innovatie) project KRIS	42.000
IPINS	91.556
EDGAR	34.000
TESG (Toegankelijke Energie Informatie/Smart Grid in Balans)	81.000
Stimulering Duurzame Energieproductie (SDE)	8.513
GEUR/SBIR	32.793
Smart storage/ EOS DEMO	62.232
Totaal	1.544.718

Duurzaam

Gebruik van materialen

Onderstaande tabel geeft de hoeveelheden nieuwe bedrijfsmiddelen die Enexis in 2014 in gebruik heeft genomen. Kabels en leidingen worden weergegeven in kilometers lengte, vrijstaande bedrijfsmiddelen in aantallen. Bij de ketenemissie in de voetafdruk rapporteren we over de CO₂-uitstoot als gevolg van de fabricage van deze bedrijfsmiddelen. Deze rapportage wordt in 2015 verder ontwikkeld. Bekeken wordt of dan ook de gebruikte hoeveelheden grondstoffen kunnen worden opgenomen en gerapporteerd.

Asset	2014
Transformatoren	603
MS schakelinstallaties	1.051
Compactstations	456
LS kabel (meters)	1.454.992
MS kabel (meters)	677.323
Condensatorbank	-
PVC leidingen (meters)	446.010
PE leidingen (meters)	648.768
Peko leidingen (meters)	103.863
Stalen leidingen (meters)	15.234

Energie en emissie

In de tabel met de CO₂-voetafdruk is bij elke categorie ook het onderliggende energieverbruik opgenomen. Het gaat daarbij om elektriciteits- en gasverbruik in de gebouwen en het verbruik van brandstoffen in het wagenpark van Enexis. Dit totale energieverbruik bedraagt omgerekend 237 TJ.

Een aparte categorie is energie die verloren gaat als net- en lekverliezen. Netverliezen zijn het gevolg van elektrische weerstand in elektriciteitskabels en netcomponenten. Gaslekverliezen ontstaan door verschillende oorzaken in de gasnetten. De energie-inhoud van de net- en lekverliezen bedroeg in 2014 6.052 TJ. De CO₂-uitstoot als gevolg van dit energieverbruik is te vinden in de CO₂-voetafdruk.

Sinds 2012 rapporteren we ook de Netwerkspecifieke indicator. Dit is de hoeveelheid eigen emissie per klant. In 2014 bedroeg deze 25,9. De waarde is daarmee iets lager dan in 2013 (26,7), en gelijk aan de waarde in 2012.

De energie-intensiteit, de hoeveelheid verbruikte energie per klant, bedroeg in 2014 1.319 MJ per klant. Deze waarde is in eerdere jaren niet gerapporteerd.

Monetaire waarde en niet-financiële sancties als gevolg van het niet naleven van milieu-wetgeving

Er is een intern beheersingssysteem aanwezig om te voorkomen dat er boetes worden ontvangen. Materiële boetes worden afgehandeld door de afdeling Juridische en Algemene Zaken (JAZ). Bij JAZ zijn over het jaar 2014 geen boetes bekend in verband met het niet naleven van milieuwetgeving.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Enexis verplicht alle leveranciers de supplier code of conduct te ondertekenen. Hierin verklaren leveranciers zich bewust te zijn van hun verantwoordelijkheid en zich te houden aan standaarden op het gebied van People, Planet en Profit. In het eigen MVO-beleid heeft Enexis opgenomen hoe integriteit in de keten is geborgd. Periodiek worden strategische leveranciers en leveranciers met verhoogde risico's bezocht. Op de aantallen wordt niet specifiek gemonitord en gerapporteerd.

Klantgericht

Kwaliteit

De kwaliteit van de dienstverlening wordt gemeten aan de hand van acht servicenormen, gebaseerd op de kwaliteitscriteria van de Netwerkcode.

Dienstverlening

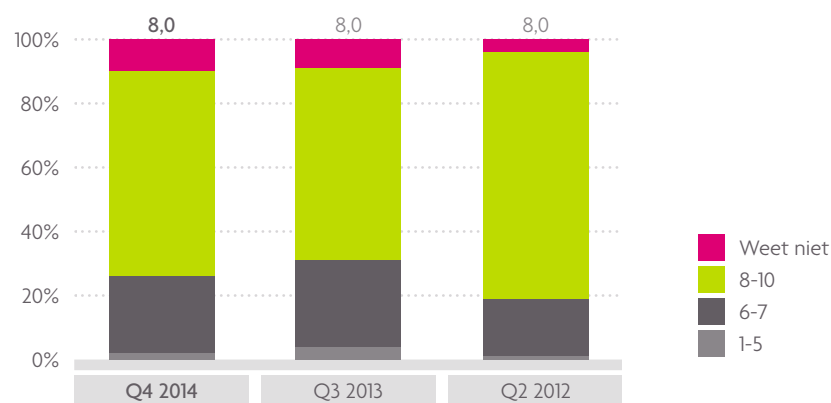
In procenten	2014	2013	2012	2011	2010
1 Bij storing monteur binnen 2 uur ter plaatse	99	98	99	98	98
2a Afhandeling van correspondentie binnen 10 werkdagen	100	100	99	100	99
2b Afhandeling van offertes binnen 10 werkdagen	98	96	93	98	98
3 Afspraken met de klant gemaakt in tijdsblokken van 2 uur	98	97	97	98	99
4 Werkzaamheden worden binnen 3 dagen uitgevoerd ¹⁾	90	86	81	97	99
5 Onderhoudsafspraken worden 5 dagen van tevoren gemaakt	98	97	89	99	99
6 Bij werkzaamheden met onderbreking van de energielevering wordt 3 dagen van tevoren gewaarschuwd	98	98	96	99	98
7 Offerte aangeboden binnen 10 dagen na ontvangst aanvraag	99	99	99	99	99
8 Op klantvragen over energieonderbreking wordt binnen 10 werkdagen gereageerd	100	100	100	100	100

1. De afwijkende cijfers representeren geen verminderde serviceprestatie, maar zijn het gevolg van een aanscherping van de definities in combinatie met een uniformeringsslag van de rapportages in 2012.

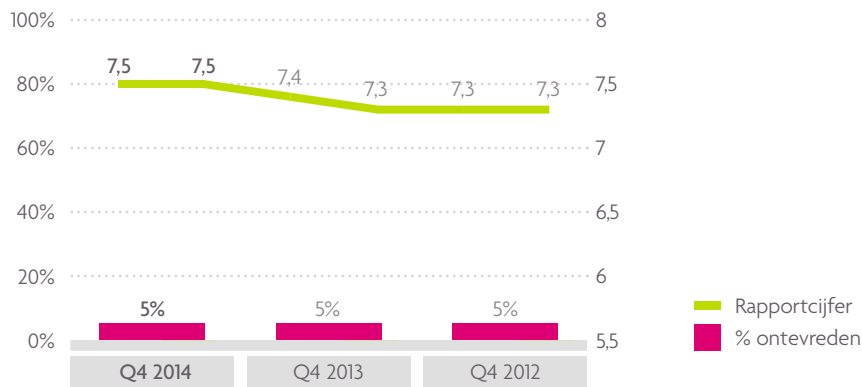
Totale dienstverlening

De tevredenheid van consumenten en kleinzakelijke klanten van Enexis is stabiel hoog en is in de afgelopen jaren nauwelijks gewijzigd. Voor grootzakelijke klanten ligt de algemene tevredenheid in Q4 2014 op een score van 7,5, waarbij 5 procent van de klanten aangeeft ontevreden te zijn. Over het geheel genomen is het beeld voor de grootzakelijke klanten in 2014 positiever dan in 2012 (7,2).

Gemiddelde rapportcijfer totale dienstverlening door consumenten en kleinzakelijke klanten

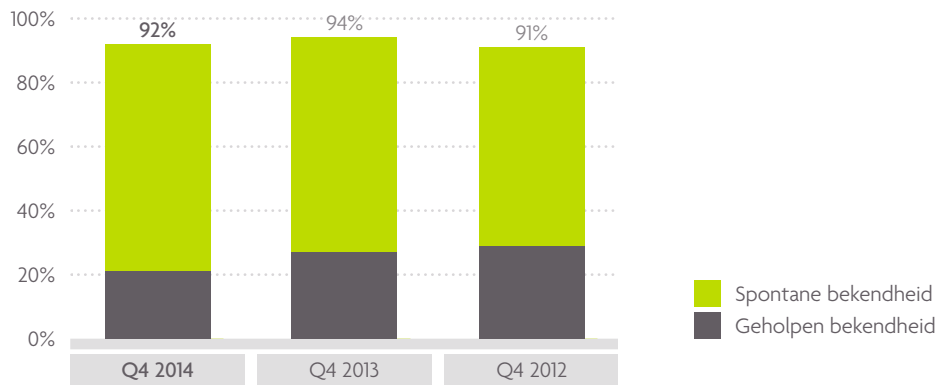
Gemiddelde rapportcijfer totale dienstverlening door grootzakelijke klanten

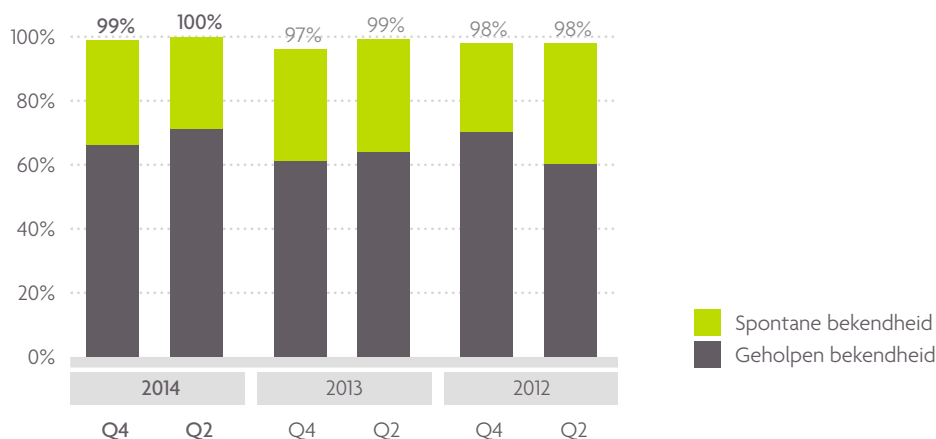
Naamsbekendheid

De totale naamsbekendheid onder consumenten en kleinzakelijke klanten ligt eind 2014 op 92%; dit beeld is vergelijkbaar met de voorgaande periode. Het percentage klanten dat spontaan Enexis noemt als netbeheerder vertoont sinds Q2 2013 wel een dalende lijn. Evenals in voorgaande jaren zijn vrijwel alle grootverbruikklanten (spontaan of geholpen) bekend met Enexis (99%). De spontane bekendheid ligt in Q4 op 66%; dit is vergelijkbaar met de voorgaande periode. Ongeveer 4 van de 5 grootverbruikklanten is bekend met de taken van Enexis; een jaar geleden lag dit cijfer lager (68%).

Naamsbekendheid Enexis onder consumenten en kleinzakelijke klanten

Naamsbekendheid Enexis onder grootzakelijke klanten

Veiligheid van producten en diensten

De veiligheid van producten en diensten betreft met name het veilig gebruik van energie. Enexis is hiervoor niet verantwoordelijk, maar ondersteunt de klant hierbij wel waar mogelijk.

Via de website energieveilig.nl geeft Enexis voorlichting over veilig gebruik van energie. Bij de uitrol van slimme meters wordt daarnaast de gasinstallatie van de klant gecontroleerd op lekken. Bij lekkage wordt de installatie tijdelijk afgesloten totdat de klant het probleem heeft laten oplossen.

Product- en dienstinformatie

Voor het grootverbruik wordt elke offerte vergezeld van een exemplaar van de Algemene Voorwaarden. Klanten in het kleinverbruik worden gewezen op de Algemene Voorwaarden en geattendeerd op de informatie die is opgenomen op de website van Enexis en op sites die informatie geven over verantwoord omgaan met energie, zoals www.energieveilig.nl.

Voor zover bekend zijn er geen klachten binnengekomen over de niet-naleving van regelgeving en vrijwillige codes betreffende informatie over en etikettering van producten en diensten, naar type resultaat.

Privacy

Deze categorie overtredingen is niet apart gecategoriseerd. De meest significante gevallen komen binnen via de Autoriteit Consument & Markt (ACM), bij de afdeling Regulering. In 2014 zijn geen gevallen van non-compliance bekend ten aanzien van de Elektriciteits- en Gaswet en ACM-gerelateerde zaken

In 2013 is bij klachten & Claims de aparte categorie 'privacy' verwijderd, omdat deze in de praktijk niet werd gebruikt. Klachten over privacy in directe relatie tot de slimme meter zullen mogelijk toenemen de komende jaren. Op dit moment zijn klachten hierover te verwaarlozen. Gezien de nabije toekomst met de grootschalige uitrol van slimme meters wordt overwogen om een dergelijke categorie te (her)invoeren.

Boetes

De dienstverlening van Enexis is gereguleerd via de kaders van de E-wet en de G-wet en valt onder toezicht van de Autoriteit Consument & Markt. In 2014 zijn geen boetes ontvangen voor non-compliance op dit gebied.

GRI-index

Voor een beschrijving van de aspecten management en evaluatie van materiële onderwerpen, behorend bij de 'disclosures on management approach' (DMA), verwijzen we naar de paragraaf "Management van materiële onderwerpen" op pagina 167

Categoriernaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
------------------------------	-----------------------	------------	--------------------

General Standard Disclosures

Strategie en analyse

G4-1	De verklaring van de hoogste beslissingbevoegde van de organisatie over de relevantie van duurzame ontwikkeling voor de organisatie en haar strategie.	"Enexis is partner in de energietransitie" op pagina 12	
-------------	--	---	--

Organisatie profiel

G4-3	Naam van de organisatie.	"Profiel Enexis" op pagina 4	
G4-4	Voornaamste merken, producten en/of diensten.	"Profiel Enexis" op pagina 4	
G4-5	Locatie van het hoofdkantoor van de organisatie.	"Colofon" op pagina 172	
G4-6	Het aantal landen waar de organisatie actief is en namen van landen met ofwel grootschalige activiteiten, ofwel met specifieke relevantie voor de duurzaamheidskwesties die in het verslag aan de orde komen.	"Profiel Enexis" op pagina 4	
G4-7	Eigendomsstructuur en de rechtsvorm.	"Historie Enexis" op pagina 5	
G4-8	Afzetmarkten (geografische verdeling, sectoren die worden bediend en soorten klanten/begunstigden).	"Profiel Enexis" op pagina 4	
G4-9	Omvang van de verslaggevende organisatie.	"Kerngegevens" op pagina 11	
G4-10	a. Aantal werknemers naar type arbeidscontract, en geslacht. b. Aantal werknemers met een vast dienstverband per werknemerscategorie en geslacht. c. Totaal personeelsbestand uitgesplitst naar werknemers en andere hulppersonen en geslacht. d. Totaal personeelsbestand naar regio en geslacht. e. Percentage werkzaamheden van de organisatie dat wordt uitgevoerd door personen die juridisch als zelfstandige worden aangemerkt of door andere personen dan de eigen werknemers/hulppersonen, werknemers/hulppersonen van toeleveranciers daaronder begrepen. f. Significante schommelingen in het aantal werknemers (zoals seizoensarbeid in de toeristische of agrarische sector).	"Personeelsontwikkeling" op pagina 139	Aantal werknemers bij contractors (volgens GRI EU-supplement). Aantallen zijn niet beschikbaar.
G4-11	Percentage medewerkers dat onder een collectieve arbeidsovereenkomst valt.	"Personeelsontwikkeling" op pagina 139	Aantal werknemers bij contractors die onder een cao vallen (volgens GRI EU-supplement). Aantallen zijn niet beschikbaar.
G4-12	Beschrijving van de toeleveringsketen van de organisatie.	"De energieketen" op pagina 4	
G4-13	Significante veranderingen tijdens de verslagperiode wat betreft omvang, structuur, eigendom of leveringsketen van de organisatie.	"Over dit verslag" op pagina 165	
G4-14	Uitleg over de toepassing van het voorzorgsprincipe door de verslaggevende organisatie.	"Ondernemingsbreed risicomanagement" op pagina 51	
G4-15	Extern ontwikkelde economische, milieugerelateerde en sociale handvesten, principes of andere initiatieven die door de organisatie worden onderschreven.	"Managementbenadering maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)" op pagina 142	

Categoriernaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
G4-16	Lidmaatschappen van verenigingen (zoals brancheverenigingen) en nationale en internationale belangenorganisaties.	"Lidmaatschappen" op pagina 142	

Geïdentificeerde materiële aspecten en grenzen

G4-17	a. Overzicht van alle ondernemingen die in de geconsolideerde jaarrekening of vergelijkbare stukken zijn opgenomen. b. Overzicht van alle in de geconsolideerde jaarrekening of vergelijkbare stukken opgenomen ondernemingen die niet onder dit verslag vallen.	"2.1 Algemeen" op pagina 77	
G4-18	a. Proces voor het bepalen van de inhoud en specifieke afbakening van het verslag. b. Uitleg van de door de organisatie gehanteerde uitgangspunten voor het bepalen van de inhoud van het verslag.	"Bepalen van de inhoud (materialiteit)" op pagina 165	
G4-19	Overzicht van alle materiële onderwerpen die tijdens het proces ter bepaling van de inhoud van het verslag zijn vastgesteld.	"Bepalen van de inhoud (materialiteit)" op pagina 165	
G4-20	Vermeld voor elk materieel onderwerp de afbakening binnen de organisatie.	"Bepalen van de inhoud (materialiteit)" op pagina 165	Geen specifieke rapportage. Alle onderwerpen worden materieel geacht voor de hele organisatie.
G4-21	Vermeld voor elk materieel onderwerp de afbakening buiten de organisatie.	"Bepalen van de inhoud (materialiteit)" op pagina 165	Geen specifieke rapportage. Vanwege het publieke karakter van Enexis worden alle onderwerpen materieel geacht voor stakeholders.
G4-22	Gevolgen van een eventuele herformulering van informatie die in een eerder verslag is verstrekt en de redenen voor deze herformulering.	"Bepalen van de inhoud (materialiteit)" op pagina 165	Niet van toepassing.
G4-23	Significante veranderingen ten opzichte van vorige verslagperiodes ten aanzien van reikwijdte en afbakening.	"Bepalen van de inhoud (materialiteit)" op pagina 165	

Overleg met de belanghebbenden

G4-24	Lijst van groepen belanghebbenden die de organisatie heeft betrokken	"Dialoog met stakeholders" op pagina 168	
G4-25	Basis voor inventarisatie en selectie van belanghebbenden die moeten worden betrokken.	"Dialoog met stakeholders" op pagina 168	
G4-26	De aanpak voor de dialoog met belanghebbenden, inclusief de frequentie van het overleg per type en groep belanghebbenden en of zij specifiek zijn betrokken in het kader van het verslaggevingsproces.	"Dialoog met stakeholders" op pagina 168	
G4-27	De belangrijkste onderwerpen en vraagstukken die uit het overleg met belanghebbenden naar voren zijn gekomen en hoe de organisatie hierop heeft gereageerd, onder meer via haar verslaggeving. Vermeld per onderwerp/vraagstuk door welke groep belanghebbenden dit naar voren is gebracht.	"Dialoog met stakeholders" op pagina 168	Gerapporteerd zijn de belangrijkste thema's per stakeholder, zoals gebleken uit de dialoog. De reactie van Enexis daarop is niet in de tabel weergegeven, maar blijkt uit de rapportage over de strategie en de resultaten.

Verslag profiel

G4-28	De verslagperiode waarop de verstrekte informatie betrekking heeft.	"Reikwijdte" op pagina 165	
G4-29	De datum van het meest recente vorige verslag.	"Reikwijdte" op pagina 165	
G4-30	Verslaggevingscyclus.	"Assurance" op pagina 169	

Categoriernaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
G4-31	De contactpersoon voor vragen over het verslag of de inhoud ervan.	"Colofon" op pagina 172	
G4-32	Het gekozen applicatieniveau.	"GRI-index" op pagina 150	
G4-33	a. Beleid en huidige praktijk met betrekking tot het verkrijgen van externe assurance voor het verslag. b. De omvang en grondslag van de externe assurance indien niet genoemd in de assuranceverklaring bij het duurzaamheidsverslag. c. De relatie tussen de organisatie en de assurance-aanbieders. d. Vermeld of het hoogste bestuurslichaam of hogere leidinggevenden betrokken zijn bij het verkrijgen van assurance voor het duurzaamheidsverslag.	"De externe accountant" op pagina 57	

Corporate governance

G4-34	De bestuursstructuur van de organisatie, met inbegrip van commissies die onder het hoogste bestuurslichaam vallen. Vermeld de commissies die verantwoordelijk zijn voor de besluitvorming over economische, milieugerelateerde en maatschappelijke onderwerpen.	"Corporate governance" op pagina 53	
-------	---	-------------------------------------	--

Ethiek en integriteit

G4-56	Beschrijving van de door de organisatie gehanteerde waarden, principes, standaarden en gedragsnormen, zoals een gedragscode.	"Gedragscodes" op pagina 140, "MVO-beleid" op pagina 140	
-------	--	---	--

Sector supplement electric utilities

EU 1	Geïnstalleerde capaciteit onderverdeeld naar primaire energiebron naar regulatorisch regime		Deze is alleen van toepassing op productiemaatschappijen
EU 2	Opgewekte energie verdeeld naar primaire energiebronnen en naar regulatorisch regime		Deze is van toepassing op productiebedrijven
EU 3	Het aantal huishoudelijke, industriële en institutionele klanten	"De netten" op pagina 18	Rapportage is niet gesplitst naar type klant
EU 4	De lengte van de transmissie en distributienetwerken per regulatorisch regime	"De netten" op pagina 18	
EU 5	Allocatie van CO ₂ -emissierechten onderverdeeld naar emissiehandel framework		Niet van toepassing. Enexis valt niet onder verplichte emissiehandel

Specific standard disclosures

Economie

Economische prestatie-indicatoren

G4-DMA		"Financiële gang van zaken" op pagina 48	
G4-EC1	Directe economische waarden die zijn gegenereerd en gedistribueerd.	"Geconsolideerde jaarrekening 2014" op pagina 72	

Indirecte economische effecten

G4-DMA			
G4-EC7	Impact van investeringen in infrastructuur en services.	"Asset Management" op pagina 27, "Werkzaamheden 2014" op pagina 28	

Categoriernaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
G4-EC8	Indirecte economische impact, waaronder de omvang ervan.	<u>"We stimuleren klanten energie te besparen" op pagina 39</u>	Rapportage is alleen kwalitatief. Kwantitatieve impact bij klanten is moeilijk te bepalen.

Milieuprestatie-indicatoren

Materialen

G4-DMA			Er is nog geen specifiek beleid op het gebied van materialen.
G4-EN1	Totale hoeveelheid gebruikte materialen naar gewicht of volume.	<u>"Gebruik van materialen" op pagina 145</u>	Gerapporteerd: aantallen bedrijfsmiddelen. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerecyclede en niet-gerecyclede materialen. Door een verdieping van het model van ketenemissies, zal dit in de toekomst beschikbaar komen.

Energie

G4-DMA		<u>"We werken emissieneutraal" op pagina 40, "Duurzame gebouwen" op pagina 41, "Mobiliteit" op pagina 41, "Duurzaam energietransport" op pagina 42</u>	
G4-EN3	Energieverbruik binnen de organisatie.	<u>"CO₂-voetafdruk Enexis" op pagina 159, "Energie en emissie" op pagina 145</u>	
G4-EN5	Energie-intensiteit.	<u>"CO₂-voetafdruk Enexis" op pagina 159, "Energie en emissie" op pagina 145</u>	
G4-EN6	Reductie van energieverbruik.	<u>"CO₂-voetafdruk Enexis" op pagina 159, "Energie en emissie" op pagina 145</u>	De reductie wordt niet gekwantificeerd per initiatief, omdat de reductie niet volledig herleidbaar is naar de gekozen maatregelen.

Emissies

G4-DMA		<u>"We werken emissieneutraal" op pagina 40, "Duurzaam" op pagina 37</u>	
G4-EN15	Directe uitstoot van broeikasgas (scope 1).	<u>"CO₂-voetafdruk Enexis" op pagina 159</u>	
G4-EN16	Indirecte uitstoot van broeikasgas (scope 2).	<u>"CO₂-voetafdruk Enexis" op pagina 159</u>	
G4-EN17	Andere indirecte uitstoot van broeikasgas (scope 3).	<u>"CO₂-voetafdruk Enexis" op pagina 159</u>	
G4-EN18	Emissies van broeikasgassen (BKG) emissie-intensiteit.	<u>"CO₂-voetafdruk Enexis" op pagina 159</u>	
G4-EN19	Reductie van uitstoot van broeikasgassen.	<u>"CO₂-voetafdruk Enexis" op pagina 159, "Energie en emissie" op pagina 145</u>	De reductie wordt niet gekwantificeerd per initiatief, omdat de reductie niet volledig herleidbaar is naar de gekozen maatregelen.
G4-EN20	Emissie van ozonafbrekende stoffen (ODS).	<u>"CO₂-voetafdruk Enexis" op pagina 159</u>	

Categoriernaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
Afval			
G4-DMA		"Afvalmanagement" op pagina 41	
G4-EN23	Totaalgewicht afval naar type en verwijderingsmethode.	"Kerncijfers 2014" op pagina 17	
Producten en diensten			
G4-DMA		"We werken emissieneutraal" op pagina 40	
G4-EN27	Initiatieven ter compensatie van de milieugevolgen van producten en diensten en de omvang van deze compensatie.	"We werken emissieneutraal" op pagina 40, "Duurzaam energietransport" op pagina 42, "CO ₂ -voetafdruk Enexis" op pagina 159	
Compliance milieu			
G4-DMA		"Duurzaam" op pagina 145	
G4-EN29	Hoogte van significante boetes en totaal aantal niet-geldelijke sancties wegens het niet naleven van milieuwet- en regelgeving.	"Duurzaam" op pagina 145	
Totaal omgeving			
Leveranciersonderzoek naar milieu-effecten			
G4-DMA		"Duurzaam" op pagina 145	
G4-EN32	Percentage nieuwe leveranciers dat onderzocht is op criteria met betrekking tot impact op de samenleving.		Rapportage is kwalitatief. Hierop is geen monitoring aanwezig.
Arbeidsomstandigheden en volwaardig werk			
Werkgelegenheid			
G4-DMA		"Enexis Manier van Werken" op pagina 20	
G4-LA1	Totaal aantal (nieuwe) werknemers en snelheid van personeelsverloop per leeftijdsgroep, geslacht en regio.	"Mens en organisatie" op pagina 139, "Personeelsverloop" op pagina 140	
G4-LA3	Aandeel van de medewerkers dat terugkeert na ouderschapsverlof, onderverdeeld naar geslacht.	"Mens en organisatie" op pagina 139, "Ouderschapsverlof" op pagina 140	
Verhouding tussen werkgever en werknemer			
G4-DMA		"Mens en organisatie" op pagina 139, "Ondernemingsraad" op pagina 24	
G4-LA4	Minimumopzegtermijn in verband met operationele veranderingen, inclusief of deze zijn voorgeschreven in de cao.	"Mens en organisatie" op pagina 139, "Afspraken over arbo-onderwerpen met de vakbonden" op pagina 141	
Gezondheid en veiligheid			
G4-DMA		"Veiligheid" op pagina 20	
G4-LA5	Percentage van het personeelsbestand dat is vertegenwoordigd in formele commissies die bijdragen aan de controle op en advies over gezondheid en veiligheid.	"Ondernemingsraad" op pagina 24	

Categoriernaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
G4-LA6	Type en mate van letsel, beroepsziekte, afwezigheid en verzuim, en het totale aantal werkgerelateerde sterfgevallen, per regio en per geslacht.	<u>"Veiligheid" op pagina 20</u>	Gerapporteerd worden de DART-rate en VGWM-resultaten conform de Enexis-doelstellingen.
G4-LA7	Werknemers met een hoog risico op ongevallen, of een hoog risico op werkgerelateerde ziektes.		Wordt niet gerapporteerd.
G4-LA8	Afspraken over arbo-onderwerpen vastgelegd in formele overeenkomsten met vakbonden.	<u>"Mens en organisatie" op pagina 139, "Afspraken over arbo-onderwerpen met de vakbonden" op pagina 141</u>	

Opleiding en onderwijs

G4-DMA		<u>"Vakmanschap" op pagina 22</u>	
G4-LA9	Gemiddeld aantal uren dat een werknemer per jaar besteedt aan opleidingen, onderverdeeld naar werknemerscategorie en geslacht.	<u>"Vakmanschap" op pagina 22</u>	Totaal aantal uren, niet per medewerker, niet onderverdeeld naar categorie.
G4-LA10	Programma's voor competentie management en 'een leven lang leren', waardoor de blijvende inzetbaarheid van medewerkers wordt gegarandeerd en zij geholpen worden bij het afronden van hun loopbaan.	<u>"Vakmanschap" op pagina 22</u>	
G4-LA11	Percentage medewerkers dat regelmatig wordt ingelicht over prestatie- en loopbaanontwikkeling, naar geslacht en werknemerscategorie.	<u>"Prestatie- en loopbaanontwikkeling" op pagina 141</u>	

Diversiteit

G4-DMA		<u>"Leiderschap" op pagina 23</u>	
G4-LA12	Samenstelling van bestuurslichamen en onderverdeling van medewerkers per categorie, naar geslacht, leeftijdsgroep, het behoren tot een bepaalde maatschappelijke minderheid en andere diversiteitsindicatoren.	<u>"Raad van Bestuur" op pagina 68</u>	

Maatschappelijke prestatie-indicatoren

Lokale gemeenschappen

G4-DMA		<u>"De betrouwbaarheid van de energienetten in 2014 waarden jullie als goed. Toch hebben jullie klanten last gehad van een aantal storingen." op pagina 14</u>	DMA is verdeeld over verschillende onderwerpen waaronder: de betrouwbaarheid van de netten, veiligheid, impact van werkzaamheden, storingen, veranderingen in de energievoorziening.
G4-SO1	Aard, reikwijdte en effectiviteit van alle programma's en methoden die de effecten van de activiteiten op gemeenschappen bepalen en beheren, waaronder vestiging, activiteiten en vertrek.	<u>"Betrouwbaarheid en veiligheid op het huidige hoge niveau" op pagina 25, "Storingen" op pagina 31, "Leren van storingen" op pagina 31, "Distributieautomatisering" op pagina 32, "Elektrisch vervoer" op pagina 33, "Jouw Energie Moment" op pagina 33</u>	
G4-SO2	Activiteiten met een werkelijke of potentieel significant negatief effect op lokale gemeenschappen.	<u>"Storingen" op pagina 31</u>	

Categoriernaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
Compliance			
G4-DMA		"Betrouwbaar" op pagina 143	
G4-SO8	Monetaire waarde van significante boetes wegens het niet naleven van wet- en regelgeving.	"Betrouwbaar" op pagina 143	
Productverantwoordelijkheid			
Gezondheid en veiligheid klanten			
G4-DMA			
G4-PR1	Percentage van producten en diensten waarvan de gevolgen voor de gezondheid en veiligheid worden geëvalueerd in het kader van verbetering.	"Veiligheid" op pagina 32, "Veiligheid van producten en diensten" op pagina 149	
Productinformatie			
G4-DMA			
G4-PR3	Type informatie over producten en diensten die de organisatie zichzelf oplegt en het percentage producten en diensten die onderhevig zijn aan dergelijke informatie-eisen.	"Mens en organisatie" op pagina 139, "Klantgericht" op pagina 147	
G4-PR5	Resultaat van klanttevredenheidsonderzoek.	"Klanttevredenheid" op pagina 43, "Kwaliteit" op pagina 147	
Privacy van klanten			
G4-DMA		"Klantgericht" op pagina 147	
G4-PR8	Totaal aantal gegronde klachten over inbreuken op de privacy en het kwijtraken van klantgegevens.	"Privacy" op pagina 149	
Compliance			
G4-DMA			
G4-PR9	Bedrag van significante boetes wegens het niet naleven van wet- en regelgeving inzake de levering en het gebruik van producten en diensten.	"Boetes" op pagina 149	
Sectorsupplement Electric Utilities			
DMA Availability and reliability		"Asset Management" op pagina 27	
EU10	Geplande capaciteit afgezet tegen de verwachte langetermijnvraag naar energie, opgedeeld naar energiebron en regulatorisch regime.		Wordt niet gerapporteerd, deze indicator heeft betrekking op productiebedrijven.
Demand-Side Management			
G4-DMA		"Jouw Energie Moment" op pagina 33	
Research and Development			
EU11	De gemiddelde efficiëntie van de thermische centrales naar energiebron en naar regulatorisch regime.		Wordt niet gerapporteerd, deze indicator heeft betrekking op productiebedrijven.
EU12	Netverliezen als percentage van totale gedistribueerde volume.	"CO ₂ -voetafdruk Enexis" op pagina 159	Gerapporteerd wordt de totale hoeveelheid.
Society: Disaster/Emergency Planning and Response			
G4-DMA			

Categoriennaam/ indicator	Naam van de indicator	Verwijzing	Niet gerapporteerd
Product Responsibility: Access			
G4-DMA	De gemiddelde efficiëntie van de thermische centrales naar energiebron en naar regulatorisch regime.	"Betrouwbaar" op pagina 25	
EU26	Niet aangesloten deel bevolking in concessiegebied netbeheerder.	"Aansluitingen" op pagina 143	
EU27	Afsluitingen en duur afsluiting wegens wanbetaling uitgesplitst naar duur van de afsluiting en regelgevingseisen.		Wordt niet gerapporteerd, ligt bij leverancier i.v.m. leveranciersmodel
EU28	De frequentie dat de stroom uitvalt.	"Betrouwbaar" op pagina 143	
EU29	Gemiddelde uitvalduur.	"Betrouwbaarheid en veiligheid op het huidige hoge niveau" op pagina 25	

Ernst & Young heeft een assurance-opdracht uitgevoerd die gericht was op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid dat de informatie in de hoofdstukken 'Over Enexis', 'Verslag over 2014', en 'CO₂ voetafdruk' in het jaarverslag 2014 van Enexis in alle van materieel belang zijnde aspecten juist is weergegeven in overeenstemming met de 'Sustainability Reporting Guidelines' G4 (Core) van Global Reporting Initiative, de Handreiking maatschappelijke verslaggeving van de Raad voor de Jaarverslaglegging en de interne verslaggevingscriteria van Enexis. Op het moment dat in de GRI-tabel naar deze hoofdstukken wordt verwezen, is de informatie meegenomen in de scope van de assurance-opdracht. Indien er geen verwijzing is opgenomen naar deze hoofdstukken is er geen assurance van toepassing. Wij verwijzen naar pagina 136 voor het assurance-rapport van de onafhankelijke accountant.

De voetafdruk is te vinden in de [tabel](#). Bij de berekening is het model van de gezamenlijke energienetbeheerders gebruikt, opgesteld onder de vlag van Netbeheer Nederland.

Reductie van energieverbruik en CO₂-uitstoot

De voetafdruk is in 2014 gedaald met 2,8% ten opzichte van 2013. Deze daling had een aantal oorzaken:

- ◆ Verlaging van het energieverbruik in de gebouwen. Door opening van de energieneutrale kantoren in Venlo, Maastricht en Zwolle is het verbruik in de kantoren flink afgenomen. Ook de zachte winter had een positief effect. De verlaging van het gasverbruik van ca. 40% is zichtbaar in de voetafdruk. De reductie van het elektriciteitsverbruik heeft geen verlaging van CO₂-uitstoot tot gevolg, omdat voor kantoren waarvoor we zelf de keuze hebben, Nederlandse groene stroom wordt gebruikt.
- ◆ Verlaging van het lekverlies uit het gasnet door vervanging van een deel van de grijs gietijzeren leidingen door nieuwe kunststoffen leidingen
- ◆ Verlaging van de uitstoot als gevolg van mobiliteit. In 2014 was een doelstelling voor reductie van het brandstofverbruik. Deze doelstelling is niet gehaald. Wel is een jarenlange stijging omgebogen naar een daling. Deze is het sterkst bij woon-werkverkeer en dienstreizen met eigen auto's. De verhuizing van het hoofdkantoor naar een locatie naast station 's-Hertogenbosch speelt hier waarschijnlijk mee.

De uitstoot als gevolg van SF₆-lekkage is toegenomen. Het betreft hier het bijvullen van enkele grotere installaties die niet jaarlijks worden bijgevuld.

Compensatie van milieu-effecten

Enexis werkt volgens de Trias Energetica. Voor het energieverbruik betekent dit dat wanneer mogelijk duurzame energie wordt gebruikt en dat de restemissie wordt gecompenseerd.

Voor de netverliezen heeft Enexis 1.610.400 MWh Garanties van Oorsprong ingekocht van Scandinavische waterkrachtcentrales. Ten opzichte van niet-geormerkte stroom is hiermee een reductie van de voetafdruk van Enexis bereikt van 753.667 ton CO₂. Ten opzichte van de gecontracteerde mix vóór vergroening een reductie van 752.468 ton CO₂.

In de gebouwen wordt Nederlandse windenergie gebruikt voor het volledige volume van 7.676 MWh elektriciteit. Voor gas wordt een mix gebruikt van groen gas (20%) en bosgecompenseerd gas. Omdat de boscompensatie door de leverancier niet volgens een internationaal gecontroleerde standaard is uitgevoerd, is dit deel gerekend als fossiel, waarmee de CO₂-uitstoot overschat is.

De compensatie van de restemissie vindt plaats via Gold Standard-certificaten. Er is 123.467 ton CO₂ gecompenseerd in 2014. Daarmee is Enexis netto emissieneutraal.

Ozonafbrekende stoffen

Enexis gebruikt in het kernproces geen ozonafbrekende stoffen.

CO₂-voetafdruk Enexis

	CO ₂ -uitstoot (in ton CO ₂ -equivalent)		
	2014	2013	2012
Net- en lekverlies			
Lekkages gasnetwerk	104.975	106.825	107.909
Lengte leidingnet 44.735 km			
Gaslekkage 7,2 mln m ³ aardgas			
Netverlies elektriciteitstransport ^{1) 5)}	0	0	0
1.610 mln kWh elektriciteit			
Lekkage SF ₆ uit schakelapparatuur	470	88	114
Lekkage 19,7 kg			
Mobiliteit			
Lease- en dienstauto's ^{2) 5)}	12.835	12.928	12.107
Wagenpark 5,0 mln liter brandstof			
Woon-werkverkeer ³⁾	2.374	2.747	
13,7 mln km			
Dienstreizen	1.215	1.529	
7,0 mln km			
Openbaar vervoer ⁵⁾	225	155	
Treinreizen 3,4 mln km			
Vliegereizen 0,6 mln km			
Taxitrips 0,0 mln km			
Verbruik gebouwen			
Aardgasverbruik gebouwen	1.333	2.693	2.547
0,7 mln m ³ aardgas en 0,2 mln m ³ biogas			
Groen elektriciteitsverbruik gebouwen ⁴⁾	0	0	0
7,7 mln kWh groene elektriciteit			
Totaal eigen emissie Enexis	123.427	126.965	122.677
Compensatie met Gold Standard-certificaten	123.427	126.965	122.677
Netto eigen emissie Enexis	0	0	0

- Enexis heeft het netverlies groen ingekocht via Garanties van Oorsprong van waterkrachtcentrales in Scandinavië. De vermeden emissie hierdoor was t.o.v. de gemiddelde handelsmix 753.667 ton CO₂. Ten opzichte van de specifiek ingekochte mix was de vermeden emissie 752.468 ton CO₂.
- Inclusief elektrische auto's.
- Tot en met 2012 heeft Enexis de emissie van reizen van medewerkers met eigen vervoer/openbaar vervoer gesommeerd gerapporteerd als ketenemissie.
- In de gebouwen gebruikt Enexis sinds 2012 100% Nederlandse windenergie. De vermeden emissie hierdoor was t.o.v. de gemiddelde handelsmix 3.592 ton CO₂.
- Data brandstofverbruik 2014 bepaald op basis van extrapolatie periode jan. t/m nov. 2014. Data Openbaar vervoer periode dec 2013 t/m nov 2014.

	CO ₂ -uitstoot (in ton CO ₂ -equivalent)		
	2014	2013	2012
Mobiliteit: reizen medewerkers met eigen vervoer en openbaar vervoer ¹⁾	-	-	5.154
Productie van netwerkcomponenten door leveranciers ²⁾	36.496	39.121	47.725
2.132 km kabel			
1.166 km gasleiding			
603 transformatoren			
1.507 installaties en stations			
Verwerking van bedrijfsafval			
Emissie bij verwerking	-	6.590	5.290
Vermeden emissie in de keten als gevolg van recycling door Enexis	7.250	5.450	4.280

- Per 2013 rapporteert Enexis mobiliteit volledig in de eigen emissie.
- Data december bepaald op basis van extrapolatie periode januari t/m november 2014.
- Emissiegegevens niet beschikbaar op publicatiedatum.

Splitsing van de CO₂-uitstoot naar gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten

De tabel geeft de CO₂-uitstoot weer gesplitst naar de gereguleerde activiteiten, die Enexis moet uitvoeren volgens de Elektriciteits- en de Gaswet en niet-gereguleerde (overige) activiteiten. Deze splitsing helpt om de uitstoot van verschillende netbeheerders met elkaar te vergelijken.

	CO ₂ -uitstoot (in ton CO ₂ -equivalent)	
	Gereguleerd	Niet-gereguleerd
Net- en lekverlies		
Lekkages gasnetwerk	104.975	-
Netverlies elektriciteitstransport ¹⁾	0	-
Lekkage SF ₆ uit schakelapparatuur	470	-
Mobiliteit		
Lease- en dienstauto's ⁴⁾	12.363	472
Woon-werkverkeer	2.274	100
Dienstreizen	1.153	62
Openbaar vervoer ⁴⁾	216	9
Verbruik gebouwen		
Aardgasverbruik gebouwen	1.294	39
Groen elektriciteitsverbruik gebouwen ³⁾	0	0
Totaal eigen emissie Enexis	122.746	681
Compensatie met Gold Standard-certificaten	122.746	681
Netto eigen emissie Enexis	0	0

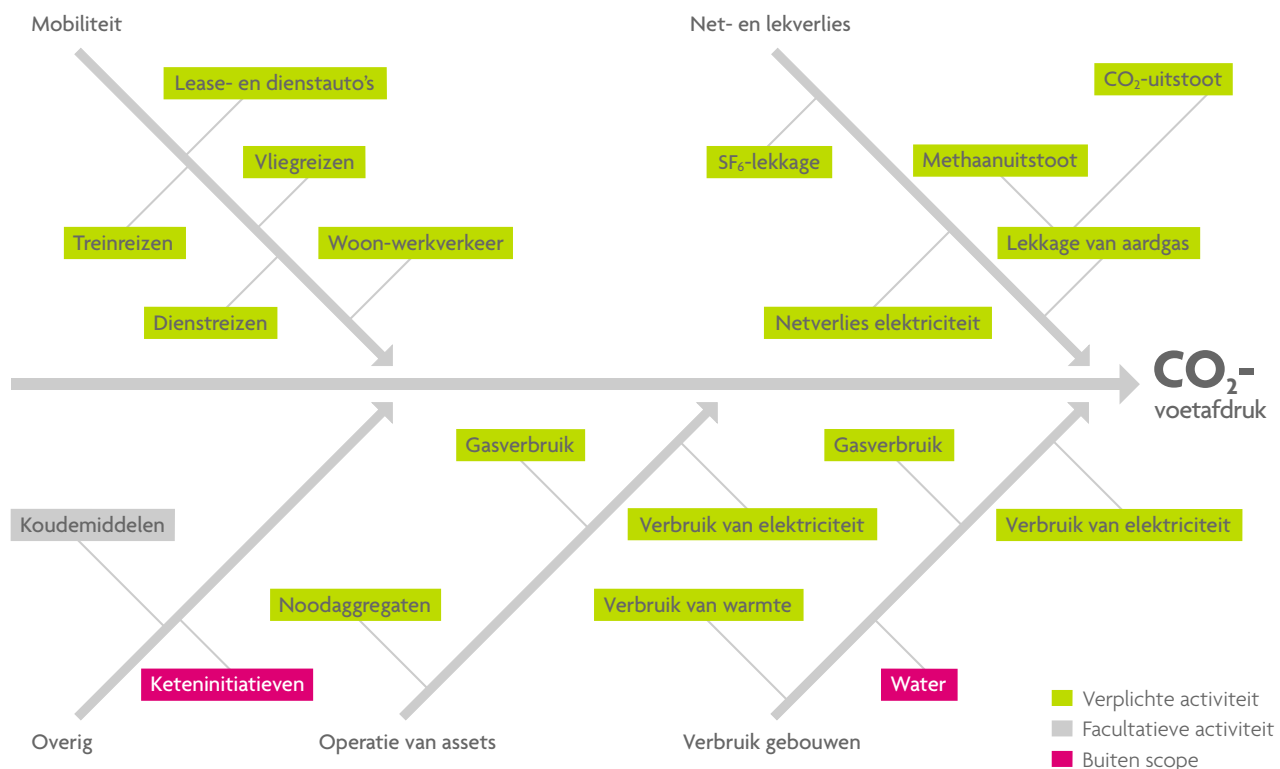
1. Enexis heeft het netverlies groen ingekocht via Garanties van Oorsprong van waterkrachtcentrales in Scandinavië. De vermeden emissie hierdoor was t.o.v. de gemiddelde handelsmix 753.667 ton CO₂. Ten opzichte van de specifiek ingekochte mix was de vermeden emissie 752.468 ton CO₂.
2. Voor elektrische auto's is uitgegaan van de landelijke handelsmix. In de praktijk is de emissie veel lager, omdat veelal groene stroom geladen wordt bij Enexis-gebouwen of laadpalen van stichting E-laad.
3. In de gebouwen gebruikt Enexis sinds 2012 100% Nederlandse windenergie.
4. Data november en december bepaald op basis van extrapolatie periode januari t/m oktober 2014.

Toelichting bij de berekening van de CO₂-voetafdruk

In 2013 hebben de netbeheerders binnen Netbeheer Nederland gezamenlijk een stap vooruit gezet op het gebied van carbon management. Onder voorzitterschap van Enexis hebben zij een gezamenlijk model ontwikkeld voor berekening van de CO₂-voetafdruk van netbeheerders. In dit jaarverslag rapporteert Enexis de voetafdruk conform het gezamenlijke model, net als in het vorige jaarverslag. Het model is vastgelegd in het document Handleiding CO₂-voetafdruk netbeheerders. We hebben gebruikgemaakt van de vastgestelde versie 1.3.

Als leidraad voor het berekenen van de CO₂-voetafdruk gebruikt het gezamenlijke model de Greenhouse Gas Protocol (GHG) Corporate Standard:

CO₂-voetafdruk

Het model wijkt op enkele punten af van het GHG-protocol. De categorie dienstreizen en woon-werkverkeer met eigen voertuigen en openbaar vervoer 'verhuist' van de categorie ketenemissie naar de eigen emissie. Bij de emissie door elektriciteitsverbruik passen we dual reporting toe. De gerapporteerde waarde van de voetafdruk van 2012 en eerder hebben we niet herberekend volgens het in 2013 ontwikkelde model. De verschillen in de nettovoetafdruk vóór CO₂-compensatie wijken in een vergelijkende berekening over het jaar 2012 minder dan 0,5% af.

De CO₂-voetafdruk is onderdeel van het geconsolideerde jaarverslag van Enexis Holding N.V.

De organisatorische scope van de voetafdruk omvat dan ook de jaarlijkse uitstoot door activiteiten van de bedrijfsonderdelen opgenomen in het verslag, namelijk: Enexis B.V. en Fudura B.V. De invloed van activiteiten van niet-geconsolideerde deelnemingen nemen we niet mee. In overeenstemming met de sectorafspraken geven we in dit verslag alleen de uitstoot van het gereguleerde deel van Enexis weer in de tabel onder deze verantwoording.

Uitgangspunten

De voetafdruk berekenen we volgens de Operational Control-benadering van het GHG-protocol. De operationele scope van de voetafdruk omvat hiermee de activiteiten waarover Enexis een beslissende mate van controle heeft. Dit zijn activiteiten die samenhangen met het aanleggen en beheren van netten voor het transport van elektriciteit en gas. Voor aanleg en beheer heeft Enexis zowel een buitendienst als een ondersteunende kantoororganisatie.

Alle broeikasgassen rapporteren we in CO₂-equivalenten. Naast CO₂ rapporteren we methaan- en SF₆-emissies. De omrekenfactoren naar CO₂-equivalenten hebben we ontleend aan het IPCC Fourth Assessment Report bij een zichttermijn van 100 jaar. Emissiefactoren hebben we ontleend aan de bron www.co2emissiefactoren.nl. Deze bron is ontstaan na een Green Deal tussen het ministerie van Infrastructuur en Milieu en verschillende marktpartijen. Het doel van de deal is te komen tot een uniforme standaardset van emissiefactoren voor Nederlandse bedrijven en overheid.

Voor de emissie van elektriciteitsverbruik worden altijd drie waarden gerapporteerd:

- ◆ De emissie indien 'gemiddelde stroom' gebruikt zou zijn. Maatgevend is de Nederlandse 'handelsmix', jaarlijks vastgesteld door CE Delft.
- ◆ De emissie op basis van de bij een energieleverancier gecontracteerde elektriciteitsmix.
- ◆ De netto-emissie na verrekening van eventuele eigen inkoop van groencertificaten. Deze wordt gebruikt in de optelling van emissies.

In het model is gekozen voor zogenaamde Tank-to-Wheel emissiefactoren.

Er zijn geen sectormodellen voor berekening van de ketenemissies door de productie van bedrijfsmiddelen door toeleveranciers en van de verwerking van bedrijfsafval door de afvalverwerker. Enexis heeft hiervoor in 2012 zelf modellen ontwikkeld. Deze emissie rapporteren we als 'ketenemissie'.

De volgende onderdelen maken deel uit van de CO₂-voetafdrukberekening:

Mobiliteit

- ◆ Reizen en vervoer wagenpark Enexis. Als input gebruiken we de werkelijk getankte hoeveelheid brandstof. De emissie van de elektrische auto's in het wagenpark hebben we hierin voor het eerst meegenomen, uitgaande van opladen met 'gemiddelde stroom'.
- ◆ Woon-werkverkeer en dienstreizen. We rekenen met de gedeclareerde kilometers. De berekening van de emissie gaat uit van een gemiddeld voertuig met onbekend verbruik en brandstofsoort.
- ◆ Reizen met openbaar vervoer.
  - ▶ Treinverkeer: We rekenen met de opgave van de kilometers via Mobility Mixx.
  - ▶ Taxiriten: Basis is de opgave via Mobility Mixx.
  - ▶ Vliegverkeer: We rekenen met de opgave van vluchten door het gecontracteerde reisbureau. Voor continentale en intercontinentale vluchten gelden verschillende emissiefactoren.

Energieverbruik in de gebouwen

- ◆ Elektriciteitsgebruik in de eigen gebouwen. Voor de gebouwen die volledig door Enexis gebruikt worden, is de basis het gemeten verbruik. Voor gedeelde gebouwen berekenen we het verbruik op basis van een kengetal. In 2014 hebben we het gehele jaar duurzame energie van Nederlandse windmolens afgenomen.
- ◆ Gasgebruik in de eigen gebouwen. Voor de gebouwen die volledig bij Enexis in gebruik zijn, is de basis het gemeten verbruik. Voor gedeelde gebouwen berekenen we het verbruik op basis van een kengetal.

Operatie van assets en overig

In de categorie operatie van assets rapporteert Enexis geen emissie. Het energieverbruik in de assets meten we niet apart en is onderdeel van het netverlies.

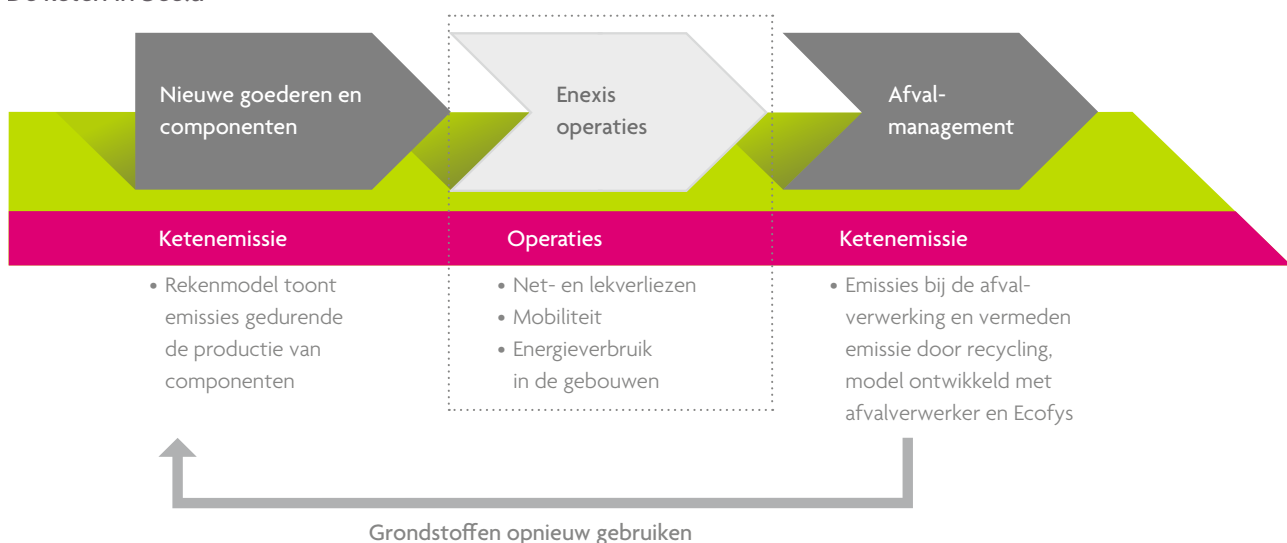
Het verbruik van koelmiddelen hebben we opgenomen in de categorie overig. In de assets van Enexis verbruiken we geen koelmiddelen en het gebruik van koelmiddelen in gebouwen meten we niet. We achten dit verwaarloosbaar ten opzichte van andere emissies.

Ketenemissies

- ◆ Productie van nieuwe assets. Voor de verschillende categorieën assets (o.a. kabels, gasleidingen, transformatoren) hebben we de emissie bij productie bepaald op basis van primaire data en kengetallen. Deze waarden hebben we vermenigvuldigd met de feitelijk in 2014 in gebruik genomen assets. We hebben ervoor gekozen om, rekening houdend met de beperkingen in volledigheid in de keten, de volledige emissie van de productie van assets te rapporteren in het jaar van ingebruikname.
- ◆ Verwerking van bedrijfsafval. Samen met afvalverwerker Sita en adviesbureau Ecofys hebben we de keten van afvalverwerking in beeld gebracht. Voor elk van de hoofdstromen geven we alle stappen van verwijdering tot en met finale verwerking weer (zie figuur ketenoptimalisatie). Voor elke stap hebben we de emissie bij verwerking per gewichtseenheid bepaald, deels met primaire data en deels op basis van secundaire data uit de eco-invent Database. Hiermee hebben we de emissie bij verwerking van de afvalstroom berekend.

Ketenoptimalisatie

De keten in beeld

De berekening van de ketenemissie uit de productie van assets en uit de verwerking van bedrijfsafval hebben we gebaseerd op de werkelijke hoeveelheden in gebruik genomen assets, respectievelijk aan de afvalverwerker aangeboden afval. De omrekening naar CO₂-uitstoot hebben we gebaseerd op data van derde partijen en op kengetallen van betrouwbare en erkende brondocumenten, zoals het Greenhouse Gas Protocol. Deze aanpak leidt op korte termijn tot voldoende inzicht om met ketenpartners te werken aan reductie van uitstoot.

Het kwantificeren van CO₂-uitstoot kent onzekerheden door variabelen als (de keuze van) emissiefactoren om de emissies te berekenen, het vaststellen van de volledigheid van de CO₂-uitstoot van de keten en de beperkte mogelijkheden deze variabelen te bepalen onder alle omstandigheden. Als gedetailleerde primaire gegevens beschikbaar komen zullen we de berekening verbeteren.

De validatie van de voetafdruk is onderdeel van de accountantscontrole op het niet-financiële deel van het jaarverslag.

Conform het CO₂-model van de gezamenlijke netbeheerders is Enexis transparant over welk deel van de voetafdruk toe te schrijven is aan gereguleerde taken en welk deel aan additionele activiteiten. Deze [tabel](#) geeft deze splitsing weer. Het niet-gereguleerde werk is uitgevoerd binnen Fudura B.V.

Fudura B.V. is gecertificeerd volgens de CO₂-prestatieladder. Er zijn kleine afwijkingen mogelijk tussen de voetafdruk die Fudura apart publiceert en de hierboven getoonde waarde voor niet-gereguleerde activiteiten. Dit wordt veroorzaakt door kleine verschillen tussen het rekenmodel van de gezamenlijke netbeheerders en het model van Fudura zelf.

Over dit verslag

Reikwijdte

De reikwijdte van het verslag is Enexis Holding N.V., gevestigd te Rosmalen. Hieronder vallen onder meer de activiteiten van Enexis B.V. en Fudura B.V. De activiteiten van EVnetNL en overige deelnemingen vallen hier niet onder. De rapportageperiode loopt van 1 januari 2014 t/m 31 december 2014. Het vorige volledige jaarverslag ging over het volledige kalenderjaar 2013. In het verslagjaar 2014 hebben zich geen grote veranderingen voorgedaan in omvang, structuur, eigendom of leveringsketen van de organisatie.

Reacties

We streven ernaar onze verslaglegging elk jaar te verbeteren. De inbreng van kritische lezers is hierbij zeer welkom. Hebt u ideeën voor verbetering? Mail dan naar investor.relations@enexis.nl. Bij voorbaat veel dank.

Bepalen van de inhoud (materialiteit)

De materialiteitsanalyse hebben we samen met RoyalHaskoningDHV uitgevoerd.

De materialiteitsanalyse bestond uit verschillende stappen. Allereerst hebben we een groslijst vastgesteld van relevante aspecten op basis van GRI 4 en het Sector Supplement. Aan de hand van deze groslijst hebben we deskresearch uitgevoerd. Hiervoor hebben we publieke en reeds bestaande informatie gebruikt, waaronder de peer review, de Mediascan en het aangescherpte strategisch plan van Enexis. Ook hebben we inzichten uit stakeholderinterviews, die Enexis in 2013 heeft afgenomen, gebruikt (zie hierna bij het kopje 'Dialogoog met stakeholders'). We hebben bepaald dat alle aspecten op de groslijst behalve 'Plant Decommissioning' relevant zijn. Het aspect 'Energietransitie' hebben we toegevoegd. Dit is een belangrijk thema voor Enexis, waar veel relevante onderwerpen onder vallen.

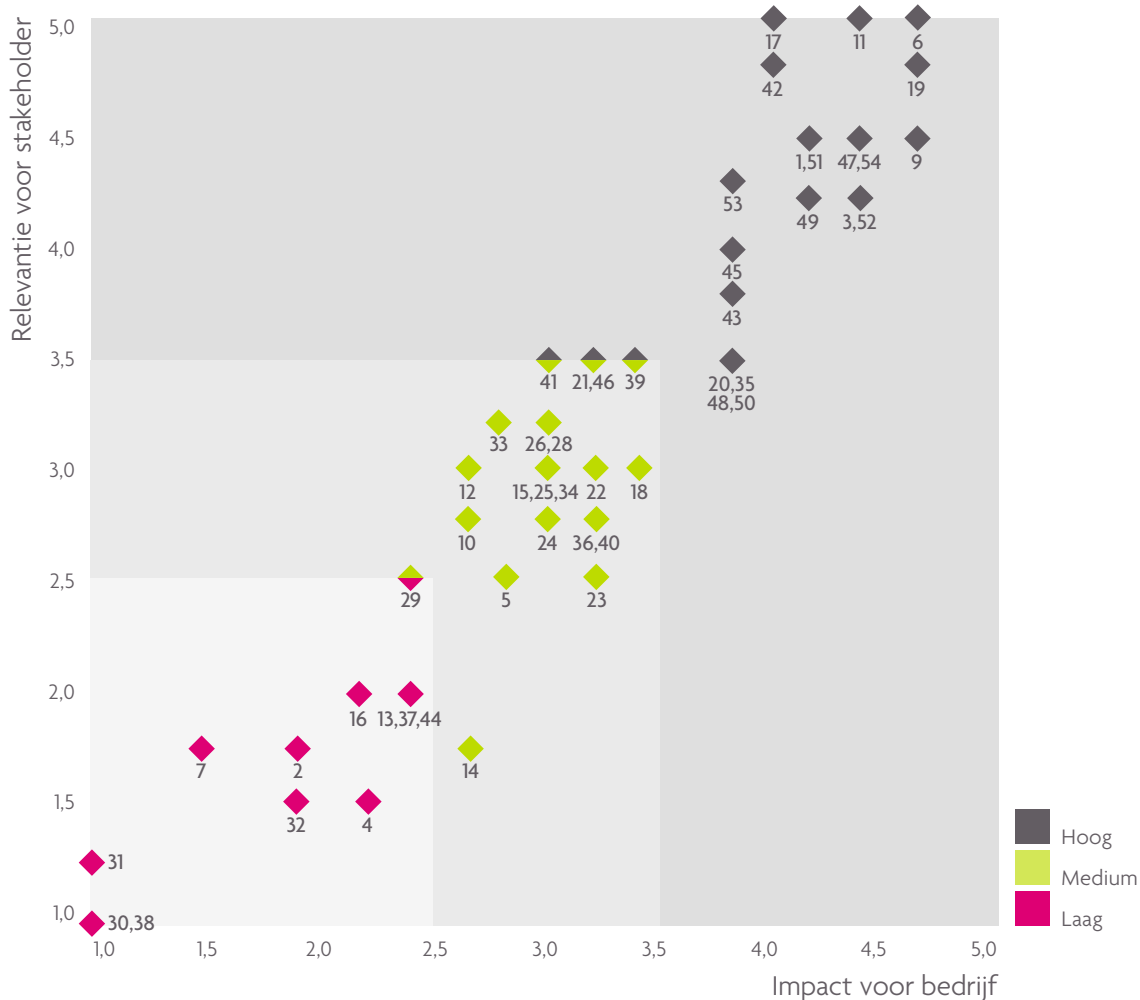
Vervolgens hebben we de prioriteit van alle aspecten bepaald. Hiervoor hebben we GRI-4 en het Sector Supplement gebruikt. Elk aspect hebben we beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- ◆ De significantie voor stakeholders: de mate van impact op stakeholders en duurzame ontwikkeling en de verwachtingen van stakeholders t.a.v. actie/reactie en transparante communicatie van Enexis op het aspect.
- ◆ De significantie voor Enexis: de mate van impact op Enexis, de mate van invloed, potentiële risico's en kansen bij het (niet) nemen van actie en de relatie van het aspect met de organisatiewaarden.

Elk subcriterium hebben we beoordeeld met een score van 1 t/m 5. Op deze wijze ontstond voor ieder aspect een score op de X- en op de Y-as. Op basis hiervan hebben we de aspecten gerangschikt in hierna volgende matrix. De plek van het aspect op de as geeft aan of het thema materieel is voor Enexis (horizontale as) of de stakeholders (verticale as). De aspecten rechtsboven in de matrix zijn voor beide partijen erg belangrijk en hebben we meegenomen in dit verslag. De Raad van Bestuur (RvB) heeft het resultaat van de materialiteitsanalyse goedgekeurd. De materialiteitsanalyse herhalen we jaarlijks en gebruiken we als input voor de jaarlijkse bedrijfsplancyclus.

In het stakeholderoverzicht hebben we aangegeven welke thema's specifiek voor welke stakeholders materieel zijn.

Materialiteitsmatrix

Hoog

- 1 Economische prestaties
- 3 Indirecte economische impact
- 6 Energieverbruik
- 9 Emissies
- 11 Milieu-effecten van producten en diensten
- 17 Werkgelegenheid
- 19 Veilig en gezond werken
- 20 Training en opleiding
- 35 Effect op lokale gemeenschappen
- 42 Veiligheid en gezondheid van klanten
- 43 Informatie over producten en diensten
- 45 Privacy van klanten
- 47 Beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de energievoorziening
- 48 Managen van vraag en aanbod van energie
- 49 Innovatie
- 50 Systemefficiëntie
- 51 Calamiteitenplannen
- 52 Toegang tot energie
- 53 Informatievoorziening
- 54 Energietransitie

Medium

- 5 Materialen en grondstoffen
- 10 Afval
- 12 Compliance met milieuwetgeving
- 14 Investerings in milieubesparing
- 15 Onderzoek van toeleveranciers mbt milieu
- 18 Relatie tussen medewerkers en management
- 21 Diversiteit en gelijke kansen
- 22 Gelijke beloning voor mannen en vrouwen
- 23 Onderzoek naar toeleveranciers mbt arbeidsomstandigheden
- 24 Klachtenmechanismes mbt arbeidsomstandigheden
- 25 Mensenrechten in investeringen
- 26 Anti-discriminatie
- 27 Vrijheid van vereniging en collectieve onderhandeling
- 28 Kinderarbeid
- 33 Onderzoek naar mensenrechten situatie bij toeleveranciers
- 34 Klachtenmechanismes mbt mensenrechten
- 36 Anti-corruptie
- 39 Compliance met sociale wetgeving
- 40 Onderzoek naar toeleveranciers mbt impact op de samenleving
- 41 Klachtenmechanismes m.b.t. impact op de samenleving
- 46 Compliance met wetgeving op het gebied van productverantwoordelijkheid

Laag

- 2 Aanwezigheid in lokale arbeidsmarkt
- 4 Inkoop bij lokale leveranciers
- 7 Waterverbruik
- 8 Biodiversiteit
- 13 Milieu-effecten van transport
- 16 Klachtenmechanismes mbt milieuzaken
- 29 Dwangarbeid
- 30 Mensenrechten
- 31 Rechten van lokale bevolkingsgroepen
- 32 Onderzoek naar mensenrechten
- 37 Bijdrage aan politieke organisaties
- 38 Marktmanipulatie
- 44 Marketing communicatie

Management van materiële onderwerpen

Enexis hanteert een integraal managementsysteem, waarin zowel financiële als niet financiële materiële onderwerpen worden gemanaged. Dit wordt beschreven in het hoofdstuk Governance. Jaarlijks wordt in de jaarlijkse bedrijfsplancyclus de vertaling gemaakt van strategische doelen naar bedrijfsplan, inclusief concrete doelstellingen. De materiële onderwerpen zijn geborgd in de strategische doelstellingen, zoals beschreven in het hoofdstuk Strategie. Afgeleid van de strategie worden jaarlijkse doelstellingen geformuleerd en opgenomen en het bedrijfsplan en de scorecards. De voortgang wordt maandelijks gerapporteerd aan de Raad van Bestuur en tevens besproken met de Raad van Commissarissen.

Er is een formeel Risicomanagement proces (Enterprise Risk Management) en een interne auditfunctie aanwezig. Het risicomanagementproces wordt, samen met de belangrijkste risico's, beschreven in het hoofdstuk Risicomanagement. Op de kernactiviteit wordt toezicht gehouden door de Autoriteit Consument & Markt (ACM).

In de paragraaf Managementbenadering Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is een toelichting opgenomen op de wijze waarop het onderwerp duurzaamheid is geborgd. Daarnaast is een uitwerking van de managementbenadering naar maatschappelijk thema, gebaseerd op de richtlijn ISO 26000 te vinden in de MVO-principes op de website van Enexis.

Dialoog met stakeholders

In 2013 hebben we de dialoog met stakeholders versterkt. De strategie van Enexis kent een stakeholdermodel met vier stakeholders: aandeelhouders, klanten, medewerkers en maatschappij. In de reguliere cyclus waarborgen we de dialoog met stakeholders op de volgende manieren:

Stakeholdermodel

Stakeholder	Wat is belangrijk voor de stakeholder?	Waarom is het van belang de stakeholder te betrekken?	Hoe hebben we de stakeholder betrokken?
Aandeelhouders	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Economisch rendement. ◆ Betaalbaarheid en betrouwbaarheid van de energievoorziening. ◆ Impact op het milieu (CO₂-uitstoot, verduurzaming van de energievoorziening, energiebesparing). 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Formele rol in governance Enexis. ◆ Samenwerkingspartners m.b.t. maatschappelijke doelstellingen. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). ◆ Vertegenwoordigd via Aandeelhouderscommissie (AHC), die periodiek overlegt met de Raad van Bestuur (RvB) van Enexis.
Klanten	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Betaalbaarheid en betrouwbaarheid van de energievoorziening. ◆ Kwaliteit van dienstverlening. ◆ Privacy. ◆ Energiebesparing. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Enexis wil ondanks haar monopoliepositie een klantgericht bedrijf zijn. ◆ Enexis wil de laagst mogelijke tarieven hanteren. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Betaalbaarheid en betrouwbaarheid via de regulering en toezicht door de Autoriteit Consument & Markt (ACM). ◆ Tevredenheid via periodieke klanttevredenheidsmetingen.
Medewerkers	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Werkgelegenheid. ◆ Veiligheid. ◆ Mogelijkheden tot ontplooiing. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Resultaten van Enexis zijn afhankelijk van de kennis, kunde en inzet van de medewerkers. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Vertegenwoordigd via de Ondernemingsraad bij beleidsvorming en -uitvoering. ◆ Via tweejaarlijks medewerker-tevredenheidsonderzoek. ◆ Door participatie van medewerkers in ontwikkeling Enexis Manier van Werken en duurzame inzetbaarheid.
Maatschappij	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Betrouwbare energievoorziening. ◆ Verduurzaming van de energievoorziening (energietransitie). ◆ Ondersteunen van het Energieakkoord. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Maatschappelijke organisaties signaleren ontwikkelingen en proberen deze te sturen. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Regionaal stakeholdermanagement: dialoog met stakeholders in de regio. ◆ Dialoog met landelijk opererende maatschappelijke organisaties. ◆ Overleg met brancheverenigingen, toezichthouders en beleidsmakers.

In 2013/2014 hebben we onze strategie aangescherpt, onder andere op basis van interviews met een groep van 64 stakeholders en reguliere stakeholdercontacten. In 2014 keurde de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) de aangescherpte strategie goed. De geïnterviewde groep stakeholders vormde een goede afspiegeling van het stakeholderveld van Enexis. Het waren consumentenorganisaties, milieuorganisaties, universiteiten, energieproductiebedrijven, media, uitzendbureaus, banken, vakbonden, bouwbedrijven, brancheverenigingen, Kamerleden, andere netbeheerders, adviesbureaus, grote bedrijven en partijen die bezig zijn met ontwikkeling van (decentrale) duurzame energie, provincies en gemeenten.

GRI

Bij de duurzaamheidsverslaglegging hanteren we de richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI). In dit verslag hebben we voor het eerst de versie G4 van de richtlijn toegepast. Het applicatieniveau is CORE.

Meetmethodes en dataverzameling

De kwantitatieve informatie in dit verslag hebben we waar mogelijk ontleend aan systemen van Enexis. Voor deze systemen gelden interne controlemaatregelen. De afdeling Planning & Reporting van Financiën is – met sterke betrokkenheid van de business controllers – verantwoordelijk voor de verzameling en onderbouwing van niet-financiële data.

De voor de verschillende onderwerpen verantwoordelijke medewerkers in de organisatie hebben de kwalitatieve informatie aangeleverd en onderbouwd. De thema's die hier volgens de GRI-richtlijnen ten minste in moeten voorkomen, hebben we benoemd in de paragraaf 'management benadering MVO'.

Veranderingen t.o.v. voorgaande verslagjaren

Enexis rapporteert halfjaarlijks over de strategische en financiële prestaties. De reikwijdte van rapportage is in 2014 onveranderd. In 2014 zijn we overgegaan van de richtlijn GRI 3.1 naar GRI G4. Dit jaar hebben we het verslag ingedeeld volgens de vier pijlers in onze aangescherpte strategie: betrouwbaar, betaalbaar, duurzaam en klantgericht. Zie voor de veranderingen in de strategie en de bijbehorende doelstellingen de betreffende hoofdstukken in dit verslag.

Assurance

In dit jaarverslag rapporteren we over inspanningen en realisatie van doelstellingen in 2014. Ernst & Young Accountants LLP (EY) verifieert het verslag. Dit leidt tot een verklaring met:

- ◆ Een redelijke mate van zekerheid dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen van Enexis per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014.
- ◆ Een beperkte mate van zekerheid dat het verslag in alle van materieel belang zijnde opzichten een juiste en toereikende weergave is van het gevoerde beleid, de bedrijfsvoering, prestaties en gebeurtenissen van Enexis gedurende 2014.

Daarnaast geven we onze plannen en visie weer voor de toekomst. Deze zogenaamde toekomstgerichte informatie is te herkennen aan woorden als beogen, verwachten, willen, zullen, gaan, voorspellen, doelstelling, visie, ambitie en voornemen. Inherent aan toekomstverwachtingen is dat de uitkomsten onderhevig zijn aan risico's en dat realisatie niet zeker is. Daarom verstrekt EY over de realisatie van toekomstgerichte informatie geen zekerheid.

Begrippenlijst

DART-rate

Days **A**way from work, job **R**estrictions, and/or job **T**ransfers. Indicator voor veiligheid in de uitvoering van werkzaamheden uitgedrukt in het aantal verzuimde uren per 200.000 gewerkte uren.

Duurzaamheid (volgens de VAN)

‘Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen’. Enexis interpreteert dit korthedshalve, en gericht op de primaire taken, als ‘Het streven om verstandig met energiebronnen en het milieu om te gaan.’

Energieakkoord

Het akkoord dat in september 2013 door veertig partijen, waaronder de Nederlandse overheid, is getekend met als doel de energievoorziening te verduurzamen.

Energietransitie

Aanduiding voor de verandering van de energievoorziening van centrale opwekking vanuit fossiele energiebronnen naar decentrale opwekking vanuit duurzame energiebronnen.

Voetafdruk

Weergave van de omvang van de CO₂-emissie van Enexis in een kalenderjaar. Enexis maakt binnen de voetafdruk onderscheid tussen eigen emissie en ketenemissie.

Green Deal

Een overeenkomst tussen Rijksoverheid en bedrijven, waarin een gezamenlijke inspanning op het gebied van duurzaamheid is overeengekomen.

GRI

Global Reporting Initiative. Een wereldwijde standaard voor jaarverslaglegging met betrekking tot duurzaamheid.

JUD

Jaarlijks uitvalduur als gevolg van onvoorziene onderbrekingen (storingen). Het aantal minuten (elektriciteit) of seconden (gas) dat de klant gemiddeld geen energietoevoer heeft in een kalenderjaar.

Keten

De verzameling partijen die met elkaar een proces uitvoeren. Enexis is actief in de energieketen en in de grondstoffenketen.

Klanttevredenheid

Aanduiding voor de beoordeling van de prestaties van Enexis door klanten.

Maatschappij

De samenleving waarin Enexis opereert, inclusief organisaties, individuen en ontwikkelingen.

Marktmodel

De afspraken en regels die de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de partijen in de energiesector bepalen.

MVO

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen. Wijze van ondernemen die als doel heeft de negatieve invloed van de bedrijfsvoering op de omgeving te beperken en positieve invloed uit te oefenen op de maatschappij.

Netbeheerder

Een onafhankelijk nutsbedrijf dat is aangewezen om in een vastgesteld gebied het transport van gas en elektriciteit tussen leverancier en klant te verzorgen en daarvoor netten aan te leggen en te onderhouden. De taken van de netbeheerder zijn vastgelegd in de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet 2000.

Productkwaliteit

Verwijst bij Enexis naar de kwaliteit van de dienstverlening. De belangrijkste indicatoren zijn de jaarlijkse uitvalduur (JUD) en servicenormen.

Regulering

De wetgeving en de daarop gebaseerde regels en voorschriften voor de activiteiten van de netbeheerder en het toezicht daarop.

Slimme meter

Een verbruiksmeter voor elektriciteit en/of gas die op afstand uit te lezen is door de netbeheerder en die de klant via een lokale toegangspoort verbruiksgegevens ter beschikking stelt voor verdere verwerking via eigen randapparatuur.

Smart grid of slim net

Een energienetwerk dat met behulp van ICT kan reageren op situaties waarin vraag en aanbod van energie sturing behoeven.

Stakeholder

Partij die betrokken is bij of geraakt wordt door de activiteiten van Enexis. Enexis definieert in de strategie vier groepen stakeholders: maatschappij, klanten, aandeelhouders en medewerkers.

Teruglevering

Energielevering door een klant aan het energienet als gevolg van eigen opwek van (doorgaans duurzame) energie.

VGWM

Aanduiding voor activiteiten met betrekking tot Veiligheid, Gezondheid, Welzijn en Milieu.

VIG

VeiligheidsIndicator Gas. Indicator voor de veiligheid van de gasnetten, uitgedrukt in een (dimensieloos) getal. Wordt jaarlijks vastgesteld aan de hand van incidenten in het voorgaande jaar.

Colofon

Uitgave

Enexis Holding N.V.
Postbus 856
5201 AW 's-Hertogenbosch
Tel: 088 857 77 777

Het jaarverslag is online beschikbaar op onze website: www.jaarverslag.enexis.nl

Investor Relations

Paul Emans
Investor.relations@enexis.nl

Redactie en productie

Afdeling communicatie Enexis, Den Bosch
Good Company, Rotterdam, Eleonoor Hintzen en Annelies Vlap

Concept & Vormgeving

DartGroup, Amsterdam

Fotografie

Beelden Enexis

Illustraties

DartGroup, Amsterdam

Engelse vertaling

DartGroup, Amsterdam

Een Engelse vertaling van dit jaarverslag is beschikbaar op www.annualreport.enexis.nl

De Nederlandse versie is leidend.

Enexis Holding N.V.

Postbus 856

5201 AW 's-Hertogenbosch

Tel: 088 857 77 777

www.enexis.nl